

KURDISTAN

یادیک له ناوا بوونی نه ستیرهیهکی ناسمانی هونهری کوردی
ماموستا محهمهدی ماملی

کۆکردنهوه و ناماده کردنی: زهممان نهقشی

پیرست

- ۱- ماملی له به یانی کۆماردا..... کوردستانی نوێ ۷
- ۲- بو یاد و سالیادی کۆچی دوایی هونه رمه ندی مه زنی میله ته که مان محهمه د..... شیرکۆ شیخ نوری ۹
- ۳- له نجه عه لی: کورد قه رزداري محهمه دی ماملیه..... چۆمان مه حمود ۱۳
- ۴- سالیادی هونه رمه ندی به ناو بانگی کورد "محهمه دی ماملی"..... جه لال هانیسی ۱۵
- ۵- من و محهمه دی ماملی..... محهمه د سانه یی ۱۹
- ۶- محهمه دی ماملی..... مانیپه ری NNA ۲۲
- ۷- خه لاتي ماملی به خشرایه قاله مه ره..... مانیپه ری قادرزاده ۲۵
- ۸- خه لاتي هونه ری ماملی ۲۰۱۲ پیشکەش به مامۆستا عزیز شاپوخ کرا..... ۲۷
- ۹- خه لاتي هونه ری سالی ۲۰۱۳ ماملی پیشکەش به مامۆستا ناسر ره زازی کرا..... ۳۱
- ۱۰- محهمه د ماملی..... مانیپه ری چریکه ی کرماشان ۳۴
- ۱۱- نه یزه نه که ی ماملی و جه سه ن زیره ک چیروکی ناسینی نه و هونه رمه ندانه ده گێرتیه وه..... ئا: نازاد بایز ۳۷
- ۱۲- به خاکسپاردنی مامۆستا محهمه د ماملی..... برابیم جه هانگیری ۳۹
- ۱۳- یادی به خیر..... سه دیق بابایی ۴۰
- ۱۴- یادیک له مامۆستا ماملی..... عه بدۆلا وه یسی ۴۱
- ۱۵- سلاو له روچی نه مرو به رزه فری محهمدی ماملی..... عوسمان رانییه یی ۴۳
- ۱۶- بیره وه ری دوازه هه مین سالیادی ماملی و هه نگاوکی ته ندروست..... نایف شیخانی ۴۵
- ۱۷- نوسه ر: نه جه م محهمه د..... ۴۶
- ۱۸- بابه تیک له لایان پۆلا نانه وازاده..... ۵۱
- ۱۹- هه ی بارانه (چیا مدنی)..... ۵۴
- ۲۰- ماملی: مامۆستای قه تاری کوردی..... س. چ هیرش ۵۵
- ۲۱- محهمه د ماملی..... ۶۷
- ۲۲- ماملی و ره سه نایه تی ده نگ..... فه ره ی دوون جه کیم زاده ۷۰
- ۲۳- « هه نسکی په پووله ده که م یادت..... سه یید مه سعود سه عیدی ۷۳

- ٢٤- سالیادی کۆچی دوایی ماملی له مهاباد..... ٧٧
- ٢٥- بۆکان ریژی له ماملی گرت راپۆرت: رزگار نووری..... ٧٩
- ٢٦- شه ویادیکی بۆ ماملی له سه رده شت..... سامان شۆکه ٨١
- ٢٧- بۆ مه ئبه ندی هونه ری ماملی..... ٨٢
- ٢٨- ٢٢ ربه ندان..... ٨٤
- ٢٩- سنووری فرامۆشی..... مه نسوور حامیدی ٨٥
- ٣٠- بۆ تو ئهی "ماملی"..... سیدزاده خاقلان قادری ٨٩
- ٣١- په یامی مه ئبه ند ئه م ما ئپه ره سه ر به مه ئبه ندی هونه ری ماملیه ٩١
- ٣٢- ئاخیرین چریکه ی ماملی..... علی اسماعیلزاده ٩٣
- ٣٣- ماملی و جهیران..... سید عبدالقادر ٩٥
- ٣٤- (هه ی یاری یاری) گۆرانیه کی نه بیسراو به دهنگی مامۆستا ماملی..... ره شید فهیزنیژاد ٩٧
- ٣٥- نوێژن کردنه وه یه ک..... سمکو گه ردی ٩٩
- ٣٦- نوێژن کردنه وه ی چه ند گۆرانییه کی ماملی..... خوشناو روستایی ١٠١
- ٣٧- نوێژن کردنه وه ی به ره هه میکی تری ماملی..... چیا مدنی ١٠٥
- ٣٨- گه رانه وه بۆ سه رچاوه..... له نهجه علی ١٠٧
- ٣٩- زیندوو کردنه وه ی نامه یه کی "ماملی"..... عه بدو ئلا تاهیر ١١٠
- ٤٠- دهنگیک پر له شانازی..... کوردسات ١١٦
- ٤١- خه لاتی سالی ٢٠١٤ محهمه دی ماملی پیشکەش به هونه رمه ند یای «زۆزان» کرا..... ١١٧
- ٤٢- چی به ماملی نه ئین!..... حه مه سوسه یی ١٢١
- ٤٣- له یادی دوانزه سالی کۆچی دوایی هونه رمه ند محهمه دی ماملی- دا..... جهمال گرده سووری ١٢٤
- ٤٤- ماملی دهنگیک له کانیای گۆرانی..... وه رزش ١٢٦
- ٤٥- له ماملی وه بۆ عه باسی که مه ندی..... ١٢٨
- ٤٦- ئامینه خان (خیزانی ماملی): کهس ناتوانیت جیگه ی ماملی بگریته وه..... شه قام ١٢٩
- ٤٧- محهمه دی ماملی..... ئا: خه ئیل عه بدو ئلا ١٣١
- ٤٨- محهمه دی ماملی: له ته مه نی بیستویه ک سالی دا یه که م سیوی سوورم له کچیک وه رگرت..... هیلا شلوومبیرگیتر ١٣٣
- ٤٩- ماملی..... بیهروز کورد نه حه مه دی ١٣٨
- ٥٠- بۆ "ماملی" ی خوشه ویست..... حوسین به خشی ١٤١

- ۵۱- هونراوه..... جهمه جهزا ۱۴۲
- ۵۲- ناسۆ له گهڻ بولبول بۆ روحی بهریز: محمد ماملی ماموستا..... محمد سعید نجاری (ناسۆ) ۱۴۳
- ۵۳- دهکۆچی دوایی ماموستا محهمه ماملی دا ههستم به وجۆره بزوت..... رسول رهش احمدی (هه ئوه دا) ۱۴۶
- ۵۴- بۆ کۆچی ماملی..... خاله قازی ۱۴۸
- ۵۵- بۆ کۆچی دوایی ماموستا محمد ماملی سوله یمان مه سرور ۱۵۰
- ۵۶- پشت له ناسۆ..... سینا به هرامی ۱۵۲
- ۵۷- دهنگی ماملی سید عبدالقادر سیادت ۱۵۴
- ۵۸- له سهر دوندی ناله شکینه..... سه لاح کۆنه پوشی ۱۵۵
- ۵۹- به بۆنه ی سالیادی کۆچی نه مر ماملی..... شاهۆ قاره مانی ۱۵۶
- ۶۰- هه زاران جار سا لوی شیخ له رۆژنکدا له رووحت بن..... شیخه (بۆکان) ۱۵۸
- ۶۱- هونراوهی..... شیرکو بیکه س ۱۵۹
- ۶۲- بهسته ی بیدهنگی..... شهریف حوسین په ناهی ۱۶۳
- ۶۳- بۆ ماملی..... عه بدولا وهیسی ۱۶۶
- ۶۴- دهنگی به سۆزی ماملی..... عه بدولا وهیسی ۱۶۷
- ۶۵- هونراوه..... په نجه ی “وریا ۱۶۸
- ۶۶- بۆ ماملی..... عه بدوللا تاهیر عومه ر ۱۶۹
- ۶۷- هونراوه محمد زیویه یی ۱۷۰
- ۶۸- ههستی زامدار..... مه لاره زا ۱۷۱
- ۶۹- هونراوه..... ناسر حیسامی ۱۷۲
- ۷۰- هونراوه..... هیمن یادم بکه ن ۱۷۴
- ۷۱- شینی هونه ر..... هه مزه ناگوشی ۱۷۶
- ۷۲- جا چ بکه یین؟..... هه ژار موکریانی ۱۷۷
- ۷۳- ناوازه کانت ناغای ماملی..... کوردۆ سه ربه نی ۱۷۸
- ۷۴- هه ئبه ستوان..... عارف هه ئه بجه یی ۱۷۹
- ۷۵- خه لاتی هونه ری ماملی بوته جامی کیمیا و بهرد ده تونیتته وه..... بیهروو ز کورد نه حمه دی ۱۸۱
- ۷۶- مامه ئه کردنی بهرپر سیاران هه تهک هونه ری “ماملی” دا..... نه جم محهمه د ۱۸۳
- ۷۷- ئیمرو ۱۸ سا ل تپه ر ده بیته به سهر کۆچی دوایی هونه ر مه ندی مه زن محهمه دی ماملی..... ۱۸۵

- ۷۸- یادی "ماملی" و چه ند بیره وه ریبه ک..... نه جم محهمه د ۱۸۷
- ۷۹- ماملی، دهنگیک وه ک نه می باران..... باست حه مه غه ریب ۱۹۰
- ۸۰- هه واری (قه تاره مان) خانی..... هۆگر کاوانی ۱۹۳
- ۸۱- کۆمه له ی هونه ری میلی کوردستان، بۆنه ی یادی "ماملی" ی به ریوه برد..... ئا: جه زا که ریم ۱۹۶
- ۸۲- ماملی زیاد له هۆنه ریگ..... خالید محهمه دزاده ۱۹۷
- ۸۳- ده ئین نه مرۆ سائروژی (مردن) ی ماملی یه..... بیهروز کورد نه حه مه دی ۱۹۸
- ۸۴- قه تار..... نه مین گه ریگلانی ۲۰۱
- ۸۵- ماملی، نه فسانه ی فۆکلوری کوردی..... سامه ند عه بدی ۲۰۵
- ۸۶- تیپی موسیقای قه لادزی له سه ر ناوی "یادیک له نه مرگ"..... حه مید قه لادزیی ۲۰۷
- ۸۷- حومه تی هه ری می کوردستان کۆریکی ریژنیانی بو "ماملی" به ریوه برد..... نازاد بایز ۲۰۹
- ۸۸- هونه ری ماملی سنوور نانسای..... شاهۆ به ستار ۲۱۱
- ۸۹- رادیو گه لی کوردستان میوانداریتی له مه ئبه ندی هونه ری ماملی کرد..... ۲۱۲
- ۹۰- "مالی ماملی" له قه لادزی کرایه وه..... ۲۱۳
- ۹۱- مه ئبه ندی هونه ری ماملی به ره میکی ده گه نه ی مامۆستا "هیمن" بلاو ده کاته وه..... سووری ده وران ۲۱۵
- ۹۲- پاشی تیپه ریوونی ۲۵ سالان، نالبومیکی گۆرانی له ماملی، به ناوی "ریژنه" بلاو ده کریته وه..... ۲۱۸
- ۹۳- فیستیفالی پیشکه شکردنی خه لاتی "ماملی" به مامۆستا "مه زه ره خالقی" له ستۆکهۆلم به ریوه چوو..... ۲۲۱
- ۹۴- راپرسییه ک له سه ر چۆنییه تی به ریوه چوونی فیستیفالی هه شته مین خه لاتی ماملی..... ناسۆ موکریانی ۲۲۷
- ۹۵- پینداچوونه وه یه ک له سه ر فیستیفالی مه ئبه ندی هونه ری ماملی له ستۆکهۆلم..... بیهروز کورد نه حه مه دی ۲۳۹
- ۹۶- بلاوینی دلان..... خاقان قادری ۲۵۲
- ۹۷- یادی ده که یین..... یوسف فازی ۲۵۳
- ۹۸- "ئیجباری" له کوردستان و گۆرانییه کی نه مر "محهمه دی ماملی"..... نه نه وه ری سوئتانی ۲۵۵
- ۹۹- سه ردانی نوینه ری مه ئبه ند له مامۆستا عه زیز شاروخ..... ۲۶۳
- ۱۰۰- پرسه نامه ی مه ئبه ند به بۆنه ی کۆچی دوا یی "مام جه لال تاله بانی"..... ۲۶۵
- ۱۰۱- "هیمن" له هه رکات زیندوو هه کی کوردستان..... ۲۶۶
- ۱۰۲- تۆماریکی دهنگی ماملی پاشی ۴۴ سالان هاوړی له گه ل هونه ره مند "ئیبراهیم ساییر"..... نازاد بایز ۲۶۹
- ۱۰۳- روونکردنه وه یه ک سه باره ت به مه راسیمی پیشکه شکردنی: خه لاتی ماملی ۲۰۱۸..... ۲۷۵
- ۱۰۴- کۆریادیک بو ماملی له قه لادزی..... ۲۷۷
- ۱۰۵- بو سائیادی کۆچی (ماملی)..... فه ردین مه حمودی ۲۸۲

یادیک له ناوا بوونی نه ستیره یه کی ناسمانی هونه ری کوردی

مامۆستا محهمه دی ماملی

- ۱۰۶- به سه رکردنه وهی گنگۆی ماملی له نۆزدههه مین سائیادی دا..... ۲۷۹
- ۱۰۷- بۆکان نه مسائیش ماملی له بیر نه کرد..... ۲۸۰
- ۱۰۸- راپۆرتی به ریه چوونی کۆریادی "ماملی" له قه لادی..... ۲۸۲
- ۱۰۹- خه لاتی هونه ری ماملی ۲۰۱۲..... ۲۸۳
- ۱۱۰- خه لاتی هونه ری ماملی ۲۰۱۶..... ۲۸۷
- ۱۱۱- ژباننامه به شی یه که م..... ۲۹۱ سۆران کریاسیان

ماملی له به یانی کۆماردا

کوردستانی نوی

محهمه دی ماملی، کوری میرزا سه عیدی ماملی (مام عه لی) له سالی ۱۹۲۵ له بنه ماله یه کی هونه رمه ندو نیشتمانیه روهر، له گه ره کی خری شاری مه هاباد له دایک بووه.

مانگی رینه ندان لای نه ته وهی کورد به تایبهت له رۆژه لاتی کوردستان مانگی شادی و خوشی بووه. مانگیک بووه که له میژووی مۆدیرنی کورددا وهک مانگی بونیاتنانی ناسنامه ی نه ته وهی سهر کراوه. نه ته وهی کورد به تایبهتی له رۆژی دووی رینه ندان که یفخوشن و یادی دامه زانی کۆماری سهر به خوی کوردستان به پیروزی ده که نه وه. له رینه ندانی سالی ۱۳۷۸ هی تاوی (۱۹۹۹ی زایینی) هیشتا بزهی زارۆک و مه زان خونچه ی به ته واوی نه پشکه وتبوو که رووداویکی دلته زین خه م و په ژاره ی به سهر تیشکی ئازادی و شادی جه ماوه ر داپۆشی. له م رینه ندانه دا نه ده گونجا که پیاوان شان به شان یه کتر هه ئپهرن و گرمه له عه رز و دنی داگیرکه ران به یینن و په یمانی خویان ده گه ل پیشه وای کوردان و سهر جه م شه هیدانی کوردستان نوی بکه نه وه. رۆژی سیی رینه ندانی نه و ساله مامۆستا محهمه دی ماملی، هونه رمه ندی نه ته وهی کورد کۆچی دوایی کرد. نه و له دووی رینه نداندا چه کی شهره فی پيشمه رگایه تی کۆماری کوردستانی له شان کرد و له رۆژی سیی رینه نداندا، پاش ته مه نیک خزمهت و وه فاداری به نه ته وه و نیشتمان مائناوایی له زیند و خه نک کرد. ماملی به رۆیشتنیشی خه نک له ده و له مه ندی خوی بیبه ر نه کرد. جه ماوه ری نیشتمانیه روهری کورد نه ته نیا له موکریان نیشتمانیه وه، بگره له سلیمانی و هه وئیر و باکووری کوردستانیشه وه به ره و پیری سابلأغی کورده واری چوون. کوردی هه نده ران و لایه ن و تاکی سهر به خوی سیاسی به شینوهی جوراوجور ریزی خویان له به رانبه ر نه م هونه رمه نده نواند. شه قام و کۆلانه کانی مه هاباد پر بیوو له خه نک به نه مه ک و ژیا ری کورد. جه ماوه ری خه مۆک و دلشکاوی کورد چۆلاییان به شاره وه نه هیشتبوو. جه ماوه ر هیمن و

په ژۆکاو، تهرمی ماملیمان له سهر شانان دهگیرا و ههنگاو ههنگاو دروشمی نه ته وه بیان دهوته وه.

ماملی نهو کهسه بوو که به سه به رزییه وه نه ته وه که ی جیهیشت. خوی رۆیی و دیسان به رههم و سۆز و نه قینی وهک مۆمیک و هفادار هه رکات وهک چرایهک سۆمای به خشی. ریه ندانی نهو سا له ته نیا ریه ندانی له ده ستدانی ماملی نه بوو، ریه ندانی ماملی ریه ندانی یه گرتووی دووباره ی نه ته وه بوو. خوینده وار و نه خوینده وار، دهو له مه ند و هه ژار، ئایینی و بیبروا، گه و ره و بچووک، ژن و پیاو و ناسراو و نه ناسراو بوو.

کۆچی دوا یی مامۆستا محهمه د ماملی تاقیکردنه وه یه ک بوو که جه ماوهر واز له ریه گی پیروزی دایک و بابانی خوی ناهینی، نرخی جوانییه کانی خوی به باشی ده زانی.

له م ریه ندانه دا ماملی له شوینیک به خاکی زیده که ی سپێردرا که خوی بونیاتی نا. گلکۆی شاعیران و هونه ره ندانی مه هاباد بوو به شوینی هه سانه وه ی تهرمی ماملی تا له په نای خۆشه ویستانی خوی و گه له که ی، له بوداق سولتانه وه بروانیته کاروانی شهنگی کوردایه تی.

یادی به خیر و رۆحی شاد.

سه رچاوه:

[/http://www.mamle.net](http://www.mamle.net)

تیبینی: بو به ده سه ته یانی زانیاری زیاتر سه ردانی نه م لینکانه ی خواره وه بکه ن.

[/http://www.mamle.net](http://www.mamle.net)

<https://ckb.wikipedia.org/wiki> محهمه د - ماملی

سه رچاوه: مایه ری کوردستانی نو - ریه که وتی: ۲۳ ی جانیویری ۲۰۱۶

بو یاد و سانیادی کوچی دواپی هونه رمه ندی مه زنی میله ته که مان محهمه دی ماملی

شیرکو شیخ نوری

سه ری هه ئینه رو له گه ردوون که

ته ماشای بلیسه ی پیره ده روون که

له ده ستدان و ناوا بوونی نه ستیره یه کی ناسمانی هونه ری کوردی کوردستان و سه ده ی بیسته م ... هونه رمه ندی له میژینه ماملی هیژاو نه مر ماملی زه مانه، یادی به خیر، شاری دلم، هاوار هاواره، شوانه و شهنگه بیری، بازی بیریان، شهوانه ی شوانی ماملی، لاله به ده ستان، هاواری خه ئکی کاروانه، راوچیان راوه، و کوچی سوور ده روا و به جیم دلیت، وهره جهیران، کانی مرادان، فاتمۆکی و بولبولی شهیدا، شار به شار بارانه، مه له که له بهر نانی، نه ری گۆلی و نای فه له که . باخه وان من غه ربیم و ماملی کاتی به هاره،

به هاران خۆشه زمزیران، بابجینه ناو شلیران، هاتم به بوئهی خالان و په ریشانم، من ده نالینم خاکی کوچه یاره که م و ده میک ساقی ده مت بینه و سه دان ناواز و گۆرانی تر..

ماملی مامۆستای به سه و مه قام و ناوازی نه ته وایه تی کوردی رابه ری پشه نگی هونه ری ره سه نی گۆرانی کوردی .. ماملی خاوه نی که سایه تیه کی ناسراو و پایه به رز و به ریز و پالپشتی رهنجه رانی گوند و شار، ماملی ی خۆشه ویستی گه ل و خاک و نیشتیمان و ته کیه و زیارتگای عاشقان و .. کئی هه یه نه یناسی چ له دوور چ له نزیک یان ناشنایه تی چ له گه ل خودی خۆیدا و چ له گه ل گۆانی و ناوازه کانی نه م ده نگه به سوژه و نه مره له میژ ساله ۹ هاوه ل و هاوده می ژیانمان بووه گه ئیک

ههوار و نشیوی بریووو و هۆبه هۆبه شار به شار و مالم به مالم و گوند به گوند له دهه رگا و دهه رازی روحمانی داوه زۆر ههوار و میرگ و سهیرانگا و کویتانی به سهه

کردۆتهوه گه ئیک به زمو ئاههنگی گیراوه.. بۆ کۆرپه له و جگه ر گۆشه ساواکانی کورد لایلابه ی به زمانی شیرینی کوردی چریوه و به دهنگه پر سۆزه که ی ماندوو بوونی له رهنجبه ران و خه رمان به ره که تی له پاله و جوتیاران و ده ست خوشی له راوچیان کردوو هه ر له ریگای گۆرانی میلۆدی ئاوازه کانیه وه به هه ئبژاردنی هه ئبهستی شیوا و شیعی هه ست بزۆین و پاراوی کردوو هته دیاری سلای شۆرش گیرانه ی ئاراسته ی پیشمه رگه و شۆرشگیرانی کورد کردوو له ناو شاکاره جوانه کان و ناو باغ و گونزاری جوانی شیعی مامۆستای پای بلند مام هیمن گول چنی کردوو و ئه و دوو شاکاره جوانه له ناو چوارچیه ی ئاواز و میلۆدییه که ییدا رازاندوو هته وه بۆ هه ر دوو شیره ژن خاتوو ئه خته ری خیزان و هاوسه ری ره شوئی هونه رمه ند که له سالی (۱۹۵۶) له خۆپیشاندانه که ی به رده می سه را کاتی ته رمی پیروزی یه که م مه ئیکی کوردستان شیخ محمودی جه فید گه یشته وه سلیمانی و ئه وه ی تر بۆ خوشکی خۆراگر و شۆرشگیر و قاره مانی میله ته که مان روسور خاتوو له ییلا قاسم به پیروزی و شکۆداری ئه م دوو شیره ژنه له هه ر هه ئبه ستیک چه ند دیر ده که ینه دیاری.

بۆ ئه خته ر:

ئه خته ر کچی کوردی چاو مه ست
ئیلهام به خشی شعری پر هه ست
ئهی پیشمه ر گه ی میله ت په رست
که دیتمی تهنه گ به ده ست
زانیم گولی هیوا پشکوت
به یانی ئازادی ئه نگوت

بۆ شه هید له ییلا قاسم

که تۆ تۆرای له چاوم هات خه وی من
له بسکت ره شتره مانگه شه وی من
برۆ مه جنون به لیالی خۆت مه نازه
که ناوبانگی پتر ده رگرد ئه وی من
بزه ی هاتی و گوتی جه لادی خویری
به که یفی خۆت په ت باویژه ئه ستۆم

ئهوه پهت نیه میدالی ئیفتیخاره
که بوومه قاره مانی میله ته تی خۆم

ئه مانه و سه دان ئاواز و مه قامی به جۆش و به پیزی وتووو پیشکەشی به کۆمه لگا و به میله ته تی کوردی کردوو هه ره له ری هه وونه ره که یه وه خزمه ته تیکی زۆری کردوو هه رگیز درینگی نه کردوو له خزمهت کردنی گه ل ونیشتیمانه که ی له ری هه وونه ره که یه وه ئه و سه رده مانه ئه وان رۆژان ئاواز و هونه ره که ی و وتنی گۆرانی هه ئبژاردنی هه ئبه ست و شعره کان کاریگه ره که ی زۆری هه بووه ده وری هه بووه له سه رده میک که چۆن جلو به رگ و شته که لتوریه که ی دیکه قچاغ بوون خویندن ونوسی نیش خرابوونه کۆت و زۆر بڤه بوون و قه دهغه بوو که س به زمانی دایک بخوینتی و بنوسی ت له شوینه هه ریمه که اندا قسه به زمانی دایک بکات ..

به لام ئه م که ته هه وونه ره مه نده به راستی له ری گای ده نگ و سو زی و ده نگه زولا نه که ی و ئاواز و مه قامه که ی خۆی له خۆیدا بیوو نه قوتابخانه یه ک هه ره له بیرو هۆش و ههستی خه لکی کورد و لاوانی کورددا بوو بۆ ئه وه ی هیج نه بیته له م ری گایه وه زمانی شیرینی کوردی و زمانی دایکیان له بیر نه کریت له لایه کی تره وه .. تی کستی گۆرانییه که ی هه ئبژاردیه که ی زۆر ئوستادانه بووه که له و سه رده مه دا جگه له مرو ف و نه ویندارانی جۆش ده هینا به ئکو هانا و ده روونی کوردانی زاخاو ده دایه وه و له لایه کی تره وه گو شی ده کردن و به نا گای ده هینانه وه هزر و هه ستایه ته ی پر کرد له وشه ی کوردی پر له هه ماسه ت و ناخ هه ژاندن بۆ کوردایه ته ی و بۆ شو رش و به ر خۆدان و خۆرا گری له ناست دو ژمنه سه رسه خته که ی . به ئی ماملی ناودلان هه می شه په پووله ی ئاره زوی ژین و شادی مژده به خش بوو بۆ ده ردی دو وری هه توان و ساری ژکه ری برین و زام و ئازاره کان بۆ فینکه ره وه ی دلانی گرگرتوو خه م ره وین و جیی سه بو وری

بووه ئاوازوو میله دییه که ی سه مۆنیایه کی ئارام به خش بوون تابلویه کی نه خشی ترا و پر له چیرۆکی ئه وین و ئه وینداری بووه ئه م هه وونه ره مه نده جوانه که ده نگی تیکه لی ژیی تار ده کرد به ناخ و هه سه ره ته وه مه قامی شوری واتا به یاتی ده چری و بازی بییریانی به دوا هه ئده دا . جیهانی جوی سرو شتر بۆ مرو ف ده خولقاندو مام هیمن که له زۆریه ی یاد و بیره وه ری و نویسه کانی دا باس له مه زنی و خۆشی و خوانی ئه م که له هه وونه ره مه نده ده کات .

ده نگی زوولال و ناسمانی ئه م هه وونه ره مه نده خه م ده ره وینتی کمۆلۆکۆم دادمه رکینتی و ئارامی ده خاته ناو دل و ده رونمه وه .

دیاری مه زنی هه وونه ره مه نده لای هه وونه ره مه نده هه ره وونه ره مه نده کی ش ده توانی مه زنی هه وونه ره مه نده پیا ری زیت . به ئی ده نگی زوولالی ئه م هه وونه ره مه نده نه ک هه ره لای لاوان و ئاقان و پاله و ره نجبه ره و ره نجده ره و خه ئکی شار و لای ئه دیب و شاعیرانی ش

په سنده به لکوو لای زۆریه ی پیاو ماقولان و سه رکرده و سه ردار و سه روک هۆز و سه روک عه شیرته کانیش په سنده و ته نانهت له لای سه روک (قازی محمد) زۆر په سنده بووه به تاهه زۆریه یه گوئی لیگرتووه هزی به دهنگی کردوووه. به چاوی ریز و شکۆداری سه یر دهکرا. به لای نه هونه رهمنده هه م شاسواری ماندوو نه ناسی مه یدانی ره سانی هونه ری کوردی خزمه تی هونه رو ناوازو گووانی کوردی کردوووه له رنی هونه رکه یه وه به لام ناخ و داخ و ژان به جهرگم به کوئی هه سرت و له ناو دونیای پر له چاوه پروانی و چاوه ری بو جگر گوشه و کوره بیسه ر و شوینی که هه تاکوو کوئی ساته کانی ژبانی هه ر چاوه له ری بوو چاوه چاوی بوو بو دیدار و شادبوونه وه یان، به لام سه د داخ و مه خابن هه ردووکیان دیدار ناخیر بوون هه رووه ک خوئی ده بیژی:

که ره نه مدینه وه نازیم برۆ بوخۆت سه لامه ت
دیده نی دیدار نازیم گیانه که وته قیامه ت

به داخه وه له کوئی سه ده ی بیسته مدا له دوای کوژانه وه ی (۷۴) مومی پر له جوانی و له کاری شاکاری جوانی هونه ری و مه زنی و له سه ر خاوه ت و پر شکۆیدا له روژی ۳ رینه ندان و روژیک دوای یادی ۵۲ ساڼه ی کوئاری مه هاباد له (۲۳ - ۱ - ۱۹۹۹) روژی شه مه دله پاک و گه وره که ی له لیدان که وت و ماڻ ناوایی یه کجاری لیگردین و گیانی پاکی به فیردهوسی به هه شتی نه مران سپارد و به خشی و کوئی هه سرت و داخ و په ژاره و خه میشی بو سه رجه م که لی کورد بو هه وادار و گوئگرانی به تاییه تی به جیهیشت و روحانیه تی له ته فه زه ی سینه یه وه وه ک کوتره باریکه

له شه قه ی بائیدا و به ره و قولایی ناسمانی کورده واری فری و چوار نه ستیره گه شه کانی ناسمانی هیمن و هه ژار و وه فایی و کامیل گیانی ناویته ی نه و چوار نه ستیره نه مره کردوو و بوو به نه ستیره ی پینجه وانه، نه وان به شیعر و هه تبه ست و هونراوه ماملی به ناواز و مه قامی ناسک و دهنگی زولانه به سه سۆزه که ی قه تاری بو هیمن و شه وه نه ستیره بو هه ژار و شاری دلم بو کامیل نه ری به زولف و روخسار بو وه فایی ده چری.

ماملی نیو دلان ده روئی ئوخ مال ناوا
دوو باره دیده نی دیدار که وته قیامه ت

مال ناوا. مال ناوا روحت شاد و گووت پر نوور ماملی نه مر و مروقه مه زنه که ی نیو دلان.

سه رچاوه: ماڻپه ری کوردستانی میدیا - ریکه وتی: ۲۱ ی جانئیوری ۲۰۱۳

له نجه عه لی: کورد قه زرداری محهمه دی ماملیه

له لایه ن چۆمان مه حمود

زۆر له گۆرانییه کانی محهمه دی ماملی به دهنگی ژنییک گوتراونه ته وه که نه وه هونه رمه نده کۆچکردووه ی خۆشه و بستر کردووه، له نجه عه لی جگه له وه ی گۆرانییه کانی ماملی ده ئیته وه، هینده هۆگری میلۆدییه کانی بووه که بلیت “کورد قه زرداری ماملیه”.

خاتوو له نجه عه لی، دهنگیکی نویی نیو دنیا ی هونه ری کوردیه و به هۆی دهنگخۆشی و زیندوو کردنه وه ی گۆرانییه ره سه نه کان بووه ته ناویکی دیار.

نه وه به وه دهنگه به سۆزه میلۆدییه کانی محهمه دی ماملی به جۆریک ده ئیته وه که مرۆف له گوێگرته بیزار نابیت.

له نجه عه لی له م رۆژانه دا کۆنسیرتیکی گۆرانی له سلیمانی سازکرد که خه لکیکی زۆر ناماده ی بوون، دوا ی ته وا بوونی کۆنسیرته که ش قسه ی بۆ (روداو) کرد.

له نجه پینوایه که “ده بیته هه موو هونه رمه ندیك ده ستیپکی کاری هونه ری به گۆرانی و میوزیکی هونه رمه نده سه رکه و ته وه کانی پینش خۆی بیت”.

نه وه هونه رمه نده یه که م کۆنسیرتی له هه ری می کوردستان له شارۆچکه ی قه لادزی سازکرد و نه وه دووم کۆنسیرتی بوو له

هه ری می کوردستان. له و باره وه گوتی "ئهمه دووم کۆنسیرتته له شاری سلیمانی دهیکهم، ئهمرۆ به راستی دنجۆشبووم بهو که سانه ی که هاتبوونه کۆنسیرتته که".

له نجه عه لی له باوکیکی گهرمیانی و دایکیکی هه له بجه یی له دایکبووه، له ته مه نی لایتیدا بووه کاتیکی خیزانه که ی کوردستانیان جیهیشت و له له نده نی پایته ختی به ریتانیا نیشته جی بوون. له نجه چه ند سائیکه خه ریکی گوتنه وه و زیندووکردنه وه ی گۆرانیه کۆنه کانه، به تایبه تی گۆرانیه کانی محهمه دی ماملی، هاوسه ره که شی موزیکه که ی بو ناماده دهکات.

هه ر هونه ره ندیک، ئینجا میوزیکژهن بیت یاخود گۆرانیه یژ، به ر له وه ی بچیه ته سه رشانۆ ترسیک دایده گریته، له نجه گوتی "بیهگومان منیش وهکو هه موو هونه ره ندان که ده چنه سه ر ته ختی شانۆ دوودل ده بن، منیش یه که مچار که چووم دوودل بووم، به بۆچوونی من ئه وه شتیکی ناساییه".

به شیک له گۆرانیه کانی له نجه میلۆدی محهمه دی ماملین، ئه وه هینه ده شه یدا ی ده نگ و سه دای ماملیه که تا راده ی عاشقبوون خووی پیوه گرتوه و سه ره مه ست و سه ودا سه ری ده نگ و چریکه ی پر له چیژی ئه وه بووه، له نجه ده ئیت "من ماملیم زۆر خۆشده وئ، چونکه ئه وه ی ماملی له ئاواز و میلۆدی کوردیدا کردووه تی ده توانم بلیم که م کراوه یان هه ر نه کراوه، من پیماویه کورد فه رزدا ری ماملیه، به راستی ئه وه نده میلۆدی هه یه که تا په نجا سالی دیکه ش ئیشی تیدا بکه ی ته واو ناییت".

وهک ناشکرایه هه ر هونه ره ندیک دوا ی لاساییکردنه وه ی گۆرانیه یژیک کۆن ستایلیک بۆ خۆی ده دۆزیته وه، له نجه عه لی له باره ی ستایل و به ره مه ی نوێ زیاتر دوا و گوتی "وهک دیاره ستایلی من فۆلکلۆره و ره نگدا نه وه ی له سه ر به ره مه کانی من هه یه، به ره مه یکی گۆرانی خۆم نزیک شه ش هه فته ده بیت له کوردستان بلا بووه ته وه که له ئاواز و دابه شکردنی نزار زینویه، هه روها به ره مه یکی دیکه شم هه یه که ره نگه له سی هه فته ی داها توودا بلا بوکریتته وه، ئه ویش له ئاواز و دابه شکردنی نزار زینویه".

هه روها گوتیشی "ئیهستا به ره مه یکی دیکه م ناماده یه که له ئاواز و دابه شکردنی هاوسه ره که م زانی تاره، به نیازم مانگیکی دیکه بلاوی بکه مه وه".

سایادی هونه رمه ندی به ناو بانگی کورد "محهمه دی ماملی"

ن: جه لال هانیسی

ئه گهرچی هونه ر سنوور ناسی و هموو که وشه نه کانی به زاندوو، به لام هیچ گه لیک به بی تایبه تمه ندی نییه،

هر ولاتیکدا به پیی جوغرافیا و شیوهی ژینی خه لک هونه ریشی بۆن و به رامی خو جیهیی به خووه دهگری و ده بیته پیناس و ناسنامه، بۆ نموونه له جوغرافیای کوردستاندا که هر مائه ندیک تایبه تمه ندی و رهنگ و بۆی خو هیه و هونه ری کوردیی گه لیک ده و نه مه ند کردوو. نه م وتاره باسیکه له سه ر هونه رمه ندی گه وری کورد "محهمه دی ماملی" که زاده ی ناوچه یه کی رهنگین و ده و نه مه نده به مۆزیک و گۆرانی کوردی.

مه لبه ندی موکریان وه ک هموو ناوچه کانی تری کوردستان له بواری هونه ری گۆرانی و مه قام دا تایبه تمه ندی خو هیه، داب و نه ریت و فه ره نگ و فولکلۆری کوردی له لایه ن که سانی نیشتمان په روه روه به و په ری دلسۆزیه وه پاراستویانه و خزمه تیان کردوو. به تایبه تی شاری "مه اباد" که هه میشه لانکی هونه ر بووه، له بواری هونه ری چریندا گرنگی خو هیه له لایه ن ده نگ بیژانه وه په ره ی پیدراوه، ته نانه ت له بواری نه ده بيشدا سامانیکی به نرخیان له شیعر و په ندی پیشینان و چیرۆک و هتد... بۆ خو لقا ندوین و خزمه تیکی بهرچاویان به زمانی کوردی کردوو.

گه لیک ده نگ خو ش و گۆرانی بیژی هه لکه وته ی لی هه لکه وته وه که زۆرینک له بهیت و چهیران و مقام و کورته مقام و قه تاربان سنگ به سنگ پاراستوو و گه یاندوو یانه ته نه وه ی دوا ی خو یان و تا گه یشتوته چاخ ی ده نگ تۆمار کردن، که له و کاته شدا دیسان له بهر بی پشتیوانی که سانیکی تر بۆیان نه لواوه ده نگیان تۆماربکری و ئارشیقیک بۆ نه وه کانی تر به

جی بیلن.

مه ئه بئندی موکریان وهک هه موو ناوچه کانی تری کوردستان له بواری هونهری گۆرانی و مه قام دا تایبه تمه ندی خوی هه یه، داب و نه ریت و فه ره ننگ و فولکلۆری کوردی له لایه ن که سانی نیشتمان په روه ره وه به و په ری دئسۆزیه وه پاراستویانه و خزمه تیان کردوو. به تایبه تی شاری "مه اباد" که هه می شه لانکی هونهر بووه، له بواری هونهری چریندا گرتگی خوی هه یه له لایه ن دهنگ بیژانه وه په ره ی پیدراوه، ته نانه ت له بواری نه ده بی شدا سامانیکی به نرخیان له شیعر و په ندی پیشینان و چیرۆک و هتد... بۆ خو ئقاندوین و خزمه تیکی بهرچاویان به زمانی کوردی کردوو.

وهک سه عیدی ماملی، عه بدو ئلا ره ش و که وی جوو و که ئیک ده نگ خۆشی تر که له سه رده می سه یید عه لی نه سفه ری کوردستانی هونهر مه ندی به ناو بانگی کورد (۱۸۸۲ - ۱۹۳۷) بوونه که به داخه وه له ده نگیی به سۆزیان بیبه ش بووین، به لام نه و سامانه به نرخیان که یشتۆته ده ست که سانیکی تر که خه مخۆری نیشتمان بوونه، هه ر درفه تیک بۆیان ره خسا بیته که ئکیان وه رگرتوو که خۆشه ختانه گۆمه ئیک مینوودیان بۆ زیندوو کردوینه ته وه، گۆران بییژانی نه و مه ئه بئنده وهک: حوسینی قاقی، حوسینی ماملی، محهمه دی شاپۆخی، عه زیزی شاپۆخی و کاک محهمه دی ماملی ... ده یان گۆران بییژی تر که تایبه تمه ندی نه و هونهر مه ندانه هه رکام ستایل و ریچکه ی خۆیان هه یه هه م له گۆرانی وتن و هه م له مقام یان قه تارچریندا.

قه تاره له ده وه ری گاتا کانه وه باوی هه بووه به لام به شیوه که ئی جورا و جور ناوی ئی نه بریت

له گه رمیان ناوی به کیکه له مه قامه کان

له ناو فارسی بۆته "عه زه ل"

له ناو ئازره به کان بۆته "ماهان"

له ناو عه ره ب بۆته "مقام"

له ناو تورکه کان بۆته "ئوزون هه وا"

بۆ نمونه کاک "محهمه دی ماملی" قه تاری کردۆته ناسنامه ی به شیگ له هونهری بنه مائه ی "ماملی".

رهنگ زه ره دی خه زان خه تای پایزه ن

رهنگ زه ره دی که ی من دووری ئازیه ن

یان

خاکی کووچه ی یاره کهم نه کسیری ساغی و ژبنمه
جوانی روخساری و نیگاهی هیزی نه ژنو و تبنمه

یان

چهند شاران گه پام چهند خاکه ساری
بووم به شوانه کهی حق نادپاری

کورتیه که له ژیاننامه ی محهمه دی ماملی

محهمه دی کوردی سه عیدی ماملی له بنه مائه یه کی دهنگخوش و نیشتمان په روهر له شاری مهاباد، له سالی ۱۳۰۴ هه تاوی به رابه ر به ۱۹۲۵ ی زایینی له گه رکی نه رمه نیان چاوی به رووی ژینا هه ئیناوه.

هه ر له تهمه نی منائیه وه دهستی به گورانی وتن کردووه وهک سوارچاکیکی نهو مهیدانه به دهنگه پر سۆز و رهسه نه که ی نهوه گورانی و قه تار و مقامانه ی که فولکلور بوونه و بریکیشی له خانه قای شه مزینان به شیوه ی خانه قایی چپردرا بوون، زیندووی کر نه وه و خستنیه سه ر خرمانه ی میوزیک وگورانی کوردی به رگ و خشلیکی نوئ له بهر کردن.

گه لی میلودی گه لانی تری کردوته کوردی وهک فارسی، تورکی ئازهری (ولاتی ئازهری ایجان) و نه رمه نی که به شیوه یه که چریونی ده ئینی نه م ناوازگه له له بنه چه دا هه ر کوردی بووگن، که به راستی کورداندونی و بوونه ته موئکی کوردی.

کاک "محهمه دی ماملی" دهنگیکی ساف و رهوانی هه یه که شیوه و ستایی له گه ل گورانی بیژانی تر جیاوازه و نهو ستران و مقامانه ی که چریونی هه موو پیناسه ی دهنگی خو یه تی و به باشی نه دای کردوه که لهو شیوه وتنه جیگه ی رخنه ی نه هیشتوته وه و هه ر کام له مقام و قه تارانه ش به پیی مهو دای دهنگی زیل و به می به کار هیناوه که بوونه ته سامانیکی پر بایخ بو میژووی گورانی و مؤزیکی کوردی.

"ماملی" گه لیگ گورانی و مقام و قه تاری له شاره کانی تاران، سنه، کرماشان، ته وریز، ورمی و مهاباد تو مار کردوه که

هه رکام دهکری به شیوهی جیاواز لیک بدرتتهوه و هه ئسه نگیندری، که به داخه وه به شیک له میوزیکانهی بوی ژه ندراره به باشی نه یانتوانیوه ولامده ره وی دهنگی پر ههست و سۆزی "ماملی" ببن، به هوی نه بوونی ستودیو و ئامیره جوربه جوره کانی میوزیک به شی له به ره هه مه کانی به شیوه ساده تۆمار کراون که ته نیا دهنگه ره سه نه که ی بوو ته سامانیکی پر باخ بۆ خه زینه ی پرگه وه هری میلوودی کوردی. به وته ی کاک "چیای کورپی" سه رجهم به ره هه مه کانی نزیک به سیسه د و په نجا ناواز و مقامه.

له هه ئبژاردنی شیعردا له هونراوه ی شاعیرانی وهک: وهفایی، هیمن، هه ژار، گۆران، هاشمی نانه وازاده و هه ردی که ئکی وه رگرتووه و هه روها بۆ خوشی بۆ بریک شیعی بۆ گۆرانیهی کان داناوه و له فولکلوریش که ئکی وه رگرتووه.

ئه م هونه رهنده نیشتمانیه روه ره به بۆنه ی گۆرانی وتنه وه گه لیک جار له لایهن هیزی ناسایشی ئیرانه وه تووشی گرفت بۆته وه ونه شکه نجه و زیندانی کراوه، به لام "ماملی" ولات خوشه ویست هیچ کات گوی به و ته نگ و چه ئمه مانه نه داوه و له سه ر مافی ره وای خوی سوور بووه ته نانه ت سروودی "ئه ی ره قییبی" وتوته وه! هه ر ئه وه بوو ته رازی مانه وی ناو بانگیی.

محهمه دی ماملی هونه رهنده، ده نگخۆش، هه ئکه وته و نیشتمان په روه ر پتر له په نجا سال خزمهت به گۆرانی و میوزیکی کوردی، له ناخری ته مه نیا بۆ ماوه ی پینج سال تووشی نه خوشی ببوو که به هه زار داخ و ده رده وه هه ر به و نه خوشیه وه له ریکه وتی ۲۳ - ۱ - ۱۹۹۹ به رابه ر به ۳ - ۱۱ - ۱۳۷۷ی هه تاوی له ته مه نی ۳۷ سالییدا هونهری گۆرانی و موسیقای کوردی به جی هیشت و مالاوایی له نیشتمان و گه له که ی کرد و به قه تاری

چهند شاران گه پرام چهند خاکه ساری

بووم به شوانه که ی حه ق نادیا ری

له گۆرستانی بوداغ سولتانی شاری مه اباده به خاک سپی درا.

سه رچاوه: مائه پری ناسوی رۆژه لات - ریکه وتی: ۹ فیه ربویری ۲۰۱۴

من و محهمه دی ماملی

محهمه د سانه یی

له کۆره وه گه وره که دا شاری مه هاباد بووه دوا مه نزلگه ی من. له وی من و نووسه ر عه بدو ئلا سه پراج پیکه وه له یه ک ژوور له مه سافیرخانه ی پارس ده ماینه وه. مالبات و زگور تیبیه کی زۆر له ئاواره ی ئیرا قی له و ئوتیله هه بوون و هیشتا نه گه رابوونه وه و چاوه ری پیشه روژیان ده کرد.

به یانییه کیان من و مامۆستا عه بدو ئلا پیکه وه ده رچووین، من به ره و حه مامه جوانه که ی شار بو ئه وه ی دژوونی کۆره وه که له خۆم بکه مه وه، نه ویش بو چایخانه ی که ریم سی بست. نازانم بوچی نه م چایخانه یه به و ناوه وه ده ناسرا، به لام کافه یه کی پاکژ و جوان بوو هه روه ها له نیوه ندی شاردا بوو، به و سۆنگه یه وه ببوه سه فارته ی ئیرا قیه کان و زۆریه یان له وی کۆده بوونه وه. وا بریار بوو پاشی خۆشوشتن من بچم و له کافه ی ناوبراو یه ک بگرینه وه و دواتر پیکه وه بچین فره قینه که مان له که بابجانه ی ناسراوی زۆیه بکه ین.

دوا ی خۆشوشتن، دندک دندک به ره و کافه ی ناوبراو هه نگاوم نا، له وینده ر بینیم مامۆستا عه بدو ئلا له گه ل پیاویکی به هه یکه لی که له گه ت دانیشتوووه. یه کیکیان چایه کی ره شی له به رده مه و له وی دییان دانه یه کی زه رد. که دانیشتم پیاوه تیکسپراوه که وتی:

– مامۆستا نه م ناغا جوانه کییه؟

مامۆستا عهبدوئلاش منی بهو ناساندو وتی نه مایش مامۆستا محهمه دی ماملیه. دیار بوو یه کترین دهناسی و له وهو به ریش پیکه وه ببوون. پاش نهوی عهبدوئلا سهراجیش گه رایه وه بو ئیراق، چهند جاریکی دیش له گه ل هونه رمه ندی ناسراو له هه مان چاخانه یه کمان ده گرته وهو دانیشتمان ده بوو.

له میانی قسه کانیدا وا ده رده کهوت که میوان وهه واداران و ناشقانی دهنگی نهو بوژویان کردبوو و تا راده یه کیش ترسی نه نیشتبوو له وهی رژیمی ئیران لینیچینه وهی له ته کدا بکه ن و بهو ته مه نه وه هه راسانی بکه ن . بویه بو ماوه یه کی باش خوی له شاری تاران گوم کردبوو تا وه کو هه شاماته که ی کوردی ئیراق له که میداو ئاواره زۆریه یان گه رانه وه، نه ویش نه وجا هاتبو وهو. گه لئ جار گازانده ی لای من ده کرد و ده یگوت:

- کوره بابم نه من چیم، وا نهو هه موو مه ردمه رووم تیده که ن، قابیله من مه لا مسته فام یا نه و ره حمانی قاسملوو.

بو نه وی منیش نه بمه سه رنیشه بوی هه وئم نه دا وینه کیش پیکه وه بگرین، به لام خه لکانیکی بيشومار وینه یان له ته کدا ده گرت. ته نه ات ناگادار بووم نووسه ر فه رید زامداریش وینه ی له گه ل گرتبوو و هه قبه یقینی له ته کدا ساز دابوو. هه رچاریک له چاخانه که یه کمان بگرتایه، باسوخواسی گۆرانیمان ده کرد . ده یزانی که رکووکیم بویه زیاتر باسی ده زگای (مه قامات) ده کرد وه منیش به زانینه هه ژاره که ی خۆم وه لامم ده دایه وه. ده یویست وا نیشان بدات که پیی ماوه و له هونه ر نه چۆته وه ناو به ناو به ده نگیکی نزم شتیکی ده وت. جاریکیان وتی با توژیک ره وش هیور

بینته وه سه ماوه ر و شه مک ده به ین و ده چینه باخی میکاییلی و دانیشتنیک ساز ده که ین. گه لئ جار سا بلاخییان بو خۆل له چاو کردنی پۆلیسی شار سه ماوه ر ده به ن و له جیی چا ویسی خۆکرده ی تیدا ده که ن و دانیشتن و سه یران ده سازینن.

روژیکیان زۆر به په له خوی به چاخانه که دا کردو وتی: نه وه عه ودالی توّم. هه ز ده که م بییت بو بینینی یاری فوتبول، نه مرو یاریه کی زۆر جالبمان له گه ل هه مان هه یه. به په یشی عه جه مه که ی یه که سه ر زانیم له گه ل تیپی ورمی یاری ده که ن. چونکه له ئیران به پیچه وانیه خه لکی ئیراقه وه به نازه ری ده ئین عه جه می سه ره رش ! که مه ی نه و دوو تیپه قالییکی سیاسی به خۆوه گرتبوو. زیده تر به شه ری کوردو رژیم یان سوونه و شیعه ده چوو وه ک له وازییه کی وه رزشی. تیپی مه هاباد کاک محهمه دی ماملیمان وه کو سه روکی به رو مه ت بو خۆیان هه ئبژاردبوو و هه میشه ش له گه مه کانیان حازر ده بوو. دیاره خه لکی مه هابادیش هه موو په روژی نه و یاریبانه بوون و بردنه وه یان زۆر به لاوه مه به ست بوو.

که باس دهاته سه ر هه سه ن زیره ک، نه یده شه رده وه که زۆر ناشقی ده نگیه تی . به لام له ئالووده یبه که ی به تلیاک کیشان

زۆر نیگه ران بوو.

- مائته كه ره تیکیان چووین له نیستگهی تاران هه ندی گۆرانی پیکه وه زهفت بکهین، نه مه نده تلیاکی کیشا بوو توانای نه بوو له ئوتوبۆسه که بیهته خوارئ، نه من له کۆلیم کرد و برده مه مسافرخانه که.

بو ماوه یه کی درێژ له گه ل هیمنی شاعیر زیزی که وتبووه نیوانیان. ده یگوت سالانیکه درێژ قسه مان پیکه وه نه ده کرد تا نه و روژه ی قاسملو ناشتی کردینه وه. هیمن گله یی نه وه ی لیده کردم که من شیعره کانی ده که مه گۆرانی، سه رو گویاکیان ده شکینم و لیبیان ده قرتینم، نه منیش پیم ده کوت، مه گه ر شیعره کانی تو هه موو ناگر ده که نه وه، نه دی چون بتوانم له سانسوری ده ربا زیان بکه م!

سه رچاوه: مانیپه ری پینوسه کان - ریکه وتی: ٤ ی ئایاری ٢٠١٤

محهمه دی ماملی

(محهمه دی ماملی) کوری (میرزا سعیدی ماملی) یه، له سالی (۱۳۰۴) ی هه تاوی بهرام بهر به سالی (۱۹۲۵) ی زاینی له بنه مائه یه کی هونه رهنه ندو نیشتمان په روه ره له گه ره کی (ههرمه نییان) ی شاری مه هاباد له دایک بووه، میرزا سعید هه رچه ند نه خوینده وار بووه، به لام به هوی هونه ری ده نگه خوشی و مه قامزانی و شیعرخوینی (به تاییه ت وه فایی) له کۆرو کۆزلیکه ی عارفانه ی خانه قای شه مزینان ریزو حورمه تیکی زۆری لیگیراوه و له گه ره که و بازار به میرزا ناوی براوه.

ههروهک له زۆر که سی به ته مه نه ی ناوچه ی موکریان بیستراوه، محهمه دی ماملی له گه ل هونه رهنه ندی به ناویانگ (سهید عه لی ئه سفه ری کوردستانی)، له سالی (۱۹۳۲) دا هاتۆته موکریان و له باغی میرزا شریفی حاجی ره شید گۆرانی بو خه لکی مه هاباد وتووه.

محهمه دی ماملی، خۆی له باره ی میرزا سعیدی باوکیه وه وتویه تی: (بابم نه خوینده وار بوو، له نیو بازاردا دوکانیکی چکۆله ی خوری فرۆشتنی هه بوو، ئیمه شه ش کۆرو کچیک بووین هه ربه گشتی خانه واده ی ئیمه خانه واده یه کی گۆرانیییژن، بابم زۆربه ی ئه و گۆرانییانه ی که ئه منیش ده یانلیمه وه، بو خۆی دایان و ئه ههنگی خستونه سه ر، به لام نه ی تانویه سازیک ئیبدات، بو ئه و مه به سه ساز ژه نی خۆی هه بووه، ئه و له هه موو گۆرانییه کی زیاتر هه زی له گۆرانی ئایینی و دلداری بووه".

هه رچه ند بنه مائه ی ماملی به تیکرایی هونه رهنه ندو ده نگه خوش و گۆرانیییژن، به لام محهمه دی ماملی هونه رهنه ندیکی ده گمه نو هه لکه وته بوو که له دوای میرزا سعیدی باوکی و ههروه ها میرزا حسینی برای که ده سالی له خۆی گه وره تر بووه، توانی وهک به رپرس و نوینه ری هونه ریی ئه و بنه مائه یه، بو ماوه ی په نجا سال بره وو رهواج به مه قام و گۆرانی کوردی بدات.

حامیدی کاکیلی یه کی له نزیکترین دۆستانی محهمه دی ماملی ئه و باره یه وه ده ئیت: ناگرئ بلین بنه مائه ی ماملی له چ کاتی که وه و له کوئوه ده ستیان پیکردوووه، ئه وانه ژن و پیاویان ده نگه خوش بووه وهک ماسی و ابوون هه ر وهختیکی له ئاو هاویشتران مه له زان بوون، محهمه دیشنا تانین بلین به چ ئه ههنگیکو له کوئوه ده ستی پیکردوووه، ته نانه ت

به شیک له خانه واده که ی که له باشوری کوردستان نیشته جینو به گشتی ئه و بنه مائه یه وهک هونه رهنه ند ناسراون، له مام عه لی و مام سعید را بگره هه تا میرزا حسین و محهمه دو ئه وانی تر به هوی ده نگه که یانه وه له گه ل هه موو به زمو خوشی و

دانیشتنه کی نه و شارو نه و ناوچه یه تیکه لاو بوون به تاییه ت نه ودم که وهک نیستا مه حدودیه ت نه بوو.

ماملی هه ر له سه رده می لاوییه وه وهک هونه رمه ندیکی نازادیه خواز ده رکه وتوووه له گه ل هیه ج داروده سته و تاقمیه کی سه ره روو زۆردار دانووی نه کولاهو له نه سته مترین قوناغه کانی ژباندا، وهک بولبولیه کی خوشخوین، سه ری له هه موو هه وارو کویتانه کانی کوردستان داوه و مزگیه کی شادی وو نازادی بو ری ره وانی نه وین هیناوه، له رۆژانی خوشیدا به به سته و گۆرانی و به زم و کۆری هاوقه تارانی رازاندۆته وهو

له رۆژانی ته نگانه شدا، به قه تارو لایلیه خه ئکی لاواندۆته وه، ماملی بیجگه له کوردایه تی، سه ربازی هیه ج ریباریه کی دیاریکراو نه بوو، نه و ته نیا گیانازی گه له که ی بوو.

(ماملی) ی نه مر یه کیکه له و هونه رمه نده نیشتمانیه ره رانه ی زیاد له جاریک له سه ر هه ئیستی نه ته وه یی زیندانی کراوه تووشی گیروگرفت هاتوو، نه وکاره ش به هیه ج جوړیکو بگره تۆزقائیکیش نه یه توانیوو له و هه ئیستانه ی ساردی بکاته وه، یا له و ریباره دووریبخاته وه، بویه جیه نه جیه به سه ر گۆرانی کوردیه وه دیاره.

ماملی بیجگه له هونه ری ده نگخوشیه که ی (مه قامبیژ) یان به واتا کورده واری و موکریانییه که ی قه تاربیژیکی شاره زاو بیهاوتا بووه ته نانه ت ناوی ماملی و قه تار وه ها ئویته ی یه کتر بوون که نواندن و ویناندنی هه رکام له وان ده ستاوه جی نه ویدیکه ده خاته وه بییر.

به ره مه کانی «ماملی» له سی به شی سه ره کی بیجگه تون:

۱- بهیت (گۆئی، شیرن به هاره و..)،

۲- گۆرانی (قام، به سته) و،

۳- قه تار.

له و به شی یه که مدا ته نیا نه وه نده ده گوتری که «ماملی» هه رچه ند به شیوه یه کی زۆر جوان له چرین و وتنه وه ی نه و شیوه یه دا سه رکه وتوو بووه، به لām له و بواره دا زۆر به ره می (تۆمار) کراوی له پاش به جی نه ماوه، سه رجه می گۆرانییه کانی ماملی دابه شکرین (گۆرانییه فۆلکلۆرییه کان، نه و گۆرانییه ته واو به موئک و گه نجینه ی هونه ری کورده واری داده ندرین، به لām ماملی زۆر به یانی به شیوازی خوئی وتۆته وه، شیوازی سه رنه ج که به شیکی زۆر له و گۆرانییه نه له لایه ن هونه رمه ندانی

دیکه شهوه و تراونه ته وه، بۆنموونه: گۆرانیی (مریم سابلای) ماملی و (مریم بۆکانی) حهسه ن زیرهک، یان گۆرانی «به رهه ئیینه..» که بیجگه له ماملی و زیرهک، له لایه ن (خه لیلی سه ددیقی و مه زه هری خاله قی) یشه وه و تراونه ته وه. شیوازی به رهه مه گانی دیکه ی وهک : گۆرانییه هاوبه شه کان، گۆرانییه خوازاوه کان، گۆرانییه داهینراوه کان که زۆرینه ی گۆرانییه داهینراوه گانی سه رجه می نه و گۆرانیانه ی که له کتیبی (یادی به خیر) تۆمارکراون، نزیکه ی (۳۰۳ تا ۳۲۰) گۆرانی جگه له قه تاره کان ده گرنه خۆ.

محهمه دی ماملی وهک قوتابخانه یه ک له لایه ن هونهرمه ندانه وه باسی لیه ده کربیت، به رهه م و کاره ناوازه گانی هینه ده فراوانن که بیویستی به ئیکۆلینه وه و تووژینه وه ی هه یه، بۆیه به باسیکو دوان به رهه م و میژووی ماملی کۆتایی نایه ت.

دوا ی چه ندین شاکاری جوانی هونهری و مه زنی و له سه ر خاوه ت و پر شکۆییدا مامۆستا محهمه دی ماملی له ته مه نی (۷۴) سالییدا له رۆژی ۳ ریه ندان و رۆژیک دوا ی یادی (۵۳) سانه ی کۆماری مه هاباد له رۆژی شه مه مه (۲۳ - ۱ - ۱۹۹۹) مانی ناوایی له ژیان کرد.

سه رچاوه: مانیه ری NNA - ریکه وتی: ۲۳ ی کانونی دووم ۲۰۱۵

خەلاتى ماملى بە خىرايە قالەمەرە

لە بۇكان خەلاتى ماملى پىشكەش بە قالەمەرە كرا پىش نيوەرۇى رۇژى ھەينى رىكەوتى ۲۵ - ۱۲ - ۲۰۰۹ لە شارى بۇكانى رۇژھەلاتى كوردستان لەكەش و ھەوايەكى دۆستانەى جوان و بەرزى ھونەرى و نەتەوھەييدا رىورەسمىك بەرپوھ چوو بۆ پىشكەشكردى خەلاتى رىزىيان لە ھونەرەندى سال كە لەلايەن (مەتبەندى ھونەرى ماملى) تەرخانكرابوو ، نۆبەرەى بەخىنى ئەم خەلاتەش پىشكەشى خوالىخۇشبوو ھونەرەندى شىمال ژەنى دەست و پەنجە زىرىن(قادرعبداللە زادە ناسراو بەقالە مەرە) كرا.

لەم بۆنەيدا كە ژمارەيەكى بەرچاو لە كەسايەتيانى رۇشنىيرى و ھونەرىو ئەدەبى و ئەندامانى ھەردوو بۆنەمالەى

قالە مەرە وماملى نوينەرانى ناوئندوكۆرۆكۆمە ئەكان ئامادەبوون سەرەتا چەندچالاكيبەكى ھونەرى پىشكەشكران لەوانەش

ژه نینی چه ند پارچه ناوازیك به شمخال له لایه ن یه كینك له هونه رمه ندانی لاو دواتر به پیشكه شكردنی چه ند ووتاریك و خویندنه وهی چه ندین پارچه په خشان و هونراوه دریزه به مه راسیمه كه درا، ههروه ها هونه رمه ندان كاك جه عفر و عبدالله ماملی به گۆرانیه ك به شداریان كرد و پاشان له لایه ن ناماده بووانه وه له چه ند پهیف و ووتیه كدا باس له لایه نی هونه ری و ههول و ماندوو بوونی هونه رمه ند قاله مه ره كرا سه بارت به پاراستنی میلؤدونواوزه ره سه نه كانی كوردی و گه شه پیدانی نه و گنجینه هونه ربیه كه خودی هونه رمه ند به پشت به ستن به خوئی وگه له كه ی و به ههول و ماندوبون و شه ونخونی زۆری تائه و جیگه یه ی توانی بره وی به هونه ركه ی داو سه رنه جام نه و پیگه هونه ری و كه سایه تیبیه به رزه ی لی هه ل كه وت كه جیی شانازی هه موولایه ك بی و سه ربه رزانه ش خوئی گه یانده كاروانی نه مری له میژووی هونه ری ناوچه كه و گه لی كورد.

له به شینی تری نه و مه راسیمه دا له لایه ن هه ردوو به ریزان (مامۆستا فه تاح نه میری و جه عفری ماملی) خه لاتی ریزلینانی (ماملی ۲۰۰۹) به هه نه رمه ندی سا ل پیشكه شی مالباتی هونه رمه ند (قاله مه ره) كرا..

دوابه دوا ی نه م برگه یه ش ناماده بووان و به شداری بووانی ریزه سمه كه وه ك ریزلینان سه ردانی ناله شكینه ی بوكانیان كرد

كه نارامگا و گلکۆی هونه رمه ند قاله مه ره ی له نامیز گرتوه له پا ل نارامگای هونه رمه ندی گه و ره و نه مر (حسن زیره ك) بو نه م مه به سته ش دوابه دوا ی گه شتتییان و خویندنی سوره تی فاتیه تاجه گوئی وه فاو خو شه ویستی و ریزلینانیان له سه ر گلکۆی هه ربیه ك له (زیره ك و قاله مه ره) داناو پاشان به ریز حورمه ته وه كۆتایی به و مه راسیمه هونه ربیه هات.

شیوا ی باس كرده سائی رابردو له كاتی كرده وه ی (مه لبه ندی هونه ری ماملی) راگه یه ندرا كه هه رسا ل به گۆره ی توانا خه لاتیکی ریزلینان بو هونه رمه ندی كوردستان ته رخا ن ده كریت ، وائه مجاره ش به خو شه حاییه وه یه كه م نۆبه ری خه لاتی ماملی له سا نی ۲۰۰۹ پیشكه شی هونه رمه ندی كی ناسرا و و هه لكه وتوو ی وه ك مامۆستا (قاله مه ره) ده كری (

جاریکی تر پیروزیایی و خوشحالی خۆمان راده گه یه نین به بو نه ی به ریوه چوونی نه م ریزه سمه و سوپاسی هه موونا ماده بووان وگشت لایه ن و كه سایه تیبیه رو شنبیری و نه ده بی و كۆری هونه رمه ندان ده كه یین كه به شداری بوون له گه ئمان بو سه رخستی نه و بو نه پیروزه به رزو به ریز وشكۆداری بی ت كاروانی هونه روروشنبیری گه لی كورد سا لا و حورمه تمان بو سه رجه م هونه رمه ندانی نه رك وه خوگری نه ته وه ی كورد له هه ركوییه ك بن سا لاو بو هونه رمه ندانی نیتیکۆشه رانی نازا دیخوازه لگرانی په یامی مرۆقاییه تی مه لبه ندی هونه ری ماملی.

خه لاتى هونه رى ماملى ۲۰۱۲

مه ئبه ندى هونه رى ماملی، له ده ستیپى کار و دامه زانییه وه، سالانه یه ک له هونه رمه ندانى کورد هه ئده بژیریت تا نه مه گناسى و ریزی خوی به رانه بر ماندوو یانی خزمه تى هونه رى کوردی وه ک نه ریتى کى که ونى نه ته وه یى بنوینى.

کۆمیتەى به ریزیرکهرى مه ئبه ندى هونه رى ماملی پاش هه ئسه نگاندى هونه رمه نده پینشیارکراوه کان، بریارى دا که خه لاتى ماملی نه م سال پینشکەش به مامۆستا عزیز شاروخ بکرى.

مامۆستا شاروخ له پیناو پاراستن و په ره سه ندى فولکلور و هونه رى کوردیدا، سالانیکی زوری ته مه نى خوی به خت کردوه. له په نای نه م خزمه ته ی که کردوو یه تی، هه وئى نه وه ی داوه که ته نیا وه ک گۆرانیبیژیکی سۆرانیبیژی به ره م چى نه کات و شیوه زاره کانى دیکه شی به سه ر کردوو نه وه. نه و له زه مه نی کدا که مۆدیرنییه ت ده گه ئ سیاسه تی ته نگ و چه ئه مه ی به ر ژیانى فۆلکلورى کوردی، هاریکار بوون تا به ی ت و هه رانی کوردی له ناو بچن، جار نا جار خوی به زیندوو راگرتنى نه م به شه گرنه گى هونه رى کوردی ماندوو کردوه.

به پێى نه و ناسینه ی که له خه بات و تیکۆشانى کۆلنه ده رانه ی نه م هونه رمه نده هینژایه هه بووه، بریارى کۆتایى کۆمیتەى مه ئبه ندى هونه رى ماملی، دا بین کردنى خه لاتى ۲۰۱۲ ی زاینی بو مامۆستا عزیز شاروخ بوو.

سالانه به پینی داب و نه ریتیک که مه لبه نندی هونه ری ماملی له ری و ره سمی پیشکه شکردنی خه لاتی ماملی دایرشتوو، له رۆژی پیشکه شکردنی خه لاتدا، شاعیران و هونه رمه ندان بانگه یشت ده کرین و کۆریکی هونه ری پیک ده هیتریت.

هر چهند که نه م بۆنه یه ریک رۆژیک دوا ی جیژنی سه ربه خوی کۆماری جوانی کوردستانه و خوشی له م رۆژهدا له دلی کوردان ده گپری، نه م سال به هوی نه وه که موکریانی کوردستان ره شپۆشی شیناوی خنجیلانه ی گیانه خته، مه لبه نند بریاریدا که هیج جیژن و کۆریکی شادی ریک نه خری و خه لاتی ماملی له و په ری بی دهنگی و شینی شیاوی شیناوی پیشکش به م هونه رمه نده هیژایه بکری.

نه م خه لاته به نوینه رایه تی مه لبه نندی هونه ری ماملیوه له لایه ن یای آمین ماملی (نامه) وه پیشکش کرا.

مه لبه نندی هونه ری ماملی خه لاتی نه مسالی خوی پیشکش به "عه زیز شاروخ" کرد

خه لاتی هونه ری "مه لبه نندی هونه ری ماملی" بو سالی ۲۰۱۲ ی زایینی، پیشکش به هونه رمه نندی به ناویانگی رۆژه لاتی کوردستان "عه زیز شاروخ کرا".

به گویره ی نه و زانیاریانیه ی به ناوه نندی نوچه و شروقه ی رۆژ گه یشتوو، خه لاتی سالی ۲۰۱۲ ی "مه لبه نندی هونه ری ماملی"، له ریوره سمیکدا که له مهاباد به ریوه چوو، به سترانیژی به ناویانگی رۆژه لاتی کوردستان "عه زیز شاروخ" به خشراوه.

"مه لبه نندی هونه ری ماملی" هوکاری پیشکه شکردنی خه لاته که به "عه زیز شاروخ" ی بو هه وئدانی بی وچاون بو "پاراستن و په ره پیدانی فولکلور و هونه ری کوردی" ی گه راندۆته وه.

له لیدوانی مه لبه ننده که دا ههروه ها هاتوو: "ماموستا شاروخ له پینا و پاراستن و په ره سه نندی فولکلور و هونه ری کوردیدا، سالانیکی زوری ته مه نی خوی به خت کردوو. له په نای نه م خزمه ته ی که کردوو یه تی، هه ولی نه وه ی داوه که ته نیا وه ک گۆرانییژیکی سۆرانیویژ به ره م چن نه کات و شیوه زاره کانی دیکه شی به سه ر کردوو نه وه. نه و له زه مه نیکدا که مؤدیرنییه ت ده گه ل سیاسه تی ته نگ و چه ته مه ی به ر ژبانی فولکلوری کوردی، هاریکار بوون تا به ییت و چهیرانی کوردی له ناو بچن، جار نا جار خوی به زیندوو راگرتتی نه م به شه گرنه گی هونه ری کوردی ماندوو کردوو".

مه لبه نندی هونه ری ماملی له سالی ۲۰۰۹ ی زایینی دامه زراوه و وه ک نه ریتیکی سالانه، خه لاتیک پیشکش به هونه رمه ندان و

شاعیرانی کورد دهکات.

"عزیز شاروخ"، سترانییژی کورد، له سائی ۱۳۱۷ی هه تاوی له شاری مهابادی رۆژهه لاتی کوردستان له دایکبووه، وهک ماموستای قه تاره ی کوردی و موسیقی فولکلور دیته نه ژمار و خاوهنی چهن دین نالبومی به ناوبانگی کوردی و فارسی وهک "زه مانه، رووناک، ناوات، از دست عشق"ه.

شایانی باسه که خه لاتی ناماژه پیکراو له سالانی رابردوو پیشکەش به "قاله مه ره" [۲۰۰۹]، "نه ندریس خه مو" [۲۰۱۰] و "عهباس که مه ندی" [۲۰۱۱]، کرابوو.

دهقی لیدوانی "مه ئه بندی هونهری ماملی" سه بارهت به خه لاتی نه سال:

مه ئه بندی هونهری ماملی، له دهستیکی کار و دامه زانییه وه، سالانه یهک له هونهرمه ندانی کورد هه ئه دبژیریت تا نه مه گناسی و ریزی خوی به رانه بر ماندوو یانی خزمهتی هونهری کوردی وهک نه ریتیکی که ونی نه ته وهیی بنوینی.

کۆمیتە ی به ریتیکه ری مه ئه بندی هونهری ماملی پاش هه ئه سه نگاندنی هونهرمه نده پیشیارکراوه کان، بریاری دا که خه لاتی ماملی نه م سال پیشکەش به ماموستا عزیز شاروخ بکری.

ماموستا شاروخ له پیناو پاراستن و په ره سه ندنی فولکلور و هونهری کوردیدا، سالانیکی زوری ته مه نی خوی به خت کردوو. له په نای نه م خزمه ته ی که کردوو یه تی، هه وئی نه وه ی داوه که ته نیا وهک گۆرانییژیکی سۆرانییژی به ره م چی نه کات و شیوه زاره کانی دیکه شی به سه ر کردوو نه وه. نه و له زه مه نیکدا که مۆدیرنییهت ده گه ل سیاسه تی ته نگ و چه ئه مه ی به ر ژبانی فولکلوری کوردی، هاریکار بوون تا به ییت و جهیرانی کوردی له ناو بچن، جار نا جار خوی به زیندوو راگرتنی نه م به شه گرتگی هونهری کوردی ماندوو کردوو.

به پیی نه و ناسینه ی که له خه بات و تیکۆشانی کۆنه ده رانه ی نه م هونهرمه نده هیژایه هه بووه، بریاری کۆتایی کۆمیتە ی مه ئه بندی هونهری ماملی، دایبیکردنی خه لاتی ۲۰۱۲ی زایینی بۆ ماموستا عزیز شاروخ بوو.

سالانه به پینی داب و نه ریتیک که مه ئه بندی هونهری ماملی له ری و ره سی پیشکەشکردنی خه لاتی ماملی دایرشتوو، له رۆژی پیشکەشکردنی خه لاتی، شاعیران و هونهرمه ندان بانگه یشت ده کرین و کۆریکی هونهری پیک ده هی نریت. هه ر چه ند که

یادیک له ناوا بوونی نه ستیره یه کی ناسمانی هونهری کوردی

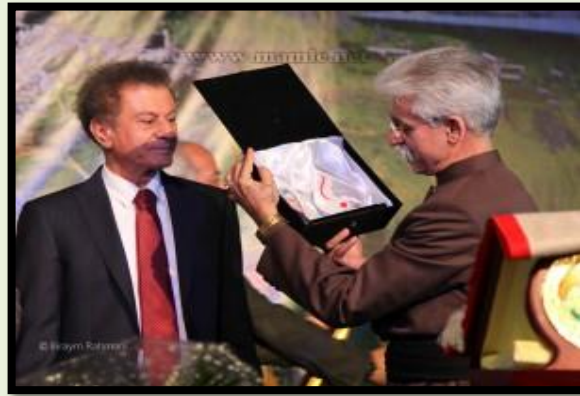
مامۆستا محهمه دی ماملی

نهم بۆنه یه ریک رۆژیک دوا ی جیژنی سه ربه خۆی کۆماری جوانی کوردستانه و خۆشی له م رۆژهدا له دلی کوردان ده گێری، نهم سال به هۆی نه وه که موکریانی کوردستان ره شپۆشی شیناوی خنجیلانه ی گیانه خته، مه لبه ند بریاریدا که هیچ جیژن و کۆریکی شادی ریک نه خری و خه لاتی ماملی له و په ری بی دهنگی و شینی شیاوی شیناوی پیشکesh به م هونه رمه نده هیژایه بکری.

نهم خه لاته به نوینه رایه تی مه لبه ندی هونهری ماملیوه له لایهن یای آمین ماملی (نامه) وه پیشکesh کرا.

ریکه وتی: ۳۰ ديسه مبه ری ۲۰۱۲

پاپۆتی رپۆره سمی به خشی نی خه لاتی هونه ری ۲۰۱۳ ی ماملی

خه لاتی هونه ری سالی ۲۰۱۳ ی ماملی له رپۆ ره سمی کی تاییه تیدا رۆژی ۹ ی ربه ندانی سالی ۲۰۱۴ ی زایینی له هۆلی ته واری شاری سلیمانی، به هاوکاری ریکخراوی به رپۆ به رایه تی که له پووری کورد و به شدار ی جه ماوهر و چند که سایه تیه کی هونه ری و سیاسی پیشکەش به هونه رمه ند کاک "ناصر" ره زازی کرا.

به نامه که به یه ک خوله ک بی دهنگی وله سه رپن پاوه ستان بو ریزلینان له شه هیدانی کورد دهستی پیکرد.

پاشان به ریز ابرایم احمد وتاری ریکخراوی به رپۆ به رایه تی که له پووری کورد ی خوینده وه. ئینجا ریزدار زیره ک کمال نوینه ری سه رۆکی حکومه ت هه ریم بابه تیکی پیشکەش کرد و به نوینه رایه تی نیچیرقان بارزانی، سه رۆکی حکومه تی هه ریمی کوردستان پیرۆزبایی له هونه رمه ند ناسر ره زازی کرد و ریزی له یاد و بیره وه ری ماملی نا. [۱]

له برگه ی دوایه دا وریا ماملی به نوینه رایه تی مه تبه ندی هونه ری ماملی وتاری ئەم سائە ی خوینده وه. مه تبه ندی هونه ری ماملی له تیکستی خۆیدا چاویکی به سه ر میژووی چالاکیه کانی سالانی رابردووی خۆیدا خشاندوو و له سه ر که سایه تیی و کورته ی چالاکیه کانی ماموستا ره زازی چند زانیاریه کی میژویی ناراسته ی به شداربووان و میدیاکان کرد.

نیاز نووری وه ک به رپرسی سه ندیکای هونه رمه ندانی کوردستان پیشکەشکاری دیکه ی ئەم به نامه یه بوو. ناوبراو جیا له ده ربیرینی پیزانیینی خۆی بۆیادی ئەم سائە ی خه لاتی هونه ری ماملی و پیرۆزباییکردن له هونه رمه ند کاک ناصر ره زازی داواکاری سه ندیکای وه ک پرۆژه یه کی گه لانه کراوی جیددی بۆ کردنه وه ی ناوه ندی توێژینه وه ی زانستی موزیکی کوردی

ناراسته ی حکومتی هه ریمی کوردستان کرد و پیداکری له سهر بهر پرسیاره تی حکومتی هه ریمی کوردستان بو پرکردنه وه ی بو شاییه پیوه نیدار هکان کرد.

له دریزه ی مه راسیمه که دا مه لا رسول پینشماز دۆست و نزیک ی هه ر دووک هونه رمه ندان ماملی و ره زازی، باسیکی له سهر که سایه تی و ژبانی ماموستا ماملی کرد و له باسه که ییدا سه رنجی میوانه کانی بو سه ر که سایه تی به رزی ماملی له بواری هونه ری و سیاسیه وه راکیشا و ناوری له رابردووی پر له شانازی نه وه هونه رمه نده مه زنه دایه وه و باسی له هه وول و فیداکاری ماملی له پینا و گه له که ییدا کرد و له م پیوه ندیه دا چه ند بیره وه ریه کی گیرایه وه. مه لا رسول پینشماز ناماژه ی به وه کرد که ماملی به م هویه وه چه ند جار که وتبوو زیندانه کانی ریزیمی ئیرانه وه، به لام ته نگ و چه له مه کان نه یانتوانی کوول به ماملی دابده ن و له رینگای خو ی لای نه دا و زه ختی ریزیمه دژه کورده کانی ایران نه یانتوانی که ماموستا ماملی له ریزازی خو ی لیژ بکه ن. هه روه ها رایگه یاند که ماملی و ره زازی له خه باتی هونه ریاندا، ته واوکه ری یه کتر بوون.

"هه بدولی حه مه باقی" که سایه تیه کی دیکه بوو که له سهر توانایی و لیها تووییه کانی ماملی دوا و ریزی له یادی نه م نه مره گرت و بیرۆزبایی به هونه رمه ند ناسر ره زازی گوت.

له برگه یه کی دیکه ی نه م ریزه سمه دا شاعیری هه ستناسک محمد پاکژ پارچه هه له به ستیکی له ژیر ناوی - کوستی مه رگی ماملی - پیشکش کرد و نه و جار گرووی مووزیکی سه ر به به ریزه به رایه تی که له پووری کورد له سلیمانی به برگه هونه ریه کانیان کورده کیه ان زیاتر رازانده وه.

بو نه ی نه م سانه ی پیشکشکردنی خه لات ی هونه ری ماملی گه رم و گوریه کی تاییه تی پیوه دیار بوو که به شیکی بو به شداری چه ند هونه رمه ندیکی ده نگ خو شی نه ته وه که مان ده گه راوه. هونه رمه ندانی ده نگ خو ش عزیز محمود ابراهیم ناسراو ب عزیز ماملی به گورانی "شه وه دونیا وه کوو زولفت سیا پوش"، اسماعیل صابوری "کوچی یارم کوچی سووره"، هونه رمه ند میکاییل به گورانی "من ده لیم شاری دلم باخ و گوستانه ده چم" و له کو تایی نه م به شه شدا ماموستا ره زازی به پیشکشکردنی دوو گورانی گور و تینیکی تاییه تی بیان به ریزه سمه که به خشی.

دوایین برگه ی نه م بو نه یه به خشی خه لات ی ۲۰۱۳ ی هونه ری ماملی به هونه رمه ند ناسر ره زازی بوو که نه و خه لاته له لایه ن یای نامه (آمین ماملی)، هاوسه ری ماموستا ماملی، ریزداران و تی کو شه ران جلیل گادانی، مصطفی چا وره ش، مه لا رسول پینشماز و هونه رمه ندی گه وره ی کورد ماموستا مظهر خالقییه وه پیشکش به هونه رمه ند ناصر ره زازی کرا.

یادیک له ناوا بوونی نه ستیره یه کی ناسمانی هونه ری کوردی

مامۆستا محهمه دی ماملی

شایانی باسه له م رنوره سمه دا کۆمه لیکى زۆر له که سایه تی و لایه نه جوراوجۆره کان دیاری و چه پکه گۆلى خۆیان به مه به سستی ریزلینان له یادو ناوی ماملی و ههروهها بو پیرۆزباییکردن له مامۆستا رهزازی پیشکەش به بنه ماله ی ماملی و هونه رمه ند رهزازی کرد.

له ژیره وه هه ندیک وینه ی و گرتە فیلم له م بۆنه یه پیشکەشی ئیوه ی ئازیز ده کریت.

(۱) نه و به ریزه له لایان مه ئبه ندی هونه ری ماملیوه بانگه ئیشت نه کرابوو. به رپرستیکی حکومه تی کوردی له بۆنه یه کی کوردایه تیدا وه ک هه موو هاوئیشتیمانیکی کوردستانی جیگه ی به خیره اتتکردن و دئخۆشی مه ئبه نده. مه ئبه ندی هونه ری ماملی پینداگری له سه ر نه م گرنگه ده کات که سه ربه خۆیی خۆی تابه ئیستا له هه ر بواریکه وه پاراستوووه و هاوکات که یفخۆشیش بووه به به شداریکردنی میوانی چاوه روانه کراو.

سه رچاوه : مائپه ری ماملی نیی - ریکه وتی: ۹ ی ریه ندانی ۲۰۱۴

محهمه دی ماملی

masoud m (hiva)

محهمه دی ماملی، کوری میرزا سه عیدی ماملی (مام عهلی) له سالی ۱۹۲۵ له بنه مائه یه کی هونهرمه ند و نیشتمانی په روهر، له گهره کی خری مه هاباد له دایک بووه. میرزا سه عید هه چهند نه خوینده وار بووه، به لام به هوی هونهری دهنگ خوشی و مه قامزانی و شیعر خوینی (به تایبته شیعره کانی وه فایی) له کوره کانی عارفانه ی خانه قای شه مزینان، ریز و حورمه تیکی زوری لی گیراوه و له گهره ک و دهر و بازار به میرزا ناوی براوه.

له زور که سی به ته مه نی ناوچه ی موکریان بیستراوه، سه عیدی ماملی ده گه ن هونهرمه ندی به ناویانگ سه یید عه لی نه سفهر کوردستانی که له سالی ۱۹۳۲ دا هاتووه ته موکریان و له باغی میرزا شریفی حاجی ره شید، بو خه لکی مه هاباد گورانی گوتووه، به شدار بووه. محهمه دی ماملی نو سه ی کتیبی "سه یید عه لی نه سفهر کوردستانی" ده لی:

حاجی غه نی چایچی بومی گیرایه وه که جگه له سه عیدی ماملی، سی گورانی بیژری تری مه هابادی، به ناوی عه بدوئلا ره ش، که وی جوو و حسه نی قاقی گورانی بیان له گه ن سه یید عه لی نه سفهر وتووه. سه یید عه لی نه سفهر له راده به دهر ریزی بو نه م گورانی بیژانه داده نا؛ به تایبته تی بو سه عیدی ماملی.

له م باره یه وه محهمه دی ماملی ده گپ یته وه که:

ههر جاره ی سه عیدی ماملی به ندیکی خوشی گۆرانی وتوو، سهید عه لی نه سفهر له جیی خۆی هه ئساوه و سه عیدی ماملی ماچ کردوو.

محهمه دی ماملی خۆی له باره ی میرزا سه عیدی باوکیدا گوتویه:

«بابم نه خوینده وار بوو و له نیو بازاردا دوکانیکی چکۆله ی خوری فرۆشتنی هه بوو. ئیمه شه ش کور و کچیک بوین.. هه ربه گشتی تایفه ی ئیمه، تایفه ی گۆرانییژانه. بابم زۆربه ی نه و گۆرانییانه ی که نه منیش ده یان ئیمه وه، بو خۆی دایناون و ئاههنگی خستوو نه سه ر. نه یه توانیوه سازیک لی بدا، بو نه و مه به سه ته سازژه نی خۆی هه بووه. نه و له هه موو گۆرانییه کی زیاتر چه زی له گۆرانی ئایینی و دلداری بوو.

هه رچه ند بنه مائه ی ماملی به تیکرایی هونه رمه ند و ده نگخۆش و گۆرانییژن، به لام محهمه دی ماملی هونه رمه ندیکی ده گمه ن و هه لکه وته بوو که له دوا ی میرزا سه عیدی باوکی و هه روه ها میرزا حوسینی برای که ده سالیکی له خۆی گه وره تر بووه، توانی وه ک به رپرس و نوینه ری هونه ری نه و بنه مائه یه، بو ماوه ی په نجا سا، مه قام و گۆرانی کوردی بره و و ره واج پیتیدا. حامیدی کاکیلی یه کیک له نیزیکیترین دۆستانی محهمه دی ماملی له و باره یه وه ده ئی:

ناکرئ بلیین بنه مائه ی ماملی له چ کاتیکه وه و له کوپوه ده ستیان پیکردوووه. نه وانه ژن و پیاویان ده نگخۆش بووه وه ک ماسی وابوون هه ر وه ختیکی ده ناو هاویشتراون مه له زان بوون. محهمه دیش هه روه تر ناتوانین بلیین به چ ئاههنگیک و له کوپوه ده ستی پیکردوووه. ته نانه ت به شیک له و بنه مائه که له کوردستانی عیراق نیشته جین ده نگیان خۆشه. به گشتی نه و بنه مائه یه، له مام عه لی و مام سه عید را بگره هه تا میرزا حوسین و محهمه د و نه وانی تر به هۆی ده نگه که یانه وه ده گه ل هه موو به زم و خۆشی و دانیشته کی نه و شاره و نه و ناوچه یه تیکه لاو بوون به تایبه ت نه وده م که وه ک ئیستا مه حدودییه ت نه بوو.

زۆر که س له سه ر نه و باوه رهن که ماملی بیجگه له که سایه تی کو مه لایه تی و کوردا یه تی خۆی، هونه رمه ندیکی ره سه ن و خاوه ن قوتا بخانه یه. سه باره ت به ماملی ده یانگوت: "زۆر به جی و ری گۆرانی ده ئی". راسته، ده نگخۆشیی به هره یه کی دایکزیاییه، به لام با بزانی چ هۆکاریک محهمه دی ماملی به و پله یه گه یاند و نیویان له سه ر چله پۆپه ی هونه ری مه قام و

گۆرانی کوردیی نه خشاندا.

ژیانی تایبەت ماملی هەر له سەردەمی لایبیه وهه وهک هونه رهنه نیدیکی نازادیخواز و خه ئه کخۆشه ویست، دهرکه وتوووه و به پیی نهرکی کۆمه لایه تی و کوردایه تی، خۆی پینگه یاندوووه. له گه ل هیه ج داروده سته و تاقمییکی سه ره رپۆ و ژۆردار دانووی نه کولاره و له نه سته مترین قوناخه کانی ژیاندا، وهک بولبولییکی خوشخوین، سه ری له هه موو هه وار و کوپستانه کانی کوردستان داوه و مزگینی شادی و نازادی بو پیره وانی نه وین هیناوه. له رۆژانی خۆشی دا به به سته و گۆرانی، به زم و کۆری هاوقه تارانی پاراندۆته وه و له رۆژانی تهنگانه شدا به قه تار و لایلیه خه ئکی لاواندۆته وه. ماملی بیجگه له کوردایه تی، سه ربازی هیه ج ریبازیکی ئیده ئۆنۆژی نه بوو؛ نه و ته نیا گیان بازی گه له که ی بوو.

له زۆریه ی نه و ولاتانه ی که ده سه لاتی سیاسی له ده ست تاقمییکی خۆبه خودازانی هیه چنه زان دایه، زۆر به ده گمه ن هه لده که وی که هونه رهنه د بتوانی له نگه ری خۆی له نیوان ده سه لات و خه ئکدا رابگری و به پوول و پاره هه ئنه فریوی و هه ئه نه روات؛ ماملی چ وهک که سایه تی کۆمه لایه تی و چ وهک که سایه تی هونه ری، هه م له ریزیمی پاشایه تی (ره زاخان ۱۹۲۵ - ۱۹۴۱ و محهمه دپه رزا په هله وی ۱۹۴۱ - ۱۹۷۹) دا و هه م له ریزیمی مه لایه تی (۱۹۷۹...؟) دا، توانی به شیوه یه کی گونجاو، نه ته نیا نه و له نگه ره رابگری، به ئکوو وهک هونه رهنه نیدیکی نازادیخواز و گه لنه واز له سالی ۱۳۴۷ (۱۹۶۸) له به ندیخانه بگریت. به راشکاوای ده توانین بلیین که ماملی له بارودۆخیکی زۆر تایبیه تی کوردستاندا، وهک هینای نواندن به شیک له فه ره نگی خۆراگری و سه رزیندوویی گه ئی کورد که له زۆریه ی گۆرانیه کانی داوه ته وه، هه میشه چقییک بووه له چاوی نه یاران و دژبه رانی گه له که ی. هه ریویه ش، هه ره به سته و گۆرانیه کی که ماملی ده یگوت و ده یخویند، بو نه وی بزانی چ مه به ست و په مز و رازیک له گۆرانیه کانی داوه شه راره وه، له لایه ن ساواکی مه هاباده وه، به وردی سه رنجی ده درایه. هه ئبه ت ماملیش نه و که سه نه بوو که له خۆرا بیانوو بداته ده ست ساواک، زۆر عاقلانه و هونه رهنه ندانه هه ئسوکه وتی ده کرد و به شیوه یه کی زۆر مه نتیقی ته قییه ی هونه ری به کارده برد.

سه رچاوه: مانیه ری چریکه ی کرمانش - ریکه وتی: ۱۲ ی جانویه ری ۲۰۱۵

نه یژهنه کی ماملی و هه سه ن زیره ک چیرۆکی ناسینی نه و هونهر مه ندانه ده گپ یته وه

"له گه ل قه تیسبونی نازاریک له سنگمدا به ناده به مه بهر نه ی"

نه و نای لیده داتو ده ئیت له گه ل قه تیسمانی نازاریک له سینهدا مه جبور ده ئیت نایه که ده به ئیتو نه و نازاری که هه مه له و نایه وه ده ری بینم، "ته گینا ژبانم بو ناگوزهریت".

نا: نازاد بایز، مه هاباد

ناوینه به ریکه وت له خیابانیکی کوچی مه هاباد دا مام قودره تی ناغایی دواند که به پی و ته کانی خوی ئیستا ته مه نی گه شتوه ته ۱۰۲ سال. نه و، به مشیویه گری دلی خوی بو کردینه وه هه ره شیوه زمانی خوی وتی "نه من سه دو خورده یه ک ته مه نه، سه ره تا نایم لینه ده دا به لام به هوی نه وه ی باوکی کوچکردوم ره فیقی نزکی سه یه عه لی نه سفه ری کوردستانی بو سه یه عه لیش زه رب گیرکی هه بو نه خوشبو ئیتر نه هاته وه لای، بویه سه یه عه لی به باوکی وت که من بچمه لای، سه ره تا من وتم هه ز به وکاره ناکه م، به لام سه یه وتی هه رچی چونیک بو ده بیت بیت ئیتر نه وه وه زه ربم بو سه یه لیده دا وه باوکی شم تارو فیولونی بو لیده دا".

مام قودره ت درێژه به چیرۆکی سه ره تای ناشابونی به موسیقا ده داتو ده ئیت "دوایی که سه یه عه لی کوچی دوایی کرد، مه نیچ هه یران و عه ولا سنجان به باوکیان وت "ده بیت قودره ت بنیری بو ئیهم"، باوکی شم گوئی "وه لاهی نه گه ر قودره ت به رن من ده ست شکاو ده بم" ئیدی منیان له گه ل خویاندا برد ماوه یه کی زور له گه ل نه وانیشدا بوم".

نه و نایژهنه که ئیستاش سه ره رای ته مه نی زوری هه ر ده ستبه رداری موسیقا نه بو، هه ر به زمانه که ی خوی درێژی

به چیرۆکه کی داو نه مجاره باسی له ناشابونی به ماملی گێرایه وه، "دواى نه وهى میرزاعه و لاى لاجانیان رایسپاردم كه بچم بۆ لای کابرایه ک "به ناوی ئاغای محهمه دی ماملی دهنگی زۆر خوشه". نهوکات ماملی دوکاندار بو، به یانی رویشتم بۆ دوکانه که وه به ماملیم وت نامه ی میرزا عه و لا فه ندیم بۆ هیناوی، ئیتر نامه که ی ماچکردو وتی به چاوان ههروه ختیک بیت دیم ئیتر ئیواره که ی له گه ل ماملیدا چوین سهیرمانکرد ٦٠٠ بۆ ٧٠٠ که س دانیشتیو ریزیکی زۆریان لیگرتین دواى گفتوگۆ و قسه کردن ئینجا قازى و مه لاکان به ماملی و میان وت چاوهروانى ئیوهین ده بیت مه جلیسمان خوشکه ن ماملیش تابه یانی گۆرانى گوت نزیکه ی ٢٠ سائیش له گه ل نه ودا بوم".

مام قودرته به زمانه شیرینه که ی و به جلو بهرگه کوردیبه که یه وه، بهردهوام بو له گێرانه وه چیرۆکی ناسینی له گه ل هونه رمه نده ناوداره کان، له باره ی چیرۆکی ناسینی هونه رمه نده حه سه ن زیره که وه گێرایه وه وتی "پاش زه مه نیکى تر داوه تی ئاغایه ک بوین له کرماشان، که سیک داواى پارچه یه ک موسیقایه کی ئی کردم، منیش نایه که م ده رهینا و موسیقایه کم ژهنی، دواتر زانیم نه و که سه حه سه ن زیره ک بو، من تائه و کاته ته نها له رادیۆ گوئیستی بوم، وتم به راست تۆ حه سه نی؟ گوتی به ئی قودرته گیان به راستی نه و نایه ی تۆ له گه ل مندانیته، ئیتر نایه که م دانا و نه ملا و نه ولایم ماچکرد، ئینجا کوتم ئاغایان خانه نده ی ئیرانو عیراق حه سه ن زیره ک نه م زاته یه ئیتر بوبه به خیره اتن دواى نه وه ته نسیقی بو کردم له گه ل ئیزگه ی کرماشان دو گۆرانیم بۆتۆمارکرد.

سه رچاوه: مائه پهری ئاوینه - ریکه وتی: مارچی ٢٠١٢

به خاکسپاردنی مامۆستا محهمه دی ماملی

کوردیک بمینی ریبه ندانیش ده مینی، هونه رمه ندی کوردستان به شانی خۆمان ده یبه یین، قازی میوانت بو هات، ماملی، ماملی، ماملی شه هیده کان چاوه رین... و زۆر دروشمی شۆرشگیری دیکه، نه و دروشمانه بوون که لاوانی به ههستی مه هاباد له و رۆژه دا کردیانه دروشمی سه ره کی ناشتنی هونه رمه ندی کورد محهمه دی ماملی. نه گه رچی ریزیم ده یبه ویست به نامبولانس ته ره که به ره و گۆرستان به ری و له و رۆژه دا هه ندی که سی نه فه س نزم که من باشم روخسار و ناوه کانیا نم له بیبه ویستیان هاوکار بن بو به رنامه ریژی ده وله تی و ناشتنی هونه ر مه ند محهمه دی ماملی به و به رنامه ریژییه، به لام له به ر ده رکی مزگه وتی هه باس ناغا و له چوارپی نازادی دا به یه ک ده نگ لاوان دروشمیان دا: هونه رمه ندی کوردستان به شانی خۆمان ده یبه یین و نه مجار ته رمی محهمه دی ماملی له ناو گوپ و تینیکی کوردانه دا به ره و گۆرستانی شار وه ری که وت. له نیوه ی ریگا دا به په له ده فه و ده رویشیان هیئا و ویستیان به ده فه و ده رویش ده نگی لاوان کپ بکه ن که ده گه ل دژ کرده وه ی لاوان به ره و روو بوون و ده فه دران و... دروشمه کانی بژی کورد و کوردستان، هه تا کوردیک بمینی ریبه ندانیش ده مینی، قازی میوانت بو هات، ماملی ماملی شه هیده کان چاوه رین، ته رمی هونه رمه ندی کوردستان، ماملی به ره و گۆرستانی شار وه ری که وت.

له دیواری فه یس بووکی برایم جه هانگیری وه رگیراوه. ریکه وتی: ۲۴ ی مارچی ۲۰۱۲

یادیان به خیر

صدیق بابایی

دهلیل رازان، ریزبه نندی قافلہی نهویندارانی دل دؤراوی بی ئوقره ی مهست و شهیدای نیشتمان: رازداری دلبه سته ی جهسته خه سته ی ری پر له هه وراز و لیژی خانه قای دلداران و لات، وهفاداری وهفایه سندی خو گریداو به دلی شهیدای وهفایی شاعیری ههست و سۆز، سرۆش بلندی ئاه و نائینی سۆزی دئسۆزی "له باخان ئاه و نائین دیت"، خرۆشیته ری وهجدی دهروونی (مهجدی)، سه مابزۆینی کۆری عاشقانی خانه قای شه مزینان، میراسداری گهرمی و سه فایه روه ری به میرات وهگیراو له شه مزینانی ولاتپه روه ر. مژده به خشی درده ر به بیده نگی داسه پیتراو و زانکراوی دهستی جهوری سته مکاران، به به رزکردنه وهی شه قه ی با و دهنگی گه رانه وهی "قورینگان" له دوو توئ ناوازی دئشین و رۆح رفینی خو، هه رکام گوشه بیک له په رده ی په رده ری تاریکستانی لهوو رانی جهورنوین زال به سه ر کوردستانه که ی "ماملی" یه. ماملی، هه ژار و هیمن سی کووچکه ی ناگردانی شۆرش کورده واری به لایه لایه، نه خته ر و کوردم نه من شه شخانی ئومید و سه نگه ری خۆراگری کوردیان به رانه به ر گه رده لوولی قرانه یته ری ده سه لاتدارانی دژه کورد له سه رده مه تاریکه کاندای نوێژهن کرده وه.

یادیان به خیر.

نالمان — هاگن

ای فیهریوری ۲۰۱۵ی ۲۰۱۵ی زایینی

(یادیک له ماموستا ماملی)

عهبدوڤا وهیسی

ماموستا محهمه دی ماملی لهو که ته مروڤانه له که هموو جوړه هه وئی داوه که له که شتی هونه ری کورد له هموو ده ریایه که تیپه ری ماموستا ماملی که به داخه وه تانیستا هه ر وهک گورانی بیژ ناسراوه نه ویش زولمه کی ژوره که لهو به ریژه کراوه لهو ناهه قیهش هموو هونه رمه ندان به شدارن که هیوادارم له مهو به دوا ناوری زیاتری ئی بدن تا به شه کانی هونه ری نه م نهمه بناسینرین من سه ریپی ناماژه به چهند خال ده که م که پیویسته:

۱- ماملی و دهنگ که دهنگی ماملی له سی بهش پینک هاتوه که له هه ر سی دهنگه که ی تاقانه یه له کوردستان دهنگی زور نهم که ته نیا خوی توانیویه تی نه م دهنگه نه زمه به کار بینن دهنگی وه سه تی یان نورمال که هونه رمه ندان و دهنگ خوشان که لکی ئی وهرده گرن دهنگی به رز واتا چریکه که که ماملی نهو چریکه ی وهک قاره مانه تی و شوره سواری به کار هیناوه بو نمونه که گوئی له گورانی هه ی لایه لایه بگری نهو کات دهرانی ماملی چهنده ده سه لاتی به سه ر هونه ر دابووه نهو خوشه ویستانه ی که هه ز ده کن گوئی نه م سی دهنگه بگرن له گورانی **عهزیم به یانی که گول عهتری ده ریژ بگرن که هه ر سی دهنگه که ی به کار هیناوه یان هه واری خالی موونا پسینم.**

۲- ماملی ناههنگ ماملی بو خوی ده ئی ۲۲۸ ناههنگم داناهه به لام نه وانه هه ر هه مووی جیواوزن له هه ر باریکه وه وه هه ر گورانیه و به شیعی ری نوئی وه سازکراوه که وابوو نه وهش باسی تاییه تی خوی دهوئ ده بن کارناسی خوی باسی ئی وه کات.

۳- ماملی و فولکلور ماملی نهو که سه یه که له هه موو که س زیاتر خوی ماندو کردوه تا نهو که نهجه له فووتان رزگار کات به دئسوزیه وه به دهستی نیمه ی سپاردوه واتا یه که م نامانه تدار بووه بو فولکلوری که لی خوی که شارو دئ و ناوچه ی زوری به دوا دا گه راوه که نیمه وا به هاسانی له بی ری ده که یین.

۴- ماملی ناههنگ ساز لهو باره یه وه شک نیه که ماملی ده سه لاتی تاییه تی بووه نهک کورد، فارس و تورکه کانیش له سه ر نهو باوهره ن که ماملی به هه ره ی تاییه تی له سه ر ناههنگ سازکردن بووه موری تاییه تی خوی له سه ره بو نمونه من که له نه رده بیل دور خرابه وه جاریک دکتور وسوقی وتی عه بدلا نه م محهمه ده ناسی وتم کامه وتی محمد ماملی وتم به س به دهنگ بوچی ؟ وتی نه م هه موو ناههنگ سازی نازهریمان هینا که نهو ناههنگانه ی نازهرین بیان گه ری نی نه وه بو نازهری

دوای چهند روژ ماندو بوون نه وهی توانی مان بی کهین دهنگی ماملی مان لایرد به لام هه موو نانگه کان بوون به کوردی موکریانی وتی دوایی ناغای دیهقان کوتی پیشکەش به ماملی بن،

۵- ماملی نیشتمان ماملی له بن ئالای کوردستان چریکهی هونه ری راگه یاند و له گه ل ۲ ی ربه ندانیش مالاوه یی کرد له کوردستان نه گهرچی ماملی هونه ره کهی راسته وخو دژی داگیرکه رانی کوردستانه به خوشی که چاوی ئیکه ی بو ت دهرده کهوی که چهنده دژی داگیرکه رانی کوردستان بووه له زه مانى شای زالم که ریش و سمیل باو نه بووه نه و سمیلی گه وه ره ی نیشانی ساواکه کان داوه جه مه دانی وهک هیما به کار هیناوه له گه ل هاوسه ره به ریزه کهی له زمانى خومه یینی که ریش و سمیل باوی هه یه دیسان نه و دژی کۆلتوری مه لان به ربه ره کانی کردون بو ناگاداری به ریزان ماملی کوریکى شه یید بووه ماملی له نه وه ئین روژی له دایک بوئی حیزبی دیموکراتی کوردستانی ئیران نه ندانی نه و حیزبه بو تا ناخرین مائی گۆرستانی بداغ سوولتان سه یید مه حمودی که ریمی شیخ قادر بوئی باس کردم کوتی نه م کاته ی له حوجره ی ناوایی که وپه ر فه قی بووم کابرایه کی که واو پاتۆل ره ش هاته حوجره وتی کارم به سه یید مه حموده کوتی قوربان من سه یید مه حمودم کوتی پی وتم ده بی هه تا کۆکایه له گه لم بی و ریگام نیشان ده ی که گه یشتینه کۆکایه کتی نه م جار ده توانم برۆم من محهمه دی ماملی م دوای بووم دهرکهوت که سه ردانی نه مران نه حمهد توفیق کاک سولیمانی کردوه هیوادارم هه تا کاک جه لیل گادانی و مامۆستا عه بدولا جه سه ن زاده کاک جه سه ن رستگار له ژیان دان رازه شاراوه کانی مامۆستا محهمه دی ماملی ئاشکرا بکه ن هه زاران هه زار سلاو له گیانی پاکی ماملی و هه موو دئسوژانی گه لی ماملی نه مر بی مامۆستا محهمه دی ماملی.

ئالمان عه بدولا وه یسی نه خوشخانه ی هامبورگ

ریکه وتی: ۵ مارچی ۲۰۱۲

سلاو له روحي نه مروبه رزه فري محمدي ماملی

عوسمان رانیه یی

خۆر له کازیهو دا چه ندر جوانه کاتیک چه پک چه پک تیشکی زیوینی له ناسووه په خشی سه رزه وی دهکات له خۆرنه وازیشدا هه ر به و جوانیهی جیهانیکی زیرین پیش ناوا بوون ده خوئینی، په یکه ری هونه ری که سانیکیش له وه ها تابلویه ک ده چیت که جوانی روژله هه ردوو شیوهیدا ده خه مین و له ناخیشدا وه ک ده ریابه ک تژین له جوانی ومرواری. نه وانه پالیت و پیکهاته ی ژبانی ره وانشاد (محمدماملی) بوون که سالانیک وه ک سه روویه کی به ژن زراف له ناو که له کهیدا که م ژبا و که ل ژبا کاروانی هونه ریشی به هه مانجور که هه رده م روو له ناسو و پشتی له تاریکی بووه ، که سانیکیش که شاهه زاییه کیان له و زاته نییه مافی خویانه بپرسن به لکه وه و کارچییه له سه ر نه و گووتانه به رسف هه موو نه و ناکار و هه لویسته نه ته وییه نه مرانه ن که روژله دوا ی روژ وه ک دوو و که وهه ر له قولای ده ریبا دلی نه و مروقه وه له سه ر زاری هاوری و هاوژبانه کانی نه و دینه گووتن. نیواره یه کی ساردو بارانای زستانی نه مسال له خزمه ت ماموستا وروناکییر “نه سه د سیرا جه ددینی” دا بووم له شاری هه ولیر ، له دریزه ی باس و خواسی هه و نه ریماندا نوره اته سه ر تاوتوی روژ و پینگی که سایه تییه هه نه ریبه کانی کورد له دیدی نه و ماموستا هیژایه له وه لامی پرسیاریک سه بارت به که سایه تی و به هری هه نه ره مند “محمد ماملی” ماموستا سیرا جه ددینی چه ند هه لویستیکی میژووی له مه ر نه و هه نه ره مند نه مره خسته روو، به لانی که م بو من تازه نه بیسترا بوون و ره نگب لای زوربه شمان نه زانراوین، نه و گیرایه وه گووتی له ناوه راستی سالانی شهسته کانی سه ده ی رابردوو ده ورانی شو رشی کورد له باشووری ولات بوو نه وسا نییه له خزمه ت ماموستا شوکرواله بابان له رادیو کرمانشا کارمان ده کرد، نامه یه ک له ده زگای نه منی نه و کات بو رادیو هات له مه ر یه کی که له گورانیه کانی کاک محمدي ماملی به ناوی (راوکه ری به دخو) گویه نه و گورانیه سیاسی بووه و مه به ستی شاهنشا و رژیمه که ی بووه له وه لامدا ناغای بابان نویبوویه وه نه خیر نه و گورانییه دووره له سیاست و ته نیا به ره ه میکی فوئکلورییه. به م جو ره گورانیه که له سانسوری نه منی ده ربازی ده بیت و

دواتر که خه لکه که بهو باسه یان زانی و چند جاریکتر ماملی نهو گۆرانیهی به شیوازی جوانتر دووباره کرده وه زیاتر چوو ه ناو دلی خه لگی و پیشوازی به کی باشتی لیکرا له لایه ن گویگرانیه وه. هه سه باره ت به هونه ری ماملی و هه لویسته نیشتمانیه کانی، ماموستا سیرا جه ددینی فه رموویان له سانه کانی ۱۹۷۰ دابوو پرۆگرامی (کاروانی شیعر و موسیقا) مان بو تلفزیونی کوردستان له شاری سنه ناماده ده کرد، راسپێردرام که بچم بو مه اباد و بهرنامه یه ک بو کاک محمادی ماملی تۆمار بکه ین، دوا ی به خیره یانیه کی گهرم و میوانداریه کی دۆستانه (ماملی) پیی گوتین “به ئینم داوه به رهه م بو ده زگای ده ونه تی تۆمار نه که م زۆریشم پی ناخۆشه قسه ی نیوه ده شکینم به لام به ئینیکه و داومه و ناتوانم لیی پاشگه ز بیه وه ” ئیه ه ش له ناخوه سوپاسی نهو هه لویسته یمان کرد و دواتریش به شیوازی جیا جیا هاوکاری یه کمان ده کرد، له ئیستادا خۆزگه ده خوازی نه گه ر به شیوه ی فه رمیش نه بوایه به لکو لابه لا نهو کاره بکرایه و ئیستا وه ک شوینه وارنکی هونه ری گرنگ له نارشیوی هونه ری کوردی دا به رهه میکی ناوازه مان ده بوو به لام نه وه هه لویستی نیشتمانی و خه سلته تی به رزی نهو هونه ره منده مه زنه ی کورد بووه به رانه بهر به هه لسوکه وتی نهو رژیمه له دۆزی ره وای کورد به تاییه تی که نه وکات ده ورانی شۆرش مه زنی نه یلول بووه وه هه موانیش ده زانین رژیمی شای له ناوچوو چ روئیکه به دکارانه ی گه یرا لهو شۆرشه ئازادیخوازیه ی گه لی کورد دا.

سلاو له رۆحی نه مر و به رزه فپی محمادی ماملی له سالیادی کۆچبار بوونی و کاروانی هونه ری پر له ری باریت.

بیره وه ری دوازه هه مین سالیادی ماملی و ههنگاویکی ته ندروست.

نايف شيخاني

زۆرن نه و هونه رهمه نده دياروبه رچاوانه ی که له ريگه ی هونه ره که يانه وه بوونه ته هيماونا ماژه ی پر شانازی بو ميژووی هونه ری گۆرانی و دهنگيیژی له کوردستان، يه کيک له وناوه ديارو ناسراوانه شيان هونه رهمه ندی گه وره (محهمه دی ماملی) هه وئده ديه ن له و کورته نووسينه و له سالیادی کۆچبار بوونی نه و هونه رهمه نده ئاماژه به و نه وئاراسته جوان و دورسته ی شيوازی ريزگرتن ويیره وه ری (ماملی) ی هونه رهمه نده هاوچه شه کانی ماملی بکه ين، که هونه ره که يان به شيکی زيندووی فه ره هه نگ و شوناسی نيشتمانی و نه ته وه ييمان پيکده هينن. دامه زانانی مه له بنده و ناوه نديکی هونه ری بو هونه ری (ماملی) له لايه ن خانه واده و دوست و لايه ن گيران و هه وادارانی نه و هونه رهمه نده وه که يه ک دووسال به ر له ئيستا راگه يندرا ههنگاویکی ته ندروست و شيوازیکی جوانی به رز راگرتنی نه و ميژووه هونه ر ييه. نه وناوه نده و هاوکارانی خانه واده ی ماملی پارسال له سالیادی ماملیدا هونه رهمه ندی شمخال ژه نی ناوداری رۆژه لاتی کوردستان (قاله مه ره) يان به سه رکرده وه بو نه مساليش برياره له لايه ن نه و ناوه نده وه له رپوره سمیکی هونه ري دا له شاری هه وئير ريز له گۆرانی بيژی ناوداری کوردستان (باکوری) بگرن. هيوادارين سالانی داهاوو هه موولايه ک وه ک نه و دوو جاره سه رکه وتوو بن له ده ستنيشانکردنی هونه رهمه ندانى شايسته و خاوه ن نه زموون... خو نه گه ر بکريت سه رپه رشتيارانی نه و مه له بنده هونه ري وه خانه واده ی به ريزی (ماملی) بيير له وه بکه نه وه نه و شيوازی ريزگرتن و بي ره ينانه وه فراوانتر بکه ن و وببيته فيستفاليکی سالانه و تيايدا جگه له ريزگرتنی هونه رهمه ندانى به نه زموون (تويژينه وه و سيمناری زانستی و پيشربکيی هونه ری تايبه ت به هونه ری ماملی و خانه واده که يان بو ده نگخوشان و لاوانی به هره مه ندى کوردستان سازبکريت. دنيا م بیره وه ری و ههنگاوه کان به خزمه تی زياتری به ريزگرتن و پيشوه چوونی هونه ری گۆرانی و دهنگيیژی ده شکيته وه، چونکه به بروای ئيمه هونه ری تو مارکراوی (ماملی) و ميژووی هونه ری نه و خانه واده يه ده يان لايه نی هونه ری به رز و تايبه ته مندی له خو گرتسووه که به داخه وه وه ک زۆريه ی بواره کانی ژيانی کۆمه لگای کوردستان ده رفه تی له بار و ته ندروستيان بو نه ره خساوه وه ک خويان بخريته روو.

ريکته وتی: ١٥ ديسه مبه ری ٢٠١١

نوسەر: نه چهم محهمه د

مۆزیکا زمانیکی جیهانییه و به شیکیشه له شارستانه تی سهرجه مرقایه تی به بی جیاوازی. گهر جیاوازیه کیش هه بی نهوا له رووی جیاوازی گه له کان و بهرگه کان و نامیره کانه وهیه و ههروهها هویه کیشه بو په یوه ندی و ناسین و لیک تیگه یشتن ونزیکبوونه وه له شارستانیه تی یه کتر و شکاندنی بهر بهسته کلتوریه کان و هونه ریش وهک سهرخانیکی کومه لایه تی هه میسه له په یوه ندی و له ژیر کاریگهری هونه ری میله تانی تر دایه. هیچ هونه ریک نیه له دونیادا خۆرسکانه و بی هیچ کاریگهری هونه ری نهوانی دی دروست بویت و له دایک بویت. دیاره له و نیوه نده شدا هونه ری کوردیش به دوور نیه له و کاریگهریه نهک ههر به ته نها هونه ر به نکو نه ده ب و فهره ننگ و سیاسه ت و هتد که وتونه ته ژیر له و کاریگهریه وه. تو سهرنج بده نه گهر نه دیب و نه ده بی کوردی له ژیر کاریگهری نه ده بی میله تانی تر دا نه بویه و سوودی وه رنه گرتایه لیلی به و شیوه ی نیستا ده و نه مه ند نه ده بوو. تو سهرنج بده شاعیری گه و ره (گۆران) نه گهر له ژیر کاریگهری نه ده بی تورکی و عه ره بی و ئینگلیزی و روسی و... نه بویه یه و سوودی نیوه رنه گرتنایه نه یه ده توانی له و گۆرانکاریه گه و ره یه له شیعی کوردی دا بکات. سهرنج بده له هونه ری گۆرانی مۆزیکادا نه گهر له و کاریگهری و تیگه لیه به شارستانیه ته کانی تر نه بویه هونه رمه ندان (قادر دیلان و هۆمه ر دزه بی) نه یانده توانی له و گۆرناکاریه یان له و کوده تا گه و ره یه بکه ن له گۆرانی و مۆزیکای کوردیدا. که واته نه م مامه ته کردن و کاریگهری و سوودوه رگرتن و تیگه لبوون و لیکنزی کبوونه وه یه به شارستانیه کان و کلتوره کان و نه ده ب و هونه ری میله تانی تری دونیا کارو پیوستیه کی ژیری و دیالیکتیه و ناگری لیلی دا برابویت. نه گهر هونه رو نه ده ب دا برابو بیت له م په یوه ندی و کاریگهریانه نهوا وهک گۆمیکی مه نگ و راوه ستاوی لی دیت و سهره نجام یا بۆن ده کات یان وشک ده بیت. بویه ده بیت له و گۆمه وهک کانیه روونه گه شه که ی (گۆران) هه میسه ناوی نوینی بیته سه ر و مرواری و زیخ و چه وی کاریگهری ته ندروستانه ی نیستاتیکی میله تانی تر تیایدا بدره وشیته وه. له نیو هونه رمه ندانی کوردیش دا ماملی یه کیکه له و هونه رمه ندانه ی که که وتونه ژیر له و کاریگهری و په یوه ندیوه و به شیوه یه کی ته ندروستانه و دوور له هه ستی ده مارگیری نه ته وه یی و ئاینی و کلتوری و به شیوه یه کی مروییانه و هونه ریانه سوودی له هونه ری میله تانی تر وه رگرتوه. به تایبه تی هونه ری میله تانی دراوسی وهک فارس و نازه ری و تورکی و عه ره بی و توانیوه تی ژۆریک له میلو دی گۆرانی

ئهو ميلله تانه وهرگریت و به شیوه یه کی نیستاتیکی مامه له یان له ته کدا بکات و بیانیته وه. به شیوه یه کی وا که هست بکهیت میلودی ئهو گۆرانیه له سه رچاوه دا کوردیه و موئکی میلله تانی تری پیوه نیه. به کورتی و کرمانجی ماملی ئهو میلودیانه ی کورداندوووه. که نیمه گویمان له و گۆرانیانه ده بیته که ماملی له هونه ری میلله تانی تره وه وهریگرتون و وتونیه ته وه و پینان ناشنابووین نیمه ههر به گۆرانی کوردی و به ناوازی ماملی نه ژمارمان کردوون و گوئی و دل و گیان و هست و ناخمان ئهو هسته ی پی به خشیوین و ئهو قه ناعه ت و بره یه ی داوینه تی و قه ناعه ت و بره یه ی به وه نه کردوووه و نه هیناوه که ئهو گۆرانی و میلودیانه کوردی نه بن. نه مه ش زیره کی و گه وره یی و سه لیقه ی نیستاتیکی و هونه ری ماملی نیشان ده دات له مامه له کردن له ته ک گۆرانی و میلودیانه کی هونه ری میلله تانی تر. مامه لکردنیکی وا که دوور له ههرجوره گواستنه وه یه کی ده قانده ق و لاسایی کردنه وه یه کی کویرانه و سادانه و دووره له کوشتن و سفرکردنه وه ی ستایی تایبه تی و دهنگی هونه رمه ند و دووره له شیواندن و تیکدانی هونه ری گۆرانی و موزیکای کوردی و سرینه وه ی ناسنامه که ی و دووره له خوکوژی و خودنه بوونی هونه رمه ند. ماملی که نه م کاره ی کردوه ههر گه وره بووه و خودی خوئی بووه. ههر خاوه نی شیوازی سه بکی خوئی بووه و هونه رکه کی و خوئی پی گه وره و ده و ته مه ند کردوووه. به راستی بو ماملی شتیکی زور گه وره و نیستاتیکیه که توانیوه تی له و قوناغ و سه رده مه دا ئهو جو ره مامه له یه بکات له و دنیا داخراوه دا که ئهو دم دنیا وه ک نیستا دنیا یه کی کراوه نه بوو و په یوه ندیه کان و نامرازه کانی پاگه یانندن و توامکردن زور سنووردار بوون. وه ک نه مرۆ ته کنه لوژیا به بره یه ی نه بووه و دنیا جیهانگیر نه بوو میلله تان و شارستانیه ته کان لیک نزیک نه بوون. نه مه ویرای جهنگ و داگیرکاریه کان و ئهو سته مانه ی له سه ر کورد هه بووه. له ناوا فه زایه کدا ماملی توانیوه تی له و دا هینا نه بکات له سوود وهرگرتن و

مامه له کردن له ته ک هونه ری میلله تانی تره دا. به به راورد به نیستا به داخه وه زوریک له هونه رمه ندانی نه مرۆ که له گه ل نه م هموو کرانه وه و شوژی په یوه ندی و ته کنه لوژیایی و هتد که چی مامه له یه کی زور ناتهندره ست و نامۆ یانه ده کن له ته ک هونه ری میلله تانی تره دا. مامه له یه کی خوکوژی، مامه له یه کی فوئو کو بیانه و لاسایی کرانه وه ی کویرانه و ده قانده ق. مامه له یه ک که تیایدا هونه ری گۆرانی و موزیکای کوردی تیا ده شیونریته و هونه رمه ند خوئی بچووک و سفر ده کاته وه و خوئی نیه. من پیم وایه نه مه ش بی سه لیقه یی و نه شاره زایی و نه زانین و خو بچوک کردنه وه ی هونه رمه ند ده رده خات و هیچی تر. ههر بۆیه ده کری نیمه له ماملی وه فیری ئهو وانه گه وره یه بین و سوود له قوتابخانه که ی ماملی وهریگرین. به تایبه تی له شیوازی مامه له کردنی له ته ک هونه ری میلله تانی تره دا. لیره دا به پیوستی ده زانم چهند نموونه یه کی زیندوو به یه نه وه له و گۆرانی و میلودیانه ی که ماملی له هونه ری میلله تانی تره وه وهریگرتوه وه و به سه رکه وتوی و وتونیه ته وه. دیاره گۆرانیه کان زورن به لام من به چهند نموونه یه نیکتفاده که م:

* هه واری خانی میلودی نازه ری یه - وهره بابچینه ناو شلیران - یاری جاران - وهره باناشت بیه نه وه - وهره سه ر نه خوشی

دلان - سووره گۆل - نامان شیرین - بی نه سیم - میلۆدی تورکین - چاوره شه ی کارمامزم - چاره رهش - چاوی رهشی جوانه - دهرۆ تۆ ده برۆ - رهعنا - سهر له سهر رانی تاكو به یانی - کهژو کهژائی - مهجنون له بهرچی واده که ی - هه ئوه دای دووچاوی جوانی ی تۆم - نه مملۆدیانه ش فارسین) شایانی گوته سانه های سال دوو هونه ره مند ی مؤزیکژهنی تورکی هاوکاری ماملی یان کردوه و هاوه ئی ماملی یان کردوه له کاره هونه ریه کانیدا و زۆر هاوکاری بوون ئه وانیش هونه ره مند ان :- مه مند تارژهن که تار ی ژهنیوه و عه لی عه جه م که که مانچه ژهن بووه. ماملی خۆی له و باره یه وه ده ئیت: "ئه گهر له هونه ری گۆرانی گوته شیدا سهر که وتو نه بوویم نه وه ندیم به سه نه و دوو پیره میرده تورکه م به گۆرانی فیری کوردی کردوون", که مه به ستی نه و دوو مؤزیکارژهنیه.

* دیاره من نه وسا و نیستاشی له گه ل بیت یه کیک بووم له شه ی دایان و هه واداران ی دهنگی هونه ره مند ی گه وره (ماملی) له شاری هه نه به جه دا له حه فتاکان و هه شتاکاندا خه لکی هه نه به جه زۆر حه زیان به دهنگی ماملی بوو گۆرانیه کانی ماملی له زۆریه ی شوینه کاندا لیده درا له گازی نو و قاوه خانه کاندا، له سینهما و له دوکانی شیرینیه کاندا، له سهیران و دانیشتنه کاندا به جۆریک دهنگی ماملی بوویه به شیک له ژبانی رۆژانه ی خه لکی. منیش وهک لایکی تازه بینگه یشتوو و زۆر شه ی دای دهنگی ماملی بووم و له زۆر دانیشت و ئاهه نگدا گۆرانی ماملیم دهگوت کاتی که خوینکار بووم و له شاری سلیمان ی ده مخویند له به شی ناوخۆی، شه ویکیان ئاهه نگیکی گه وره مان سازکرد.

سالی ۱۹۸۴ له گه ل گروپیکی مؤزیک گۆرانی (لاله به دهستان) م خویند. ئاماده بووان زۆر به دئیان بووو. سالی ۱۹۸۷ له هه نه به جه (تیپی مؤزیکای شه م) ئاهه نگیکه مان ساز کرد بو ماوه ی هه فته یه ک. له و ئاهه نگه دا چه ند گۆرانیه کی ماملی گوترا. من له و ئاهه نگه دا به سی گۆرانی به شداریم کرد، به لام گۆرانیه کان گۆرانی ماملی نه بوون. نه وه ی شایانی گوته بیلیم نه وه بوو که، له و ئاهه نگه دا چه ندین دیاریم پیشکesh کرا. دیاریه کان هه مووی لام به نرخ بوون، به لام نه وه ی که زۆر به لامه وه گرنگ ده ینواند، خانمیک بوو که زانیبووی من شه ی دای دهنگی ماملیم، کتیبیکی گۆرانیه کانی "ماملی" ی پیشکesh کردم که نووسینی کاک "سمایی ماملی" بوو. نه وکات تازه نه و کتیبه ده رچوو بوو. گهر هه نه م نه کردبیت، کتیبی (تویشه به ره ی ماملی) بوو. دوا به دوا ی کیمیا بارانی هه نه به جه ئیمه ی هه نه به جه یی ئاواره ی ولاتی ئیران بووین. پاشی شاره وشارکردنیک زۆر له کوردستانی رۆژه لات و خوارووی ئیران، نه مچار له شاری (کامیاران) ی نازیز و له ئوردوگایه کدا گیرساینه وه. رۆژیک له ناو ئوردوگادا له ژیر خیمه که ماندا دانیشتبووم بیرم له وه کرده وه که بچم سه ردانیک "ماملی" بکه م. بو نه و مه به سته مۆلته ت و به لگه ی دوو رۆژم له ده فته ری (ئیداره ی) ئوردوگا وه رگرت و که و ته ری به ره و شاری (مه هاباد). دیاره شاری مه هاباد له شاری کامیارانه وه زۆر دووره. سه ره تا چومه شاری (سنه) له سنه وه بۆشاری (سه قز) شه ویک له (ئوردوگای سه قزیشدا) مامه وه له مائی هاوپی یه کی هه نه به جه ییم که (کاک جه لال) بوو. بابته که م بو نه ویش باس کرد نه ویش پی خۆش بوو له گه ئمدا بیت... بو به یانیه که ی له گه ل هاوپی که م دا چوینه شاری (سه قز) له و ی

ناونیشانی مائی هونه ره مندی گه وره (مامۆستا ره شید فهیزی نه ژاد) م وه رگرت زۆر تامه زۆر بووم که به دیداری به ریزیان شاد بم به ئی به ناونیشانه که نه گه ل هاوریکه مدا مائی مامۆستا ره شید فهیزی نه ژاد دۆزیه وه به داخه وه مامۆستا له وئ نه بوو به سه فه ریکی هونه ری شاری سه قزی جی هیشته بوو بو به شداری کردنی له (فیستیقایکی هونه ری که تاییه ت بوو به کاره ساتی هه لچه بجه)... دواتر له شاری سه قزه وه به رپ که وتین بو شاری (بوکان) ی نازیز ویستمان له سه ر (نا له شکینه) سه ردانیکی گۆره که ی (زیره ک) بکه ی... که بازگه به کی ئه وه نزیک بوو به داخه وه رینگه یان پینه داین. دواتر به رپ که وتین به ره و شاری مه هابادی خۆشه ویست... که گه یشتینه شاری مه هاباد چووینه (مهیدانی چوارچرا) له وئ ناو نیشانی مائی مامۆستا ماملیمان وه رگرت گوتیان له (خیابانی مه وله وئ... کوچی ماملی) یه ئیمه زۆر تامه زۆر بووین و به ناونیشانه که مائی مامۆستا ماملیمان دۆزیه وه... ته قه مان له ده رگادا چهند جاریک به داخه وه له وئ نه بوون... دوا ی پرسیارو سو راخ کردنیکی زۆر له ده رو دراوس بۆمان ده رکه وت که پاش که میکی تر ماملی ده گه رپته وه دیاره چووویه یه کی که له سه یرانگاکانی نزیک شار که به داخه وه ناوه که یم له یاد نه ماوه... نه گه ل هاورپ که مدا گوتمان به ئینی که وه داومانه تا به دیداری مامۆستا ماملی شاد نه بین نارۆینه وه ئیمه ئه وه هموه رینگه و زه مه ته مان کی شاییت... که میک له پیتش مائی ماملی وه دوکانی (قه ناد) شیرینی یه ک هه بوو که دوو کورپ لای

ئ بوو له وئ دانیشتین و به ده م شیرینی خواردنه وه... که وتینه گفتوگو... دوا ی نزیکی کاتر میریک چاوه نواری ماملی له ودوکانه دا خاوه ن دوو کانه که گوتی نه وه (ناغای ماملی) هاته وه... ئیمه زۆر خۆش حال و شادمان بووین که خه ونه که مان هاته دی و به دیداری ماملی شاد ده بین... یه کسه ر له دوو کانه که وه ده ره اتین و به ره و بیر ماملی رۆشتین دیار بو ماملی هه وائی پێ گه یشتبوو که میوانی هاتوه و خه لکی (هه له بجه ن)... که ئیمه به ره و رووی ماملی ده رۆشتین براده ریکی تریش که خه لکی (قه لادزی) بو ئه ویش له به رده م مائی ماملیدا چاوه روانی ماملی بوو وه ک ئیمه... هه رکه ماملی ئیمه ی دی به روویه کی خۆشو و وگه ش و پر بزه وه به ره و رومان هات و پیتشوازیه کی گه رمی کردین و نه ملاو لای یه کتریمان به گه رمی ماچ کردو دواتر فه رمووی ئی کردین بو مائه وه و چووینه مائه وه... ماملی سه ره تا باسی خۆی کرد گوتی (من له ژیر چاودیریدام من نه گه ر له مه هابادی دوور که ومه وه ده بیته حکومت ناگادار بکه م گه ر بی ئیزنی وان مه هاباد جی هیلم گرقتم بو دروست ده کهن) و چهند سه عاتی که له خزه ت ماملی دا بووین وگه ئی گفتوگو مان کرد له باره ی (هونه رو شیعو گۆرانی و سیاسه ت و کاره ساتی هه له بجه وه) به ده م قسه کردنیشه وه (گیلاسیکی خۆشمان) ده خوارد که ماملی بۆی دانا بووین... دیاره ماملی کاره ساتی هه له بجه زۆر کاریگه ری له سه ردانا بوو زۆر هاوخه می و هاوسۆزی بو ئیمه ده ربیری و نیدانه ی نه و تاوانه ی کردوو زۆر ره خنه و گله یی و توورپه یی هه بوو له (حکومه تی روسیا) له وباره یه وه ووتی:

(شوره ی زۆر بی هه ئویسته به رابه ر به کاره ساتی هه له بجه... و بی ده نگه له ئاست نه م کاره ساته داو نیستاش هه رپشتگیری له رژی می سه دام ده کات)... من (هه رگیز نه م هه ئویسته ی ماملیم له یاد نا جی) به داخه وه نه مانتوانی (گۆرانی) بلین چوون

بنه مائه ی ماملی (پرسه یه کیان) هه بوو به داخه وه کامیرامان پی نه بوو تا چند وینه یه ک بگرین بو یادگاری من تانیستاش (نه وه داخیکه له دئا) که نه مانتوانی وینه یه کی نه و رۆژه جوانه بگرین که هه رگیز دووباره نابیتته وه... دیاره من کامیرام پی بوو به داخه وه له یه کی که له بازگه کاندایین وه رگرتم و دواتر نه یاندامه وه که زور وینه ی تیا دا بوو. زه ه موویم له کیس چوو... به داخه وه نه وه ده مه ش ته که نه لۆژیا هینده پیشکه وتونه بوو که وینه گرتتی خیرا هه بیت... تا وینه بگرین... له به رنه وه ی ئیمه مۆله ته که مان ته واو ده بوو نه مانده توانی بمینینه وه له شاری مه هاباد و ده بوو له کاتی خویدا بگه شتینایه ته وه نوردوگای (کامیاران) بویه نه مانتوانی هه م له ستودیودا له گه ل ماملی وینه بگرین وه هه م نه مانتوانی نه وشه وه ش لای ماملی بمینینه وه نه و زور خوئکی کردین و ته کلیفی لی کردین بمینینه وه. دیاره ئیمه زور هه زمان ده کرد به لام نه مانتوانی زور به داخه وه دواتر مالاوایمان کردو ماملیش له گه لماندا هات تا نزیک بازار دواتر نه ملاو لای ماملیمان تیر ماچ کردو مالاوایمان لی کرد و پیاسه ی چند جینگه یه کی شارمان کرد. دواتر به ریکه وتینه وه بو شاری بۆکان له ویشه وه بو سه قز له وئ مالاوایم له هاوړی که م کردو له وئ وه به ره و شاری سه که وته وه ری له ویشه وه گه رامه وه شاری کامیاران ماملی هونه رمه ندیکی زور ئینسن دۆست و ساده و کۆمه لایه تی بوو... دیاره من زوریک له وینه ده گه نه کانی ماملیم کۆده کرده وه و زور وینه ییم لای بوو به داخه وه دوا ی کاره ساتی هه له بجه و دوا ی چندین جاری تر ناوارهی و شه ری ناوخوی نه و وینه هه مووی له ناوچوو چند دانه یه کی نه بیت که به پیوستی ده زانم لیردها دایبه زینم وه ره وه ها من تانیستا چندین بابه تم له سه ر ماملی نووسه و له رۆژنامه کاندایلاوم کردۆته وه له وانه:

۱- ماملی پانورامای عه شقمان

۲- ماملی و شیعیر

۳- ماملی و هیمنی شاعیر

۴- ماملی و هه ژاری مۆزیکا

۵- ماملی و مامه له کردنیکی ته ندروستانه له ته ک هونه ری میله تانی دی

۶- چند وینه یادیک له ماملی) به رزو به ریزه یادی هونه رمه ندی گه وه محمادی ماملی...

نه جم محهمه د سلیمانی - ریکه وتی: ۲۲ ی جانیویری ۲۰۱۵

بابه تیک له لایان پؤلا نانه وازاده

خه لاتی هونه ری ماملی ۲۰۱۲ وینه خه لاتی هونه ری ماملی ۲۰۱۳ ویدیو وینه خه لاتی هونه ری ماملی ۲۰۱۴ فیلم وینه سیی رینه ندان فیلم وینه فیلی تایبته فیلم ماملی و سید عبدالقادر گهیلانی ماملی و ماموستا هه ژار موکریانی گورانی نهی ره قیب له گه ل مناله کانی دایه گیان بگری له سهر خاکم، که وا شینم... سرودی نهی ره قیب هه ی یاری ره بی ره زاشا جووت کورت بمری که مردم شین و گریانت به من چی گه ره لاوژه: ماملی، ناهید، فهیضی نژاد وینه گالیتری ژماره ۱ گالیتری ژماره ۲ گالیتری ژماره ۳ گالیتری ژماره ۴ گالیتری ژماره ۵ گالیتری ژماره ۶ گالیتری ژماره ۷ گالیتری ژماره ۸ پیناسه پیوهندی په رتووک بازی بیریان لاله به دهستان هه واری خالی یادی به خیر ژباننامه ژباننامه بهشی یه که م گورانی ن ب ت ج ح خ د ر ز س ش ع غ ف ق ل م ن ه و پ چ ژ ک گ ی بازی بیریان یادی به خیر هه واری خالی گه ران پؤلا نانه وازاده بابه تیک له لایان پؤلا نانه وازاده شاملو، شاعیر و نووسه ری گه وره ی ئیرانی، کتیبیکی له سه رحافزی شیرازی نووسیوه و ناوا ده ست پی دهکا: "حافز به راستی رازیکی عه جیبه وده ئی: نه وه کییه که دیوانه که ی وه ک قورئان و مه سنه وی مه وه وی له سه ر تاقه ی هه موو مائیکه و ته نانه ت به بی ده ست نوئژ ده ستی ناده ئی و که ده ستیشیان دایه له پیشدا ماچی ده که ن، له سه ر سه ر و نیوچوانی داده ئین، به عیلمی غه بیی ده رانن، فالی پی ده گرنه وه و چاره نووسی داها تووی خو یانی پی دیاری ده که ن؟ ماملی ش به راستی رازیکی ناوه ها عه جیبه. نه وه کییه که، له مامه پیره ی سه ت سانه وه بگره هه تا کوره لای چارده سانه، له دایه پیره ی که له لاهه بگره هه تا شو ره کچی قیت و قوز، له جووتیره وه بگره تا فه لا، له ناغا وه بگره تا کوئخا، له ده وئه مه نده وه بگره تا هه ژار، له مه لاهه بگره تا بی دین، له باده خو ره وه بگره هه تا عابید و قورئان خوین، خوئنده وار و نه خوئنده وار، گه وره و بچووک، چاک و خراپ هه موو به ئیجترامه وه باسی ده که ن، به دئه وه گوپی ده ده ئی، خو شیان ده وی و ریزی ئی ده گرن، به ئی به راستی ماملی ش رازیکی عه جیبه. رازی خو شه ویستی

ماملی له که سایه تی کومه لایه تی و شه خشییبه تی سیاسی و حاستی به رزی هونه ری و ده نگی خوشی نه وه دایه. ماملی خاوه نی هه ستیکی پاکی کوردانه یه، مرو فکی نیشتمانپه روه ره، نه وه ی له ده ستی هات بو زیندوو کردنه وه و پاراستنی ناواز و فولکلوری

کوردی کردی، به هیج حکومه تیکی دهسه لاتداری هه ئه گوت، هه میسه لایه نی خه ئک بوو و خه لکی نه مه گ ناسی کوردیش لایه نی نهو. ماملی له گۆرائیه کانی دا پشت به که ره سه ی کولتووری ده به ستی و وشه و و پسته و شیعی جوانی کوردی به کار دینی، داب و نه ریته کوردیه کان له بهر چاو ده گری و حه ول دهدا بو زیندوو کردنه وه ی زمانی کوردی و کولتووری نه ته وایه تی که نه که مان و هه زاران وشه ی جوان و ناسک و ره سه نی کوردی له شاعیره گه وره کانی نه ته وه که مان به نه مانه ت وهرده گری و به و ده نگه خو ش وزو لاله که ی ده یخاته سه ر زار و زمانی خه ئک و نیستا له هه موو شوینی ک ده بیسری ن و ده گوتری نه وه. نه وه چ ده نگه که به په نا گو یی کیژی چاو خوماری شوخ و شهنگی به له نجه و لار دا راده بری و ده گاته ناو دئی کوره لاوی مه ست و گیژی نهوین و خو حه شار داوی بن په نا و سیله ی جیژوانانه وه “ماملی وا که به کانی ناسکان دئی سه ت لاوی له ژوان راپسکان” نه وه چ سۆزیکه، که به شیعی وه فای ده چیته ناو دئی نهوینداری تاهه زوی دیتی یار و دلیان ناو پرژین دهکا و پاشان ده خوشیته ناو ته کیه و خانه قا و سۆفی و مرید و دهویشان جهزم دهکا و نیجا له قوژنی مه یخانه دا

دل و دهروونی پیری که نفقی گۆشه نشینی مه یخانه ساریژ دهکا و ده گه ریته وه ناو گه ری شای و ره شه له کی داوه تی گه رم دهکا و نه و جارده بیته گواره ی گو یی شهنگه بی ری، بی ره دۆشی، بازنه له دهستی، خر خال له پی و ده بیته هیژو توانای مه شکه ژانی؟ نه وه کییه هیمن ی جوانی په ره ستی، هه ست ناسکی، شین نه خوازی، نهویندار، له داو ده خاو نا چاری دهکا پیی هه لبللی و بللی “له و ده مه ی دا گو ی هه ئده خه ن بو تاری له و ده مه ی دا ماملی ده ئی قه تاری ” یادم بکه ن یادی منی دوور ولات یادی منی ری بواری ریگای خه بات” نه وه کییه که هه ژار تیکه لاوی جوانی و سروشتی باغی میکایل و شاره خنجیلانه که ی مه باد و ناوچه ی موکریان و ولاته که ی دهکا و ده گه ل دیمه نی سه وزه گیا و به زم و ئاههنگ و کیژ و کۆری شوخ و شهنگ و پشتیند شل و چاو باز و به نازان ناوی دهبا و له باغی میکایل ده پرسن که نه ری: ”بو ت ده ئی ماملی پۆژان و شهوان هه ر وه ها زۆره له گو مت مه له وان؟” یان قو له ی شینی تو له ی تاران یی دای گه مارۆت و نه وه ک جارانیی ” ماملی له گۆرانی بلویری شوان دا، له کانی مرادان و له کانی ناسکان دا، له بازی بیریان و لاله به ده ستان و گو ئفرۆش دا، له کۆچی سوور و شه مان هات با ی به هار و پاو چیان و زی پۆکی و دهیان و بگره سه دان گۆرانی دیکه دا به هه زاران تابلوی به نرخ ده نه خشینت که به هیج نه فقاش و وینه گریکی توانا و هونه ره مند ناوا وه ستایانه ناکیشری نه وه و نا رازینه وه. ماملی له گۆرائیه کانی دا ژن دهکاته په یکه ری جوانی و عیشق و خوشه ویستی و جاری وایه ده یکاته پینشه رگه و بازنه و پاوانه ی پی فری دهدا و دهینی ریته ناو سه نگه ر، جاری واشه چاوی پر دهکا له کل و ئائقه و ده رزیله و گواره ی له گو یی دهکا و دهنگی خرینگه خرینگی بازنه و پاوانه ی ده گه یه نیته عه رش ی ناسمانی، ده بیاته بهر مه ری، ده رسی پی ده خوینی، مه شکه ی پی ده ژینی، ته شی پی ده رسی، باللو ره ی پی داوی، دهینی ریته می رگۆلان، گه ری داوه تی پی ده گری و به شه ریک و هاو به شی ژبانی ده زانی و خه م و ژان و نازار و خو شی و ناخو شی له گه ل دابه ش دهکا، شان به شانی پی او ده بیاته ناو کۆمه ل و بو یه کسانی تیده کۆشی، جاری وایه سینگ دهکاته به فری قه ندییل و جاریکی تر باوه شی دهکاته وه بو رۆنه خوشه ویسته رهگی حه یاته

نوقل و قهند و نه باته که ی که دست له ناو دست خوشک و براكانی بنی و یه کیان به قه له م و یه کیان به شه مشییر کوردی بو زرگار بکه ن، ماملی هه تا ما بو گهل و نیشتمانی خویند هه ر بو یه ش بوو به خوشه ویستی گهل و بوو به نه و رازه عه جیبیه که باسمان کرد، به لام دوژمنانی گهل و نیشتمان و داگییرکه رانی کوردستان، خوشه ویستی گهل، به بیزراوی خویان ده زانن بو یه له ناخرین سائه کانی ژبانی دا ناخرین زه بریان لی وه شاندا و "داخه که م کاتی نه جاتی کوژرا به خه می رۆته برستی لی برا" نه وه بوو پاداشی داگییرکه رانی کوردستان بو هونه رمه ندی خوشه ویستی گه له که مان، کاک مه حه ممه دی ماملی، دیمه نی کوردستان، راو و مه ر دۆشین، کۆچ و کۆچبار، ژوان و جیژوان، شایی و زه ماوه ند، هه له هه لی سوارچاکان، گرمه ی بۆمبارانی به دکاران، بالۆره ی کیژ و کوران له و به ر نه و به ری چییا و به نده نان، لایه لایه ی دایک و باوکی رۆته کوژراو، ورینگه ورینگه دل ته زینی نه وینداران، به ییت و لاوک و حه یران و قه تار و نازیزه و پاییزه و سوارۆ و مه قام و هه مووی نه وانه و داب و نه ریته کوردییه کان، له گۆرانییه کانی ماملی دا زۆر به جوانی خو دهنوینن و ماملی ده که نه به شیک له سروشت و جوانی کوردستان و بو هه تاهه تابه له دلی نه ویندارانی نه و که له پیاوه هونه رمه نده ده نگخۆشه، کورد په روه ره، خوین شیرنه، ده م به بزه و پیکه نینه دا ده مینه وه و قه ت له بییر ناچن.

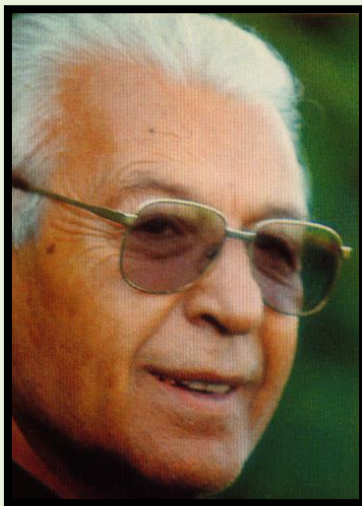
یادی بهرز و به خیر برای بچووکتان پولا ستۆکهۆلم

سه رچاوه: مائپه ری ماملی نیت

هه ی بارانه (چیا مدنی)

ئهمجارهش وهفا، هونه ر و جوانی، ئهمجارهش خوشهویستی، نهوین و ریژ، کران به دیاری بو ماملی نهمر. زور جارن ئهم پرسیاره دیتهوه یادان، گه ئو گهر ماملی له ژياندا مابا دهبوو چ بلی، کاتییک به چاوی خوی دیبای که وانهکانی هونه ر و نهوینی، ههر رۆژه و به جلکیکی رازاوه و جوانهوه له دلی ههر تاکیک، ههر ماتیکی نیشتمان میوان دهبیته و جیل به جیل یادی دهکه نهوه؟ دهبوو چی کردبایه له ناست دهریای وهفا و خوشهویستی نهتهوه که ی؟ له ماوهی کورتی رابردودا که له ته مهنی سایته که مان تیده په ری، چهند جاریک ماندوو بوونی ئهم هونه ر مهند و نازیزانه مان پیشکەش کردوون که به و په ری لیهاتووی و دلسۆزی تاویان داوته نوێژه نکردهوی دهگمهن به ره میکی مامۆستا ماملی. به تازه کردنه و هیان روحیکی تریان بهم به ره مانه به خشیوه. له لایهک نارشیوی گۆرانی کوردییان پی دهوته مهند، له لایهکی تریشه وه ئهم به ره مانه یان له فهوتان و نه مان رزگار کردوو. ئهم خالانه ی که له که سایه تی هونه ری مامۆستا ماملیدا روون دینه به رچاوان، زیندوو کردنه وه ی میلۆدی و ووشه ی کوردی و گواستنه و هیان بو نه وه ی دادیی نه ته وه که ی بوو که له لایان داگیرکه رانی نیشتمان و له ژیر دژوارترین هه ئه ته ی توانده وه ی فه ره نگه نه ته وه یی رووی ددها. ئهو باش دهیزانی که ههر ووشه یه کی کوردی ههر هه ئه ستیکی کوردی، ههر ناربه کی کوردی و... ده بیته درکیک بو چاوی داگیرکه ران. نه وه ی ئیستا دهییین هه مان رچکه و ئه رکه که رۆله کانی کورد، قوئی لیه ته ئه مائن و به زیندوو کردنه وه، چیکردن و جوانکردنی میلۆدی و ووشه ی کوردی به گز ناحه زانی کورد دا ده چنه وه و هه ناسه ی وه ره ر کولتورمان دده نه وه. ئهمجاره یان هونه ر مهنی ریژدار کاک چیا مدنی، به تیکه لآو کردنی هه ستی جوانیان، ئیمه ی کرده میوانی سۆزی خوی و سبجری دهنگی مامۆستا ماملی. به ره مه که ی کاک چیا، ئهم په یامه ی نوێ کردۆته وه که “هونه ر نامری” مه ئبه ندی هونه ری ماملی به پیویستی دهزانی سپاسوێژی خوی ناراسته ی هونه ر مهند چیا مدنی بکات. وینه یان زور بیته و سه رکه وتنی بویه ناوات دهخوازین.

ماملی: مامۆستای قه تار ی کوردی

محهمه دی ماملی

(۱۹۲۵ - ۱۹۹۹)

دیاره ههوجی به گوتن نییه که لیزانان و شارهزایانی بواری مۆسیقا و گۆرانی، دهبی سهبارت به محهمه دی ماملی بدوین و قسه بکهن، نهک منیکی لهو بارهدا کلۆل و هلۆل، بهلام چار نییه و هههچو نییهک بی، له سهه داوای هونه رهه ندی دهسته نگین و بههره ندی مۆسیقا کاک چیا (بو مائه پهره خنجیلانه کهی) چهند گوتیه که پیشکش به لایه نگرانی دهنگی به سۆزی مامۆستای قه تار ماملی ی نه مر دهکه م.

(وهزی زستانه، زهوی وهک ناشتیکی چاو له ریماوی گراوی له جیژوان توراو، له ژیر گومبهزی ناسمانی به پهردی سپی داپۆشراو، مات و سهه سوپماو، سهه ری ده بهر خویهوه ناوه و ده نائیئ.

سههۆلبه ندانه، خور وهک شوخیکی دتسکاوی له یاردا براو، جار جار به ناز و نیونازیگه وه له سووچیکی ناسمان، به نیگایه کی سیهراوی له زهوی راده میئ.

وهزی زستانه، له حائیگدا ناسمان، چاو به گریان، کلۆکو فرمیسی خه م و په ژاره به سهه مه تبه ندی موکریان

داده باریتی، گومبه زان مه کوی خوشه ویست و حه زان، نارا و قه راری نامینتی، گویا راسپارده دی ناشقان هه وائی هاتنی میوانیکی نازیز - ماملی - ی پی راده گه یینتی..

وه رزی زستانه، هه رچی مه ل و بولبولی باخ و گولزارن، له هیلانه ی کپی مه لومه ل له ته نیایی، چاوه پروانی دیمانه ی گول و هاتنی به هارن... ۱.

محهمه دی ماملی، کوری میرزا سه عیدی ماملی (مام عه لی) له سالی ۱۳۰۴ی هه تاوی (۱۹۲۵ز) له بنه مائه یه کی کاسبکار و هونه رمه ند و نیشتمانپه روه، له گه ره کی هه رمه نیایی مه اباد له دایک بوو. میرزا سه عید هه رچه ند نه خوتنده وار بووه، به لام به هوی هونه ری ده نگخوشی و مه قامزانی و شیعرخوینی (به تاییه ت وه فایی) له کور و کوزیلکه ی عارفانه ی خانه قای شه مزینان، ریز و حورمه تیکی زوری ئی گیراوه و، له گه ره ک و دهر و بازار به میرزا ناوی براوه.

هه روه ک له زور که سی به ته مه نی ناوچه ی موکریان بیستراوه، سه عیدی ماملی ده گه ل هونه رمه ندی به نیویانگ سه یید عه لی نه سفه ری کوردستانی (۱۸۸۲ - ۱۹۳۷) که له سالی ۱۹۳۲ی هاتوو ته موکریان و له باغی میرزا شه ریفی حاجی ره شید، بو خه ئکی مه اباد گورانی گوتوو، به شدار بووه. محهمه د حه مه باقی نووسه ری کتیبی (سه یید عه لی نه سفه ری کوردستانی) ده ئی: (حاجی غه نی چایچی بومی گیرایه وه که جگه له سه عیدی ماملی، سی گورانی بیژنی تری مه ابادی، به ناوی عه بدوللا ره ش، که وی جوو و حسه یینی قاقی گورانیان له گه ل سه ییددا وتوو. سه یید له راده به دهر ریزی بو نه م گورانی بیژانه داده نا؛ به تاییه تی بو سه عیدی ماملی (۱۸۷۷ - ۱۹۴۱).. له م باره یه وه محهمه دی ماملی، دوا نیوه رو ی رژی ۲۰ - ۸ - ۱۹۸۸ز، له مالی خو یان بومی گیرایه وه که هه ر جاره ی سه عیدی ماملی به ندیکی خوشی گورانییه کی وتوو؛ سه یید له جیی خوی هه ئساوه و ناوده می سه عیدی ماملی ی ماچ کردوو. ۲.

محهمه دی ماملی، خوی له باره ی میرزا سه عیدی باوکیدا گوتوو یه: «بابم نه خوتنده وار بوو و له نیو بازاردا دوکانیکی چکولته ی خوری فرۆشتنی هه بوو. ئیمه شه ش کور و کچیک بووین.. بابم، هه ربه گشتی تایفه ی ئیمه تایفه ی گورانی بیژانه. بابم زۆریه ی نه و گورانییانه ی که نه منیش ده یان ئیمه وه، بو خوی دایناون و ناههنگی خستوونه سه ر. نه ییتوانیوه سازیک ئی بدا، بو نه و مه به سته سازژهنی خوی هه بووه. نه و له هه موو گورانییه کی زیاتر حه زی له گورانی ئایینی و دلداری بوو.» ۳

هه رچه ند بنه مائه ی ماملی به تیکرایی هونه رمه ند و ده نگخوش و گورانی بیژن، به لام محهمه دی ماملی هونه رمه ندیکی ده گمه ن و هه لکه وته بوو که له دوا ی میرزا سه عیدی باوکی و هه روه ها میرزا حوسین (۱۹۱۵ - ۱۹۵۲)ی برای که ده سالتیک له خوی گه وره تر بووه، توانی وه ک به رپرس و نوینه ری هونه ری نه و بنه مائه یه، بو ماوه ی په نجا سال، مه قام و گورانی کوردی

بره و رهواج پیندا.

حامیدی کاکیلی یه کییک له نیزیکتیرین دوستانی محهمه دی ماملی له و باره یه وه ده ئی: «ناکری بلین بنه مائه ی ماملی له چ کاتیکه وه و له کوئ را ده ستیان پیکردوو. نه وانه ژن و پیاویان ده نگخوش بووه وهک ماسی وابوون ههر وهختیکی ده ناو هاویشتراون مه له وان بوون. محهمه دیش ههروه تر ناتوانین بلین به چ ناههنگیک و له کوئ را ده ستی پیکردوو. ته نانه ت به شیک له و بنه مائه که له کوردستانی عیراق نیشته جین دهنگیان خوشه. به گشتی نه و بنه مائه یه، له مام عه لی و مام سه عید را بگره هه تا میرزا حوسین و محهمه د و نه وانی تر به هوی دهنگه که یانه وه ده گه ل هه موو به زم و خوشیی و مه جلیسیکی نه و شاره و نه و ناوچه یه تیکه لاو بوون به تایبه ت نه وده م که وهک هیستا مه حدودیه ت نه بوو.»

له وانه یه که سیک یان که سانیک دهنگی هونه ره مندیکیان به دل نه بن، نه وه شتیکی سروشتی یه و، ماملیش له و دیارده یه ئاوارته ناکری. به لام زور کهس له سه ر نه و باوه رن که ماملی بیجگه له که سایه تی کومه لایه تی و کوردایه تی خوی، هونه ره مندیک یه بووه ج و ره سن و خاوه ن قوتابخانه یه. ههر له سه رده می مندالیمه وه له زور کهسی به ته مه نم ده بیست که سه بارت به «ماملی» ده یانگوت:

(زور به جی و ری گورانیان ده ئی). راسته، ده نگخوشیی به هره یه کی خودادی و دایکزیایی یه، به لام با بزانی چ شتگه نیک محهمه دی ماملیان به و پله یه گه یاند و نیویان له سه ر چله پویه ی هونه ری مه قام و گورانی کوردیی نه خشانده.

«ماملی» ههر له سه رده می لاوییه وه وهک هونه ره مندیک ی نازادیخوازی خاوه ن پارونیازی خه لکنه واز، ده رکه وتوو و به پیی نه رکی کومه لایه تی و کوردایه تی، خوی پیگه یاندوو. له گه ل هیچ داروده سته و تاقمیکی سه ره رپ و زوردار دانوی نه کولاه و، له نه سته مترین قوناخه کانی ژیاندا، وهک بولبولیکی خوشخوین، سه ری له هه موو هه وار و کویستانه کانی کوردستان داوه و، مرگینی شادی و نازادی بو پره وانی نه وین هیئاوه. له رۆژانی فه رعانه دا، به به سته و ئاینایه، به زم و ناههنگی هاوقه تارانی پاراندوته وه، له رۆژانی ته نگانه شدا به قه تار و لایلیه خه ئکی لاواندوته وه. ماملی، بیجگه له کوردایه تی، سه ربازی هیچ ربیازیکی ئیده ئولۆژی نه بوو، نه و ته نیا گیانبازی گه له که ی بوو.

له زوریه ی نه و ولاتانه ی که ده سه لاتی سیاسی له ده ست تاقمیکی خویه خودازانی هیچنه زان دایه، زور به ده گه من هه لده که وی که هونه ره مند بتوانی له نگه ری خوی له نیوان ده سه لات و خه لکدا رابگری و به پوول و پاره هه ئنه فریوی و هه تله نه بن؛ «ماملی» چ وهک که سایه تی کومه لایه تی و چ وهک که سایه تی هونه ری، هه م له ریژی می پاشایه تی (ره زاخان ۱۹۲۵ - ۱۹۴۱ و حه مه ره زا په هله وی ۱۹۴۱ - ۱۹۷۹) دا و هه م له ریژی می مه لایه تی (۱۹۷۸... ۹) دا، توانی به شیوه یه کی

گونجاو، نه ته نیا نه و له نگره رابگری، به لکه وهک هونه رهنه ندیکی نازاد یخواز و گه لنه واز له سالی (۱۳۴۷) (۱۹۶۸) زیندانیس بکری. به راشکاو ده توانین بلینن که ماملی له بارودوخیکی زور تایبه تیی کوردستاندا، وهک سیمبۆلی نواندن به شیک له فرههنگی خۆراگری و سه رزیندوویی گه لی کورد که له زۆریه ی گۆرانیه کانیدا رهنگی داوه ته وه، هه میشه چقلیک بووه له چاوی نه یاران و دژبه رانی گه له که ی. هه ربۆیه ش، هه ر به سته و گۆرانیه کی که «ماملی» ده یگوت و ده یخویند، بۆ ئه وه ی بزانی چ مه به ست و په مز و پارێک له گۆرانیه کانیدا جه شاردراره، له لایهن ساواکی مه باده وه، به وردی سه رنجی ده درایه. هه ئبه ت «ماملی» ش نه و که سه نه بوو که بی گودار له ئاو بدا و له خۆرا بیانوو بداته ده ست ساواک، زور عاقلانه و هونه رهنه ندانه هه ئسوکه وتی ده کرد و به شیوه یه کی زور مه نتیقی ته قییه ی هونه ری به کار ده برد.

قه تار «چییه؟»

هه رهک ده زانین، «ماملی» بیژگه له هونه رهنه ندیی و ده نگخوشیه که ی، ئاوازیژ (مه قامیژ) یان به واتا کورده واری و موکریانیه که ی قه تار بیژکی شاره زا و بی هاوتاش بووه و، ته نانه ت نیوی «ماملی» و «قه تار» وه ها ئاوتیه ی به کتر بوون که نواندن و ویناندنی هه رکام له وان ده ستاوه جی نه ویدیکه ده خاته وه بییر. بۆیه به ر له هه رشت پیویسته له سه ر وشه و زاوه ی «قه تار» هه ئویستیکی فرههنگی و موسیقایی بنویند، که هه م باسه که ی پی ده و له مه ندر بکری و، هه میش له سۆنگه یه وه بتوانی هونه ری به رزی نه و ماموستا مه زنه ی پی ده ریخری.

لیردها بۆ روونکردنه وه ی مه به ست، سه ره تا هه و ئده ده م هی ندیک بیروبوچوونی جیاواز و جۆراوجۆر بده مه ده ست و، پاشانیس به ده برینی بیروبوچوونی خۆم، باسه که کۆتایی پیینم.

وشه ی «قه تار» له فرههنگی (هه نبانه بۆرینه) دا، به مانای «کۆمه ئی چاره وئ بۆ بارکردن» و هه روه ها به مانای «هه وای گۆرانیه ک» 5 هاتووه، که له «فرههنگی خال» یشدا هه ر نه م دوو مانایه دراوه ته ده ست. 6 هه روه ها له (فرههنگی فارسی) دا، جگه له مانای کاروان (پرزبه ستنی و لاخه یل به دوا یه که دا) و ریگای ناسن.. واتای «یه کیک له ده سگاگه لی شوور» یشی بۆ لیکه دراوه ته وه. ۷

کاک «سمایی ماملی» دانه ری کتیبی (کاروانی هونه ری ماملی.. که خۆی یه کیک له گۆرانیه یژانی نه و بنه مانه یه ده ژمیردی، ئاوا ده ئی: «قه تار به و شیوه یه کی که له گوتن و (ادای) بنه مانه ی ماملی دا باوه، له ناو جه رگه ی مزگه وت و خانه قادا ده ره اتووه و له راستیدا بنه مای نه و موسیقایه واته قه تار ئایینی یه و، هه وا و میلو دی یه که ی غه مبار و عارفانه یه و، خه لکیکی زۆری پی هه ژاوه و، پی گریاوه.» ۸.

نیوبراو دواى نه وهیکه قه ولێک له نهمر مامۆستا «جه میل پۆڤه یانی» دینیتته وه که ده ئی: «... رهنگه ناوی هه ندى له گۆرانى یه کانی کوردی زور کۆن بن، بو وینه (قه تار) رهنگه له وشه ی (گاتا) وه گۆرابی، وه له کاتی خویا هه ر گاتای پی ووترابى...»، نه زه ری پروفیسور د. «عیزه دین مسته فا ره سوول» یشی له م باره یه وه هیناوه ته وه که گوته ویه: «زور به جی یه که (قه تار) له گاتای زه رده شته وه یا ئافیس ته وه هاتبی، به لام دور نی یه که (قه تار) هه ر له وشه ی (قه تار) ی عه ربه ی یه وه هاتبی، که به مانای کاروان به کار نه هیترى. به لگه ش بو نه مه، نه وه یه که زور جار له مه قامی قه تاردا گۆرانى بیژ نه ئی "قه تارى بیئن غه مانم بارکه ن"، یا به م مه قامه وه جوړه هۆنراویک نه وترى، که مانای راسته قینه یا مه جازى گه شت و پویشن و کاروانی تیابیت». ۹.

کاک «محهمه د حه مه باقى» له کتیبی (سه یید عه لى نه سفه ری کوردستانى) دا که لیکۆلینه وه و زه حمه تیکى شیواى سه رنجی نه نجام داوه، ئاماژه به قه تارى سه نه ده کا و ده ئی: «شاره زایانى ده سگا گه لى موسیقای ئیرانى، بییان وایه مه قامی ئیسفه هان به شیکه له ده سگای شوور و هه ندیکى تریش ده ئین به شیکه له ده سگای هوما یون. مه قامی به ناوبانگی کورده واری: قه تار سه ر به م مه قامه یه. هه ر بۆیه به م مه قامه ی سه یید ده ئین: قه تارى سه نه «۱۰. هه روه ها نو سه ر له شوینیکى دیکه ی کتیبه که دا، ئاماژه به بیروبوچوونیکى شیواى سه رنج ده کا و ده نووسى «مه قامی به یاتى تورک یه کیکه له پاشکۆکانى ده سگای شوور و وه ک موسیقاناسی گه وره ی ئیرانى عه لینه قى وه زیری له باره یه وه ده ئی: به یاتى تورک، مه قامیکى بازاریه و گامه کانی به گامی به یاتى کورد نزیکه و بزووتنه وه و ئالوگۆرى که م تیدایه، بۆیه نه گه ر موسیقازهن، یان گۆرانیه ییژى نه م مه قامه، زور به هره دار نه بى و ئالوگۆر له ده نگیدا نه سازینى، تا ئاوازه که ی له و یه ک نه فه سیبه ده ره ییتى؛ سه رکه وتوو نابى». ۱۱.

گروپیکى ژاپونى سه ر به زانستگای میلى و هۆنره جوانه کانی تۆکیۆ که له سالى ۱۹۷۵ه وه بو لیکۆلینه وه له سه ر موسیقای کوردی هاتبوونه کوردستان، بییانوايه: «ده سیستیمى موسیقای ره سه نیی ئیرانىدا، گۆشه یه ک هیه که له ده سگای شووردا به به یاتى کورد ناسراوه، که سه رچاوه ی کوردی نه م برگه یه ده رده خا». ۱۲. (وینه ی)

کاک «هیوا قاره مانى» له کتیبی (یادی به خیر) که تیدای زۆریه ی ناواز و گۆرانیه کانی «محهمه دی ماملی» ی به شیعر و ئاههنگ و مه قامه کانه وه ده ستیشان کردووه، «قه تار» ی به گۆشه (نه غمه) ی به یاتى تورک له ده سگای شووردا تۆمار کردووه. ۱۳.

کاک «به هه منى حاجى نه مینى» کارناسی موسیقا له زانکۆی هونه ره جوانه کانی زانستگای تاران و دانه ری کتیبی (موسیقی کردهای هورامان|موسیقای کورده کانی هورامان - ۱۳۷۹)، سه باره ت به ئاوازی قه تار نووسیویه و ده ئی:

«قه تار ناوازی که که ناهنگ و نیوه روکی ده قه که ی ده به رگری هه ستیکی هه تقولاو له خوشه ویستی و ناره زومهندی یه. له باری وشه وه «قه تار» له زمانی کوردیدا به مانای «ردهه ریچکه» و «کاروانی نه سپ و نیستر» دی. پیوهندی وی ده گهل ناواز به دروستی روون نییه. عینوانی قه تار له موسیقای سوننه تیی ئیرانیشتا له ناراداهه یه. له رهدیفسازی ئیرانی به ریوایه تی نوورعه لی برومهنند (دورینگ ۱۳۷۰) قه تار به عینوانی گوشه یه که له ناوازی به یاتی کورد ناسته کراوه. نهو بابه ته که گوشه ی قه تار له موسیقای سوننه تیی ئیران تا چ راده یه که ده گهل قه تار له موسیقای کوردستان ویچوویی هه یه شیوا ی شیکردنه وه یه. قه تاریش وه که لاوک و حه یران خاوه نی میترا (وه زن اکیش) ی نازاده. نهو ناوازانه خؤناسایی له میوانداری و مه جلیسه کاندای ئیجرا ده کرین» ۱۴. کاک به هه من،

له دریزه ی باسه که ییدا به م ناکامه ده کا و ده لی: «راییته و پیوهندی موسیقای سوننه تیی ئیران ده گهل موسیقای کوردستان له پله ی یه که مده له نیوان ناوازی قه تار و گوشه ی قه تار له رهدیفی موسیقای سوننه تیی ئیراندا ده بیندری. عینوانی قه تار و تیکه لاوییه که ی به ناوازی به یاتی کورد له رهدیفدا به ریوایه تی نوورعه لی برومهنند، باری نه وه ده دا که بکری ریشه ی گوشه ی "قه تار" له رهدیفی موسیقای سوننه تیی ئیران ده ناو موسیقای کوردستاندا بدوزرتته وه. ناستی ویچوویی گوشه ی قه تار و ناوازی قه تار (نوتنوسی 4: ونه ی ۲) له دریزه کیشان و نیوه روکی ده نگه کانیشدا ده بیندری. به لام دریزه کیشانی ده نگه یه کسانه کانیا ن به مانای تایبه تمه ندییه میلودییه کان نییه» ۱۵.

به هه رحان، نه وه یکه «قه تار» له روانگه ی موسیقانا سییه وه چ پیگه و جیگه یه کی له ناو ده سگا و مه قامگه لی موسیقادا هه یه بو پسپور و شاره زایانی نهو بواره ی هه لده گرین و، سه رنجی خوینه ره وان بو لای وشه ی «قه تار» وه که زاراوه یه کی گشتی و پیوهندی نهو زاراوه یه ده گهل ناوازه کانی «محهمه دی ماملی» راده کیشین.

له پانه وه نه وه ش بلیم که مه به ست له ناواز ته واوی نهو ناهنگ و میلودی یان نهو چرین و گوتنانه ن که ناکری ده چارچیوه ی گورانی، ستران، سرود، قام، ورده قام، به سته و سرود دا بیانگونجینین، نه گهرچی له کورده واریدا «گورانی» به شیوه یه کی باو و گشتی، بو هه موو جوره کانی چرین ده کار ده کری. به واتایه کی تر، له روانگه ی موسیقاییه وه جیاوازی هه ر چه شنه چرینیک پیوهندی به ناهنگ، ریتم، میلودی، هه نگاو و پله و شه پؤلی ده نگه وه هه یه، که نه گهر له گورانیدا به تایبه ت ریتم و ئالوگوری ده نگه ده ورده گیرن؛ له ناوازا شیوه ی چرین (قورگ و له ره و چریکه ی ده نگه) و هه روه ها هه نکشان و وه ستان و داکشانی ده نگه یان چوونه سه ر و له نگه رگرتن و هاتنه وه خوار زور گرینگن.

که وا بوو، وه که چون بو نمونه ناواز (مه قام) ی «نه للاهویسی» له گهرمین، «هوره» له هه ورامان، «لاوک» له بو تان و بادینان، «حه یران» له ده شتی هه ولیر باوه، وابزانم جیگه ی هیج لومه و ره خنه یه که نامینیتته وه نه گهر بلیم له موکریانیشت

له بری ناوازی فارسی زاراوهی «قه تار» ده کارهاتووه.

گومان له وهدا نییه که وشه «قه تار»، واژه یه کی عه ره بی یه و به مانای «کاروان» یان «ره یزبه ستنی و شتر و نه سپ و نیستر به دوا یه کدا» هاتووه، به لام نه وه یکه چۆن و چ وهخت نه و بووالهت و نیوه رهۆکه مؤسیقییه ی به خۆ وه گرتووه و هاتووته ناو فهرهنگی کورده واریه وه روون نییه. نه وهش که به گویره ی قسه ی ماموستا جه میل ره ژبه یانی ده گوتری وشه «قه تار»، رهنگه له واژه ی «گاتا» وه هاتبی، جیگه ی لیکۆلینه وه یه و ناکری له و باره وه بریاریکی به په له و یه کلاکه ره وه بدری.

به پیی نه و گریمانیه ش، که ناههنگ و میلۆدی «قه تار» رهنگه له جور و شیوه ی دهنگ و جووله و رهوتی کاروانه وه سه رچاوه ی گرتبی، زور جیگه ی متمانه نییه. چونکه نه گهر سه رنج بدهین و بو نمونه هه وا و میلۆدی «له کانی ناسکان» یان «لاوه هه ی لاوه» ی ماملی له به رچاوبگرین و دهگه ل دهنگ و رهوتی کاروان به راوردی بکه یین، ده بیین هیج چه شنه هارمۆنی و هاونا هه نگیه کی نه وتۆ ناییندری. وهک ناشکرایه نه و هارمۆنییه ی که له نیوان کاروگرگاری ره ژانه (شیوه ی جووله و ره یشتن و هه لبه زدا به ز) ی خه لک له لایه ک و، ناههنگ و گۆرانییه فۆلکلۆرییه کان له لایه کی تره وه هه یه - بو نمونه: «نه ری هۆی خانی ره بواری» له کاتی جووتکردن و، «نامین و نامین به تو ده نیین کانی..» له کاتی ده سکه نه و هه ره وه زدا.. به رچاونا که وئی.

دیاره له وانیه، له زورگوتنه وه ی شیعی «قه تار» هاتووه گه وه ره باریتی» یان «قه تار» بێنن خه مانم بار که ن» به م ناههنگ و میلۆدییه کی که هه یه تی، زاراوه ی «قه تار» که وتبیتته سه ر زارانه وه، به لام سه له مانندی نه وه که چرینه ری ناواز خۆی ره شه یان هه وساره ده ستی کاروان (قه تار) بووبی، له واقیعه ت به دووره.

شیوا ی گوتنه که دیارده ی هونه ری مؤسیقای کوردی (چ هونه ری ساز و چ هونه ری ناواز) یش وهک هه ر دیارده یه کی دیکه ی نه ده بی و کولتووری، چونکه به شیوه ی زاره کی و گه نجینه ی نه نو سرا و بووه و نه توانراوه بیتته سه ر کاغز و تو مار بکری، به شیکی زۆری یان فه وتاوه و یان به ملکی نه ته وه خاوه نده وتته کانی دراوسی له قه لهم دراوه. بو نمونه نه گهر سووکه ناماژه یه کیش له مه ر مؤسیقای کوردی لیره وتوئی کرابی، وهک نه وه یکه «فورسه توده وتته ی شیرازی به دوو عینوانی قه تار ی کورد و قه تار ی تورک ناماژه کردووه» ۱۶؛ نه وا له سه رده می په هله و ییه کان (به تایبه ت ره زاخان ۱۹۲۵ - ۱۹۴۱)، نیوه ی تانی کورد له و باره یه وه هه ر به جاریک قه ده غه بووه. له ناوچه کانی دیکه ی کوردستانیش که عه ره به کان و تورکه کان خاوه نده سه لات بوون، ویناچی وه زع له وه باشتر بووبی.

هه رچۆنییه ک بی، به بۆچوونی خۆم، «قه تار» ته واو دیارده یه کی موسیقای ناوازی شارهی یه. له وانه یه له زۆر کۆنه وه هه بووبی و له سۆنگه ی گه لیک هۆکاری کۆمه لایه تی و فره هه نگی و مه زه به بییه وه فه وتابن، که چی دواتر له سه رده می گواسته وه ی کۆمه لگه ی لادیی به ره وه سنووری کۆمه لگه ی شارهی سه ره له نوێ بووژابینه وه. به واتایه کی تر، ده توانم بلیم که نویبوونه وه و شکلگرتنه وه ی «قه تار» که ره نگه ده ره وه ی نیازی کۆمه لایه تی و زه وقی هونه ری و خۆشه ویستی ئینسانی و عیرفانی سه رده میکی دیاریکراوه، پێوه ندییه کی ته واوی به چین و توێژی مامناوچی یان ورده بووژوازی تازه سه ره له ئاوی شاره وه هه بووه. نه گه ر گۆرانییه فۆلکلۆرییه کان به ره مه می کار و چالاکه خه لکی مه ردار و کۆچه ر و وه رزیر بوون، که زۆرجار ناچارکراون شوینی ژبانیان بگۆرن؛ نه وا «قه تار» به ره مه می زه وق و نه وینی خه لکی کاسبکار و کاربه ده ست و سه نه تکاره که له شوینی ناوه ندیکراو به نیوی شار دامه زراون.

وابزانم له خۆرانییه، که هونه ره مندی گه وه «سه سن زیره ک» وێرای ته واوی نه و خیبه ری و شاهه زاییه کی له هونه ری ناواز و گۆرانی کوردیدا هه بیووه و، له گه ل نه وه دا هاوته مه ن و هاوچاخ «ماملی» بووه، ناوازی «قه تار» ی نه چریوه. راسته که «زیره ک» به پێی نه و ده رفه ته هونه ره ییه کی له ئیزگه کانی رادیوی به شی کوردی به غدا و تاران و کرماشان.. بۆ هه لکه وت و، توانی چوارچیوه ی هونه ری فۆلکلۆری به ره وه سنووری هونه ری شارهی که له ناوازه کی وه ک «کرماشان شاری شیرینه»، «له و سه ره ده نگی سازدی» و.. ده بندرین تیپه ری؛ به لام نه گه ر له دیارده ی قورگ و له رینه وه و شه پۆلی ده نگ که ماملی به تیکرای «راستکۆک» بووه و زیره ک «چه پکۆک»، چاویپۆشین؛ ناتوانین ته ئیسیری دوو ماکه ی گوندنشینی و شارنشینی وه ک پینگه ی نه شووما و پینگه یشتنی هونه ری به خینه لاره، که یه که میان کانه ی ناهه نکه فۆلکلۆرییه کان بووه و دووه میان سه رچاوه ی ناوازه شاهه ییه کان.

که واوو تا نه و کاته ی زانیارییه کی سه نماو و پشت پێ به ستراو نه یه ته ناروه، نه من هه روا له سه ر نه و باوه ره ده مینم که «قه تار» پێوه ندییه کی راسته وخوی به هونه ری خه لکی ئافارگرتووی شار و به تایبه ت بنه مانه ی «ماملی» وه هه بووه، که له مام سه عید و میرزا حوسینه وه ده ستی پیکردووه و له سه ر ده ستی «محهمه دی ماملی» به لووتکه گه یشتووه. هه لبه ت هه یج به دووریشی نازانم که سه ردانی هونه ره مندی مه زن «سه ید عه لی نه سفه ری کوردستانی» بۆ ناوچه ی موکریان، له وانه یه بی ته ئیسیر نه بووبی. ۱۷

لیکدانه وه ی به ره مه کان

به ره مه کانی «ماملی» له سی به شی سه ره کی پیکه اتون:

۱- بەيت(گۆتئى، شىرن بەھارە و..)،

۲- گۆرانى(قام، بەستە) و،

۳- قەتار.

۱- دە پىۋەندى دەگەل ئەو بەشەدا، تەنيا ئەۋەندە دەگوتى كە «ماملى» ھەرچەند بە شىۋەيەكى زۆر جوان لە چىرەن و گوتتەۋەي ئەو شىۋەيەدا سەرگەوتتوۋ بوۋە، بەلام لەو بواردەدا زۆر بەرھەمى ئاستە(تۆمار)كراۋى لە پاش بە جى نەماۋە.

۲- سەرجمە گۆرانىيەكانى «ماملى»، دەكرى بە شىۋەي خوارەۋە دابەشكرىن:

ئا) گۆرانىيە فۇلكۇرئىيەكان: ئەو گۆرانىيە تەۋاۋ بە ملىك و گەنجىنەي ھونەرى كوردەۋارى دادەندىن كە «ماملى» زۆربەيانى بە شىۋەي خۆي گوتتوۋتەۋە. شىۋەي سەرنجە كە بەشىكى زۆر لەو ئاھەنگانە لەلايەن ھونەرمەندانى دىكەشەۋە گوتراۋنەۋە، بۇنموۋنە: گۆرانىي «مىرئىم سابلاغى - ماملى» و «مىرئىم بۇكانى - زىرەك»؛ يان گۆرانى «بەرھە ئىيىنە..» كە بىزگە لە ماملى و زىرەك، ئەلايەن «خەلىلى سەددىقى» و «مەزھەرى خالەقى» يىشەۋە گوتراۋنەتەۋە.

بى) گۆرانىيە ھاۋبەشەكان: ئەۋانە ئەم جۆرە گۆرانىيەنەن كە ھەۋا و رىتم و مىلۇدىيەكەيان لە ناۋ گەلانى دراۋسىيە ۋەك: فارس، ئازەرى و تورك، ھەرمەنى و عەرەب و.. ھاۋبەشە و، بە دروستى نازاندرى كى لە كىيى ۋەرگرتوۋە. ديارە بۇ ئەۋ بەشەش دەبى بگوتى كە گەلانى دراۋسىيە ۋەك فارس و ئازەرى و تورك و عەرەب، يان ئازەرىيەكانى كۆمارى ئازەربايجان كە خاۋەنى دەۋلەت و دەسگاي رەسمى(پادىۋ و تەلەقىزىۋن) بوون، زووتر لە ئىمە تۋانىۋىيەنە بەشىكى زۆر لەو گۆرانىيەنە بە نىۋى خۇيان ئاستە و تۆمار بگەن.

پى) گۆرانىيە خواراۋەكان: ئەم گۆرانىيەنە بەشىكىن كە لە گەلانى دراۋسىيە فارس و ئازەرى و ئىدىكە ۋەرگىراۋن، بۇ نەۋنە:

گۆرانى «پەننا» (فارسى) و «ئازەربايجان مەرائى» (ئازەرى). ئەۋەي جىگەي سەرنجە ئەۋەيە كە «ماملى» بەرگىكى ۋەھا جوان و كوردانەي بە بەژنى ئەۋ گۆرانىيەنە بىۋە كە ناسىنەۋە ۋە ھەلاۋاردىيان لە ماكە ئەسلىيەكە كارىكى دژاۋە.

تى) گۆرانىيە داھىنراۋەكان: لە سەرجمە ئەۋ گۆرانىيەنە كە دە كىيىي (يادى بە خىر) ۱۵۱۸ تۆمار كراۋن و نىزكەي ۳۰۰ تا ۳۲۰ گۆرانى (بىزگە لە قەتارەكان) دەگرەنەخۇ، بەشىكى ھەرە زۇريان گۆرانى داھىندراۋ و داندران، كە لە مانەش پىشكىكى

زۆروه و هند وه بهر خودی «ماملی» ده که وێ و پشکیگی بهرچاوبش که سانی وهک خوالیخو شوبوان: «سیمانی شاره له»، «حاجی هاشمی نانه وازاده»،

«فه تاحی سیلوی - نه میر عه شایری» و «خه لیلی سه ددیقی» ده گریته وه که به شیعر و ناههنگ و به سته یارمه تیان داوه.

۳- قه تار، له هیچکس شاره و نییه، که له ته وای ناوچه کانی کوردستان و به تایبته له موکریاندا، نه گهر گریمان ته ریه ته مه زهه بییه کان (قادری، نه خسه بندی، نه هلی هه قاکا هی... ۱۹) چ قازانج و نه خشیکی نه وتوشیان له به ره و پیشبردنی کومه نگای کورده واریدا نه بووین، لانیکه م نه و خسه یان به باشی گپراوه که له سه رده میکی دیاریکراوی میژوویدا توانیویانه رابردوی هونه ری و ناوازی کوردی له تالان و نه مان و فه وتان رزگار بکه ن و، ته نانه ت پهره شی پینده ن.

یه کیگ له و مه کو گرینگانه که ده توانی وهک کانگای ناوازه عیرفانییه کان یادی لی بکری، خانه قای شه مزینانی مه هاباد بووه که هه م «وه فایی» شاعیری به نیویانگ و هه م بنه مانه ی ماملی (مام سه عید) - وهک دوو مرید و هاوکاری هونه ری، سه ر به م خانه قایه بوون. هه ره وک ده زانین، زۆریه ی نه و ناههنگانه ی که له لایه ن بنه مانه ی ماملی و به تایبته «محهمه دی ماملی» وه به شیوه ی قه تار گوتراونه وه، پیشتر یان له و خانه قایه دا به شیوه ی غزه لخوینی و پرای نامیری ده فه خویندراون و، یان له مه جلیس و باره گای گه وره پیاوانی شار به که مانچه و ته پل و تار نیجراکراون. بو نمونه ی یه که م، له شیعه کانی وه فایی وهک: «گا ده سووتیم، گاده گرییم» و «مه مکوزه تو گردنی خوت» که نگ وه رگپراوه و، بو نمونه ی دووه مه یسه ده کری به ناوازه داهینراوه کانی بنه مانه ی «ماملی» وهک: «له کانی ناسکان» و «لاوه هه ی لاره».. نامازه بکری.

به کورتی، «قه تار» به کومه نیک ناههنگی ره سه ن و میلۆدی ده گمه ن ده گوتری که به پی نیازی کومه لایه تی و زه وقی فه رهنگی و نه وینی عیرفانی، له ناخی کورده وارییه وه هه تقولاون و، وهک که نه جینه یه کی پر بایه خ به یادگار ماونه ته وه.

لیره دا پیویسته له مه ر چرینی ناوازه (قه تار)، چه ند تایبه تمه ندیی پیوه ندیدار ده ستیشان بکری که ده شیوازی هونه ری «ماملی» دا به وه پری شاره زایی و نیه اتووی له بهرچاوگیراون. نه گهر له دهنگی خو ش و به سو ز که هونه ریکی زاتی و زگماکی یه چاویپوشین، ده بی نامازه به «شیوه ی چرین» یان «چریکه ی دهنگ» بکری که له ناو فارسه کاندا به «ته حریر» ته عبیرکراوه. گرینگ نه وه یه که له کاتی چرین و چریکاندندا نه شی گونجاوییه کی ریکوپیک له نیوان مه ودا ی هه نکشان و وهستان و داکشانی دهنگ له لایه ک و، له رینه وه ی تاره کانی گه روو (قورگ) له لایه کی تره وه به دیبی، که وشه کان

یان دهقی ناوازهکان وهک گوئی پشکووتوو گوئی بیسه ر بلاویننه وه.

هه نکشان یان چوونه سه ری دهنگ که فارسهکان (هوج) ی پیده ئین نه و کاته یه که ناوازییژ وهک چریکه ی بولبول تیی ده چریکینی و دهنگ هه ئدینی؛ وهستان (نیست) کاتیکه که ناوازییژ له مه ودا ی نیوان هه نگاوی دهنگه کاندای له نگه ر دهگری، واته له نیوان گه روو و مه لاشوو و زماندا سووکه وچانیک له شیوه ی ده برینی دهنگ پیکدینی؛ داکشانی دهنگ یان هاتنه وه خوار که فارسهکان به (فرو د) یان ته عبیر کردوو، نه و کاته یه که ناوازییژ به شیوه یه کی گونجاو و نارام ناخرین وشه یان پاشدهنگی چریکه ی ناوازهکای ده گه روویدا وهها قه تیس بکاته وه که هیچ چه شنه نیخه و مینگه و پلته یه ک هه ست پینه کری.

ده پیوه ندی دهگه ل نه و تایبه تمه ندییه شازانه ی سه ره وه، هیوادارم موسیقازان و موسیقاناسه خۆمائیهکان له داها توویه کی نزدیکای بتوانن ته واوی قه تارهکانی «ماملی» وپرای نۆتنووسی شیبکه نه وه و بایه خی شیواوی خۆی پییده ن.

به کورتی، نه وانیه «ماملی» یان له کاتی چرینی قه تاردا له نزیکه وه نه دیتبی، رهنگه هه ست پیکردنی نه و تایبه تمه ندییه کی سه ره وه یان به لاهه گران بی، به لام بو نه وه ی بزاین که «ماملی» چه نده ماموستا و شاره زا بووه، با بیین ته نیا گوئی «له کانی ناسکان» رابگرین و یادیشی له دلدا زیندوو.

۲۰۰۴ - ۲۰۰۵ : س. چ هیرش

په راویزه کان:

- ۱- کۆچی دواپی هونه رمه ندی ناواداری کورد: محهمه دی ماملی، س. چ هیرش، گزینگ، ژ ۲۲، ۱۹۹۹، ل ۸.
- ۲- سه یید عه لی نه سفه ری کوردستانی، محهمه ده حه مه باقی، چاپی یه که م ۱۹۸۸، ل ۱۲۲ و ۱۲۳.
- ۳- تاوئ دهگه ل ماملی، هیلا شلومبیرگیتر، و: هیدی، گزینگ، ژماره ۳، به هاری ۱۹۹۴، ل ۴۷.
- ۴- یاد ی به خیر، هیوا قاره مان، نه شری ره ره وه ی مه اباد، سالی چاپی هه وه ل: ۱۳۷۸، ل ۲۲ و ۲۳.
- ۵- هه نبانه بو رینه، فرهنگ کردی - فارسی، هه ژار، یک جلدی.
- ۶- جزمی سیه هم له فه ره هنگی خال، نوسراوی شیخ محمادی خال، ل ۶۴.

- ۷- فهرهنگی فارسی، دکتور محمد معین، جلد ۲.
- ۸- کاروانی هونه ری ماملی.. نووسین و ناماده کردنی: سمایی ماملی، بهرگی یه کهم، ل ۶۲.
- ۹- سهرچاوهی پیشوو، ل ۶۳ و ۶۴.
- ۱۰- سهیید عهلی نه سفه ری کوردستانی، محهمه دهه باقی، چاپی یه کهم: 1998، ل 90.
- ۱۱- سهرچاوهی پیشوو، ل ۸۸. هه وهها، له لاپه ره ی ۱۰۸ یش، نهو پرسته یه دووپانکراوه ته وه.
- ۱۲- مطالعات کردی، جلد 1، شماره ۴، سال سوم، تابستان ۱۳۶۵، ل ۴۲. (بو کوردییبه که ی بروانه: مائپه ری گزینگ، هه وار - چیژگ، مؤسقیای کوردیی و فهرهنگی کورده کان).
- ۱۳- یادی به خیر، هیوا قاره مانی، نه شری ره ره روی مه هاباد، ل ۱۶۰.
- ۱۴- فلنامه موسیقی ماهور، سال پنجم، شماره ۱۷، پاییز ۱۳۸۱، ل ۶۰.
- ۱۵- سهرچاوهی پیشوو، ل ۶۵.
- ۱۶- سهرچاوهی پیشوو، ل ۷۶، پهراویزی ژماره ۱۴.
- ۱۷- سهیید عهلی نه سفه ری کوردستانی، محهمه دهه باقی، چاپی یه کهم ۱۹۸۸، ل ۱۲۲ و ۱۲۳.
- ۱۸- یادی به خیر، هیوا قاره مانی، نه شری ره ره روی مه هاباد، ل ۱۷۳.
- ۱۹- بو نومونه نه گهر (خانه قای شیخی بورهان) و (خانه قای سهیدی زه بییل) کانگه ی بووژانه وه و په ره پیدانی شیعر و شاعیری بوون، (ته کیه ی قادریه کان) و (خانه قای شه مزینان) و (جه مخانه ی نه هلی هه قه کان).. به ده کارهینانی نامیری دهفه و ته نبوو، نهو نه خشه یان ده چوارچیوهی ئیجرا کردنی ئاوازی عیرفانی و مؤسقیای کورده واریدا گیراوه. شیوا ی گوتنه که هه موو لقه کانی سه ر به ته ریقه ته نه خشه ندییبه کان وهک: خاجه گان (شیخی بورهان) و.. له خه تم و ریوره سمی خویاندا نامیری مؤسقا ده کارنا هینن، که چی له ته واوی خانه قاکانی سه ر به به بنه ماله ی نه هری (شه مزینی) و هه روه ها ته کیه ی قادریه کان ده کارهینانی نامیری دهفه له یه که میاندا بو خه تم و غه زلخوینی و، له دووه میاندا بو زیکر و زه رگوه شاندن پیروه ده کری.

(س.چ هیرش)

مائپه ری گزینگ

محهمه دی ماملی

محهمه دی ماملی، کورپی میرزا سه عیدی ماملی (مام عه لی) له سالی ۱۹۲۵ له بنه مائه یه کی هونه رمه ند و نیشتمانی پهره ور، له گهره کی ههرمه نییانی مه هاباد له دایک بوو. میرزا سه عید ههرچه ند نه خوننده وار بووه، به لام به هوی هونه ری دهنگ خوشی و مه قامزانی و شیعرخوینی (به تایبته شیعره کانی وه فایلی) له کوره کانی عارفانه ی خانه قای شه مزینان، ریز و حورمه تیکی زوری لی گیراوه و له گهره ک و دهر و بازار به میرزا ناوی براوه.

له زور که سی به ته مه نی ناوچه ی موکریان بیستراوه، سه عیدی ماملی ده گهل هونه رمه ندی به ناویانگ سه یید عه لی نه سفهر کوردستانی که له سالی ۱۹۳۲ دا هاتووته موکریان و له باغی میرزا شریفی حاجی ره شید، بو خه لکی مه هاباد گورانی گوتوو، به شدار بووه. محهمه دی ماملی نه سفهری کتیبی "سه یید عه لی نه سفهر کوردستانی" ده لی:

حاجی عه نی چایچی بومی گیرایه وه که جگه له سه عیدی ماملی، سی گورانی بیژی تری مه هابادی، به ناوی عه بدوئلا ره ش، که وی جوو و حسینی قاقی گورانی بیان له گهل سه یید عه لی نه سفهر وتوو. سه یید عه لی نه سفهر له پاده به دهر ریزی بو نه م گورانی بیژانه داده نا؛ به تایبته تی بو سه عیدی ماملی.

له م باره یه وه محهمه دی ماملی ده گیریتته وه که:

ههر جاره ی سه عیدی ماملی به ندیکی خوشی گورانی وتوو، سه یید عه لی نه سفهر له جیی خوی هه تساوه و سه عیدی ماملی ماچ کردوو.

محهمه دی ماملی خوی له باره ی میرزا سه عیدی باوکیدا گوتوو یه:

«بابم نه خوینده وار بوو و له نیو بازاردا دوکانیکی چکۆله ی خوری فرۆشتنی هه بوو. نیمه شهش کور و کچیک بووین.. هه ربه گشتی تایفه ی نیمه، تایفه ی گۆرانیبیژانه. بابم زۆربه ی نهو گۆرانیبیانه ی که نه منیش ده یانلیمه وه، بو خوی دایان و نه هه نگی خستوونه سه ر. نه ی توانیوه سازیک لی بدا، بو نهو مه به سه ته سازژنه ی خوی هه بووه. نهو له هه موو گۆرانیبیه کی زیاتر چه زی له گۆرانی نیینی و دلداری بوو.

هه چه ند بنه ماله ی ماملی به تیکرایی هونه رمه ند و ده نگخۆش و گۆرانیبیژن، به لام محهمه دی ماملی هونه رمه ندیکی ده گمه ن و هه لکه وته بوو که له دوا ی میرزا سه عیدی باوکی و ههروه ها میرزا حوسینی برای که ده سالیکی له خوی گه و ره تر بووه، توانی وهک به رپرس و نوینه ری هونه ری نهو بنه ماله یه، بو ماوه ی په نجا سال، مه قام و گۆرانی کوردی بره و و ره و اج پییدا. حامیدی کاکیلی یه کیک له نیزیکترین دۆستانی محهمه دی ماملی لهو باره یه وه ده ئی:

ناکری بلیین بنه ماله ی ماملی له چ کاتیکه وه و له کوپوه ده ستیان پیکردوو. نه وانه ژن و پیایان ده نگخۆش بووه وهک ماسی وابوون هه ر وه ختیکی ده ناو هاویش تراون مه له زان بوون. محهمه دیش ههروه تر ناتوانین بلیین به چ نه هه نگیکی و له کوپوه ده ستی پیکردوو. ته نه انه ت به شیک لهو بنه ماله که له کوردستانی عیراق نیشته جین

ده نگیان خۆشه. به گشتی نهو بنه ماله یه، له مام عه لی و مام سه عید را بگه هه تا میرزا حوسین و محهمه د و نه وانی تر به هو ی ده نگه که یانه وه ده گه ل هه موو به زم و خۆشی و دانیشته کی لهو شاره و نهو ناوچه یه تیکه لاو بوون به تایبه ت نه وده م که وهک نیستا مه حدودییه ت نه بوو.

زۆر کهس له سه ر نهو باوه رهن که ماملی بیجگه له که سایه تی کۆمه لایه تی و کوردایه تی خوی، هونه رمه ندیکی ره سه ن و خاوه ن قوتا بخانه یه. سه باره ت به ماملی ده یانگوت: "زۆر به جی و ری گۆرانی ده ئی". راسته، ده نگخۆشی به هه ریه کی دایکزیایه، به لام با بزانی چ هۆکاریک محهمه دی ماملی بهو پله یه گه یاند و نیویان له سه ر چله پۆپه ی هونه ری مه قام و گۆرانی کوردی نه خشاندا.

ماملی هه ر له سه رده می لاوییه وه وهک هونه رمه ندیکی ئازادیخواز و خه لک خۆشه ویست، ده رکه وتوووه و به پیی نه رکی کۆمه لایه تی و کوردایه تی، خوی پیگه یاندوووه. له گه ل هیج داروده سه ته و تاقمیکی سه ره رپۆ و زۆردار دانووی نه کولاوه و له نه سه ته مترین قوناخه کانی ژباندا، وهک بولبولیکی خوشخوین، سه ری له هه موو هه وار و کوپستانه کانی کوردستان داوه و مزگینی شادی و ئازادی بو رپه وانی نهوین هیتاوه. له رۆژانی خۆشی دا به به سه ته و گۆرانی، به زم و کۆری هاوقه تارانی رازاندۆته وه و له رۆژانی ته نگانه شدا به قه تار و لایلیه خه لکی لاواندۆته وه. ماملی بیجگه له کوردایه تی، سه ربازی هیج

رینبازیکی ئیده نۆلۆژی نه بوو؛ نه و ته نیا گیانبازی که له که ی بوو.

له زۆریه ی نه و ولاتانه ی که ده سه لاتی سیاسی له ده ست تا قه میکی خۆیه خودازانی هیچنه زان دایه، زۆر به ده گمه ن هه لده که وی که هونه رمه ند بتوانی له نگه ری خۆی له نیوان ده سه لات و خه لکدا رابگری و به پوول و پاره هه لته فریوی و هه لته نه روات؛ ماملی چ وه ک که سایه تی کۆمه لایه تی و چ وه ک که سایه تی هونه ری، هه م له رێژی می پاشایه تی (په زاخان ۱۹۲۵ - ۱۹۴۱ و محهمه دره زا په هله وی ۱۹۴۱ - ۱۹۷۹) دا و هه م له رێژی می مه لایه تی (۱۹۷۹...؟) دا، توانی به شیوه یه کی گونجاو، نه ته نیا نه و له نگه ره رابگری، به لکوو وه ک هونه رمه ندیکی ئازادیه خواز و گه لنه واز له سالی ۱۳۴۷ (۱۹۶۸) له به ندیخانه بگریت. به راشکاوی ده توانین بلیین که ماملی له بارودۆخیکی زۆر تایبه تی کوردستاندا، وه ک هیما ی نواندن به شیک له فه ره نگی خۆراگری و سه رزیندووی گه لی کورد که له زۆریه ی گۆرانیه کانی دا ره نگی داوه ته وه، هه میشه چقلیک بووه له چاوی نه یاران و دژبه رانی گه له که ی. هه ربۆیه ش، هه ر به سه ته و گۆرانیه کی که ماملی ده یگوت و ده یخویند، بۆ ئه وه ی بزانی چ مه به ست و په مز و پارێک له گۆرانیه کانی دا حه شار دراوه، له لایه ن ساواکی مه هاباده وه، به وردی سه رنجی ده درایه. هه لبه ت ماملیش نه و که سه نه بوو که له خۆرا بیانوو بداته ده ست ساواک، زۆر عاقلانه و هونه رمه ندانه هه لسوکه وتی ده کرد و به شیوه یه کی زۆر مه نتیقی ته قییه ی هونه ری به کار ده برد.

محهمه دی ماملی (له دایک بوون ۱۹۲۵ - کۆچی دوایی ۱۹۹۹) هونه رمه ندی گۆرانیه یی، مه قامیژ کورد، خه لکی مه هاباده.

دادگه رانی کورد

دادگه رانی کورد له بوکانه وه بو هه مو کوردان

ماملی و ره سه نایه تی دهنگ

نهره یدوون هه کیمزاده

محهمه دی کورپی عه لی کورپی مام عه لی کورپی مام سه عیده ۱۷ی جوژهردانی (۱۳۰۴ هـ. ۱۹۲۵ز) له شاره هونه رپه روه ره که ی سابلاغ له دایک بووه. خویندنی سه ره تایی سالی ۱۳۱۰ی هه تاوی له قوتابخانه ی سه عاده ت دست پچ کردوو، دواي سالان به هوی دهره تانی و تهنگ و چه نه مه ی روژگار دهستی له خویندن هه نگر ت و تا پوئی شه شی سه ره تایی خویندویه تی. هه ره له پوئی چواری سه ره تایی به هوی دهنگه خو شه که ی که و ته بهر سه رنجی ماموستایان و هاوپوله کانی. یه که م گورانی «ناگربارانه و لاوه هه ی لاوه» ی سالی (۱۳۲۱ هـ. ۱۹۴۱ز) له سه یرانگای کانی مام قه مبه ران له سابلاغی وتوو.

هونه رمه ند محهمه دی ماملی له ماوه ی ۷۳ سال ژبانی به رده وام که سایه تی هونه ری خوی به جوانی پاراستوو. نه و ریزداره سی جار زه واجی کردوو. یه که م جار سالی (۱۳۲۳ هـ. ۱۹۴۴ز) له گه ل خه یال خانم کچی مه لا ره شیدی مه محمودی زه واج دهکا که به ره مه ی نه و شه ش سالی پیکه وه بوون، سی مندال بوون به ناوه کانی فاتم، مسته فا (که چهن مانگ ژبا) و عه بدوئلا. سالی (۱۳۲۹ هـ. ۱۹۵۰ز) خه یال خان به هوی نه خوشی نازاره باریکه کچی دوايي دهکا.

سالی (۱۳۳۱ هـ. ۱۹۵۲ز) بو جاری دووه م براژنی خوی ماره دهکاته وه. به مردنی کاک حوسینی ماملی نوسره ت خانم به هاوپری کوریک و کچیک به ته نیا ده میننه وه. کاک محهمه دی یازده سالان له گه ل نوسره ت خانم ژبان ده باته سه ر. به ره مه ی نه و زه واجه دوو کور به ناوه کانی خوسره و خالیید ده بی.

سالی (۱۳۴۲ هـ. ۱۹۶۳ز) ماموستا محهمه دی ماملی، له سه ر داوای دژبه رانی حکومه تی په هله وی له ناوچه ی مه هاباد له گه ل نامینه خان کچی کاپیتان حه مه دی مه و لوودی زه واج دهکا. کاتیک نه سه عه دی خودایاری میردی نامینه خان له پیلانیکی گومانوای ده کوژری. ساواک به شوین نامینه خان بوون و دم به ساعه ت بانگیان ده کرد بو ساواک و داوای نه و ناگادارییه ی که له سه ر تیکوشه رانی کورد هه یوو، ده کرد. دژبه رانی حکومه تی په هله وی له ناوچه ی مه هاباد له وه ده ترسا که به هوی گوشاری ساواک و بی سه رپه نایی نامینه خان نه و ناگیای که نامینه خان هه یوو و ده ده ست ساواک بکه وی، بویه کاک محهمه دی بانگ ده که ن و داوای لی ده که ن نامینه خان ماره بکا و له ژیر بائی خوی بگری. نوسره ت خان له و کاره ی کاک محهمه دی ناره ده ت ده بی و ده توژی.

سهرجه م به ره می نهو پیکه وه بوونه پینج کور و دوو کچ بوون. شه مال و سنه و بهر زور نه ژیان و به ساوایی مردن. نه جات له تمه نی ۱۶ سالی دا ده کووژری و شه نوم و وریا و چالاک و چیا نیستا له حالی ژیان دان.

نه وهی که روون و ناشکرایه بنه ماله می ماملی به حق زیندوو که ره وهی موسیقای کوردی له شاری مه اباد بوون. به هوی بچووی سابلانغ نه وده م شه وانه به پی پی گیرانه وهی به سالانچووان کو مه نییک گه نج وهک محهمه دی ماملی، حه سه ن ماملی، خه لیل سه دیقی و مه لا حوسین عه بدوئللازاده و هاشم فیدایی به و دهنگه خوشه یان له کولانی شار، گورانیان ده کوت و تییان ده چریکاند و دلی نه ویندارانی موسیقایان ده بزواند. ماموستا محهمه دی ماملی دوا ی به ره ره کانی له گه ل نه خوشی (نالزایمیر) له ریکه وتی (۳ / ۱۱ / ۱۳۷۷ هـ. ۲۳ / ۱ / ۱۹۹۹ ز) له شاری مه اباد کوچی دوا یی ده کا و له سه ر شان و پیلی نه ویندارانی دهنگه ره سنه که ی له گورستانی به رانم بهر بوداغ سولتان له به شی هونه ره مندان سپارده ی خاک کرا. نه وه یکه ماملی کی بوو؟ و چ تالی سویره کی له ری هونه ر و په ره پیدانی هونه ری خوشخوانی دیوه؟ ده توانی هه وینی نووسینیکی تر بی، ده توانین ژیانی ماملی به سی به شی تاییه ت دابه ش که یین.

یه که م: ژیانی فهرهنگی و هونه ری ماملی.

دوو هه م: تا راده یه کی پیویست ههستی نه ته وهی له هه لبراردنی شیعر و ناوازه کانی به دی ده کری. شیعره کانی هاشم ناناوازه گان و هاتووچوی له ته ک ماموستا هیمن، ماملی وهک خوش خوانیکی نه ته وهی به خه لک ده ناسینی. ته نانه ت ماملی زیندانی ش ده بیینی و ماوه یه ک ده گیری.

سیته م: ماملی و گورانیی نییینی و وتنه وهی شیعره کانی وه فای.

له مه ره شی یه که م واته ژیانی فهرهنگی و هونه ری ماملی ده توانین ناماژه بکه یین به ره وتی موسیقا و بوونی شیعره کانی وه فای له ناو خه لکی سابلانغی نه وده م. نهو گورانی و به زم و خوشییا نه پیش سالی ۲۸ - ۱۳۳۷ی هه تاویته نیا به بادا بچی. واته خوشخوان بو تاقمیک بهر دهنگ گورانی ده وت و نهو چهند که سه ی له کوره که دا بوون، چیژیان لی وهرده گرت و نه ده مایه وه. تا نه وه یکه سالی ۱۳۳۸ی هه تاوی نه رته ش رادوییه کی له مهیدانی ناسنگه رانی سابلانغ دامه زرانده. به ره پرس رادوی سهرهنگ رادپوور بوو. نه مر سهید ره حیم قوره شی به رنامه یه کی به ناوی «گولان» شه وانی پینج شه ممه ی هر حه وتوییه ک به ریوه برد. نهو به رنامه یه به خویندنه وهی شیعر و وتار له لایه ن نه مر سهید ره حیم قوره شی و گورانی خوا لی خوش بوو کاک محهمه دی ماملی به ریوه ده چوو. لهو ساته وه ماموستا محهمه دی ماملی توانی تا راده یه ک دهنگه که ی بیاریزی و دهنگه نه مره که ی توانی میوانی مالان بی.

یادیک له ناوا بوونی نه‌ستیره‌یه‌کی ناسمانی هونهری کوردی

مامۆستا محهممهدی ماملی

سالی (۱۳۴۳ی هه‌تاوی ۱۹۶۴ز) مامۆستا ماملی له بهر بارودۆخی ناله‌باری شاری مه‌باد، ده‌چینه تاران و له‌وی نه‌گه‌ن هونهرمه‌ند حه‌سه‌ن‌زیره‌ک و ده‌نگه‌که‌ی ناشنا ده‌بی و به‌ هاوکاری تیپی موسیقای نازه‌ربایجان له رادوی تاران به‌ هاوبه‌شی نه‌مر حه‌سه‌ن‌زیره‌ک، مه‌لا حوسین عه‌بدوئلازاده و هاشم فیدایی به‌رنامه‌یه‌کی سه‌رنج راکیش تۆمار ده‌که‌ن.

مامۆستا محهممهدی ماملی له به‌شیک له زه‌ماندا هاته‌ گوڤه‌پانی هونهری و ماوه‌ی نزیک به‌ په‌نجا سال دلی ئه‌ویندارانی هونهری خۆش کرد. به‌لام یاد و خزه‌ته‌کانی تا هه‌تایه‌ له بیر خه‌لک و داروبه‌رد و ناسمانی ولاته‌که‌ی ناچینه‌وه.

یادی خۆش

نوشته شده در تاریخ جمعه بیستم اردیبهشت ۱۳۹۲ توسط رسول

هه نسکی په پووله ده کهم یادت...

سه ایډ مه سعید سعیدی

له شاری زانست و جوانی، له شاری شیعر و گورانی، له سابلاخی موکریان، له بنه مائه ی هونه ردوست و هونه رپه روه ری ماملی، شهویک له شهوان و له کاتی مانگه شه ودا، رووداوویک رووی دا که ئال وگوری به سهر موسیقا و گورانی ناوچه دا هینا. کاتییک که هونه رهنه ند سعید ماملی وئپرای پوئییک له هاوریکانی به دم گورانییوه به گهرهک و به ردهم مائی ماموستا وهفاییدا تیپه ر ده بن، ههستی ماموستا وهفایی ده بزویت و گازی هونه رهنه ند سعید ماملی دهکات و پیشنیاری گوتنه وهی هه ئبه سته کانی خوی که زورتر رهنگی خوداناسیان هه بوو پچ دهکات که له لایان میرزا سعیده وه به گهرمی پیشوازی له م پیشنیاره کرا.

چه ند ساڼ دواي نهو رووداوه، نه مجار کاک محهمه دی ماملی ده بیته میراته لگری باوکی و نه ته نیا به شیعی وهفایی به لکوو به شیعی شاعیرانی پایه به رزی وهکو هیمن، هه ژار، کامیل و حاجی هاشم نانه وازاده، به دهنگیکی که م وینه که خودا نییدا به هه موو کهس، عه تر و رهنگی تاییه تی بهم هونه ره به خشی، هه ر بویه ش خوداناسی، نهوین و جوانی، وهفاداری و بیقه راری، خوشه ویستی و دنداری له گه ل جوانی سرووشت، سه رچاوه ی گورانییوه کانی کاک محهمه دی ماملییه. زوولف و رووخسار، گا ده سووتیم گا ده گریه م و بیته وه پوونای چاوم، وینه یه کی به رچاون له گورانییوه کانی ماملی که نهو په ری خوداناسی و خوشه ویستی پیخه مبه ری خودا ده گه بی نییت. له په نا نهو سه رچاوه یه نه م هونه رهنه ند مه زنه، ههستی خوی به دهنگ و هونه ر و به جوانترین شیوه ده ربیره، “خاکی کوچهی یاره که ی نه کسیری ساخی و ژین” ده زانییت و تاو تاو چاوه پروانی بای شه مال دهکات به لکوو گوشه ی ده رکی حه ساری بکاته وه تا نه ته نیا چاوی به گوشه ی چاوی یاره که ی بکه ویت، به لکوو بتوانی هاواریشی به گوی نهو بگه بی نییت.

مامیلی ناسک هه ست، وهک په روانه یهک له دواي خالی رووی خوشه ویسته که دی ده چینه جیژوان هه ر بویه ش دلی بو جیژوان لیده دات و بیقه راری خوی بو دیتنی یاری چاوجوان راده گه بیینیت و به گه وره یی باس له جیژوان ده کات.

که ده گاته جیژوان شهیدای قهه و بالآ و مهستی چاو و به قوربانی خه دهنگی ده ست و بازوو و چاوانی دل به ری ماهه یه که ری ده بیته.

سه ره سه رانی داده نیت و پیخوشه تا به یانی میوانی نازه نینی بیت و به سه رگه رانی ژیرگه ردان و به لاگه رانی بالای جوانی بیته.

له دوايی رۆژ دا ده چینه سه ری سوئتان بو تاقیکردنه وهی به ختی خوی و لیو ناله که ی. ده ست له کیلان وه ردینی و چلدا نه ی ده گریته وه. نه و بو خه لاتکردنی یاره که ی له سابلاخی وه ده ر ده که وی، به شاراندا ده که ری، شه ده ی بانه، مرواری تاران و په ره نگه ی له پاژاران بو دینی.

مامیلی عاشق به کیو و ته لان و زنویران، سرنجی گوینگرانی بو دیمه نی جوانی کوردستان راده کیشی و ده ست و ده ر و دۆل و چیاکانی به شیک له به هه شتی خودا، به ده نگیکی به سۆز و به وه پهری جوانی به وه دینه ته به رچاو.

له درپژه دا له سه ر ترۆپکی کیوان بلویری ده داته ده ست کاکی شوان و شه نگه بییری، نه و کیژی ساکار و بیگه ردی کوردی به په ری جوانی ده ناسینی، گادۆشه ی ده داته ده ستی مریم سابلاخی و شیر ی پیده دۆشی. له زۆر گۆرانیه کانی نه م مامۆستایه، چاوه روانی و نینتیزار وهک خالیکی گرینگ خو نیشان ده دات.

نه و چاوه روانی قورینگان ده کات به گه رانه وه یان، هه والی هاتنه وه ی کوستانچیانی پی بدن تا بتوانی شه وداوه تی له گه ل کیزانی لاله به ده ست بگپری.

بیگه ومان ژبان له کوردستان و به تایبه ت شاری هه ستیزوینی سابلاخ بو ماملی، نه و په ری شانازییه هه ر بویه ش خوشه ویستی بیسنووری نیشتمان، له لای نه و مامۆستایه نه وه نده به رچاوه که تیکه ل نه وین و هونه ری نه م هونه رمه نده ده بیته و بالای نه شمیلی پر به خوشه ویستی سابلاخ ده زانیت.

بولبوولی کوردستان دوو جار ناخی له ناخی هه لده ستیت. جاریک له بیوه فایه مه جبووبی که تیری عه شقی له جه رگی نه و

عاشقه ده دا به لام ماملی دلبریندار، له سه ر بریاری خو ی سووره و له دواییش دا یادی مه حبووی به خیر راده گیری. جاریکش له بیوه فای زه مانه که گوئی بۆن پیوه نه کردووی ئی نه ستاندوو.

هه ندیک له گۆرانیه کانی کاک محهمه د، خه م ره وینه و تایبه تی بۆ به زم و هه لپه رکی هه یه و هه یج کات له یه ک ناچن و زۆربه ی خه نک له شایمان، داخوای ئه م گۆرانیه مانه که گرینگترینیان زارا، ده سمانی و که گۆل عه ترئ ده ریژیت.

شۆره سواری چیره کی عیشق و ناواز، گه رچی که سایه تیه کی هونه ری ناودار بوو به لام، رووناکیه رانه خو ی به خه نک و خه لگی له خو ی ده زانی. ئه و بریاری دابوو بۆ خه نک و شادی هینه ر و خه فته به ر بی. له سه ر ئه و باوه رهی، له زۆر مه سه له تان جه ولی خو ی بۆ کو تایی هینه ان به گیر و گه رتی کۆمه لایه تی خه نک ده دا و قسه ی نه ده شکا.

بیشک ماملی کازیه یه کی بی ناسویه چوون به دل له مالان و وه ژوو ده که وت، دوایی به هونه ر، جا هه ر بویه ش هه ژاری شیرینه که لام، کتیبی بۆ کوردستان به دیاری بۆ کاک محهمه د ده نیری و ئه م رووداوه ی به رانه به ر به چاپی ده هه زار جلد ئیو ده بات. هیمنی ناسک هه ستیش داوا له گه لی کورد ده کات له کاتی گوئی هه نخستن بۆ تازی و گویدان بۆ قه تازی ماملی، یادیک له هیمنی دوور له ولاتیش بکه نه وه.

گۆرانی بیونه ی “لایه لایه ی ماملی نه وه ده که یینیت که هونه ر له لای ئه م هونه رمه نده بی سنوو ره و تایبه ته ندی به هه یج چین و تویتز و ته مه ن که سایه تیه کی تایبه تی نییه. ئه م گۆرانی لایه لایه یه که بۆ کۆریه ئه خه ولینه که وتوو و دایکانی جه رگ به راو هه توانه.

ئه م جار گه ردوونی بیوه فا رووی ناخو شی به هونه ر به گشتی و به ماملی به تایبه تی نیشان دا و ماملی ناسک هه ستی تووشی نه خو شی چاره سه رنه کراوی فه رامو شی کرد. فه رامو شییه ک له وانیه گه وره تر له خه م و په ژاره و جه سه رته ی ده ربه راو و ده رنه به راوی ئه م هونه رمه نده که هه یجکات به هاونشی نیی شه وانه له گه ل جامی باده کو تایی پیتایه ت.

ماملی له کاتی نه خو شی دا ته نیا گۆرانی “ما ئه بابم بیوه فا” ئی له یاد مابوو و به م جو ره ئیش و ئو فی ئه م ده رده ی به گله یی له بیوه فای ده ربه ری.

له ماوه ی نزیک به سی سا ل ناساخی ئه م بووبوله ی کوردستان، نامینه خاتون وه ک هاوسه ریکی گیانفیدا بۆ خزه ته کردنی ئه م گه وره پیاوه قو لی هیممه تی هه ئده مانی بۆی ده بیته په ره ستاری رو ژانی ماندووی و شه وانی بیخه وی و گۆچانی ده ستی

به لّام، سه دان داخ زور جار و زور گه وره پیاوان گۆچانیان له دهست دهکه ویت و هه ستانه وه بیان نییه.

یهزدانی مه زن به ناردنی فریشته ی مهرگ نه یه نشت له وه زیاتر بوولبولی کوردستان و خوشه ویستی گهل، ژان بکیشیت و له رۆژی سیی ربه ندانی سالی ۱۳۷۷ کۆچی هه تاوی رۆحی پیروزی بۆلای خۆی برده وه.

به بیستنی هه وائی کۆچی دوایی ماملی، نه ته نیا مه هاباد به لکوو گشتی کوردستان رهنگی ماته مینی به خۆیه وه گرت. رۆژی دوایی له کاتیک دا ته رمی پیروزی نه م هونه ره منده به ره و بوداخ سوئتان ده چوو شلیوه ی ناسمانی خودا راوه ستا و شلیوه ی چاوی خه لک و غه ربیی شاران دهستی به بارین کرد.

ئیدی ماملی نه ما چیرۆکی عیشتی له یلای مه جنوون و مینای نازدار و ئامینی سوره گول و فاتمی گهردن کیل و سه یدزاده شال کرمانی و شیرنی ته شی ریس و سه بری چاومه ست دارنیزیت به لّام، تا نه وکاته ی جهسته ی له سه ر دهستی خه لک مابوو، چیرۆکی یه ک رهنگی و یه ک دهنگی بۆ گه له که ی دارشت. نه م هونه ره منده به گۆرانیه ک له م نه زمونه سه ر دهکه ویت و دهسته دهستی شاعیری نه مر هیمن موکریان، نه و به شیعر و نه میش به دهنگ و موسیقا هاوار ده که ن:

عاشقی چاوی که زال و گهردنی پر خال نیم
عاشقی کیو و ته لان و به ندهن و به رد م نه من
که لیش له وه لّام دا تا دوونیا مابیت، ده لینه وه:
نه گهرچی رۆیی قهت ناچی له یادم
ده که م یادت به یادی تووه شادم

ریکه وتی ۹ ربه ندانی ۱۳۹۳ ی کۆچی هه تاوی

سائیادی کۆچی دوایی ماملی له مهاباد

به شیک له هونه رمه ند و شاعیر و نووسه رانی مهاباد له مائی ماملی کۆبوونه وه به بۆنه ی سائپۆژی کۆچی دوایی محهمه د ماملی. شهوی پینچشه ممو ریکه وتی ۹ ی رینه ندانی سائی ۱۳۹۳ ی هه تاوی، به شیک له هونه رمه ند، شاعیر، نووسه ر و له هۆگرانی دهنگی هونه رمه ند محهمه د ماملی، به بۆنه ی کۆچی دوایی ماملی و ههروه ها ریزگرتن له ته مه نیک تیکۆشانی فه ره هنگی و هونه ریی ئه م بنه مائه یه سه ردانی یای “نامین” هاوسه ری ماملی یان کرد. سه ره تای بۆنه که به وته کانی “که ریم سۆفی مه ولودی” سه باره ت به ژبانی ماملی دهستی پیکرد. پاشان یای “نامین” وێپرای به خیره نانی میوانه کان، وهفای ئه وانی بۆ هونه ر و هونه رمه ندان به رز نرخاند. دواتر “ره سۆل که ریمی” (سووتاو) پارچه هه ئبه ستیکی تایبه ت به ماملی خوینده وه. برکه یه کی تری بۆنه که تایبه ت بوو به چرینی مه قام له لایه ن هونه رمه ندانی ناسراوی کوردستان “برایم قناری”، “عه زیز شاروخ” و “جه عفه ر ماملی”. عه زیز شاروخ ههروه ها بابه تیکی رخنه گرانه ی له کۆمه لگای کورده واری پینشکه ش به شداربووان کرد. ناوبراو له بابه ته که یدا به گشتیی ئاویرداوه له ژبانی ناله باری هونه رمه ندان و هیوای خواست که ئه وان به پله ی شایانی خۆیان له کۆمه لگادا بگهن. له درێژه ی بۆنه که دا “ره سۆل ره ش نه حمه دی” (هه ئه دا) هه ئبه ستیکی تایبه ت به یادی ماملیی خوینده وه. به دوای ئه ویشدا “مه نسور حامیدی” بابه تیکی تایبه ت به ژبان و که سایه تیی ماملی پینشکه ش کرد. پاشان هونه رمه ند “سه لاح خزی” به هاوکاری هونه رمه ندان “ئیسماعیل سۆفی مه ولودی”، “به ختیار ماملی” و “سه لام قانعزاده” چه ند گۆرانییه کی بۆ یادکرنه وه ی ماملی چری. ههروه ها “عه لی ئیسماعیل زاده” (رێبووار) به سه ره اتی هه ئبه ستیکی خۆی گێراوه که ماملی کاتی خۆی به گۆرانیی چریبووی و هه مان شیعری بۆ ئاماده بووان خوینده وه. برکه یه کی دیکه ی بۆنه که تایبه ت بوو به گێرانه وه ی بیره وه ری که تییدا “سه لاحه دین ناشتی”، “ناسر ئاغابرا”، “سه ید ئیسماعیل به رزنجی”، “عه لی موئیدزاده”، “هه بیوئلا سه لیمیان” و “شه ریف عه زیمی” به گێرانه وه ی بیره وه ری و خوینده وه ی شیعری تایبه ت به ماملی ریزبان له یاده که گرت. ههروه ها “نازاد بیژنه ی” کورته باسیکی پینشکه شی ئاماده بووان کرد. دواتر “عه بدوئلا ماملی” باسی چه ند لایه نیکی نه بیستراوی ژبانی کۆمه لایه تی و رامیاریی “ماملی” کرد و چه ند گۆرانییه کی نه ته وه یی خویند. له کۆتایی مه راسیمه که دا “ئیسماعیل شاهویی”، “حوسین هه یدرپوورا (هومیئا)، “کامبیز ئیبراهیم زاده”، “که ریم ره سۆلپوورا” به

خویندنه وهی هه ئبه ست و "عهزیز فازلی" به وتنی مه قامیگی ماملی و "برایم قادری" به گۆرانیههک "یادی ماملیمان بهرز راگرت. جیی ئاماژه پیکردنه که بریار وابوو ئهم کۆبوونه ویه له هۆنیک شاری مه هابادا ببه ستیریت، به لام به هوی وه لامنه دانه وهی به رپرسیانی حکومه تیی ئهم شاره، وا ساخبوونه وه که ئهم بۆنه یه له مائی ماملی بگیردیت.

بوکان ریژی له ماملی گرت راپۆرت: رزگار نووری

مونیره فه یزه

بوکان له شاری بوکان کۆریکی ریزلینان بو هونه رمه ندی مه زن محهمه دی ماملی به ریوه چوو. روژی چوارشه ممه ریکه وتی ۸ ی ربه ندانی سالی ۲۷۱۵ کوردی، به رامبه ر به ۲۸،۰۱،۲۰۱۵، ناوه ندی فیترکاری و فرههنگی «ئه ده ب» له شاری بوکان، به بو نه ی سا ئه و گه ری کۆچی دوایی هونه رمه ندی ناسراوی کورد محهمه دی ماملی کۆریکی هونه ری و ئه ده بیی به ریوه برد. کۆره که که به شیک ی زور له هونه رمه ندان و شاعیران و هونه ردۆستان تییدا به شداربوون، کاتژمیر ۱۵:۳۰ خولهک به وته کانی به ریوه به ری کۆر هونه رمه ند و نووسه ر سه ید یاسین قوره یشی ده ستیی کرد. ناوبراو وێرای به خیره ئانی به شداربووان کورته یه ک له ژبانامه ی هونه رمه ند ماملی پیشکه ش کرد. پاشان مسته فا ئیلخانی زاده، به رپرسی ناوه ند تیشکی خسته سه ر تایبه تمه ندییبه هونه ربه کانی مامۆستا ماملی و بنه مائه که ی و ههروه ها راپۆرتیکی له سه ر چالاکییه کانی ناوه ندی فیترکاری و فرههنگی «ئه ده ب» ئاراسته کرد. له درێژه ی به رنامه که دا به شیک له هونه رمه ندان و نووسه ران و شاعیران به م شیوه یه به ره هه مه کانیان پیشکه شی به شداربووان کرد:

۱. گۆرانی: ماردین خادمی، ئومید عه لی پوور له گه ل نایه ی مامۆستا عوسمانه سوور و زه ربی ئیبراهیم عه بدو ئلانژاد.

۲. شیعری: مامۆستا ئاسۆ، ره سوول چوپانی (شوانه)، سه لاح نیساری، سه یزاده قاقان قادری، ئامینه چاک، شیعری مامۆستا سه عدو ئلان نووری (خه لکی هه وئیر) له لایه ن خاتوو باران زولفه قاریبه وه خویندرا یه وه.

۳. په خشان: ترووسکه مامه ره ش.

يادىڭ نە ناوا بوونى نەستىرە يەكى ناسمانى ھونەرى كوردى

مامۇستا محەممەدى ماملى

۴. ھەيران: رەھىم مام موھەممەدى ئەگەل شىمشالى مامۇستا خالىد عىنايەتى.
۵. راپۇرتىڭ نەسەر خەلاتى سالى ۲۰۱۴ى ماملى كە بو ھونەرمەند زۆزان گۈيلەر ھونەرمەندى باكوورى ديارى كراو، نە لايەن رۇژنامەوان مەنوۋچىيەر جىھانى.
۶. وتار و ئاواز: خالىد عەسكەرى.
۷. شىعەرى مندالانە: باران و لاۋىن مەردانى
۸. وتار نەسەر مەقام و قەتار: سەتتار حوسىن زادە بە ھاوكارى ھونەرمەندى ژەنيارى شىمشال خالىد عىنايەتى.
۹. شىعەرى مامۇستا بىكەس بە ئاۋازى ئەندامى گروۋپى سروودى قەرەقا خاتوو ماھروخ كەرىميان.
۱۰. وتار: مونىرە فەيزە.
۱۱. گۆرانى و مەقام: ئوقمان مىرزا مەھموودى، ناسر كەرىمى، كۆرگ: ھىوا خەمسەيى.
۱۲. مەقام و ئاواز: ھادى مېھدىفەر، عەلى فرووتەن. شايانى باسە كە ۳ى رىبەندان سائوگەرى كۆچى دوايى ھونەرمەند محەممەد ماملى بوو بەلام بە ھۆى ھەنومەرجى تايىبەتى شارى بۆكان، كۆرەكە نە ۸ى رىبەنداندا بەرپوۋەچوو.

شه ویادیك بو ماملی له سردهشت

سامان شوکه

هموو سائیک که یادی ماملی نیزیک ده بیتوه چه شنه ژان و برکیک ده مگری. پیم خوشه شتیک بکه م که ویژدانم ناسووده بیت و بهرۆکم بهریدات. سالانی پیشتر ده چووم بو سرگلکۆی ئه م هونه رهنده و دیدارم له گه ل تازه ده کرده وه یا ده چوو سهردالی مایانم ده کرد و له ناو شوینی هه سانه وی چه ندین سالی ماملی دا هه ناسه م ده کیشا و دئم لینه دا. نه مسائیش ویستم کولی دل و ژان و برکم دامرکیم و له پرته بوئله ی ویژدانم ده ربیم. بویه به شیوه یه کی جیاواز پاش راویژکردن به چه ند هونه رهنه ندیکی شاره که م، بریارمان دا که له مانی خومان شه ویادیك بو ماموستا ماملی ساز بکه یین و یادی ئه م هونه رهنه ند مه زنه به خوشیی بکه یینه وه. له م شه وه دا به شیک له هونه رهنه ندانی به هه لۆستی شاره جوانه که ی سردهشت به خوینده وه ی شیعر، گیرانه وه ی بیره وه ی و چرینی چه ند گۆرانیه کی ماموستا ماملی به شدار بوون و شه وه که یان گه شانده بووه. له کاتیکدا که به وته جوانه کانیان چه ند لایه نیکی کۆمه لایه تی، هونه ری و نه ته وه یی ماموستا ماملی بو شی کردینه وه، هونه رهنه ند سه یید عه لی سردهشتی به چه ند گۆرانیه کی خوش ئه م یاده ی زیاتر بو رازان دینه وه. له ناوناخی باسه کاندا پرژاینه سه ر باسی هاوژینی به ریزی ماموستا ماملی، واته ئامینه خانم که له پاراستن و گه شه کردنی که سایه تی هونه ری ماموستا ماملی دا کاریگه ربیه کی بهرچاوی هه بووه. بریار وابوو که ئامینه خانم به شداري ئه م شه ویاده مان بیت، مخابن به هوی ناساخیه وه نه یانته وانی به شدار بن، به لام به ته له فون چه ند وته و بیره وه ری له ماموستا ماملی بو باس کردین. زور سپاس بو هونه رهنه ندانی شاری سردهشت و هموو ئه م به ریزانه ی له شه ویادی ماملیدا میوانمان بوون و کۆره که یان بو رازانده بوینه وه.

سامان شوکه سردهشت ۵ ربه ندانی ۲۰۱۵

بو مه ئه ندی هونهری ماملی

نه گهرچی له نیو کلتووری کوردیدا نه مه په تایه کی له میژینه یه که نه مه نه ته وه یه له زۆریه ی بواره کاندایه که لاکانی خوی له بیر دهکا و رهنگه دواتر پاشی مردنیان ریوروسمیکیان بو ساز بدا وهک ریز گرتن و یاد کردنه وه، به لام له کاتی نیستادا به هوی بهرز بوونه وهی ناستی فهرهنگی کومه لگا ئیراده یه که له حهولنی نه ریت شکینیدایه، نه مه حهوله چ له لایهن دهسه لاتی کوردیه وه بی وهک حکومته و چ وهک بنکه یه کی سه ره خۆ، کارنیکی بویرانه و نه ته وه یی یه. بیگومان کاردانه وهی نه مه ریژنینه نه له ناو کومه لگادا بارنیکی یه کجار نه ریژی ده بی و له هه مان کاتدا که نه مه که سه ی ریژی ئیده گی و هه ست به بوون دهکا و هه ست به مه دهکا که حه وله کانی به فیرو نه چوو ده لگه رمتر له رابردوو دریزه به چالاکای ده دا له هه مان کاتیدا جیلی نو ئی هان ده دا بو نه وهی نه وانیش له پینا و خزه مه ت به گه ل و نیشتمان شیلگیتر بن. بیگومان دووان له سه ر مامۆستای نه مر هونه رمه ندی گۆرانی بیژر محهمه دی ماملی کاری پسه پورانی بواری موسیقایه به لام رهنگه هۆگرانی موسیقای کوردی وه بائم بو بکیشن که ماملی خاوه نی قوتابخانه ی تایبه ت به خۆیه تی، ناواز و گۆرانییه کانی مۆرکی نه ویان پینوه دیاره، کورداندنی موسیقا و مینۆدی نازهری به جوانترین شیوه و من به ش به حالی خۆم هه لباردنی شیعی نه و ناواز و گۆرانییه کانی وهک بهرچاوترین تایبه ته ندی و لپوه شاوه یی نه مه هونه رمه نده پیناسه ده که م. محهمه دی ماملی هونه رمه ندی نه ته وه یی بوو و خۆشه ویستی کومه لانی خه لکی کوردستان. نه وایه دووانه ی هیمن و هه ژار وهک دوو کۆله که ی سه ره کی شیعی قوتابخانه ی مۆکریان له شیعه رکانیاندا دلیان بو گۆرانی و قه تاره کانی نه و ده کۆرکینی. جگه له مانه ش نامازه به م خاله به پیویست ده زانم که ماملی یه کی نه مه گۆرانی بیژانه یه که له هه مبه ر رووداوه سیاسی و کومه لایه تییه کاندایه موقیکی خه سیو نییه و بو زور بونه و رووداوی نه مه چه شنه دژکرده وهی هه یه له قابلی گۆرانییدا چ له ژیر چه تری ده سه لاتی ریژی دیکتاتۆری پاشایه تی و چ ریژی کۆماری نیسلامی. به خشینی خه لاتی هونه ری، نه ده بی و زانستی ده میک سا نه له ناو نه ته وه کانیتردا باوه به جوړی که نه مه خه لاته بو براوه که ی ده بیته هوی ناساندنی زیاتر و باوه ریپیکراویکی فره تر له کاری تایبه تی خۆیدا هه رچه ند نه مه بو نیاده ی خه لاته که ده به خشی ناسراوتر و باوه ریپیکراوتر بی براوه ی خه لاته که ش به هه مان راده ده که ویتته بهر سه رنجی میدیا و کومه لانی خه لکه وه. مه ئه ندی هونه ری ماملی وهک

بنکه یه کی سه ربه خو له سالی ۲۰۰۹ هوه دامه زراوه و تا هه نووکه پینج خه لاتی به م شپوهیه به پینج هونه ره مند به خشیوه: سالی ۲۰۰۹ مامۆستا قائمه ره، سالی ۲۰۱۰ مامۆستا باکووری، سالی ۲۰۱۱ مامۆستا عه زیز شاپۆخ، سالی ۲۰۱۲ مامۆستا ناسر ره زازی. دیاره هه ر کام له م که سایه تیبیه هونه ریبانه له پۆژه لاتی و باشووری کوردستان خاوه ن پینگه و جینگه ی تایبته ت به خۆیانن و هیوادارم خه لاتی مه لبه ندی هونه ری ماملی په لکیشی بکا بو باکوور و پۆژئاوای کوردستانیش له سالانی داها توودا. به م هیوایه سه رجه م چین و تویره کانی کۆمه لگا به تایبته تی میدیا و پۆژنامه ی کوردی به هه موو شپوهیه ک یارمه تیده ری له م مه لبه نده بن. جینگای خۆیه تی ده سخۆشی و ماندوو نه بوونی بکه م له هاویری دیرینم کاک وریا ماملی کوری مامۆستا محهممه دی ماملی که خۆیه خشانه له راپه راندنی کاره کانی له م مه لبه نده وه ک زیی خۆر ساتی هه دادانی نییه، بن نه مه گیشه نه گهر ده ستی ریز به سینگه وه نه نیم بو نه رکه کانی کاک خانه ی ماملی. نمونه یان زۆر بی!

۲ ی ربهندان

ماملی کوردان نه فینداری به هاری نیو چله ی زستان بوو. نهو گر و تینی هزری خوی له زستانیک وهگرنبوو که تییدا جیژنی سهربه خویی کوردستان گیرابوو. ماملی نه ته وهیی ته نیا پیشمه رگه یه کی کۆماری کوردستان نه بوو، به لکوو میرانگریکی به وه های نهو ریبازه بوو. پاش کۆماری کوردستان، ته نیا دوو شت توانیان ماملی خه مبار بکهن.

یهکیان نه ده ستدانی نه جاتی کۆریه و گیانبه ختیبوی بوو و نه می دیکه یان نه ده ستدانی نالایهک بوو که له سه رده می کۆماری کوردستان وه پاراستبوی. کۆماری کوردستان و دووی ربهندان لهو بونه پیرۆزانه بوون که ماملی سال به سال شایی بو دگپران و سال له دوی سال به باوه شیکی ناوه لاتره وه به رهو پیریان ده چوو. ساکار و پوخت ده کری بلین، ماملی ته نیا بو کورد ده ژیا و له هه ر شوینیکی سیمبۆلیکی نه ته وه که ی بوونی هه بوا، به دل و گیان بۆلای ده چوو. سرودی نه ته وهیی نه ی ره قیبیش که سیمبۆلی یه کگرتوویی نه ته وه ی کورده و پیکهینه ری ههستی هاوبه شی هه ر کوردیک بووه به هه مان شیوه لای ماملی پیرۆز بوو. نهو زه حه تیکی زۆری ده کیشا که مناله کان و نازدارانی له ده وری خو کۆکاته وه و رایانه یینیت که دلیرانه ده نگ هه لهن و به گوته وه ی سرودی نه ته وه یی کورد خورپه له دلی داگیرکه ر به یین. فایلیکی ده نگیی که لیره ده ییسن، ته نیا هه لگری میژوویه کی چه ند ده یه یی نییه، به لکوو پیناسه که ری هزر و ریبازیکه که ماملی خوی به خاوه نی ده زانی.

دووی ربهندانان پیرۆز بی

سنووری فرامۆشی

مه نسوور هامیدی

ئیمرو سێ شه ممه یه. نامهوی وه بیرت بینمه وه چۆنمان بپیار دا به سه رهاتی بابت بنوسین. کاک "عه ولا" (۱) مالممان له به ههشت بوو. نا بمبووره، مالممان له سه ردهشت بوو. نازانم بۆج هه میشه له جیاتی سه ردهشت، ده ئیم به ههشت؟! ده مگوت زۆر منداڵ بووم، خوشم له دهنگی بابت دههات. دهنگی بابت، نه ودهم، تامی چای

شیرینی به یانانی ده دا، سه ردهشتیش روژه کانی پر بوون له به هار و شه وه کانی پر له شه وه و جندوکه و چیرۆکی خوشی په نا ناگردان و کورسی. روژانه خه یانم ده بوو به په پووله و نازامی لی هه لده گیرا. گۆل نه مابوو پائیکی پیوه نه نیم و قاقا به روویا پینه که نم. هیچ ده زانی نه ودهم خوا جیرانمان بوو؟ نه تبهت خوا جیرانی هه موو که سی تریش بوو. بابم هه میشه ده بگوت خوا هه موو که س ده بین، نابج کاری خراب بکه ین. هه ر له وی شتیرم دۆزیه وه. که لی ورد بوومه وه، دیتم له رهنگی نه ستیره ن. ئیتر چاوم له نه ستیره نه ترووکاند. دهستم پیمان راده گه یشت، وهک هیشوو تری سه رزه کانی به هه شته که م و ده متوانی لیوه یانکه م و بیانده م به خه لکی که نه ودهم زۆرم خوش ده ویستن. ده زانی چیه؟ کاک محهمه دی بابت دونه ئیمی له ئیمرو گری داوه. پیری که به یه که وه بووین گوت با بچین بابم هه لگرین تاوی بو لای "جه زیره" (۲) به رین، من شتیک به زمه له ناو دلم شکا. ده مویست شتیک بلیم، ئیستاش نازانم چم ده گوت، که نه مگوت؟ تو له ماشینه که دابه زی و چووی به شوینیا، من بو نه وهی چاوه روانی زۆر نازارم نه دا، به په له گه رامه وه ناو خۆم. کاری هه میشه بیمه. بیرم له وه ده کرده وه، مروف که ده نگ هه لبری، ته نیا نامینیته وه. ته نانهت نه گه ر دهنگی هه ر له گۆنی خۆیدا بزینگیته وه. له وی نه بووی که پرسیارم لی کردی: دهی برا، بابت بۆج وا ته نیا ماوه؟ چ پیویست نه بوو وه لامم ده یه وه. هه موو که س ده یزانی بابت نه خوشه، به لام سه ره رای نه وه تو گوتت:

تووشی نه خوشی نالزایمیر (۲) (واتا نه خوشی له بیر کردنه وه) بووه. هه ر له دندا گوتم: خو ئیمه ش به رده وام خه ریکین

هموو شت له بیر بهرینه وه، تاکوو به وهبیر هینانه وه بیان دنیا بین به رهو پیش ههنگاومان ناوه. هاتمه در. که هاتی، بن پیلی بابت گرتبوو. بلایی نهو چهندی دهستی تو گرتبی؟ ده رگای ماشینه کهم کردهوه. بابت هر وا راوه ستابوو. دوور دهیروانی. ههستم کرد شتیکی لی به جی ماوه. ویده چوو زورت په له لی کردبی. منیش هه میسه په له ده کهم. نیستا که ته مه نم چل و چهند سائه، وه ده زانم بیست سال به ته وای نه ژیاوم. دایک و باو کم نیم به په له بوون تا زووتر گه وره بزم هر له بهر نه وه یه زور شتم له رابردوودا لی به جی ماوه و نه متوانیوه دریا زیان کهم. من که لام وایه دایک و باو که کانه مان، له دهس پرسیاره کانه مان، مندالیمان ده دزن. وه ری که وتین. نازانم تو بو کوئی چوو بووی؟ هر له لامان نه بووی. ته نیا ماشینه کهت لیده خوری. وایزانم ریگا، سهیری گرتبووی. پرسیارم له بابت کرد:

کاک محهمه دی چونی؟ رووی تی کردم. هات پییکه نی، لی بوو به نازار. تو هه ئتدایه: هر وایه. پیی راهاتووه. نه مزانی نه ودهم کی نهو شیعره ی “وهفایی” (۴) هاویشته ناو دلم: ده زانی تاوی بارانه، شه رابی پییکه نینی دل ده میک نابی له سر خه ندیکی سه د جارم نه گریینی. کاک محهمه دی جو ریکی تر قسه ی ده کرد. دلت نه بوایه نه تده زانی ده لی چی؟ نه ودهم وامدانا، توش کاک محهمه دی هه ر وه ک باییک ناسیوه پر نه چوو یه ژوور. کاک عه ولا، نه ودهم که ده نگوت: بابم کاک محهمه دی ماملی، کوری مام سه عیدی ماملی، یه که ده نگخوشی شاری مه هاباد بوو... من خه ریک بووم میشکی خوم ری ک ده کوشی تا وه بیرم بیته وه هه وه ل جار له کوئی ناوی کاک محهمه دی بیست؟ به په له گه رامه وه سه رده شت. سالی هه زار و سیسه د و چل و شاهی هه تاوی بوو. پوورم له میرده که ی زیر ببوو، هاتبووه لامان. به ده نگیکی به سوزه وه، هر که بابم وه ده ر کهوت، تی هه ئ کرد: کاغز ده نووسم بو له یلا به دلیکی پر له خوینه وه ده نگی قورینگان دی له جه وا ده ئین کوستانچی دینه وه شه ودا وه تیان تی کرا ده گرت لاله به ده ستان چهن جوان و پاک و شیرینه کیژی کوردستان... بی نه وه ی له هیج بگم، له سوزی ده نگیدا توامه وه. پووری گیان! نه م گورانییه خوشه هی کییه؟ رووی له و لا کرد. منیش نه مه یشت تیگا که فرمی سکیم بینیوه. ماوه یه ک بوو منداله کانی نه دی بوون. رونه گیان! نه م گورانییه هی کاک محهمه دی ماملی یه، تازه دایناوه. نه دی له یلا کییه؟ ناخیکی له ناخه وه هه ئکیشا. له یلا نازداریکی شوخ و چه له نگ بوو، به رییان کرده کوستانان، ئیتر نه گه راوه. چاوم له ناسمان بری و گویم به ری کرد. ده نگی قورینگان نه ده هات. زور له میزه قورینگ نایه نه وه نه م ولاته. زورم له سه رده شت پی نه چوو. نه گه بیووینه “تاقه دار” (۵)، گه رامه وه... نه ری له بیرته گورانییه کی بابت دانا و گوتت:

ماوه یه که بابم ده نگی خوشی نانا سیته وه. پیم نه گوتی زور کهس هه ن که خوشیان نانا سنه وه، هه رچه ند به دل ده مو یست وا بلیم. بابت هر وا خه ریک بوو خوی راده ژانده. زورتر وه نه وه ده چوو زیکر بکا، سه یر نییه، موریدی خانه قا بوو. به شیعره ی وهفایی فرچی گرتبوو. پیشتتر بیستبووم، ره نگه هر له توشم بیستبن. شه ویک له شه وانی مه هاباد، که کولانه کانی شار پر ببوونه گوی بو بیستنی ده نگی سیحراوی مام سه عیدی بابی کاک محهمه دی، له پر “میرزا ره جیمی سابلأغی”، (وهفایی) سه ر

له په نچه ره ی ماله که ی دهر دینن و ده لن: "رۆله سه عید! تۆ که ههر گۆرانی ده لئی، وهره نهم شینعر و ناههنگانه ی من فیر به...". و ههر له ویرا مام سه عیدی به ره و خانه قا پاده کیشی و "وه فای ش" ده بیته میوانی هه می شه یی مائی دلیان. تۆ دریزته پیدایا: نه لبه ته مام سه عیدی با پیرم، دوو برای تری شی هه بوو به ناوی ره حیم و ره حمان، که به داخه و ره حیم له ته مه نی لاویدا به هوی نه خوشی خرۆکه، جگه له ره شایی چی تری بو نامینیتته وه. ههر تک روو ده که نه شاری "قه لادزه" و تا سه ر ههر له وی ده میننه وه. گه ییشینه جه زیره ی. له ماشین دابه زین. "جه زیره" ناویکه له خۆرا به م شوینه یان داوه. نه گینا هیج جه زیره یه ک به دی ناکری. ره نگه مه به ست له جه زیره، نه و مروقانه بن که بو هه لاتن له ده س خۆیان، ده می روو ده که نه نهم شوینه. چ خه یائیکی خاوه! ده بیسم جار جاره هیندیك که س هه لیدیته هه نده ران تاکوو له کۆل خۆیان بینه وه. به لام له بیران ده چی خۆیان به جی بیلن. له وی تیده گن به هه له چوون و ههر له سه ر جیگی خۆیان... تۆ ههر وا بن پیلی بابت گرتبوو که گه ییشینه قاوه خانه که ی جه زیره ی. ههر یه که ی له سه ر کورسیله یه ک دانیشین. چاوم له چاوی کاک محهمه د بری. چاوی نه ده ترووکاند. لام وایه به ره و دووری به ری کردبوون. گه ییشته جیبه کی نیمه قهت ناگه یین. به نیگا خه یائی ده پیکا. سه ر چوو بووه ده خۆیه وه. بیر له وه ده که مه وه، نیمه چ تاوانبارین؟! تا نه و کاته ی شتیك له لامانه و له بهر ده ستماندایه، نه دیناسین و نه بایه خی بو داده نیین، به لام ههر که له کیسمان چوو، ده یکه یه به شیک له هه ناو و ده روونمان و به وه بیر هینانه وه ی، په کوو په کوومانه. کاک محهمه د له به رانه رم دانیشتبو، چایی ده خواره وه و منیش خه ریک بووم چام ده خواره وه.

ده مگوت: بلئی چهند دل به دهنگی که وتبیته خورپه؟ یان چهند کهس به زایه ته ی دهنگی داسوکنابن؟ یان چنده به سازی دهنگی که وتبیته راوی چاوی باز؟ و چنده را زکه وتوته سه ر زار؟ و چهند خه یال بوته په پوله ی بی نارام؟ ... چایی دووه می ده ست دایه. چ ده ستیکی له رزۆک و بیانووگر، حال م سه ر گۆراوه. ده دلدا ده لیم: مه گین چنده ریگه ی بریوه که ناوا شه کهت و ماندوو سه ری خستوته سه ر شانی نیواره؟ خو ده مزانی گه لی لیقه و ماو و بی پشتیوان، تا چ پاده یه ک بارگرانای ده خاته سه ر شانی هونه رمه ندانی، به تایبه تی نه و کاته ی هونه ری هونه رمه ند له ده نگیدا بی و نه شی ده نگ هه لبرئ. نه مانه یشت شه و بگاته جه زیره ی، گه راینه وه. تۆ که ده ستت به گوتن کرد، بابت چهند به ناته واوی ده ستی پیکرد. سه ر گۆراوه! نه شیعیک، نه وشه یه ک، چی به ده سته وه نه ماوه، ته نیا دهنگی ده هات و من ههر ده نگم نیوه نه ده هات. مه ودا ی نیوان جه زیره و ماله کاک محهمه د هه لکه وتوو له چوارپی مه وله ی- سه ر لیک کشابۆوه. ده تگوت دوو جارم عومر کردوو، تۆ بابت به دایکت نه سپارد و لیک جیا بووینه وه. چه شنی سی جه زیره ی ته نیا. ته نیای ته نیا. نه وین له کۆلان و شه قامه کانی شاردا پیاسه ی ده کرد. چ سهیره، نیمشه و نه وه ی نه وینداره خه و بر دوویه تی.

۱- مه به ست کاک عه ولای ماملی، کوری کاک محهمه دی ماملی یه.

۲- جه زیره: سهیرانگه یه کی نزیک شاری مه هاباده.

۳- ئالزايىمىر: نەخۇشى فەرامۇشى

۴- مەبەست شاعىرى بەناوبانگ، مىرزا عەبدولرەھىمى سابلانغى، ۋەفائى يە.

۵- تاقەدار: شۈننىڭ نىزىك شارى مەھاباد، ئە پەناى سەددى مەھاباد ھەئكەوتوۋە.

ئەم بابەتە ئە پىنچەمىن فىستىۋالى گە لاۋىز خەلات كرا و ئە ژمارەى ۲۳ - ۲۴ى گۇڧارى "گە لاۋىزى نوى" سالى ۲۰۰۱ چاپ

كراۋە.

بۇ تۆنەي "ماملئ"

خاتوو سەيدزادە خاقان قادرى

ئەم ھۇنراوھىيە كە دەخريته بەر چاوى ئىۋە خويئەرانى ھيژا و ھونەر دۇست، سۆز و ھەستى خوشكە سەيدزادە خاقانى قادرى يە. بەريزيان ئە بنەمائەيەكى مامناوھەندى ئە شارى بۆكان ئە داىك بووھ. بە ھۆى كۆمەئىك گىر و گرتقى ژيان، كۆمەلايەتى و سىياسى سەپاۋ بە سەر كوردستان، ھەر ۋەك گشت رۆئەكانى رۆژھەلاتى ۋلات، نەتەنيا مەجالى خويئەندى بە زمانى رگماكى خۆى بۇ نەرەخسا، بەئكوو بە زمانى بېگانەش(فارسى) تا پۆلى دووھەمى سەرەتايى زياتر نەيتوانى دريژە بە خويئەندى بدات. خەمبارى بەريزيان بۇ كۆچى مامۇستا محەمدى ماملئ دەبيتە ھۆى ۋەرچەرخانىكى ئەريئى ئە ھەستى ئەدەبى بەريزيان و ۋوتتەۋەى ئەم شىئەرە، كە پيشكەشى ئىۋەى ئازيز دەكرى. ئەم بەستەيە يەكەم كارى ئەدەبى ئەو بەريزەيە كە ھيوا دەخۋازين نمونەيان بۇ كورد، روو ئە زياد بوون دابئ.

كۆچبارت ... ماملئ

بولبولى كوردان، حالت پەرۋشە
چرىكەت ئەمرۆ كپ و خامۆشە
ئاۋات و ابوو، ھەئكەۋى ھەلت
بە چاۋ بېيىنى سەر بەستى گەلت
ماملئ، دەھەستە، بۇ كز و ماتى
بۇ چاۋەروانى يەك مەرگەساتى
زۆرت خزمەت كرد بە گەل و ھۆزت

بە دەنگى خۆش و بە ھەست و سۆزت
بى دەنگ مەبە تىر بچرىكىنە
دەشت و شاخ و كەز، وەنەشە بىنە
بە بەستە و مەقام، بەو ھەستە جوانە
كە وا ئارامى، دلى كوردانە
پاوپان پراوا، يان لايە لايە
كە ھىشتا سۆزى، لە گويمان دايە
ماملى جىي رىزە، زەحمەتى كىشا
بۇ پىشكەوتى كورد، دائىم تىگوشا
قەت ماندوو نەبوو، ھەردەم نەكشاوہ
دەپروانى لە بۇ، ئاسۆى گەشاوہ
سەد حەيف بۇ تۆ ئەى ماملىي دەنگ خۆش
جەماوہر بۇ تۆ، پەرۆش پەرۆش
تۆدلىيا بە ھونەرمەندى كورد
پىبوارت زۆرن، ئازا و ژىر و ورد
پى گەورە پياوان، كوئر نايىتەوہ
پىگا زوو دەكا و شىن دەبىتەوہ
كوچبارت لىنا، بەرەو گوپرستان
لەوئىش چاوەرپىن، ھەقال و دۆستان
لاى ھاورىيانى، گيانى بە گيانى

ھەزار و ھىمن، دوو موكرىانى
خاكتان لە باوہش، خۆتان گرتووہ
رووحتان ھەر زىندوو، نا، نەمردووہ
ئىوہ لەكەل يەك، ھەوال و يار بوون
ھەلۆى تىربالى، دىھات و شار بوون
پىتان دەنازى، خاكى كوردستان
جىي زيارەتن، بۇ كورد و دۆستان
پىشكەى كوردابەتپىيە، گلکۆكەى ئىوہ
ھەر تاسە بارن، دلدارى ئىوہ

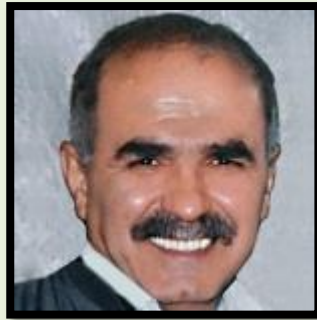
په یامی مه ئبه ند نه م ما ئه پره سه ر به مه ئبه ندی هونه ری ماملیه .

مه به ست له كرده وى نه م پنگه يه ، پنگه ينانى پردى پيوهندى نيوان ئوگرانى هونه ري ماملی و مه ئبه ندی هونه ري ماملیه و ههروه ها گه ره كمانه نه م شوينه بيه ته بنكه يه كى گشتى بو هه موو بابه تيك كه پيوهندى به هونه ر به گشتى و ماملیه به تاييه تى هه يه . پيوسته نه مه رابگه ييندرى كه نه م بنكه يه پاپشتى هيج لايه نيكى سياسى ناكا به لام هاوكات نه م مه ئبه ند ه سه باره ت به رووداوه گرنگه كانى كورد و كوردستان هه ئويستى ده بى و سه ربه خو يانه نه م پيوهندييه وه بابه ت بلاو ده كاته وه . يه ك له كاره سه ره كيه كانى نه م پنگه يه كو كرده وى فيلم ، وینه و گورانیه كانى ماموستا موحه مه دی ماملی ده بى . به دنيا ييه وه به ره م و بیره وه ری ماملی له هه ر شو نيكى نيشتمان ده ست ده كه وى . گه ئيك زور بوون نه و كه سانه ی كه له به شه كانى ديكه كوردستانى دابه شكراو را سه ردانى ماملیان ده كرد . له زور بوونه و سه فه ردا ، كو مه ئيك به ره م و بیره وه ری له لای هاو نيشتمانانمان تو مار كراون . ئيمه به و په رى خو شحالييه وه داواكارين كه هه ر كه س به ره م ، وینه ، فيلم و بیره وه ريه كى له لايه ، ئيره به مائى خو ی بزانی و بيكات ه ديارى بو سه رجه م كوردستانيه كان . ماملی ملكى هه موو كوردستان بووه و پيوسته به ره مه كانيش بخري نه به ر ده ست هه موو نه ته وه ی كورد . ههروه ها داوا ده كرى كه هه ر كه س چه شه بیره وه ريه كى ده گه ل ماملی هه بووه ، نه م پنگه يه بيه ر نه كا و بیره وه ريه كانى بو ئيمه بنيرى . داواكارين كه به ناردى به ره م و بیره وه ريه كانيش ناگادارمان بكه نه وه كه گه لو بابه تى به رباس به ناوى خو تانه وه بلاو بكره تيه وه يان به ناويكى خواز اووه . بنكه ی هونه ري ماملی هه ر سال جار يك به پيى توانا ، پاش هه ئسه نگاندى و له به رچاوگرتنى كو مه ئيك خال و فاكته ر ، هونه رمه نديكى كورد به ربزير ده كا تا وه ك ريزلينان له هونه ر و هونه رمه ندى كورد ، خه لاتى ماملی پى پيشكش بكرى . ئيوه ی هيزاش ده توان هونه رمه ندى دلخوازى خو تان به ئيمه بناسين تا كو ميته ی هه ئسه نگاندى خه لاتى ماملی به پيى فاكته ره كانى هه ئبژاردن ، هونه رمه ندى به ربزيرى ئيوه ش بخه نه به ر هه ئسه نگاندى . هه ر نه م پيوهندييه وه پيوسته نه مه به راشكاوى بگوترى كه مه سه له ی په يوه ندى تاييه تى كارگيرانى مه ئبه ند يا ناوچه گه رايى و دو ستايه تى هيج كارگه رى له سه ر نه م هه ئبژاردنه دانانى و بويه ئيوه ش ده توان رويكى به رچاوتان له دا بينكردى هونه رمه ندى سال هه بى . هه ر وه ك ماملی سه ر به هه موو نه ته وه كه ی بووه ، نه م خه لاته ش به هه مان شيوه ملكى هه موو كوردستانيه كه . بو

باشترکردنی کار و باری مه ئه بند خوازین که به ره خنه و پیشنیاری خویان هاریکاری به ره و پیشه و چوون و باشتربوونی کاری مه ئه بند بن. چالاکیه کانی ئه مه ئه بنده گریه ستراوه به توانایی و بواری ئابووری سه ره بخۆ، هه ره بویه ره نگه که م و کوری و لاوازی له کاری مه ئه بنددا بیینی که پیوه ندی راسته و خوی به م خائوه هه یه. مه ئه بند به هه یه شیوه یه که به ته ما نییه که ئه مه جو ره لاوازیانه ی له ریگه ی نه بوونی سه ره بخوی مه ئه بنده وه له ناو به ری. له کو تاییدا جیی خویه تی ئه و پهری سپاس و پیزانینی خومان ئاراسته ی کاک سوران کره یان بکه یین بو گشت ئه و زه مه تانه ی کیشایان بو بو نیادنانی ئه م پیگه یه و سه رکه وتیان بو به ئاوات ده خوازین و نمونه یان هه ره زور بی. خوینه ری هه یژا ئاگادار ده که ینه وه که ئه م مائه ره لانی که م هه وتووی جاریک بابه تی نوێ بلاو ده کاته وه. هه ره بویه سه ردانی به رده وامی ئیوه بی که ئک نابی و ده شبیته هانده ری ئیمه له به ره و پیشبردنی کاره کان.

ناخرین چریکه ی ماملی

علی اسماعیلزاده (پیمان)

وهک بو دواجار له کوریکه هونه ریدا و به یارمه تی موسیقا، ماملی نه مر ،که ی و له کوئ چریکاندی و کام مه قام یا ناوازی خوی وهک ناخرین یادگار، به جی هیشت؟ له راستیدا ناخرین چریکه ی ماملی، هیج کام له سه دان به ره می جوان و رازاوه ی رابردووی نه بوو. هیچ کام لهو به ره مه ناشنایانه ی ماملی نه بوو، که چهند میلیون هۆگری دهنگ و شیوازی موسیقایی تایبه تی ماملی، به گوئیان ناشنایه و گه لیک بیره وه ری خوشیان له هه ر قام ومه قامیکه هه یه. ناخرین چریکه ی ماملی، مه قامیکه ته نیا چهند کهس له نیزیکرین خوشه ویستانه بیستووینانه و بهس. ماملی له سالانی کوتایی ته مه نی دا تووشی نه خوشی سامناکی فه راموشی (نالزایمیر) ببوو. ئەم نه خوشییه ورده و رده بیر و بیره وه ریبه کانی ده سریه وه. ماملی ئیتر نه یده توانی وهک سالانی رابردوو شیعی گۆرانیبه کانی له بیر و هوشی خوی ده رکیشیته وه، به ناچار له ده فته ریکه ی باغه ئیدا یادداشتی کردبوون و له رووی ده خوینده وه. ئەوده م وهک ئیستا زانیاری گشتی له سه ر نه خوشی نالزایمیر زۆر نه بوو و وکس له بنه مائه و هۆگرانی هه ستیان به مه ترسی نه خوشیبه کی نه وتۆ نه کرد. ئەوه ی ناسایی ده هاته به رچاوه، پیری بوو و ئەو هه موو داخ و خه فه ته ی ماملی تووشی ده بوو... دیاره ماملی مه زن خوی هه ستی به پیری کردبوو و کاتی ده دیدیت زۆربه ی هاوریانی بارگه یان تیکه وه پیچاوه و به ری بوون، پیری لهو راستیبه تاله ش ده کرده وه که "له دنئ وا به ته ئی پاشی ئەوان من چ بکه م؟" ... بو هونه ره نه دیکی خاوه ن شیواز و فره به ره می وهک ماملی، ناساییه که لهو بار و دۆخه دا بیر له یادگاریکی هه میشه یی بکاته وه که بو نه وه ی دوارۆژی به جی به ئی. یادگاریک که پوخته ی نه زموونی ده یان سائهی هونه ره نه نده. سروشتی کاره که ی ماملی وابوو هه م به سه ر موسیقادا زال بی و هه م شیعر. به تایبه ت له ژیر کاریگه ری بیر و بۆچوونی عاشقانه و عارفانه ی وه فاییدا بوو. دیاره به پشت ئەستووری ئەو ئەزموونه به نرخه ، ماملی پیری له یادگاریکی تایبه ت ده کرده وه. یادگاریک که هه م له باری ناوه رۆکی شیعی هه لگری قسه ی دئی بی و هه م موسیقا و ناوازی شیوازی خوی بو بدۆزیته وه، به لام نالزایمیر ورده و رده ده هاته پیش... ماوه یه ک بوو پارچه غه زه لیکه کورت و

ساکار و رهوان که وتبووه بهر سه رنجی ماملی. کیشی شیعره که سووک و له زاران خوش بوو. وشه ی ساکار و رهسه نی کوردی، بئ گری و گۆلی مه عنایی و زمانی، و پرای ناوه روکی له بار بو ئه و حال و هه وایه ی مه بهستی ماملی ده پینکا. ماملی شینی پاش مه رگی نه ده ویست، هه ر بو خوی نا، بو هه موو ئه و مه زنه هونه رمه ند و شاعیرو نووسه رانه ی ده ویست که ده دیدیت له سالانی کۆتایی ته مه نیاندا فه رامۆش ده کرین و بئ ناز ده میننه وه... ماملی ههستی به که میک ئالۆزی و شیواوی ده پارچه شیعره که ی به رده ستیدا ده کرد، به لام ئاواش وه بهر دئی که وتبوو.

بهس ده بویه ئاوازیکی دنگر و بلاوینی بو بدۆزیتته وه. له هه لیک ده گه را که نه شه ی رابردوو له ناخیدا سه ر هه لدا ته وه... هه لیک ره خسا وریا ماملی، کوری ئه و هونه رمه نده نه مه ر، خوی شاهیدی زیندووی ئه وه له یه و بیره وه ری خوی به م چه شنه ده گێرتته وه:

...سالی ۱۹۹۲ ی زاینی، له شه ویکی پاییزیدا "ئاغای صادقی" (مامۆستایه کی تارژهنی ئازهری) بو فیترکردنی چهنده قوتابی، هام و شوی مه هابادی ده کرد. کاتی زانی یه ک له قوتابییه کانی نه وه ی هونه رمه ند محهمه دی ماملیه، داوی لی کردبوو تا هه لیک بو بره خسینئ تا مامۆستا ماملی بیینی. گوتبووی له دووره وه ئاوازیکی ئه وم بیستوه و زۆر هه ز ده که م بیبینم. به م بۆنه یه وه به به شداری شاعیری گه وه ری کورد مامۆستا "شه ریف حسین پناهی" و هونه رمه ند کاک "چابوک"، له مانی ئه و قوتابییه شه وکۆریک ساز کرا.

وامان گه لانه کرد تا نه رکی تۆمار کردنه که ش بکه ویتته نه ستۆی من. به هوی نه بوونی که ره سه ی باشی تۆمار کردن منیش به ساکارترین نامیری سه رده م خۆم ناماده کرد تا ئه و شه وکۆره تۆمار بکه م. سه ره تا داوامان له ئاغای صادقی کرد تا هه ندیکمان تار بو لیبدا. مانی له گه ل مانی نیوه ئاوه دان، په نجه ی له سه ر په رده و {میضراپ} له سه ر سیمی تار، وه ها تابلویه کی له دونیای ئاواز دروست کرد که باوکم پشکووت و نیمه ی کرده میوانی چریکه ی به سۆزی خوی. به یناوبه یین باس و شوقه ی باوکم له گه ل مامۆستا شه ریف له سه ر شیعر و بابته ی نه ده بی زۆر خوش بوو هه ر نه وه ش بوو که باجم گووتی: "مامۆستا، تا ئه و شاکاره ی به ریزتانم دیتته وه یاد، به خۆم نییه له گاگۆری ده دم. قسه ی خۆمان بیت قه ت ئاوا هه لناکه ویتته وه، به ریزتان شیعره کانی {دایه گیان بگری له سه ر خاکم که وا شینم ده وی} دیکله مه بکه ن و منیش به گۆرانی به دواتاندا دیم". دوای ته واو بوون و پشویه کی کوورت، له پر بیری هاته وه که ده فته ری ئاوازه کانی پی نییه. به لام نه یده زانی که له گه ل خۆمان بۆمان هیناوه تا له کاتی پیوستندا بیده یینی خزمه تی.

کاتیکی لاپه ره کانی هه لده دایه وه فه رمووی: "نه وه تا... دۆزیمه وو... شیعریکی جوانیان داومه تی که به حه ق قیامه ته". گرووی موسیقا ده ستیان پئ کرد و ماملیش چریکاندی:

ماملی و ههیرانی

سید عبدالقادر

ماوهیهک بهر له ئیستا مژاریک و چهند بهرهمیهکی هونهرمه ند کاک «خوشناو روستایی» مان پیشکەش کردن. لایکی کۆنهدەر که جیا له خزمهتیکی زۆری که به هونهری کوردی کردوو، چهند بهرهمیه ماموستا «محمد ماملی» شی نوێژن کردۆتهوه. هونهرمه ند چوو له ناخی ئاوازهوه. ههستی به فۆنکلۆری کوردی ده به خشی. نزم و بهرزی میلودیهکانی موسیقای جوانتر نه خشاندوو و کۆلهکهی وه بهر تاقی داراویی بهرهمه کۆنهکان داوه.

ههیران یهک له چهشنهکانی گوتنهوهی ئاوازی کوردیه که له کۆنهده له ناو هونهری نهتهوهی کورددا پیگه و بایهخی تایبهت به خۆی ههبووه. ماموستا «محمد ماملی» بایهخیکی تایبهتی بو ههیران دادهنا و زۆر خوازیار بوو که ههیران له ناو هونهری کوردیدا پهره بستینیت. گۆیهکانی بو ههیرانی دهقهری شکاکان، موکریان و خوشناویتی شل دهکرد و پیی هه لدهگوتن. سه رهرای ئه وهش خۆی ههیرانی نه دهگوت و له ههر بۆنهیه کدا داویان لێ کردبا تا ههیرانییک بخوینن، دهیگوت: «ههیران گوتن زانینی تایبهتی گهره که و له ناو ئیمه شدا ”مطلب” ی برام لیی دهزانی. ههر خۆشه گوی له ههیرانی نهو بگری. چاکی ده ئیتتهوه.» ماموستا «محمد ماملی» ههیرانی به تابلویهکی کولتووری و میژوویی ده شو بهاند، به هه نبانیه که له ووشه ی ره سه نی کوردی، به زه ریایه که له بهرینایی و قوولایی هونهری کوردی و سه رچاوه یه که بو کاره ساته دلته زینه کانی ههر دهقهریک که ههیران سه رچاوه ی لێ وه رده گرت. نهو له هه موو ژبانی هونهری خۆیدا که خزمه تی کولتووری نه ته وه که ی خۆی کرد، جیا له ههیرانی ”گۆئی” ههیرانیکی تریشی گوتۆته وه که به ههیرانی ”سید عبدالقادر” ناسراوه. تا ئیستاش بو مه لبه ندی هونهری ماملی روون نییه که نه م ههیرانه له چ زه مه نیک و بو کام رووداو دارنژراوه؟! سه رچاوه ی بو کام دهقهری کوردستان ده گه ریتته وه و چۆن به ره وه دهقهری مه هاباد گواستراوه ته وه؟! ماموستا ماملی نه م ههیرانه ی له ریتمی ماک وه دهر خستوو. به شیوه یه که گوتیه وه که بیسه ر هه ست به تیکه لاوییه که له گۆرانی و

یادیک له ناوا بوونی نه ستیره یه کی ناسمانی هونه ری کوردی

مامۆستا محهمه دی ماملی

حهیران دهکا. دهکری شاره زایان لیکدانه وه، ره خنه و بوچوونی وردیان له سه ری هه بی و نه م پیگه یه ش درگای بو هه ر
ده برین و ئیدوانیک ئاوه ئه یه. مه ئبه ندی هونه ری ماملی جاریکی دیکه نه و په ری سپاسی خو ی ناراسته ی هونه ره مند کا ک
«خوشناو روستایی» هیژا دهکا که نه رکی نوێه نکرده وه ی نه م ههیرانه ی کیشاوه. وینه یان زور بی.

مه ئبه ندی هونه ری ماملی

هه ی یاری یاری) گۆرانیه کی نه بيسراو به دهنگی مامۆستا ماملی

رهشید فه یزنیژاد

له درێژایی ته مه نی ٤١ هونه ری خۆیدا، کۆمه لێک هونه رمه ند و لیزان پاپشتی مامۆستا محمدي ماملی بوون. به م جوړه له لایه ک خزمه تیان ده کرد به زمانی کوردی که له سه ر هه لدیری تواندنه وه بوو، له لایه کیتروه ه هونه ری گۆرانی کوردیان پێ ده و ته مه ند ده کرد. زۆر جار ماملی ده بوو به سه ره تا و هۆیه ک بۆ مامۆستا هیمن تا تابلۆی "بازی بیریان" بنه خشیانی [١]. گه لێک جاریش ژانی ئه وینی دوکتور هاشمی شیرازی ده بوو به سه نفونیای "زهمانه". کیرژی کوردی نازهنین لاله به ده ستان به هاواره و هاواره، په یامی دئی هاشم نانه وازاده یان ده نارد ه قوتابخانه ی ماملی تا ئه ویش ده سته و ملانی شیرنی وه فایه بکا

رهنگه که م کهس بزانی که گۆرانی (کیرژه کورده که ی دم به پیکه نین) که مامۆستا ماملی له سا له کانی ده یه ی هه فتای زانیی بۆ یه که م جار پێشکه شی کرد، به ره ه می مامۆستا رهشید فه یزنیژاده. هونه رمه ندیکه گه نج، ده ره اتوو، باوه ر به خو و له سه ر دلان که زۆر زوو که وته به ر سرنجی هونه رمه ندان و هونه ردۆستان.

جوړه هاودنیه کی هونه ری له لایان مامۆستایان فه یزنیژاد و ماملیوه هه ست پێ کرا و هاوکاری هاوبه ش له لایان هه ردوو هونه رمه ندوه رووی له زیاد بوون دابوو که تا درێژخایه ن هه ر به رده وام بوو. مامۆستا رهشید به دابه شکردن و ژهنینی هاوبه ش روچیکه تازهی وه به ر گۆرانیه کانی مامۆستا ماملی ده نایه وه. به هۆی نه بوونی هه لی گونجاوی هونه ری بۆ هونه رمه ندان له ژیر ده سته لاتی رژیمی دتړه ش و ناحه زی کۆماری ئیسلامی ئیراندا، به ناچار ی له ژیره ردی مال و له شوینی دوورده ست کاری هونه ربیان درێژه پیده دا و چه ند هونه ر دوستیکی نیشتمانی په روه ر له م هونه رمه ندانه به خاوه ن

دەركەوتن و ئاسانكارىيان بۆ دەکردن.

ژېر ھەردى مالى كاك عزيز خالندى لە مەھاباد مەكۆى ئەم ھونەرەندانە بوو كە توانىيان كۆمە ئىك بەرھەم چى بىكەن و بەشىك ئەم بەرھەمانە بە شىوازى نافەرمى بىكەويتە دەستى ھونەردۆستان. ھەر لەم سات و كاتەدا گۆرانى (ھەى يارى يارى) لە لايان مامۇستا رەشىد فەيزنىژادەوھ ساز و پىشكەشى بە مامۇستا ماملىي كەرد.

كۆچى لە ناكاوى مامۇستا رەشىد بۆ تارافگە لە لايەك و نەخۆشى ئالزايىمىرى مامۇستا ماملى لە لايەكىترەوھ ، دوو ھۆكارى ھەرە سەرەكى بوو تا ئەم گۆرانىيە نەتوانى بە جۆرى پىويست، بە دەنگى مامۇستا ماملى پىشكەش بە قوتابخانەى ھونەرى كوردەوارى بىكى. ئەم گۆرانىيە كە كاتى خۆى وەك راھىنان تۆمار كراوھ، ھەردوو ھونەرەندە بە دەنگى خۇيان دەپلىنەوھ و كارى لە سەر دەكەن. ئىمەش وەك مەئبەندى ھونەرى ماملى، دىكەينە ديارى بۆئىوھ ميوئانى ئەم پىگەيە.

نوێژهن کردنه وه یه ک

سمکۆ گه ردی

کاروانی موسیقای کوردی له ههر شوین و زهمه نیککی نه م کوردستانه بهردهوام به رێوه بووه. له یاد ناچن نه و رۆژانه ی که حکومه تان تهنگ و چه له مه یان ده خسته بهر په ره پیدانی زمان و کولتووری کورد. له و رۆژانه دا بوو که

هونه رمه ندان له ههر ده رفه تیک که لکیان وه رده گرت و به نه یینی ناوازیان بو تیکستیکی شاعیرانی نه یشتمان په روه ری کورد ساز ده کرد. ده یان خویند و له ناو مالا ندا بلا و ده بووه. نه وه هونه رمه ندان بوون که له زهمه نی وا نه سته مدا په یمانی وه فاداری خو یان ده گه ل نه یشتمان و نه ته وه نو ی ده کرده وه، گو رانی و چه یرانیان ده گوت و وه و نه قینیان له ناو چه ما وه ردا زیندوو راده گرت. له م به ره مه مانه زۆرن که له سووچیکی میژو ودا به بی بوونی نامرازیکی موسیقا تو مار کران. ههر چه ند که تام و چیژ و کومه نیک بیره وه ری خوش و ناخوش ده گه ل خو یان ده که نه میوانی ههر می شکیک، به لام هه رکات جیی داخ و په ژاره ش بووه که بوار نه بوو به شیوه یه کی پسپورانه تو مار بکری ن. بیره وه ری کو ئنه دان و نه بوونی بوار و نا زادی له میژو وماندا ناسرپته وه، به لام سه ره رای هه موو سه ره وه ریه کانی نه و سه رده م، به خته وه ریه کی زۆر شان و با لی هونه ری کوردی گرتوه. نه مړو که جیلی نو بی نه م نه ته وه یه خو ی پی گه یان دو وه، نامراز و شاره زایی کو کردو ته وه و خسته ویه ته خزمه ت هونه ر و میژوو. کاروان وه ستانی نییه و گه نجان خه ریکن به رێوه ی ده به ن. یه ک له و گه نجانیه ی که خو ی پی گه یان دو وه و زانست و هونه ر و نامرازی خسته وته خزمه ت به هونه ری کوردی، هیژا کاک ”سمکۆ گه ردی” یه. کاک سمکۆ له دایک بووی گوندی چه ران سه ر به شاری پیرانشاری مو کریانه. کوری نه یشتمانه و ژه نیاریکی نه قینداری هونه رمه ندانه. له زانکو ی صلاح الدین، وه رگرتووی بر وانه می زمانه. ری خوشکهر و پشتیوانی ماموستا ”هه ژار محمد امین” و قه لادزیی کوردانه. هیژا کاک سمکۆ پاش نه وه که له ئاستی به رزی هونه ری ماموستا ”هه ژار محمد امین” که لکی باشی وه رگرت، له نیوان سا له کانی ۱۹۸۸ تا ۱۹۹۷ ی زاینییه وه کاری هونه ری خو ی له هزری نه یشتمان په وه رانه ی جیا نه کرده وه و له ریزی هونه رمه ندانی حیزبی دیموکراتی کوردستانی ایرا ندا درێژه ی به خه بات و چالاکی خو ی دا. له دواییدا له کو چی به ره وه هه نده راندا له ولاتی سوید

سه قامگیر بووه و له بواره کانی پیشکته وتووی رۆژ که لکی وهرگرتوووه. نهو ههر چه ند دهگه ل کۆمه لگای پیشکته وتوو خوی رنک خستوووه، به لام سۆز و برۆای به پیشینه و نه ته وه که ی ناسک نه بووه. نهو له په نا کار و چالاکییه کانی خۆی، خزمه تیکی زۆری به نوێژه نکرده وه ی گۆرانیه کانی هونه رمه ندانی جیلی پیشووی کورد کردوووه. له کاره کانی دا جیا له وه که دوو به ره می مامۆستا محمد ماملی به ناوه کانی "نهو چاوانه ی خوماری نازن" و "لای لای سووره گول" ی نوێژن کردوووه، کۆمه لیک به ره می پر بایه خی دیکه ی ناماده و پیشکته ش کردوون. تا ئیستا چوار سی دی له م هونه رمه ندانه گه نجه له ژیر ناوه کانی "رێژنه"، "سووره گول"، "میلکان" و "یاد" بلاو بوته وه و پرۆژه ی دیکه شی له ری دایه. له ژیره وه یه ک له کاره کانی نه م هونه رمه ندانه دانراوه خزمه تتان.

مه لبه ندی هونه ری ماملی هیوای سه رکه وتن بو هیژا کاک سمۆ گه ردی ده خوازی. تکامان وایه سپاسوێژی مه لبه ند قبوول بفرمۆون.

نوێژەن کردنه وهی چەند گۆرانیه کی ماملی

خۆشناو روستایی

که هه ئسهنگاندينکی ۱۱ سه ريبی له نيوان هونهری نه مپوکه دهگه ل دهيه کانی پابردوو بکهين، به سانای دهرده که وئ که هونهری کورده واری له ئاستیکی بهرچاودا په ره ی سه ندوووه. نه م پيشکه و تنه له هونهری کوردستاندا زۆتر گرێبه ستراوی دوو هۆکاره. یه کيان گونجاندى پيشکه و تنوی و بواره کان دهگه ل هونهری کورديه و نه می دیکه شيان دريژه پيدانى ريچکه يه که که هونهرمه ندانى پيشوو ديانر شتوو.

کاروانی هونهری کوردی ريگه يه کی پر له نه سته م و چه نه مه ی تپه پانددوووه. نه بوونی بواری و هه لی چيشتوووه. ديوارى گه مارۆی دژ به په ره سه ندنى نه ريتى کورده واری شکاندوووه. کاروان له هه نديک شوين به حاسته م و به سه برایى، له هه نديک رۆژ پشوو کاتى به خۆی دیوه، له هه نديک وهرز هه ژاری و ناواری به سه ردا زال بووه، به لام کاروان به بی بيریک له راوهستان له هه نديک شوين به کاوه خو به لام هه رکات به ره و نامانج، رنی بریوه.

بواری کلۆنى مه ئبه ند له پيناسه کردن و نواندى ريزیکى شيان له ئاست نه و هونهرمه نده تیکۆشه رانه دا ته سه که. گه ليک چه توونه ته مه نيک زه حمه ت و خۆبه خشی مرۆفیکى نه ويندارى نيشتمان له بازنه ی تیکستیک و چه ند ديړیکدا بنرخينين. هه ر بۆيه مه ئبه ندی هونهری ماملی نه و نه رکه قورسه بو خوینه ران و ميوانانى ژير و وشيارى خۆی جی ده هیلیت تا له سووچى چه ند پرسياریکدا يه که نه و مرۆفانه بناسن که زۆر به کورتى له ولامى چه ند پرسياریکدا باسى شيوه ی ژيان و خه بات و خزمه تى خۆی له مه ر هونهری کورديدا ده کا.

نه مه ی له ژیره وه خستراوه به ر چاو، گه لاله ی ولامه کانی هونهرمه ندی يه کجار هيژای باشووری نيشتمانمانه.

مه ئبه ندی هونه ری ماملی ریزی تایبه تی خوی ناراسته ی نه م هموو خوشه ویستی و خه باته دهکا که هونه ره مند خوشناو روستای نازیز له ناست نه ته وه که ییدا پیشکەشی کردوو.

“خوشناو روستایی” ده ئی:

له دایک بووی سالی ۱۹۷۲ ز له گوندی “روستی” سهر به شاروچکه ی چۆمانی بائه کایه تیم. تا پۆلی ۹ ی له کوردستان خویندم، له پاش سالی ۱۹۸۵ هاورئ له گه ل بنه مانه که م ناواری ئیران و له شاری تاران نیشته جی بووین. ماوه یه کیبیش له شاری شنۆی رۆژه لاتی کوردستان گیرساینه وه.

سهرته ای ناشنا بوونم له گه ل هونه ر، ده گهریته وه بو سانه کانی ۱۹۸۰ له ریگای کاک “ره شادی” برام که هانده ری سهره کی من بوو بو به ره و پیشچوونی هونه ریم. به ری زیان نه وسا له خولی موسیقا بوو له شاری ره واندر، دواتر که ناواری ئیران بووین له شاری که ره ج بو بژیوی ژبانمان له کارگه بییک کارمان ده کرد له پال نه ویشا بو ته واو کردنی خولیاکانم به هاوکاری براکانم رووم له موسیقا کرد.

له گه ل کاک ته حسینی برام چووین بو لای ماموستای پایه بهرز “میهبیاری فه یروز به خت” که کلاسه که ی له شاری که ره ج بوو. توانیمان قوناغیکی باش بیرین. دوا ی هه و ئدانیکی زۆرکه بو ئیمه جیگه ی شانازی بوو توانیمان له گه ل ماموستای پایه بهرز “جه لالی ذوالفنون” هزار ره حمه ت له گوپی، ناشنا بین و به شاگردی خوی وه رمان بگریته، چونکه نه و له نامیری سیتارا نه و سهرده می هاوتای نه بوو.

له ویه توانیمان زۆریه ی ده رگا کانی ناوازه کانی موسیقای سونه ته ی بناسین. ماوه ی دوو سالییک له لای نه و به ری زه ماینه وه درێژه مان به خویندنی موسیقای سونه ته ی دا. به م جو ره توانیم شه رزاییکی باش له نامیره کانی سیتار، تار و ساز وه ده ست بینم، به لام سازی سهره کیم سیتار هه ئبژارد و له پال نه ویشدا گۆرانیش نه ئیم.

وهک کار و چالاکی هونه ری ده توانم نامه زه به م رووداوه هونه ریانه بکه م که له ژبانی هونه ریمدا تو مار کراون.

سالی ۲۰۰۵ یه که م به ره مه م به ناوی “سه مای گو ل” بلاو کرده وه. نه ویش له کۆی سیدییه ک که بریتی بوو له نو تراک. شه ش گۆرانی و سی پارچه موسیقا که زۆریه ی کاره کان له لایه ن خۆم و کاک ته حسینی برام نامه ده کرابوون.

له هه وئیکی جیاوازیشدا کاریکم بۆ هه ئبجهدی شه هید کردوه.
هاوری له گه ل کاک عه لی عه تا، چوار به رهه ممان بۆ "خاله دیهاتی" نه نجام داوه.
ههشت گۆرانیشم بۆ منانه چاوگه شه کان داناوه که ئاوازو موسیقای هی خۆمه.
دوو گۆرانیشم بۆ کاک سواره محهمه د ناماده کردوه که ئاوازه کان هی به ریزینه و موسیقا که شی کاری منه.

له چالاکییه کی نوێ و جیاوازی که دهنگدانه وه یه کی باشی هه بوو، نوێژن کردنه وه ی گۆرانیه کی ره سه نی ماموستا محمد ماملی بوو به ناوی "گۆلوانه" که له سه ر داوای به ریز کاک بارزان قادر بوو. هه رچه ند ده بی دان به وه دا بنییم که کار کردن به م جوړه، خۆی پرۆژه یه کی نوێ و تا راده یه کیش نه سته م دیار بوو، به لام دوا ی ته واو بوونی کاره که و پیشوازی کردنی جه ماوه ر له م گۆرانیه یه وای کرد تا زیاتر بتوانم بۆ نوێژن کردنه وه ی به ره مه می زیاتری له م چه شه نه هه ول بدم. جیی خۆیه تی له م به شه دا هه ل بقۆزه مه وه و سپاسیه کی گه رمی نه م براده ران بکه م که یاری ده ده رم بوون له م به ره مه مانه ی ماموستا محمدي ماملیدا. به ریزان کاک توانا خورشید به که مانچه، خه لیل عه بدولا به عود، کاک سه ره ره قادر به زه رب، کاک کاوان مه حمود به ده ف، کاک نه وزاد جه مه مید کاری ده نگ و کاک عه لی عه تا به کاری ده نگ.

ئیستا چوار گۆرانیه ترم له به ره مه ممانی ماموستا محمد ماملی ناماده کردوه به م ناوانه: (مه ستوری مه ستان، جه یران، ناسکۆلی گیان مه گری، مه شکۆ) که کاری دابه ش کردنی موسیقا که یان هی خۆمه وه یه پیویستی ده زانم سپاسیه کی بی نه ژمار بکه م له هاوکارو دئسۆزی سه ره کی بۆ نه و کارانه کاک به رزان قادرکه زۆر هانده رم بوون، منیش ده یکه مه دیاری بۆ گشت هۆگرانی گۆرانی کوردی، ماموستا محمدي ماملی و مه ئبه ندی هونه ری ماملی.

ئه وه ی ماوه ته وه بلیم هیوا دارم توانیه یتم کاریکم کردیه تی شیوا ی نه و هونه ره مه نه ده دئسۆزه ی گه له که مان بیته چونکه نه و به ریزه زۆر به دئپاک ی هه وئێ داوه که لتوری نه ته وه که ی پیاریزیه تی و له فه وتان رزگاری بکات، خه رمانی گۆرانی کوردی بگه یینیه ته نه و ئاسته، هه ر وه کوو هه موشمان نه وه باش نه زانین له پیناو ماده نه و کاری نه کردوه

به لکوو له خۆشه ویه تی بۆ گه له که ی بوه، بۆیه نه بیته ئیمه ش زۆریه نه مانه ته وه بیان پاریزین و کاریان له سه ر بکه ین.

له کۆتاییدا زۆر سوپاس بۆ ئیوه ی به ریز که منتان به بییر بووه ده ستی ماندوبوتان نه گو شم ریزو خۆشه ویه یتم هه یه بۆ یه که یه که ی نه و براده رانه ی ئیداره ی نه و مایه ره نه که ن و هه ره ها خونه ره به ریزه کانتان، سوپاس.

خۆشناو روستایی

قیبینی:

لیږدها تهنن سڼ لهو گۆرانیا نه ی مامۆستا محمد ماملی که له لایهن هونه رمه ند خوشناو روستای نویژهن کراونه وه، ده خرینه بهر دیدهی ئیوهی هیژا. له دادیدا به رهه مگه لی دیکه ی نه م هونه رمه نده ش ده گه ل چه ند کاریکی نویژهنی دیکه ی هه ر له م پیگه یه دا پیشگه ش ده کری.

هه ر بزین

مه ئبه ندی هونه ری ماملی

نوێژهن کردنه وهی به رهه میکی تری ماملی

چیا مدنی

نهمجارهش وهفا، هونه ر ٤١٦ و جوانی، نهمجارهش خوشه ویستی، نهوین و ریژ، کران به دیاری بو ماملی نه مر. زور جارن نهم پرسیاره دیته وه یادن ، گه ئو گهر ماملی له ژباندا مابا ده بوو چ بلی، کاتیک به چاوی خوی دیبای که وانه کانی هونه ر و نهوینی، ههر روزه و به جلیکی رازاوه و جوانه وه له دلی ههر تاکیک، ههر مالمیکی نیشتمان میوان ده بیته و جیل به جیل یادی ده که نه وه؟ ده بوو چی کردبایه له ناست ده ریای وهفا و خوشه ویستی نه ته وه که ی؟ له ماوهی کورتی رابردوودا که نه ته مه نی سایته که مان تیده په ری ، چهند جاریک ماندوو بوونی نهم هونه ر مه ند و نازیزانه مان پیشکه ش کردوون که به و په ری لیته تووی و دلسوزی تاویان داوته نوێژه نکرده وی ده گمه ن به رهه میکی مامۆستا ماملی. به تازه کردنه و دیان روحیکی تریان به م به ره مانه به خشیوه. له لایه ک نارشیوی گورانی کوردییان پی ده و ته مه ند، له لایه کی تریشه وه نهم به ره مانه دیان له فهوتان و نه مان رزگار کردووه.

نهم خالانه ی که له که سایه تی هونه ری مامۆستا ماملیدا روون دینه به رچاوان، زیندوو کردنه وهی میلوودی و وشه ی کوردی و گواستنه وه یان بو نه وهی دادی نه ته وه که ی بوو که له لایان داگیرکه رانی نیشتمان و له ژیر دژوارترین هه ئمه تی تواندنه وهی فه ره نگه نه ته وه یی رووی ده دا. نه و باش ده یزانی که ههر وشه یه کی کوردی ههر هه ئبه ستیکی کوردی، ههر ناریه کی کوردی و ... ده بیته دریک بچاوی داگیرکه ران. نه وهی نیستا ده بیبیین هه مان ریچکه و نه رکه که رۆنه کانی کورد، قوئی لیته ئده مانن و به زیندوو کردنه وه، چیگردن و جوانکردنی میلوودی و وشه ی کوردی به گژ ناحه زانی کورد دا ده چنه وه و هه ناسه ی وه ره ر کولتورمان ده ده نه وه.

یادیک له ناوا بوونی نه ستیره یه کی ناسمانی هونه ری کوردی

مامۆستا محهمه دی ماملی

نه مجاره یان هونه رمه ندی ریزدار کاک چیا مدنی، به تیگه لاو کردنی ههستی جوانیان، نیمه ی کرده میوانی سۆزی خۆی و سیه ری دهنگی مامۆستا ماملی. به ره هه مه که ی کاک چیا، نه م په یامه ی نوئ کردۆته وه که “هونه ر نامری”

مه ئبه ندی هونه ری ماملی به پتویستی ده زانی سپاس و ئیژی خۆی ئاراسته ی هونه رمه ند چیا مدنی بکات. وینه یان زۆر بیت و سه رکه وتنی بۆ به ئاوات ده خوازین.

تینینی: له کلیپه که دا سالی کۆچی دوایی مامۆستا ماملی به هه ئه نوسراوه. بۆ زانیاری وورد و دروست له مه ر هونه رمه ندی نه ته وه یی کورد، محم د ماملی ده توانن سه ردانی نه م به سته ره ی ژیره وه بکه ن.

گه رانه وه بۆ سه رچاوه

له نهجه علی

یهک له وه سه رچاوانه ی که ده کری بۆ په ره سه ندنی هونهر و کولتووری ههر نه ته وه یهک که لکی لی وه ربگیردریت، گۆرانیهه فۆلکلۆره کانه که له که ونه وه له میژووی ههر نه ته وه یهکدا تۆمار کراون. گهر هونهر له رۆژئاوا توانیویهتی له ئاستیکی به رچاوتر له چاو شوینه کانی دیکه ی جیهان په ره بستینیت، بایه خدانیان بهم به شه له هونهری که ونی خۆیان یهک له وه فاکتهرانه بووه که یاریده ده ریان بی تا زۆرتر له ئامانج نزیک بینه وه.

کۆکردنه وه ی ئهم به ره هه مانه خۆی به شیکه له خزمهت به هونهری ههر نه ته وه یهک و کارکردن له سه ریان ده توانیت یارمهتی بدا تا هونهری سه ردهم خاوهن بنه ما و بناخه یهکی به هیز و قایم بیت. مامۆستا محمدا ماملیش یهک له وه هونهرمه ندانه ی نه ته وه ی کورده که به شیکه زۆری له وه فۆلکلۆرانه له سینگی پیشووی خۆیه وه بۆ نه ته وه که ی به ئه مانهت پاراست و به که لکوه رگرتن له وه سه رچاوه ده و ئه مه ندی نه ته وه ی کورد، خزمهتیکه زۆری به هونهری کوردی کرد.

جیا له باری هونهریه وه، ده کری له رووی زۆر له وه به ره هه مانه ی که ماملی کوردان زیندووی پاگرتن، لیکۆلینه وه ی کۆمه ئناسانه له سه ر نه ته وه ی کورد له سه ردهمی پیشوودا بکری. ئهم زه مه نه شدا به هه مان شیوه که کۆکردنه وه ی بهیت و فۆلکلۆر به خزمهتیکه گه وری هونهر و نه ریتی کورد ده ژمیردریت، کارکردن و په ره سه ندنیان خۆی خزمهتیکه حاشاهه ئنه گره که زۆر مه خابن که متر له لایه ن هونهرمه ندانی رۆژه وه سه رنجی پی ده دریت. ده کری به دنیا ییه وه بگوتری که بایه خه ئهم جۆره کارانه چی که متر له کۆکردنه وه ی یادگاره به نر خه کانی شارستانیهت و ژباړی نییه.

له نهجه علی هونهرمه ندیکه گه نج و خشیپیلانه ی دانیشتووی رۆژئاوا یه. له لوتکه ی ژباړیدا ژبان ده کا و هاوکات بۆ خزمهت به

هونه ری کوردی ناوړ له سه رچاوه كه ونه كانی پیش خوی ددهاته وه. نه وه ههستی به گرتگی سه رچاوه هونه ریبه كانی نه ته وه كه ی كردوو و هه ر بویه له ستابلیکی كه بو كاری خوی هه لیبژاردوو، زۆرتر خوی وهك هونه رمه ندیکی لیزان ناساندوو كه توانای خوی بو په ره سه ندنی فۆلكلۆر و سه رچاوه ده و نه مه ندكه ی هونه ری کوردی ته رخان كردوو. نه وه كاره كانی خوی له گۆرانییه كانی «ماملی» وه ده ست پچ كرد.

دیاره پیشتریش زۆر كه س هه وئی نه وه كارهیان داوه به لام مه خابن زۆریان نه یان توانی كه له م گرتگه دا سه ركه وتوو بن. نه وه نه وه ده گمه ن هونه رمه ندانه ی رۆژه كه به دهنگی خوشی خوی و شاره زای گوتنه وه یان توانیویه تی مافی به جی به گۆرانییه كانی ماملی وهك ریزلییان له هونه ر و هونه رمه ندی كورد بدا. یای له نجه له م ماوه یه دا چهنه به رنامه یه کی هونه ری له باشووری نیشتمان به رتوه برد و دهگه ل زۆر میدیای نه وه به شه ی كوردستان دیمانه ی هه بوو. له ژیره وه دهقی یهك له وه دیمانانه ی كه دهگه ل نه م هونه رمه نده گه نجه ی نه ته وه كه مان له لایهن «رووداو» وهه كرابوو، ده خریته به ر چاو. مه تبه ندی هونه ری ماملی وپرای نه وه كه ناواتی به خته وه ری و سه ركه وتوو یی بو یای له نجه ی یه كجار هیژا ده خوازئ، نه وه په ری سپاس و پیژانیی خوی بو خزمه ت كردنی نه م هونه رمه نده به هونه ری كوردی ناراسته ی نه م هونه رمه نده شاره زا و كه مناسراوه ی نه ته وه كه مان ده كا. یای له نجه جیا نه وه كه زۆر به لیزانی گۆرانییه كه ونه كان ده بیژیته وه، خاوه نی ئیتیککی به رز و كه سایه تیبه کی خاوه ن ریزه كه هه ر كات له قسه كردن و هه نگاهه هونه ریبه كانییدا وهك به رچاوترین فاكته ره كانی كه سایه تی خوی، خوی نواندوو.

زۆر له گۆرانییه كانی محمدي ماملی به دهنگی ژنیك گوتراونه ته وه كه نه وه هونه رمه نده كوچكردوو ی خوشه ویستتر كردوو، له نجه عه لی جگه نه وه ی گۆرانییه كانی ماملی ده لیته وه، هینده هۆگری میلۆدییه كانی بووه كه بلیت “كورد قه رزدارى ماملیه”. خاتوو له نجه عه لی، دهنگیکی نوی نیو دنیای هونه ری كوردیه ی و به هوی دهنگخوشی و زیندوو كرده وه ی گۆرانییه ره سه نه كان بووه ته ناویکی دیار. نه وه به وه دهنگه به سه زوی میلۆدییه كانی محمدي ماملی به جوړنگ ده لیته وه كه مروف له گوینگرتنی بیزار نابیت. له نجه عه لی له م روژانه دا كۆنسیرتیکی گۆرانی له سلیمانی سازكرد كه خه ئکیکی زۆر ناماده ی بوون، دواى ته واو بوونی كۆنسیرته كه ش قسه ی بو (رووداو) كرد. له نجه پییوايه كه “ده بیت هه موو هونه رمه ندیك ده ستیکی كاری هونه ری به گۆرانی و میوزیکی هونه رمه نده سه ركه وتوو ه كانی پیش خوی بیت”. نه وه هونه رمه نده یه كه م كۆنسیرتی له هه ری می كوردستان له شارۆچكه ی قه لادزی سازكرد و نه وه دووه م كۆنسیرتی بوو له هه ری می كوردستان. له وباره وه گوتی “نه مه دووه م كۆنسیرته له شاری سلیمانی ده یكه م، نه مرو به راستی دلخۆشبووم به وه كه سانه ی كه هاتبوونه كۆنسیرته كه”. له نجه عه لی له باوكیکی گه رمیانی و دایکیکی هه له بجه یی له دایكبووه، له ته مه نی لاوتییدا بووه كاتیك خیزانه كه ی كوردستانیان جیهیشت

و له نه نه نه پایته ختی به ریتانیا نیشته جی بوون. له نه چه چهند سائیکه خه ریکی گوتنه وه و زیندووکردنه وهی گۆرانیه کۆنه کانه، به تایبه تی گۆرانیه کانی محهمه دی ماملی، هاوسه ره که شی موزیکه که ی بو ناماده ده کات. هر هونه ره نه ندیک، ئینجا میوزیکژهن بیت یاخود گۆرانیه یژ، بهر له وهی بچینه سه رشانۆ ترسیک دایده گریت، له نه چه گوتی "بیگومان منیش وه کو هه موو هونه ره نه ندان که ده چه سه ر ته ختی شانۆ دوودل ده بن، منیش یه که مچار که چووم دوودل بووم، به بوچوونی من نه وه شتیکی ئاساییه". به شیک له گۆرانیه کانی له نه چه میلۆدی محهمه دی ماملین، نه وه هینه ده شه یدا ی ده نگ و سه دای ماملیه که تا راده ی عاشقبوون خووی پینه گرته وه و سه ره مه ست و سه وداسه ری ده نگ و چریکه ی پر له چیژی نه وه بووه، له نه چه ده لیت "من ماملیم زۆر خوشده وی، چونکه نه وهی ماملی له ناواز و میلۆدی کوردیدا کردوویه تی ده توانم بلیم که م کراوه یان هر نه کراوه، من پیموایه کورد قه رزدار ی ماملیه، به راستی نه وه نه ده میلۆدی هه یه که تا په نجا سائی دیکه ش ئیشی تیدا بکه ی ته واو نابیت". وه ک ناشکرایه هر هونه ره نه ندیک دوا ی لاساییکردنه وهی گۆرانیه یژنکی کۆن ستایلیک بو خوی ده دۆزیته وه،

له نه چه عه لی

له به ره ی ستایل و به ره مه می نو ی زیاتر دوا و گوتی "وه ک دیاره ستایلی من فۆلکلۆره و ره نگدانه وهی له سه ر به ره مه کانی من هه یه، به ره مه میکی گۆرانی خۆم نزیک ی شه ش هه فته ده بیت له کوردستان بلا بووه ته وه که له ناواز و دابه شکردنی نزار زبوهیه، هه روها به ره مه میکی دیکه شم هه یه که ره نگه له سی هه فته ی داها توودا بلا بوکریته وه، نه ویش له ناوازو دابه شکردنی نزار زبوهیه".

هه روها گوتیشی "ئینستا به ره مه میکی دیکه م ناماده یه که له ناواز و دابه شکردنی هاوسه ره که م زانای تاره، به نیازم مانگیکی دیکه بلاوی بکه مه وه".

زیندوو کردنه وهی نامه یه کی "ماملی"

عهدوللا تاهیر

پژدار "عهدوللا تاهیر Abdulla tahir عومەر" مامۆستای قوتابخانه و له هه مان کاتیشدا نه دیبیکه هه ستناسکه و دانیشتووی باشووری کوردستانه. به ره مه نه ده بییه کانی له زۆر گوڤار و رۆژنامه دا چاپ و بلاو کراونه ته وه. [۱]

به ریزیان ۳۴ سال پیش نیستا خوشه ویستی خویان بو هونه ر و دهنگی "ماملی" به هونینه وهی هونراوه یه ک دیتیتته سه ر زمان و له سالی ۱۹۸۸ی زایینی، بو ماملی ده نیریت.

له م باره یه وه ناوا ده فهرمویت:

پۆژیکیان کاک نه حمه دی قازی گوته ژماره ی داها تووی (سروه) مواحبه به (چاویبکه وتن) یکی ده گه ل ناغای ماملی تیدایه. منیش شیعی ماملیم بو خوینده وه. زۆری پیخۆشبوو گوته بۆم بنووسه وه. نه گه ر ژماره که ی سروه چاپی ته واو نه بووبی و که لینیک مابن به لکو بیگونجینین. به لام دواتر زانیم که به داخه وه فریای نه که وتوو منیش هه ر شیعه که م بو به ریز ماملی پۆست کرد.

ئهمه دهقی هه ئهسته که یه:

“بۆ ماملی”

دهنگی کئی بی سهر به خو بیته و رهسهن ئاههنگ بلی؟
کوردواری بی و زولال بی، وهک چریکهی “ماملی”

دهنگی تویه هه لگری رهنگی زهوی و خاکی منه
بست به بست دهشت و نزاری په دهکا چه شنی شنه

ماملی گیان دهنگی تو بوو سهده هزار شوخی هه ژاند
زور به سهرمهستی ته لیسمی ماته می بۆیان شکاند

سوژش و ئاخ و هه ناسهی نیو دهروون سهره هه لدهدا
ماملی! گهر هه لدهدهی ئاههنگی ئاواز و سهدا

بهسته کانت بوونه و پردی پیر و لاو و جوانه کان
بوونه ئاههنگی کریکار و نهوای دهم شوانه کان

بوونهی تیشووی رۆحی ریبارانی ریباری ئهوین
بوونه نه شئی کۆری دلدارانی پیک شادبوون له ژین

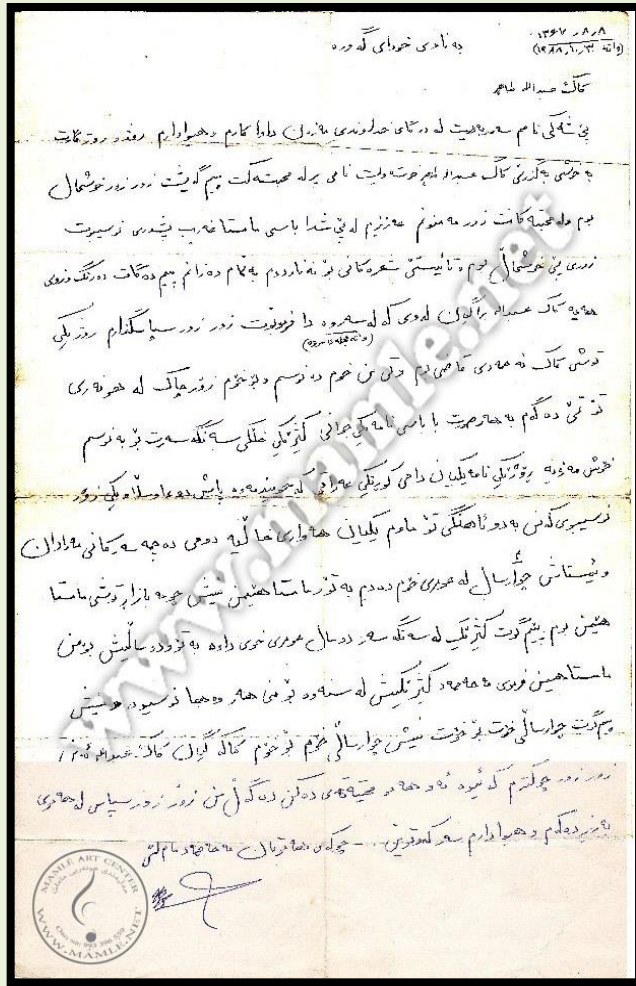
به رزه ئه ستیره ت له ناسمانی هونه ر ئه ی ماملی
ناو و ناوبانگت له بهرزایی له بهرزایی به ره و خوار ناگلی

عه بدوتلا تاهیر

سولتانه دی ۱۹۸۱

مامۆستا محهمه دی ماملی

مامۆش پاش خوننده وهی شیعره که، به نووسینی نامه یه که، سپاسوینژی خۆی بو کاک عه بدوللا له مههر نهم دیارییه به نرخه وهها دهرده بریت:

به ناوی خودای گه وره

کاک عه بدوللا تاهیر:

پیشه کی تا هم سه ره بریزیت له دهرگای خودا وهندی مه زین داواکارم و هیوادارم روژ و روژگارت به خوشی بگوزهری. کاک "عه بدوللا تاهیر"ی خوشه ویست، نامه ی پر له موحه بیه ته که ته پیتم گه یشت. زور زور خوشحال بووم. له موحه بیه ته کانت زور مه منونم. عه زیزم، له پیش دا باسی مامۆستا "غه ریب پشده ری" نووسیوت زوری پی خوشحال بووم. تا نیستی شیعره کانی بو

نه ناروووم به لام، ده زانم پینم ده گات، درهنگ و زووی هه یه.

کاک عه بدولا، برا گیان، له وهی که له سروه (واته مچه لله ی سروه) دا فه رموبوت زور زور سپاسگوزارم. رۆژیکێ تووشی کاک نه حمه دی قازی بووم، ووتی من خۆم ده نووسم و بۆخۆم زور چاک له هونه ری تۆ تیده گهم. به هه ر سوره ت با باسی نامه یه کی جوانی کیریکێ خه لکی "سه نگه سه ر" ت بۆ بنووسم. خۆشه ززه یه. رۆژیکێ نامه یه کیان دامی، کوریکێ عیراقی، که خویندمه وه، پاش دوعا و سلاویکی زور، نووسیویوی که من به دوو ئاههنگی تۆ مام. یه که میان "هه واری خالی" یه، دووه میان "ده چه سه ر کانی مرادان" و ئیستاش چوار (4) سال له عومری خۆم ده دم به تۆ و مامۆستا هیمن. منیش چوومه بازار تووشی مامۆستا هیمن بووم. پیمگوت کیریک له سه نگه سه ر دوو سال عومری خۆی داوه به تۆ و دوو سالیش بۆ من. مامۆستا هیمن فه رمووی محهمه د، کیریکیش له سه نه وه بۆ منی هه ر وه ها نووسیوه. منیش پیم گوت چوار سالی خۆت بۆ خۆت، منیش چوار سالی خۆم بۆ خۆم.

کاکه گیان، کاک عه بدولا، نه من زور زور چووکه ترم که ئیوه نه وه هه موو موحه ببه ته ی ده که ن ده گه ل من، زور زور سپاس له هه مووی (ئیوه) ی به ریز ده که م و هیوادارم سه رکه وتوو بن.

چووکه ی هه مووتان

محهمه د ماملی

۱۸ ی ۱۳۶۷ / واته: ۳۰ ی ۱۰ ی ۱۹۸۸

نهم نامه یه گرینگی خۆی هه یه. زور شتی هه یه بۆ گوتن. لیره دا ماملی راسته وخۆ به چه ند دیرێ ساکار پیناسه ی خۆی ده گات.

تیبینی:

۱- ماملی له پینش دامه زانندی کۆماری کوردستان و له شاری سابلخ، له ژیر چاوه دیری مامۆستایان "باباغا حوسهینی" و "مه لا حوسین مه جدی" دا له تاکه خویندنکای نه وکاتی شاره که به ناوی "مه دره سه ی سه عاده ت" وانه قیر ده ییت. وهک هه ر تاکیکێ تری کوردی نهم ده فه ره، ده رفه تی خویندن به زمانی دایکی بۆ ناره خسیت و له رووی ناچاری ده بی زمانی داگیرکهری

فارس فیر بیت. هەر بهم هۆبه وه کوردی نووسینه که ی چ له رووی ریزمانی و چ له رووی ستانداردینکی که ئیمپرو کورد پیتی دهنوو سیت، جیاوازه و پره له هه ئه ی ریزمانی.

۲- هه وڵ دراوه که نامه که تا پاده یه کی زور وه ک خۆی بنوو سیریته وه. گهر که میکیش له بیچمی خۆی لامانداییت هۆکاره که ی دهگه ریته وه بۆ نه مه که نه وه نده ره وان و ساده بکریته وه که هه ندیک خوینه ر بتوانن به باشیی بیخویننه وه و لئی تیبگهن.

زور سپاس بۆ ماندوو بوونی هیژا و نازیز کاک حامید عه و لا.

[۱] شاعیر له چه ند دیریکدا:

- سالی ۱۹۶۶ له سووتانه دئی سه نگه سه ر له دایک بووه.
- سه ره تا له حوچه خویندوو یه تی پاشان چۆته قوتابخانه ی سه ره تای.
- سالی ۱۹۸۶-۱۹۸۷ خانه ی مامۆستایانی سلیمانی ته واو کردوو.
- سالی ۱۹۹۵ به مامۆستای سه ره تای دامه زراوه و تا ئیستا له قوتابخانه ی ده روازه له "حاجیاوا" وه ک مامۆستا خزمه ت ده کات.
- سه ره تای شیعی دهگه ریته وه بۆ ۱۹۸۱ له پۆلی شه شه می سه ره تای.
- له زۆره ی گوڤار و رۆژنامه کانی هه شتاکان و تا ئیستاش شیعر و ووتاری نه ده بی بلاو کردۆته وه.
- عه رۆزی شیعر له سه ر ده ستی مامۆستا (احمد هه ردی) پایه به رز فیر بووه.
- مامۆستای خوالیخۆش بوو (محمد فیدا) ی شاعیر، هه ر له مندا لیه وه له په ره پیندانی به هره ی شیعی نه و دا شوینه واری هه بووه.
- سالی ۲۰۰۰ خیزانی پیکه وه ناوه ۳ کج و ۲ کورپی هه یه.

به ره مه کانی مامۆستا عه بدو لا تا هیر له گوڤاری سه ره دا:

۱- غه ربی پینج خشته کی له سه رغه زه ئیکی مه لا مه حمودی {غهریب} له گوڤاری (سروه) ی ژ ۵۱ لا ۵۱ مانگی ۹ / ۱۹۹۹ بلامۆته وه.

۲- بۆ هه له بجهی شه هید له گوڤاری سروه ژ ۳۳ لا ۵۹ نه ورۆزی ۱۹۸۹ وه له کتیبی "شیوهنی ئینسانی" له لایهن ده زگای سروه {سه لاهه دینی ئه ییووبی} یه وه له ورمی هه مان سال بلامۆ کراوه ته وه. هه روه ها له گردبوونه وهی جه ماوه ری یه که مین سالیادی کاره ساته که له ۱۶ / ۳ / ۱۹۸۹ له پیرانشار (خان) له لایانی مامۆستا عه بدو ئلا تاهیره وه خویندرایه وه که به سه رپهرشتی به ری کوردستانی و به ناماده بوونی هه زاران کوردی رۆژه لات و باشووری کوردستان سازکرا بوو.

۳- پاشی چی؟! بلامۆ کراوه ته وه له گوڤاری سروه ژماره ۳۹ لا ۳۸ ورمی مانگی ۹ / ۱۹۸۹

۴- یاداشته کانی پشووی هاوین بلامۆ کراوه ته وه له گوڤاری سروه ژماره ۴۲ ی سالی ۱۹۸۹ به ناو نیشانی (فیرگهی زانین). مه قاله یه که به ناو نیشانی {سه ره تابه ک ده باره ی کیش له هه ئبه ستی کوردیدا} به دوو حه لقه بلامۆ بۆته وه له سروه ی ژماره ۲۷ و ۲۸ یا ۲۸ و ۲۹

وه فایی و ماملی

علی اسماعیلزاده (ریبوار)

ژباننامه به شی یه که م

عه بدو ئلا تاهیر عومه ر

ئاخرین چریکه ی ماملی

دهنگیک پر له شانازی

ئهم سايش به نيشانهی ئهمهك و وهفاداری بۆ هونهرمهندی خۆيان، كانانهكاني كوردی ههر كام به جۆری توانا، له سائروژی كۆچی دوايي مامۆستا محمد ماملیدا، به پهخشی گۆرانی یا خويندنهوهی ژياننامه یا سازدانی بهرنامهی تاييهت یا... يادی ئه و هونهرمهنديان بهرز راگرت و وهفای خۆيان دووپات كردهوه. شاشه جوانهكهی كوردسات به هاوكاری دههينهري بهريز "سامان سهلام"، به خۆماندووكرديكي بهر چاو، بهرنامهيهکی تاييهتيان بۆ ئهم مه بهسته چي كردبوو كه تييدا هونهرمهنده مهزنهكاني وهك مامۆستا "ناصر رهزازی"، مامۆست "ا عدنان كريم" و مامۆستا "جعفر مينايی" له شاری مه هابادهوه بوون به ميواني ئهم بهرنامهيه و له روانگه جۆراوجۆرهكانهوه پله و پایه ی مامۆستا محمد ماملیيان شروقه كرد. بهريزان يای "نامين" هاوسهري مامۆستا ماملی و كاك "چيا ماملی" كوری مامۆستا ماملیيش به گيپانهوهی بيرهوهرييه تاييهتاييهكانيان گورپكيتريان به بهرنامهكه بهخشی. "مه لبهندی هونهري ماملی" خوشحاله كه توانی له ساز كردنی ئهم بهرنامهيهدا هاوكار بیت. جيی خۆيهتی دهستخوشي و سپاسی يهكاو يهکی كارگيپران و خهباتگيپرانی كوردسات بکهين و هيواي سهركهوتنی زياتريان بۆ بخوازين.

خه لاتی سالی ۲۰۱۴ ی محهمه ماملی پیشکەش به هونه رمه ند یای «زۆزان» کرا

خه لاتی سالی ۲۰۱۴ ی گۆرانیبیژی ناوداری کورد "محهمه ماملی" له رپۆره سمیکدا له شاری «هاگن» ی ولاتی ئالمانییا پیشکەش به گۆرانیبیژی کورد "زۆزان گولەر" کرا.

وه کوو نه ریتی سالانه، لیژنه ی راپۆزکاری مه ئبه ندی هونه ری ماملی بریاریدا که شه شه مین خه لاتی گۆرانیبیژی ناوداری کورد "محهمه ماملی" به ناویشانی "خه لاتی سالی ۲۰۱۴" به هونه رمه ندی کوردی باکووری کوردستان "زۆزان گولەر" پیشکەش بکریت.

به ناماده بوونی به شیک له ئه ندامانی بنه مائه ی ماملی و به شداریی کۆمه ئیک که سایه تیی کورد، له شاری «هاگن» ی ئالمانییا خه لاتی ۲۰۱۴ ی ماملی درا به ژنه هونه رمه ندی گۆرانیبیژی یای زۆزان. بۆنه که سه ره تا به خوله کیک بیده نگیی بۆ ریزگرتن له گیانی پاکیی شه هیدانی کوردستان ده ستی پیکرد.

پاشان به رپۆه به ری بۆنه که "کاکشار نۆره مار" کورته باسیکی له سه ر قوناغه کانی ژیانی هونه رمه ند "محهمه ماملی" پیشکەش کرد.

نۆره مار له وته کانییدا ناماژهی به هونه ر و خه باتی هونه رمه ند "محهمه دی ماملی" کرد و پاشان خائه هاوبه شه کانی ژیانی هونه ری و خه باتی نه ته وه یی ماملی و زۆزانی ده ستیشان کرد. به شیکیی دیکه ی وته کانی کاکشار گپرانه وه ی چه ند بیره وه رییه کی خۆی له هونه رمه ند "محهمه دی ماملی" بوو.

له برکته یه کی دیکه ی به نامه که دا مافناس "عهزیز ماملی" به نوینته رایه تی مه ئه بندی هونه ری ماملی و نوینته رایه تی بنه مائه ی ماملی چند و ته یه کی له سه ر خه لاتی ناوه ندی هونه ری ماملی پینشکه ش کرد. ناوبراو و ئه رای به خیره اتنکردنی ئاماده بووان، سیاسی نه نستیتوی کورد له ئالمانیای کرد که هاوکاربوون بو سازدانی کوپه که و هه ئبژاردنی هونه رهنه ندی سالی ۲۰۱۴ بو وه رگرتنی خه لاتی ماملی.

عهزیز ماملی له دریزه ی و ته کانیدا به گشتی ئامازه ی کرد به میژووی هونه ری بنه مائه ی ماملی و به تاییه تی هونه رهنه ند محهمه دی ماملی. ههروه ها روئی محهمه دی ماملی له سه رده می کووماری کوردستاندا به رز نرخاند که به شانازی پینشه رگایه تی له کووماری کوردستاندا گه بیشت.

ناوبراو له سه ر شه ری داسه پاو به سه ر باشوور و روژاوا ی کوردستان دوا و وتی: «به پیوستمان زانی ئه مرؤ به سازدانی ئه م مه راسیمه ساده یه خوومان هه م به هاویه شی خه م و ئیشه کان و هه م به هاویه شی شادی و سه رکه و ته کانی گه لی خوومان بزانی». «

له به ری مه ئه بندی ماملی وه "عهزیز ماملی" وتی: «مه ئه بندی هونه ری ماملی و خه لاته هونه ریبه که ی له لایان بنه مائه ی ماملی وه بریاری له سه ر دراوه و دامه زراوه. ههروه ها به ته واوی سه ربه خویه و به هیج لایه نیک، حیزبکی سیاسی، حکومه ت یا دهوئه تیکه وه نه لکاوه، ته نانه ت حکومه تی هه ری می کوردستانیش. ئه م مه ئه بنده له سه ر ئه رک و ئیراده، ویست و داخوایی بنه مائه ی ماملی پیکه اتووه و هه ر واش ده می ئه ته وه».

"عهزیز ماملی" سه به رته به وه رگری خه لاتی ۲۰۱۴ ی ماملی وتی: «ئه مسال به هو ی هه لومه رچی تاییه تی شو رشی کوردستان، هونه رهنه ندیکی تاییه تیشمان هه ئبژاردووه که گه لیک به لامانه وه به ریز و قه در و حوورمه ته، چ له بواری هونه ری و چ خه باتی سیاسییه وه. هه ر به م بوئه شه وه به ئین دووپات ده که ی نه وه که ئه م ریبازه ی خوومان شل نابینه وه و هیوادارین تا شو رشی کو بانئ ببیته سه ره تایه ک بو رزگاری هه موو کوردستان و ئیمه ش بتوانین له کوردستانیکی سه ربه خو دا ئه م بوئه یه ساز بکه ی نه وه».

دواتر هونه رهنه ند "زوزان" که بو وه رگرتنی خه لاتی ماملی ده ستنیشان کرابوو، له چند و ته یه که دا پاش ده برینی هه ست و سو زی خو ی بو خزه ته کانی هونه رهنه ندانی به ره ی پیشوو، به خویندنه وه ی سه روودی نه ته وه یی «خوایه وه ته ن ناواکه ی» چه ند سه روودیکی تری نه ته وه یی کوپه که ی رازنده وه.

ئه ناندازیار "حاجی نه حمهدی" دۆست و لایه نگر دی دهنگی ماملی و "عهلی قازی" (کوری رهش) دوو به شداربووی دیکه ی بۆنه که بوون که چند وته یه کیان پیشکەش کرد.

دواتر هونه رمه ند "خه لیل خه مگین" به نوینه رایه تی گروپی هونه ری «کۆما به رخۆدان» دوا. ناوبراو سه باره ت به جیگه و پیگه ی هونه رمه ند له ناو گه لی کوردا قسه ی کرد و رایگه یاندا که هونه رمه ند گه لیکی وه ک "محهمهد ماملی"، "حه سن زیره ک"، "محهمهد عارف جه زراوی"، "حه سن جزیری"، "مریه م خان" و "نایشه شان" قوتابخانه یه کی به نرخمانن. ئه مانه به هونه ری خۆیان کوردستانیان به یه که وه گریده یه وه که به پیچه وانه ی ویستی داگیرکه ران بوو.

له درێژه ی مه راسیمه که دا "حوسین به خشی" به هۆنراوه یه ک له هه ئبه ستوان «ره سول که ری می» که بو ماملی وتراوه هه ستی خۆی ده بری و به دوا ی نه ویشدا "شیخ عه لی" (نه وه ی شیخ "سه عید پیران" و شاره داری بازاری «ته کمان» له باکووری کوردستان) چند وته یه کی ناراسته ی به شداربووان کرد.

پاشان "ئه حمهد ناکتاش" به نوینه رایه تی نه نستیتۆی کورد له ئالمان وته یه کی پیشکەش کرد و وێرای که یفخۆشی ده برینی خۆیان له مه ر هاوکاربوونیان بو ئه م بۆنه یه سوپاسی رۆلی گرنگی هونه رمه ند کورده کانی کرد له مه ر خزه مته یان به کورد و داواشی کرد که هه ر کورديک ده بی به پیی توانای خۆیان وه ک هونه رمه ندان به هه ئویست بن و خزه مه ت به گه ل و نیشتمانیان بکه ن. هه روه ها ده نگی خۆی خسته پال ده نگی هونه رمه ند "خه لیل خه مگین" بو پشتیوانی له هونه رمه ندانی کورد.

له به شیکی تردا "حه سن شه ته وه ی" خوشکه زای شه هید د. قاسملو به چند وته یه ک بو ئاماده بووان دوا.

ناوبراو ئامازه ی به وه کرد که لایه نه سیاسیه کان نابی شاعیران، هونه رمه ندان و زانایان بکه ن به ئه ندای بیرونی سیاسی خۆیان و ئه رکی لایه نه کان ئه وه یه که پشتیوان و یاره ته یه ریان بن.

دواتر "شاهۆ حسینی" به پیامیک به شداری مه راسیمه که بوو. ناوبراو بۆچوونیک له سه ر هونه ر و هونه رمه ند پیشکەش کرد و وتی: «هونه ر بریتیه له کۆمه ئیک به ره می هه ئقولاوی هه ست و شعوری ئینسانی که به ئامانجی کارتیکردنه سه ر هه ست، ئیجساس و شعوری مرۆفه کان به مه به ستی گه یاندنی مانا و چه مکیکی ئینسانی به ره مه هاتوه، هه ر بۆیه هونه ر هه مووکات پیوه ندیکی هه ستیار و تابه ت له نیوان هونه رمه ند و لایه نگرانیدا سازده کا، به جۆریک که کارتیکردنی جۆراوجۆری له سه ر لایه نگرانی خۆی ده بی.

"شاهۆ حسینی" ههروهها وتی: «هونهر نهو بهرهمه سنووربه زینه یه که هه موو سنوورکهانی ده ستکردی مروفا له هه موو بوارهکاندا ده به زینتی و له ریگای دنگانه وه پیوه ندیکی ئیجساسی و هه ستیار له گه ل لایه نگرانی ساز ده کات.

هونه رمه ند "جو میرد" دوایین که س بوو که وتاری پیشکەش کرد له سه ر پۆلی هونه ر دوا بو به ره نگار بوونه وه ی دوژمانان و ناحه زانی کورد.

برگه ی کۆتایی بو نه که به خشی نی خه لاتی ۲۰۱۴ی ماملی بوو که له لایه ن "عزیز ماملی"، "عه لی قازی" و "حه سه ن شه ته وی" یه وه پیشکەش به هونه رمه ند یای "زۆزان" کرا.

له سالانی پابردوودا خه لاتی گۆرانیبیژی کورد "محهمه د ماملی" به چه ندین هونه رمه ند و گۆرانیبیژی ناودار و به نه زموونی کورد پیشکەش کراوه، له وانه: له سالی ۲۰۰۹ به ژهنیاری به توانای شمشال ماموستا "قائهمه ره"، له سالی ۲۰۱۰ به گۆرانیبیژی و موزیکزانی کورد ماموستا "باکووری"، له سالی ۲۰۱۱ به گۆرانیبیژی کورد "عه زیز شاهروخ"، له سالی ۲۰۱۲ به گۆرانیبیژی کورد "عه بباس که مه ندی" و له سالی ۲۰۱۳ به هونه رمه ندی به ناوبانگی کورد "ناسر ره زازی".

ریکه وتی: ۲۸ی مارچی ۲۰۱۵

چی به ماملی نه ئین!

ماملی له گۆرانی (خاکی کوچی یارم) دا وا ده ئیت:

ههروه کو پووش و په لاش که وتوم له کوچی یاردا
کیزه لوو کهش نام فرینتی چونکه که عبهی دینمه
خه لک نه ئین کفر مه که بهم ته رحه مه دحی یاری خۆت
گو ئگرانی خو شه ویست من یاره که م ئایینمه

گهر تیبینی بکهی لهو دوو دیره دا ماملی، یان نهوهی هۆنراوه کهی نووسیوه، پیتی وایه کهوا کوچه و کولان و شونینی یاره کهی وهک که عبه پیرۆزه و له ستایشکردنی یاره کهیدا بهم شیوهیه یاره کهی له لای بووه به ئایین و بیروباوه.

پیشه کی حهز نه کهم نهوه بلیم کهوا لیره و لهوئ چهن دین کهس پیتیان وایه، کهوا میله تسی کورد قه رزارباری نه م هونه رمه ند، یان نهو گۆرانیبیژ و نهو شاعیر، یاخود نهو پیشمه رگه و فالانه سه رکردهیه. وای ده بینین به بی بوونی نهو هونه رمه ند و نهو رۆشبیر و نهو سیاسی و نهو مرۆفانهی گۆرانکاری گه وره یان دروست کردوه نه بی بپه رستری و له زۆرکاتدا مه رقه د و نزارگایان بو دروست بکریت و به پیرۆز و نه مر بیانناسیتین. بهنده وای نایینم، به لکو وای به چاک نه زانم که ته و او پینچه وانه کهی راسته.

له راستیدا نهوه هه موومانین، که قه رزارباری میله ت و خاکی. نهوه خاک و میله ت نیه قه رزارباری هیچ کهس بیت.

به پیچه وانه وه ده بیته هه موومان له وه سیتنامه که ماندا بنووسین:

(داوای لیبوردن له خاک و میله ته که مان بکه یین له وهی که نه مانتوانیوه هه موو هه ول و ته قه لا و کۆشش بکه یین بو سه رکه وتن و هینانه دی نیشتمانیکی یه کسان و ته ژنی به نازادی و مافی مرۆف).

بۆیه وا باشته واز له که لتووری منه تکردن به یینین و کهس له سه رو خاک و میله ته وه دانه نیین، با هه موومان خزمه تکاری خاک و میله ته که مان بین. نه بی نه وهش باش بزاین، گرنگ نییه چهند بو خاک و نیشتمان هه ول ده دین، چونکه نه وه نه رکی تاک به تاکمانه. وه لی گرنگه خۆمان به خاکی و به سادهی و ساکاری به ییلینه وه. نه وهی ئیمه بو خاک و میله ته که مانی ده که یین نه رکه،

نه وهی له خاک و میله ته وه وه ریده گرین خه لاته.

کاتیکی ئیسلامیه کانی ناو په رله مان بو سرود و هونراوهی نهی ره قیب هه ناسن و ره تی ده که نه وه، به بیانوی نه وهی که وا نه وه هونراوهیه کی نه ته وهی نییه و بو گه لی کوردی موسلمان باش نییه. نه مه جگه له بی ریزیه کی گه وره به میله ته که مان جیه جیکردنی نه جندا کانی دوژمنانی گه لی کوردیشه، به میگه لکردنی کورده بو خواستی دوژمنانی کورد، له وه زیاتر هیچی تر نیه . ده نا دلداری شاعیر گه لیک راستی فه رموو له وه هونراوهیه دا که ده ئیت: (دینمانه ئایینمانه هه ر نیشتمان).

هه موو که سیکی، هه موو میله تیک به بی بوونی نیشتمان، ناتوانیت خاوه نی هیج بیت مرۆف ناتوانی نه ناسنامه ی خوی به سه لمینیت، نه بی پاسپورتی میله تان و گه لانی تر به کارینتی، که ره نگه له زۆریه ی کاتدا نه توانیت شانازی پتوه بکات.

هه روه ک چون مالا بو هه ریه که مان گرنگه، نه وا نیشتمانیش بو هه مووان و به یه که وه بو کوردبوونمان گرنگه. نه وه که سه ی

یادیک له ناوا بوونی نه ستیره یه کی ناسمانی هونه ری کوردی

مامۆستا محهمه دی ماملی

رزگاری و سه ربه خوئی به خهون بزانی، حه تمه ن خاوه نی هیج نییه و به خوئی و قسه کانییه کانیه وه ده چینه زیلدانی میژوووه. نه و که سه ی ریز له نالا و سروودی نیشتمانی و نه ته وه ی خوئی نه گری، باشتره هه ر به زوویی خوئی بخاته سه ر موئکی که س و وولاتیکی تر. پیویست ناکات چی تر داکوکی له مافی گه لیک بکات که پیشه کی باوه ری به سروود و نالا که ی نه بی.

سه رچاوه: مائپه ری کوردستان پۆست - ریکه وتی: ۱۹ جانیویری ۲۰۱۴

له یادی دوانزه ساله کی کۆچی دوایی هونه رهمه ند محهمه دی ماملی- دا

جه مال گرده سۆری

ریکه وتی ۲۰۱۱ - ۱ - ۲۳ دوانزه سال به سه ر کۆچی دوایی هونه رهمه ندی به نه زمون و دهنگ زولال و نیشتمان په روه ری کورد محهمه دی ماملی تپه پری، هونه رهمه ند راستی یه کیک بوو له و ناسته رزانه ی له هونه ر گه شت بوو خاوه ن دهنگیکی زولال و مۆرکیکی ره سه نایه تی بوو، دهنگ و قورگی به هره یه کی خوایی بوو، ئیقاعه کانی دهنگی ماملی زۆر تایبه ت بوو، له روه ی چرینی گۆرانیه کانیدا تام و چیرکی ره سه ن و دهنگیکی سه داو سیمای مورکی کورده واری بوو، ماملی له روه ی چرینی خاسیه تیکی تایبه تی هه بوو، توانی پیوستیه کانی سه ر شانی به جی بهینی، شایه دمانیش نه و هه موو گۆرانیه کانه که سه دان گۆرانین تۆماری کردوون و به هویه وه خۆی گه یانده نه و ناسته که قوتابخانه یه کی زۆر گه وره یه بو گۆرانیه کانی نه و ساو نه مۆ و سه ی چونکه له گۆرانیه کانی توانیه تی له دهنگی موسیقایش زۆر به چاکی کاری پی بکات، له دهنگه که ی زۆر شت به دی دهگریت که دهنگی که پر سه رت و سۆز هه ست و خوشه ویستی ناشقانی ده رده بری و برینه کانی شی له له رینه وه ی قورگه که ی به نه دایه کی زۆر ریک و پیک ده لاوانده وه تیماری ده کرد، سه رچاوه ی نه مانه ی دهگریته وه بو نه و خوشه ویستیه ی خودی خۆی و بنه مائه که یان بو هونه ر که به تیکرا دهنگ خوشن و هه رده میش له هه وئی پیشکه وتوویدا بوونه به لگه ش ده یان هونه رهمه ند گۆرانیه کانی ماملیه یان به دهنگی خۆیان تۆمار کردۆته وه نه گه ر به کورتی ناماژه ش به دهنگ خوشیانی بنه مائه که یان بدهین زۆرن به لام نه وه ی لیره دا که ناویان دهینین خاوه ن ناستیه کی به رزن و به رچاوه ن له وانه جه عه فری ماملی، عه بدوئالی ماملی،

خه سه ره وی ماملی، خه سه نهی ماملی، چیا ماملی، چالاک ماملی، سمایل ماملی که چه شنی گوتزاری دهنگ و ناوازن له نیو موکریاندا نه گهر هه ره بهم یاده وه بگه ریینه وه بو رۆژی کۆچی دوایدا ده توانم وهک به لگه و راستی نهو خۆشه ویستییه ی که کورد له هه ر کۆتیه ک ده ژیا له هه نه ده ران له هه ر چوار پارچه ی دابه ش بوو له گه ل هه وائی کۆچی دوایی نهو هونه ره نه نه به سه ره جه م چین و توێژه وه ماته میان گێرا، به نموونه له مزگه وتی حاجی ئیبراهیم گه ردی له شاری هه ولێر پرسه ی بو دانرا، به شاداریه وی پرسه به ژماردن نه ده هات نه مه ش نه وه ده گه یه نی ماملی موئکی هه موو کورده له به ر نه وه ی هونه ره نه نه ژیا نی له پێناو هونه رو نیشتمانه که ی سه رف کرد بۆیه جیگایه کی دیاری خۆی له میژووی پر له شانازی هونه رو کوئووری کوریدا تومارکرد، به کۆچی سه ره پا کوردی هه ژاندا گه لی کوردیش له سه ر تیکرای ناسته کاندایا به شکۆمه ندییه وه یادی بوئنه و کۆچه که یان کرده وه. که ده رخستی یه کبوون و هاویه شی دۆزی ره وای گه له که مانی ده رده خست له هه ر چوار پارچه دا به م یاده وه له ده وری یه کتری کۆکردبووه، نه مه ش جیگای دنجۆشییه کورد له هه رشوینییک بیت خاوه ن دیکه له رۆژگاره تاله کان غه مبارن و له هه ر پارچه یه کیش نازادی به رقه رار بیت شادومانن ماملی ناوی ته وای محهمه د سه عید مام عه لی- له سالی ۱۹۲۵ له مه اباد له دایک بووه، له کاتژمییر ۳.۳۰ ئیواره ی ریکه وتی ۱۹۹۹ - ۱ - ۲۳ دا به کاتی هه ری می کوردستان گیانی پاکی سپاردووه رۆژی دواتر له دوا ی نه وه ی نهو شه وه ته ره مه پیروژه که ی له مزگه وتی خانه قای شه مزینان مایه وه له کاتژمییر ۱۱،۳۰ پیش نیوه رۆی ریکه وتی ۱۹۹۹ - ۱ - ۲۴ به ناماده بوونی ژماره یه کی زۆر له هونه ره نه ندان و هونه ردۆستان و خزم و که س وکاری به ره و گۆرستانی بوداخ سوئتان له مه ابادی شه هید قازی محهمه د دا به ری ده خریت و له ته ک شاعیرانی پایه به رزو ناواری کورد هه ژار موکریانی و هیمن موکریانی به خاک ده سپێدریت، به کۆچی دوایی نه م هونه ره نه نه ته میکی خه ماوی دلی هه موو کوردیکی نیشتمان په ره ردی گه رته وه له به ر نه وه ی ماملی هینده ناسته به رز بوو نه گه ر نهو زروقه ناله به ری له ژیا نیدا نه هاتبایه پیش نه وه بیگومان خاوه نی ده یان گۆرانی تومارکرای دیکه ده بوو، که ده خرایه سه ر نهو خه زینه هونه رییه ی که نه مرۆ به ده نگی خۆی و دواتر له لایه ن به هره داران و یاخود نه وانه ی له جه زی دونه ی گۆرانی سهره تا به لاسایی گوتنه وه ی گۆرانییه کانی ماملی رنچکه ی خۆیان ده دۆزیه وه، هه ره ها زۆر هونه ره نه نه هه ن که خاوه ن ناستیکی به رزی هونه رین گۆرانه کانی ماملییه ن به ده نگی خۆیان تومار کردووه، یاخود به خۆشه ویستی ده نگی نهو هونه رییه ن خۆشویستوو و هاتوونه ته نیو دونه ی هونه رو نه مرۆش خاوه ن ناستن و ده یان گۆرانیان تومار کردووه، نه وه ی ماوه بلیه م ماملی توانی بیته هونه ره نه ندیکی نه مر، هه زاران سلاو له گیانی پاکی.

سه رچاوه: مائپه ری رۆژنامه ی خه بات - ریکه وتی: ۲۳ یانویه ی ۲۰۱۱

ماملی دهنگیک له کانیایوی گۆرانی

وهزیش

گۆرانی ههستیکه له دهبرینیدا، دهبرینیکه له ناخداو هی مرۆفه مهززه کانه، هه بر بۆیه ش به مانا ستاتیکیه که هی هه نگری ژانره کانی خۆیه تی و له جیهانی په نامه کیه وه داده باریتته دهرونه وهو کانیله ی رۆح ئاو ددها، خۆ نه گه ریش وانه بوایه له گه ن تریه و له رینه وهی لایله دا خور خور نه ده گریاین، چونکه بره گی وشه و بهندی هه ر گۆرانیه کی ره سه ن و ته واو لیوان لیوه له ویزدانی هه فگوتن که دهنگخۆش و گۆرانی بیژ ناراسته ی بیسه ری دهکا.

راستتر نه وه یه بلیم: گۆرانی بیژی به توانا و خواهن به هره و سه لیه ته نه ا وهک خۆی هه یه و ده یلی و بایه خ به داخوازی کۆمه لگا نادا، چونکه ته نه ا خۆی ده زانی په یامی هونه ری ناراسته بکا که له دوی ویله و له کۆلی گرتوه، نه فلاتۆن نه م راستیه له هونه ری ترده ده سه له یینی کانییت ده نی: ره زم شتیکه ده توانیت له فرینی مه له کان و لیدان دهماره کان و هه نگاوه کانی سه ماکردن و بره گه کانی وشه کاندایه بیینیت.

به لام به زم، واته گۆرانی به پیچه وانه وه ده توانی له بیستنی وشه و له رینه وهی سۆزی گه روودا بییستی و تیکه ئی ده رون و رۆحت بی، دهنگخۆشیک که نه م به هره یه ناسنامه یه تی و له یه که مه کانی بواری گۆرانیه، مامۆستا محهمه دی ماملیه، که دهنگی به پی زانستی موزیک لیوانیوه له روبریک کانیایوی گۆرانی و که ره سه تی گۆرانیه کانیشی هه موی کۆمه ئی کورده واریه و بۆنی میخه کیان لیدی و بیربونیان بۆ نه.

کاتیکی گویستی ههر گۆرانیه کی ماملی ده بین ده مانگێریتته وه بۆ روژگاری پر له جوانی و تابلۆیه کی رهنگینمان به چاوی دل نیشان ده داو زیاترو زیاتر نیشتمانمان لا خوشه و بیست ده کا، نه وه بیجگه نه وهی زهنگی ناسنامه ی گه لیکێ دیرینو زیندوو به بیان ده کا که پرشاو پره له به زم و بالۆره ی کورده واری.

ویپای نه وهی ماملی له روژگاریکی تاریک و نوته کدا گۆرانی چریوه که زۆر نه سته م بوهو کۆمه لگای کوردی وا به سته ی هه ندیک عورف و خه سلته بوه که ریگرېون له به ره و پيشچونی هونه رو هونه رمه ند، ههر بۆیه ش ماملی و ماملیکان باجی گیانی و مالی زۆریان داوه و خۆراگرېون و توانیویانه هونه ره که بیان گه شه پینده نو به به رزی بمینیتته وه، به ئی هونه رمه ند محهمه دی ماملی خاوه نی ده نگیکێ نه فسوناوی و بی وینه یه .

خویندکاری خویندنگه که ی زۆرن، هۆشیارو ده نگخۆشن، به لام که س نه یتوانیوه بچیتته ریزی ماملی و نزیکي توانای هونه ری بی، هه لبه ت تۆنی BASS، واته دهنگی گرو سوئۆ زۆر به ته وای له گه روی ماملیدا هه یه، توانیویتی زۆر ژیرانه یاری به له رینه وهی دهنگی بکات له کاتی پینوستدا، که نه مه ش مانای توانا و سه رکه وتنی هونه رمه ندی گۆرانی بیژ به دیارده خات، خائیکي تری گرنگ هه یه که له ویدیو سنوری دهنگی ماملی و به دیار ده که وی نه ویش پانتاییه کی پیرو زو گرنگه که جوگرافیا یه کی میژوی و ره سه ن به بیان ده کا که نه ویش نه ته وهی کوردو نیشتمانه جوانه که یه تی که له زۆریه ی به ندو به سته و گۆرانیه کانیدا رهنگی داوه ته وه.

ههر بۆیه ش هه موو کوردیکي هۆشیار که گویستی گۆرانی ماملی ده بی هه ست ده کات که ته نها گۆرانی بۆ نه و چریوه، نه فسوس و مخابن نه م هونه رمه ند ه گه وره یه ی کورد له دواين ساله کانی ته مه نیدا توشی نه خۆشی بیرو چونه وه (زه هایمه ر) بوو، له روی ده رونه وه، نازاریکی زۆری چه شت، نه وه بوو خاتوو نامینه خانمی هاوسه ری تا دواساته کانی ژیا نی خزه تی زۆری کرد، به راستی نه وهی نه و هاوسه ره له ماندویون و شه ونخونی کیشانی جیی ریزو پیزانینه و هه رگیز بیرو ناچیتته وه له ناخه وه ماملیی به خته وه رکرد، ماوه ته وه بلیم مامۆستا محهمه دی ماملی سالی ۱۹۲۵ له گه ره کی (خری) ی شاری مه هاباد هاتۆته دنیا وه، دوا ی نه خۆش که وتنی له پوژیکي شه خته و باراناویدا روژی (۲۳ - ۱ - ۱۹۹۹) چاوه کانی لیکن، و له گۆرستانی بوداخ سوئتان له شاری مه هاباد به خاک سپێردرا.

له ماملی وه بو عه باسی که مه ندی

خه لاتى ماملی ده دریتته عه باسی که مه ندی و ابرپاره له بیره وه ری سیانزه مین سائیادی کۆچی دوایی هونه رمه ند محهمه دی ماملی له رپوره سمیکى تاییه تدا له شاری هه ولپیر به ناماده بوونی چه ن دین که سایه تی هونه ری و فه ره ه نگی هه ر چوار پارچه ی کوردستان و میوانانی ناوخواو ده ره وه و خانه واده ی ماملی (سییه م خه لاتى ماملی) پيشگه شی هونه رمه نده عه باسی که مه ندی بکریت.

سه باره ت به ده ستنشاندن کردنی هونه رمه ند عه باسی که مه ندی بو نه و خه لاته، وه ک له راگه یانراوی مه ئبه ندی هونه ری ماملی-دا هاتوو که مامۆستا عه باسی که مه ندی ماوه یه کی دوور و درپژه له بواره کانی فه ره ه نگی و هونه ری نه ته وه که ماندا خزمه تیکى زوری گورانی و میوزیکى کوردی کردوو و رۆل و نه خشی زینینی خوی له نینو پانتایی فه ره ه نگی و که لتووری که له که ییدا جیگیر کردوو له م روانگه یه وه و بو ریزگرتن له ئه رک و خزمه ته کانی کاک عه باسی که مه ندی، کۆمیته ی هه ئبژاردن له مه ئبه ندی هونه ری ماملی نه و که سایه تییبه ئیوه شاوه ی ده ستنیشاندن کردوو بو وه رگرتنی خه لاتى ماملی بو سائی (۲۰۱۱).

مه ئبه ندی هونه ری ماملی له سائی (۲۰۰۸) له لایه ن بنه مانه ی هونه رمه ندی نه مر محهمه دی ماملی دامه زراوه، نه م خه لاته که سییه م خه لاتى مه ئبه نده که یه به خه لاتى (۲۰۱۱) ی مه ئبه ندی هونه ری ماملی ناسراوه برپاره رۆژی (۲۱ - ۱ - ۲۰۱۲) له هۆلی نه وتاری هه ولپیر به رپوه بچیت.

سه رچاوه: مائپه ری کوردستانى نوئ - ریکه وتی: ۲۰ ی جانپویری ۲۰۱۲

نامینه خان (خیزانی ماملی): کهس ناتوانیت جیگه ی ماملی بگریته وه

شه قام

نهمرو له دنیا دا بایه خیکی زور به ژیان و تهمهن و به رهه می هونه رهنه ندان دهریتا، به جورنگ زور جار کینبرکی ده کهن له سه ر بلاو کردنه وه ی بچوکتیرین زانیاری، لای خومان هیشتا نه وه نه بووه ته باو به لام به به راوود له گه ل جارن نیمه له ئیستادا به ته نگ بلاو کردنه وه ی خهم، چالاک، داواکاری، به رهه می هونه رهنه ندانه وه یین. نامینه خان، ماوه ی (۴۵) سال زیاتر وه ک هاوسه ر له گه ل ماملی هونه رهنه ند ژیاوه، به سه دان و بگره هه زاران یاده وه رییان به یه که وه هه یه، نه و بو هه میشه شانازی به وه وه ده کات که خیزانی ماملی بووه.

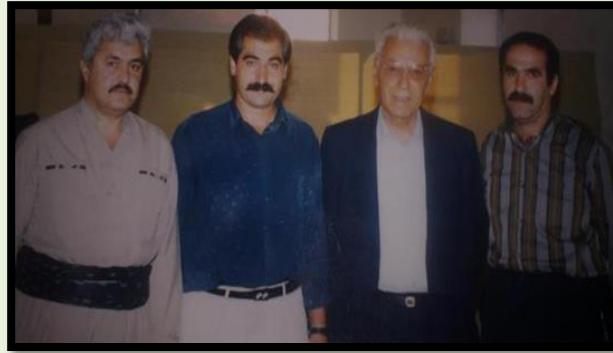
شه قام. تایهت

نامینه خانی خیزانی (ماملی) ی هونه رهنه ند که له ئیستا تهمهنی (۷۵) ساله بو (شه قام) گوته: (شانازی به کی زور به وه ده کهم که خیزانی پیاویکی وه ک ماملی بوومه، ماوه ی زیاتر له (۴۵) سال له گه ل نه وه هونه رهنه ند ه گوره یه وه ک هاوبه ش و هاو ژیان، کاته کانی خومان به یه که وه به سه ر بردووه، شانازی به دانه دانه ی هه موو نه و روژانه وه ده کهم.) نامینه خان دهرباره ی نه وه ی ئیا کهس ده توانیت جیگه ی ماملی بگریته وه به م جوړه وه لامی (شه قام) ی دایه وه: (له و بروایه دانیم هیه هونه رهنه ندیک له نیو کورد بتوانیت جیگه ی ماملی بگریته وه، نه گه رچی زور هونه رهنه ندی گه وره له نیو کورد ههن، به لام

تا ئیستاش که چند سال به سهر کۆچی دوایی نه و تیپه ریووه که چی جیگه که ی نه و ههر خالییه. نه و، به خه میکی قووله وه باس نه و روژانه دهکات که به یه که وه نه گه له هونه رمه نه و به سهر یان بر دووه به خوشه ویسترین ساته کانی ژیان خوی ده زانی: (به خته وه ترین روژانی ژیانم نه و کاتانه بوو که نه گه له ماملی بووم، ئیستاش و تاکو مردنیش نه و هه میسه جیگه ی شانازییه بو ئیمه، خه لکیکی زور له ههر چوار پارچه ی کوردستان به بۆنه ی نه و وه که ئیمه بنه ماله ی (ماملی) ین ریزیکی زورمان لی ده گرن، به لام هیچی ناکاته نه وه ی که نه و ئیستا له نیوماندا بووایه.) ئامینه خان، بو ده برینی خوشه ویستی خوی به رانه ر نه و هونه رمه نه و بو هه میسه وینه ی ماملی وه ک (ملوانکه) یه ک، شه و و روژ، هه موو کاتیکی له ملی دایه. له مباره یه وه گوتی: (نه و سوبولیک بوو بو خوشه ویستی و جوانی، له ژیانم که سم وه ک نه و نه بی نیووه، خۆزگه چند سالیکی دیکه ش ته مه نی بووایه و نه گه ئمان بژیایه، هینده سالی نه گه ئی ژیانم به داخه وه زور به خیرایی تیپه ری. نه و، خۆزگه ی به وه ده خواست که له توانا و ده سه لاتیدا بووایه تا نیوه ی ته مه نی خوی پیشکه ش به ماملی بکردایه، چونکه نه م هونه رمه نه و شایه نی هه موو شتیکیه له ژیان.)

سه رچاوه: مانیپه ری سه قام - ریکه وتی: ای جانیویری ۲۰۱۵

محهمه دی ماملی

ناماده کردنی: خلیل عه بدوللا

محهمه دی ماملی هونه رهنه ندیکی گه ووره و ناسراوی کوردستانه و به دهنگه خوش و نه فسوناوییه که ی خزمه تیکی گه ووره ی به هونه ری گۆرانی و موزیکی کوردی کردوووه شوین په نجه ی به گه شه پیدان و پیشخستنی نه و هونه روه و دیاره. محهمه د کوری میرزا سه عید کوری میرزا عه لی که به محهمه دی ماملی ناسراوه، سالی ۱۹۲۵ له شاری مه هابادی مه ئبه ندی هونه رو روشنییری و له نامیزی خیزانیکی دهنگ خوش و هونه رپه روه ردا له دایک بووه.

ماملی هه ر له مندا ئییه ووه خولیا ی هونه ری گۆرانی بووه و له ته مه نه ی ۱۳ سالی دا یه که م گۆرانی به ناوی (رۆیی به جیی هیشتم) تۆمار کردوووه.

سه رچاوه ی شیعی گۆرانییه کانی ماملی شیعی شاعیرانی وهک (وهفایی، هیمن، هه ژار، گۆران، هه ردی، هاشمی نانه وا زاده) بووه و سویدی شی له سامانی نه ته وهیی فۆلکۆری کوردی وه رگرتوووه هه ندی گۆرانی شیعی خوی بووه.

ماملی هونه رهنه ند زیاتر له نیو سه ده له مه هیدانی هونه ردا خزمه تی کردو خاوه نی زیاتر ۳۵۰ گۆرانی و مه قامی به نرخ و ناوازیه.

ماملی سه رباری خۆ سه رقائکردنی به کاری هونه رییه ووه، خه می گه لو نیشتمانه که شی هه ر له بییر بووه و بوی تیکۆشاوه و وهک پیشمه رگه یه ک له کۆماری کوردستان له مه هاباد خزمه تی کردوووه.

به هۆی هه ئویسته نیشتمانی نه ته وه ییه کانییه وه تووشی کیشه و چه ره سه ری زۆر بووه و چه ند جاریک زیندانی کراوه و نازارو نه شکه نجه دراوه. به لام هه ره سه ره هه ئویسته کانی سوور بووه و له به ره ی گهل و نیشتمانه که ییدا ماوه ته وه.

نهم هونه ره منده گه وره یه ی کورد دوا گۆرانی خۆی له سالی ۱۹۹۴ تۆمار کردو ئیدی به هۆی نه خوشییه وه له کاری هونه ری وه ستاو پاش پینج سال له نه خوشی له رۆژی ۲۳ کانونی دووه می ۱۹۹۹ بو دوا جار چاوه کانی لیکناو مائناوایی کردو له رۆره سمیکی شکۆداردا له گۆرستانی (بوداغ سووتان) ی شاری مه هاباد به خاک سپێردرا. راسته ماملی به جهسته ون بووه، به لام دهنگه به سۆزو خوشه که ی و هونه ره به رزو ره سه نه که ی هه ره به نه مری نه مینیتته وه. درود بوگیانی پاکی ماملی هونه ره مندی گه وره ی کوردستان.

سه رچاوه: مائپه ری خاک - ریکه وتی: ۲۲ ی جانئیوری ۲۰۱۶

محهمه دی ماملی: له ته مه نی بیستویه ک سائیدا یه که م سیوی سوورم له کچیک وه رگرت

هیللا شلوومبیرگیتر (Hella Schlumberger)

له ئالمانییه وه: هیدی

ئه م دیداری محهمه دی ماملی له ئالمانییه وه کراوه به کوردی و له مالمپه ری تایه تی محهمه دی ماملیوه وه رگراوه .

ماملی چوارمه شقی، قیت و مه غروور له به رامبه رم دانیشتووه، ئه منیش خه ریکم په یتا په یتا هه موو چه شنه دانیشتنیکی سه ر عه رزی به تاقی ده که مه وه. ریشووه ره شه کانی پیچه بۆره گوئداره که ی له لاره به ره و رووخساری راده ژین. چاوه کانی له پشت چاویلکه ناحه زه که یه وه دهره وشینه وه، هه تا بلی ئینسانیکی به ریز و حورمه ته.

هیللا شلوومبیرگیتر: خه ئکی مه هابادی، محهمه ده؟

ماملی: به ئی، ئه من په نجاوچار سال له وه پیش له گه ره کی هه رمه نیانی مه هابادی له دایک بووم. ئه وده م زۆر مائی هه رمه ندی لیره بوون، ئیستا تاق و ئوق نه بی نه ماون. باهم نه خوینده وار بوو و له ئیو بازاری دوکانیکی چکۆله ی خوری فرۆشتنی هه بوو. ئیمه شه ش کور و کچیک بووین. زۆر که ممان دراو هه بوو. ئه گه ر برینجمان بۆ ساز کرابا جیژنه مان بوو.

هیللا شلوومبیرگیتر: کی فیره گۆرانیکوتنی کردی؟

ماملی: باهم. هه ر به گشتی تایفه ی ئیمه تایفه ی گۆرانییژانه. باهم زۆربه ی ئه و گۆرانییانه ی که ئه منیش ده یانئیم، بۆخوی دایان و ئاههنگی خستوونه سه ر. نه یتوانیوه سازیک لی بدا، بۆ ئه و مه به سته ی سازژه نی خوی هه بووه. ئه و له هه موو گۆرانییه کی زیاتر هه زی له گۆرانی ئیینی و دئداری بوو.

هیللا شلوومبیرگیتر: ئیوه روکی گۆرانییه دئدارییه کان چبوو؟

ماملی: نیزیکه ی ته وای گۆرانییه دئدارییه کانمان له سه ر کچیکی جوان و جحیل ساغبوونه وه که کوره جحیله که نایگاتی.

هیلدا شلوومبیرگیتر: چۆن جوانیی کچه کوردهکان به گۆرانی باس دهکری؟

ماملی: تهواوی نازای لهشی، بیچگه له عهورهتی، به وینهیهک دهشوبهینری و به گۆرانی پینهه لدهگوتری. چاوهکان نه ستیره، لیههکان سندووقی چکۆلهی زهرین- زاری گهوره لیره پهسند نییه- ، ددانهکان مروارین، رهنگی گهردن به بهفری تازهکهوتووی کویتانان دهشوبهینین، پرچهکان به شهوانی زستان- رهش و دریز- ، کولمهکان به سوورهگوتی کیوی، سینگ به باغیکی جوان، که ههز دهکین لیموی لی بکهینهوه. له بهندیکا بو وینه دهگوتری: "مه مکوژه تو گهردی خۆت روو له زولفان درخهوه/ نهی ستارهی سوچهدهم نهوشۆکه زووتر دهکوهه" [شیعری "وهفایی"یه. - وهرگیتر]. ژنان له گۆرانییهکانماندا زۆرتر وهک "جنسی ناسک" دیاری دهکری.

هیلدا شلوومبیرگیتر: جوانیی پیاوانیش له گۆرانییدا باس دهکری؟

ماملی: نهخیر. به غیرهتیان، چهکهکانیان، جلوههکان هه لدهگوتری، بهلام باسی جوانی و موحیبهتیان ناکری.

هیلدا شلوومبیرگیتر: جا ژنن که به پیاوهکان هه لدهتین، یان بوخویان به خویان هه لدهتین؟

ماملی: ژنیش هه ن که شیعر و گۆرانی به سهر پیاواندا هه لدهتین، بهلام له روویان هه تئایه به ناشکرا له نیو خه ئکی دهبرین. له دهووبه ری لیره دیهاتمان هه ن که دیهه نی ناویان لی دهبینری: کوریکی ججیل به تهنی به کۆلانی دییدا دیته خواری، کچیکی ججیل، نهویش به تهنی، بهرهو پیری دی و به گۆرانی به کورهی هه لدهت، بهو شیوهیه به کورهی رادهگهیهنی که ههزی لی دهکا. یان له نیو مهنگوران، نهک ههر پیش زه ماوه نند، وهکی دیش دنداریی به ناشکرا نازاده، بویه نهوان ناوا جوان و بالابهرز و بههیزن.

هیلدا شلوومبیرگیتر: گۆرانی واش هه ن که تییاندا به ژنیک هه لگوتری که جوان و ناسک نه بن؟

ماملی: به لی، بو وینه گۆرانییهک له سهر نایشی شیژاد که له جهنگه ی برسیتی و گرانییه گه وره که ی شیست و پینج سال له مهو بهر دا، که نیوهی خه ئکی مه هابادی تیداچوون، بو هه ژاران له بازاری سوانی نانی دهکرد. بهو شیوهیه دوو مانگی زستان نانی دا به هه ژاران، هه تا به فر چۆوه و خه ئک له کیوان دیسان شتیکیان بو خواردن وهدهست کهوت.

هیلدا شلوومبیرگیتر: نه دی نهو ده مه ی که نه تو لاه و ناشق بووی چۆن بوو؟

مامۆستا محهمه دی ماملی

ماملی: سه رده می ئیمه ناوا بوو: ئیمه هه میسه به دهوری مائه کچهیدا ده خولاینه وه. جاری وابوو شهش مانگی ده خایاند هه تا ده مانتوانی بو یه که مچار پرووی کچهی ببینین. جا نه گهر نه ویش ههزی له ئیمه کردبا دیارییه کی بو ده ناردین، زور جارن سیویکی سووری بوخۆش بوو.

هیلا شلوومبیرگیتر: نه تو که نگه یه که م سیوی سوورت وه رگرت؟

ماملی: له ته مه نی بیست، بیست و یهک سائیدا.

[ژنی ماملی که له و ماوه یهیدا ده گه ئمان دانیشتوو و به وردی گوئی هه ئخستوو، روخساری به پیکه نین گنجی تی ده که وی و لاتاویکی داوی: "وهک نه من ده تناسم، ده بی ههشت سالت بووی!"، ماملیش زهردهی دیتی و ده تی: "دوایه بویه هیندهم سیو ده درایه، چونکه به ئاشکرا گۆرانیم ده گوت. جاری واشبوو ماچیکیان ده دام، له پاشان وهک شای شاییم به خۆم بوو."]

هیلا شلوومبیرگیتر: نه دی نه نگه چتان ده دا به کچه کان؟

ماملی: زۆرتر سابوون، عه تر یان ئاوینه یهک.

هیلا شلوومبیرگیتر: بوچی ئاوینه؟

ماملی: تیشک و ئاوینه بو ئیمه نیشانه ی چاکی و پاکین. بویه له زه ماوه نیشدا ئاوینه له پیش بووکی پاده گیرئ. جاری وایه مائه بووکی ئاردی به سه ر بووکی داده کهن، هه تا مندالی زور بی.

هیلا شلوومبیرگیتر: له زه ماوه ندی "بادام" ئ شیرنیات و پووتیان به سه ر بووکی وه رده کرد؟

ماملی: به تی، نه وهش به و مانایه یه که بووک وهک شه کری شیرن بی، به پووته کهش مائه بووکی ده یانه وی نه وهی بگه یه نن که له پیناو کچه که یاندا له هیج خه رج و زه حمه تیک ناسله مینه وه. دیتت که نه بابیکیان به سه ر بووکیدا هه لاویشته؟

— وه بیرم نایه.

— نه وهش بهو مه به سته ی بوو که ناره زوویانه یه که م مندال کور بی. وام چاو لی مه که! نه وه هیج پیوه ندیبه کی به ئابینه وه نیبه. بویه که له دیهاتی کاره قورسه کان به ده ست پیاوانه وه باشتر به ریوه ده چن، نه و جار له بهر نه وه شه که ئیمه کورده کان پیاومان ده وی بو خه بات له پیناوی رزگارکردنی کوردستاندا.

" لیره دا دیمه نیکم دیته وه بهر چاو که شهش مانگ له وه ی پیش له مه هابادی، له ماله برایه کی محهمه دی ماملی، دیتم: براکه ی له کن ژن و کورده کانی له سه ر فه رش چوکی دادا و له بهر خولای پاراوه که کورده کانی وه ک قوربانیی بو کوردستان لی قه بوول بکا. که سیش قسه ی ده قسهیدا نه کرد، به پینچه وانه وه، ژن و کورده کان پینان شانازی بوو.

ماملی ده ست به سه ر کچه چکو له که ی دادینی و به ئاشکرا ده لی: "به لام نه من کچه کانم زور له کورده کانم خوشتر ده وین."

هیلا شوومبیرگی: هیج کایه یه ک هیه که تایبه ت به کوردان بی و نه نگۆ له رابردوودا له مه هاباد کردیتان؟

ماملی: به لی، کایه ی میرمیرین، کایه یه کی یه کجار سیاسیه.

هیلا شوومبیرگی: کایه یه کی سیاسیه؟

ماملی: کایه یه ک که به رده وام له لایه ن حکومه تی ناوه ندیبه وه قه ده شه ده کرا، نه و کایه یه ش دوا جار دوا ی شه ری دووه می جیهانیی لیره به ریوه چوو. "میر" یانی حاکم و سه ردار. حاکمیکی راسته قینه بو کوردستان هه بوو، به لام میری گمه ده نیو خوماندا هه ئده بزێردرا. نه و میره ناوچه ی ژیر ده سه لاتی خو ی دیاری ده کرد، وه زیر و ویشکه رنی

هه بوو، به هه موویان هه وئیان ده دا وه پیکه نینی خه ن. نه گه ر میر پیکه نییا، کایه که ته واو ده بوو. نه من قه ت میرنکم نه دی پیکه نی. دوا یین میر، سه دیقی سیاسه ری، له گه ره کی مه دا ده ژی، چه ند مال نه ولاتر، نه و له و ده میوه هیشتا هه ر پینته که نیوه. میرمیرین گمه ی مندالان نیبه، له هه موو دیهاته کان ده یکه ن و چه ند شه و روژان ده خایه نی. زور جارن ده و ده مهیدا ده ست پنده کا که کوردیک زیندانی ده کری. ره خه نه ده ربړینیکه، وه ک دامه زرانندی حکومه تیکی دیکه، ده ی ده سه لاتی سه رکوتکه رانه ی حکومه تی ناوه ندیی تاران، وایه. میری گمه ی ئیمه میری راسته قینه ی، که به بی قانون و به نه و په ری درنده ییبه وه له مه هابادی حکومه تی ده کرد، ناچار کرد زیندانیی سیاسی نازاد بکا. به و چه شنه که ده سه ته یه کی دیاریکراو له لایه ن میری گمه وه کورتانیکی که ری ده گه ل خو یان ده بن و ده چنه کن میری راسته قینه و پینده ئین: "ته تو یان ده بی نه و کورتانه ی له خوت نیی یان ده بی زیندانییبه کان نازاد بکه ی." نه ویش ناعیلاج ریگای دووه م هه ئده بزێری. له جه نگه ی

گه مه ی میرمیرین دا هه موو دوکان و بازار داده خران، له هه موو شوئنان ده خورا و ده خوراوه، هه ئه پهرکی و زه ماوه ند ساز ده بوون. له ته واوی دیدا قسه ی خوش ده کران، به و قسه خوشانه ده یانه ویست میر وه پیکه نین خه ن. ده نیو نه و قسانه دا نه قلی زور پیسیشیان ده گپراوه.

[ماملی پالده دانه وه، پیده کهنی، به لام به هیچ چه شیک نایه وی یه کیک له و نه قلانه بگپرتنه وه.]

بو ده و نه مه ندان شانازی بوو که له کاتی نه و جیزنه دا پوول و خواره مه نییان به خشیباوه. نه گهر به مه یلی خویان نه وه ییان نه کردبا، میری گه مه پیواوی خوی ده سه ر ده کردن، هه تا پوولیان لی نه ستانده بان، پاشان نه و پوول به سه ر هه ژاراند ده به خشراوه. بزانه،

نیمه هه ر نه و ده می به و گه مه یه ویستوو مانه حکومه تی تاییه تی خومان، عه داله تی تاییه تی خومان، ریکخراوی تاییه تی خومان دامه زرتین و خومان رابینین، به لام به چه شیک که گالته و خوشیشی ده گهل بی. بویه ترسی حکومه تی شای سه بارت به گه مه ی میرمیرین زور به جی بوو.

هیلا شوومبیرگیتر: ویده چی وه ختی وهی هاتبی که نیوه دیسان میرمیرین ده ست پی بکه نه وه.

ماملی: هه قته، ده بی ده ست پی بکه یه وه...

[له بهر خویه وه ده چی ده فکروه]

هیلا شوومبیرگیتر: نه ری گورانی کوردی تازه هه ن که باسی نه و شه ری دواپی بکه ن؟

ماملی: نه من هیشتا شیعریکی وام له سه ر نه بیستوهه. نه گهر "هیمن" یه کیکم بو بنووسی، ده توانم ده سه جی بیکه م به گورانی. نه گهر نه تو جاریکی دیکه بییه وه، به بی شک زورمان ده بن.

ماملی

بیهروز کورد نه حمه دی

له گه ل ئیوه مه هۆگرانی دهنگ
به چاوی دلوو ببینن نه ههنگ!
بۆچی ده گه پین به شوین ئوستووره
ئه و تراویلکه یه به کجار زۆر دووره
ویلی دیتنی کامه نه ستیره ن؟
ئینگۆ که به دل، به گیانیش لیڤه ن
له کام زه لکاوه چاو له قه ژالن؟
له شوین چهن بۆقی گرژ و خوین نالن؟
پرسن له باپیر، کاتی جیژوانی
به دهنگی کێ کج هاته که وانی؟
چاکی له بیره ئه و داپیره تان
کێهه لرفه ی دهنگ ده یخسته پیران
تۆشه ی بایشووبۆ کوی رۆشتبایه
ته نیا ههر ده بوو دهنگی وی بایه
دایکتان که خه می ده ره ده ری بوو
به سی شریته کانی ئه و له سه ری بوو

تۆش که ئیستا که مۆدپرن و ژیری
میرانگه که ی چاخی باپیری...!
باسی سی نه وه و نه سلێ کورد ده که م

باسی موسیقای ئه سلی کورد ده کهم
باسی "ماملی" به ده کهم به حسره ت
ئو له گه وره یی بوته حسره ت
له بردی سووری مه هاباده وه
دهنگی به سۆزی هات به باده وه
په لگه زپینه ی خاکی موکریان
باللی راکیشا بو گشت کوردستان
به وهش نه وه ستا ماموستا که ی دهنگ
بیشکه و هه لۆرکی گرتنه بهر ئاههنگ
باشووری ئاخنی له سفا و له شوور
ناوبانگی نه وای گه بیشته وه باکوور
وشه و ههم واژه ی شاعیری هه ژاند
شیعری ته پریانی به کوردان گه یاند
ئو بو چرینی چریکه ی دژوار
له رزه ی چه هچه هه ی دهرده چوو له زار
به بی تیز و فیز، مه جلیستارا بوو
زستانی دهنگی له به هارا بوو
له کاتی چرین، زهرده و پیکه نین
هه ر له خۆی جوان بوو پیایوی خوین شیرین
داخوا چهنده ژن ئاشقی بووبن
به ره و پروو که که ی سه لای ئو چووبن
چهنده لای کورد به نه وای "ماملی"
خۆیان هه لداوه به لاوک و لیلی
یا چند کیزۆله ی ناسک و نازدار
به سۆزی "ماملی" گه بیستوونه هه وار
دهنگی "ماملی" و باللی په روانه
سرتنه و ناسکی لای جیزوانه
دهنگی "ماملی" و ناسه ی دیاران
سوکنایی ده ری غه ربی شاران
دهنگی ماملی و وه فای مه یخانه
هه ردووک تیکه لئ وه کوو ئه فسانه
بانگی ماملی و بانگی مه لایان

فهرقیان فرهس وهک زهوی و ناسمان
ئهم بانگی دلّه و له دلّ ده نیشی
ئهوینان رهخساوه بو کار و ئیشی!
دهنگی "ماملی" ههتا ههتا به
زاد و زیادبوونی له پیشه نایه
ئهگر خاپوور بی دنیا به جاری
ئهگر له مه و پاش باران نهباری
ئهگر گوئستان وشک بی و بولبول لال
ئهگر وشکارو دا له مال و حال
ئهگر نهخۆشی و پهتا پهیدا بی
ئهگر ژمه نان ژهر تیندا بی
ئهگر بیرووی دوو بالی ئهوین
ئهگر ون بین به هار و هاوین
نه نیا یهک ده زمان ههیه بو چاره
ئهویش ماملی و سۆزی قهتاره
هو هۆ ماملی، جهزرتی مهزن
ئهوینی دلی گه لیک پیاو و ژن
تۆ ناچی له دل، تۆ ناچی له گیان
به دهنگی تۆیه مانا دهگری ژبان
خۆزگه به دهنگت من ده درام ته ئقین
چونکه به دهنگت من هاتمه سه ر دین
دینی نهوای تۆئه ی ئهفسانه ساز
ئهی نهینیه که ی ههزار نیاز و راز
ئهی "ماملی" یه که ی چیرۆکی ههستان
مادام تۆ دهژی، دهژی کوردستان

بیهروز کورد نهحمه دی هاوینی ۲۰۱۵ ی زایینی

بو "ماملی" ی خوشه ویست

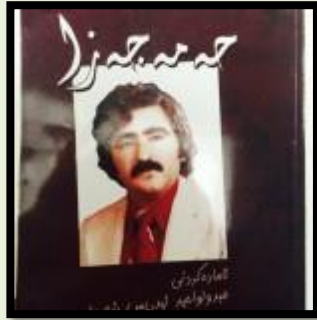
حوسین به خشی

کاتزمیر سیی پاشنیوه رو سیهه م روژی ریبه ندانه
شایی و شین تیکه ل به یه ک بووه هاتووچویه، هورووژانه
له ههر کووچه و کولانیک دا کوری ماته م و گریانه
دیسان، مه هاباده ده گری کوردستانیش بوی به ژانه

ناقه گولی ناو گولزارمان بولبولی خوشخوانی مالمان
هاندهری ههستی بیدارمان هه وینی عیشق و دلدارمان
بیرخه ره وهی روژی شادمان به دواي شکانی کومارمان
له شایی، هه لپه رکی، له شین ماملی ده بوو به میوانمان
قازی، هیمن، هه ژاره که ی موکریانمان له نامیزی بگرن وا هات، بولبوله که ی کوردستانمان
نیوه، کورد و کوردستانان، به مه سپارد نیمه ش، به نیوهی ده سپیرین، بولبولی جوانی گولزارمان

رنکه وتی: ۲۴ ی جانئیوری ۱۹۹۹ - نالمان

هه مه جهزا

له گه ل سه ره هاته گویم دهنگی تارئ
به خور گریا و دهیلاوان بو قه تارئ
پاشان زانیم نهو گریه و سۆزه کییه
نهو تارژه نه، تار زه نه که ی ماملیه
ونم خاله بو ماملیه، بویه وا به کول ئه گری
به ئی رۆله، ههستم دهگری، تارم دهگری، پهنجهم دهگری
پهنجهم بو تار، تاریش بو من و منیش بو هونه ری ماملی
بو ته نیایم، بو بیگهسیم، بو بیره وه ری چهند سائی
چلۆن ده بی من نه گریم، ههزار یادگاری وا له لام
له وه ته ی هه م تارژه نیم و به دهنگ و سۆزی نهو ئاشنام
من ده زانم چ که لی نیک که وته ناو نه م هونه ره وه
خۆم ده زانم چهند ئاواتی له گه ل خوی برده گله وه
من ده زانم چهند دلشاده نیستا بی خه م و په ژاره
دهست له ملی کوپ و برا، میوانی هیمن و هه ژاره
عهسکه ره چویر اغا بیوک، ئا مه مه د حه مه ی تار زهنگ
دوانیان به ماملی شادن و نه مانیش نه گرین به بیدهنگ

ریکهوتی: ۸ مارچی ۱۹۹۹ - هیترلیو - دانیمارک

ناسؤ له گه ل بولبوول بؤ روهى به ريز: محمد ماملئ ماموستا:

محمد سعيد نجارى (ناسؤ)

بولبوول بالندهى ئيسك سووك
سينگ پر نه وای دندووك بچووك
ئوینداری گول و گولزار
له سه رما و بيدهنكى بيزار
تينووی خوناوهی پهلكی گوول
سروود خوینی مه دره سهی دل

شه يدایی به يانانی به هار
دل پر نالهی کؤ بووی شهوگار
سه ربه ستی بادهی ئاوهنگی
شاره زای کوچهی دلتهنگی
بوچی نهوا و نالته نایه
ديسان به فره و هازهی بایه
ديسان سيخواره و خهزه لوه ر
ديسان گراوی باخ به دهر؟
ديسان سابلآخ سهر به ته مه
ئوپر ای سه نفونی غمه

دىسان دوور كەوتى له خۆشى
يان تۆش (بۆ ماملى) رەش پۆشى
نالېى چىن ئەم گەر مەشىنە
بۆ نالەى گەرووت غەمگىنە
بېرى شىرى لى نەزىبى؟
مىم رەشى نەپۆشابى؟
يانى ئەم شىن و گىرانە؟
ئى بېرى كانى ئاسكانە

يان مام (ھىمەن) ە ئىتتىزارە
ھەر چاۋە پروانى (قەتارە)
بولبول باندەى پر ئاھەنگ
ئەى گۆرانىبېرى دىل تەنگ
وەرە با تېھەلگەين پىكەو
گەر سەرمايە و ئەگەر شەو
بە ئاھەنگى مۆسقى ئاخ
بگىن بۆ بولبولى (سابلاخ)
بگىرى نەم، تۆى تۆى، ورد ورد
بۆ مۆسقى رەسەنى كورد
گرايان؟ ھاوار ھەست ناھىلې
ئاۋارە بووم له دواى خىلې
دەلېن كى تازە وەك جاران
خۆش دەكا مەجلىسى ياران
چاۋى شىعر چۆن نەكا گل
لە گىراني مەرگى بولبول
ھاورى تۆبى خوا لىمگەرى
چاۋى رقت دەر نەپەرى
راستە تا گۆى ئاھەنگ مابى
تا بېرى شۆخ و شەنگ مابى
تا بېرى شىرى نەزىبى
(ماملى) نەمرە و ھەر ئەمىنى
بەلام چ بگەم ئەشكى روونم

ئاشكراي دەكەم دەروونم
كۆچى يارى كۆچى سوورە
كۆچى ئەم، كۆچى سروورە

كۆچى سروور غەم ھىنەرە
مەينەت ھىن و شادى بەرە
ھەرچەن ھىند دلتەنگى ناوئ
تا روژ گزىنگى دەھاوئ
تا ھەتاو ھەلبى لە (ئاسۆ)
نامرئ دەنگى ماملې تۆ

شەھى ۳ رېيەندانى ۱۳۷۷ ش، ۲۳ - ۱ - ۱۹۹۹ى زايىنى بۆكان محمد سعيد نجارى (ئاسۆ)

ده کۆچی دوايي مامۆستا محمدماملی دا ههستم به وجۆره بزووت.

رسول رهش احمدی (هه ئوهدا)

دهو ده مهیدا هه ئوهدا بووم له دواي یار
له باتی من تۆکه وتی شین و هاوار
دهو وه ختهیدا بولبول جی دینلی باغی
عه زاده له دواي مریمه سابلای
دهو کاتهیدا بازی بیریان دووره دین
دهو کاتهیدا قه تاره ی فرمیسکم دین
دهو ده مهیدا پراچی پراوی به تالسه
لهو کاتهیدا شاریک که وتۆته ناله
دهو ده مهیدا که کۆچی یاران سووره
لهو کاتهیدا به هار خیل به ره و ژووره
لهو ساتهیدا قه تار گه وه هری باره
دهو ده مهیدا خورشیدی خاوه ر یاره
لهو کاتهیدا نه ختهرم دووره دهسته
خوینی دلم جه وه هری شیعه وهسته
دهو رۆزه ی دا بولبول شیت و شهیدا به
نالیه و شیوه له شاری هه ئوهدا به
دهو رۆزه ییدا پۆلی شین گیر به پیره
پوخساری شار و هکووروی تۆ په شیوه
دهو رۆزه ییدا زه مان گولیکه ییدا

لیی ستاندی وله چه شنی شهخته لییدای
دهو ده مهیدا بوولبول کش و بیدهنگه
په ری شیعرم ده گه ل هه ستم له جهنگه
دهو کاتهیدا شاعیر شیّت و شهیدایه
نالّه و شیوهن له شاری هه لوه دایه
دانا مرکی کووئی دلم به گریان
بوومه پۆلا، هه ناوم بۆته بریان
چهنده خووش بوو به هاران زمزیرانی
دهو ده مهیدا ماملی ده یکووت گۆرانی
گۆرانی نا، شیپۆری خو شه ویستان
بۆته ئاههنگ بۆته لاله به دهستان
کاغه زیکی بنووسن بۆله یلایه
بلین وه ره بۆشین و واوه یلایه
دل ئه گه رچی پارچه گوشتی به خوینه
جیگه ی هه زار ئاوات و سه د به ئینه
چریکه ویژ خه مناکم ده نگت نایه
بو کۆریه کان بو ناکه ی لایه لایه
نابوو تیگت بۆساز ده کهین له عه رعه پ
به ناله مان گوئی فه له کی ده کهین که پ
ساله های سال نه غمه و دهنگی به سوژت
یادو و ناوی هه موو ده مان پیروژت
هه ر ده مینی و له لاما ن یادگاره
تۆهه لکه وته و نموونه بووی بوو شاره
نه غمه و دهنگت سنووری تیپه راندو
هه موو دنیای ده ده ردی مه گه یاندو
ئهن چبکه م که وه ک تو ده ر ده دارم
هه را ده که م که س نایسی هاوارم
دهو کاته ی دا ماملی ده یکووت گۆرانی
چهنده خووش بوو ، به هاران زمزیرانی

بو کۆچی ماملی

(خاله قازی)

چ ههوائیکه له دووری را دی
دهنگ و باسیکه له شار و لادی
وهک دهئین، بولبولی به چریکه فری
ئوهه دیسان، قهلی زستانه قری
ئهوجه له ش وا له چلهی زستانا
“ماملی” چاوی له سهه یهک دانا
هه موو سالییک که به رهو نه ورۆزین
چاوه ریی جه زنی گه لیک پیرۆزین
هه وری رهش دیت و ده تۆرینی هه تاو
رهش ده پۆشن گه لیک دلی سووتاو
“هیمن” ه چاو ده پریته شاری
وا له سهه شانی خه لک دی یاری
چاوه رییه به نه وای سی تاری
“ماملی” بیته و بللی قه تاری
تۆ خوا کاتییک له سهه قه بران
له هه موو شاعیره کان میوانن

یادی لیبکه ن له هه ئۆی دووره ولات
“هیمن” نهو شاعیری ری بواری خه بات
دیته گۆم دهنگی هه زاری موگری
ده ئی نهو شیعه ره له بهر خو ده گری

(له ههوار "ماملی" مریم بیئی
هیئد به نارامی که شیر نه رژینی)
دهورن لاوی هونه رهنندی به ریز
دهس دهنی، سینگ بدهنه پیشی به هیز
چوونکه تازه له سهرووی ئاو هه لدر
نایسن، دهنگی شوان و بلویر
نایه ته گوئی ئیتر نه و لایه لایه
که هه نا مهرگی له گه ل من دایه
ئه ختهر نه و شوخه کچی پیشمه رگه
ئیسته کهش داخه له سه ر نه م جه رگه
به رمه دهن ریگه یی به م زستانه
چوون ههوا تووشه له کوردستانا
که هه موو خاکی ولاتم هونه ره
مه هیلن وون بی هونه ر به و قه ده ره
به هوونه ر ریگه یی خو پا که نه وه
قه لبی دایکی وه ته نیش چا که نه وه

"خاله قازی" له فهوتی مهرجووم ماموستا "محهمه دی ماملی" دا له مزگهوتی سووری مهاباد خویندیوه

بۇ كۆچى دوايى ماموستا محمد ماملئ

سوله يمان مه سرور

رېبه ندانه رېگه شاخته رېگه بهند
زۆر دژواره سهر كهوتنى لئز و لهند
تهزووى ساردى زريان دره و بئ بهزه
بوونه قامچى شوولئ ههرچى دارگهزه
سپرده كا تهرمى بئ گيانى هونهرمهند
نه يما ئيتر نه شئه و سهوزايى زهمهند
به بئ وهى كه بهزى بئ ئه و بهزيو
له شى بئ هيترى بئ قامچيش تهزيوه
كه سيكى دهر د و خهم كردبئ به خيوى
چلۆن ده كرى لهوى دوور بئ به شيوى
دهور يان گرتووه شاگردان به و ره يئله
وه ره ماملئ توخوا جي مان مه يئله
هيمن رويى، ههزار رويى، نه تو بو؟
له جهرگى ئيمه هه لده ستينى بو سو
حه قيقى و خاله مين ناو رېكى نادهن
له گه ل سهد كامبلى ناو رېكى لادهن

هه موو رو يشتن و نه و تان به جي هيشت
به جارى دهر دى هيجران و بهوى چيشت
ههر نه و مابوو بتانگانئ و كه يشتئ
هيمن له و بهر ههزار يش له و نه نيشتئ

له دواى وی زه مزه مهی سحرای کوانی
بهین ناهنگی جیژوانی شوانی
نیترپاچی ده تۆرین، ناچنه کیوی
به کام ناهنگ بکه ونه شوینی چیوی
له مندال لایه لایه هه لپراوه
له لاوانیش قهتار و لاوه لاوه
هه تا ماملی به جوانی بوی به یان بوو
ته شی ریستن له شیرین چهنده جوان بوو
له کانی ناسکان را دینه خواری
به لار و له نجه کیژان گوی به گواری
که چی کۆلوانه شینن چاو به گریان
دلیان چه شنی که بابه و بوته بریان
له ژیلا کاروانیک دی به نه ژمار
بلیی کۆچیک نه بی؟ کۆچی سووری یار
یاریکه دیت و ده پروا و جی ده هیلی
ته واری پیره کانی قهوم و خیل
مریه مهی سابلأخی گهر کوو مابا
به تاوو و تین ده با شینی گیرابا
مهم و زین یش به سیسی له و که نارهن
شهم و شه مزین غه مینن له و بنارهن
نه ما باران هه تا باری و به ریژه و
نه ما گۆمی خولان بینیت و گیژه و

وه فابی شیوه نیگی گهرمی پییه
له ماملی باوه فاتر بو وی کییه
له وه یدواوه کی نه شعاری به سۆزی
بلاوینیتته گوی هاویر و هوژی

سوله یمان مه سروور - له سهر میزی کاری بانکی که شاهه رزی.
پیش ته سلیم به خاک کردنی ماموستا ماملی

پشت له ناسۆ

سینا به هرامی

شهرته نیشتمانیک ساز کهم

که نالا که ی

چاوی تو بی و

یاساکانی

ماچ بیت و خوشه ویستی!

نیشتمانیک پیک دینم

نه نیا رهنگی

لیوی تو بی و

نایینه که ی یار پهرهستی!

نیشتمانیک پاناکه ی

قالیه کی سی له چوار و

سرووده که ی

ناوازیکی "ماملی".

نیشتمانیک

پار له مانیکی هه بی بو دوو کهس و

ناقه یه ک حیزب

ئه ویش عه شق ناوی بی!

سینا به هرامی پشت له ناسۆ

تو له کوپوه

گۆرانی بو عشق ده ئیی؟!
کام خواوهند
ئاواز بو تو دانه نی؟
که تاسهی ههر که سیک نه که م
یان له ههر شتیک وهره ز نه بيم
دل خیرا لیم دیته ده نگ:
په نا بیه بو ماملی!

دەنگى ماملئ

سەيد عبدالقادر سەيدات

بە ئەستۆي تۆۋەنلى كوشتنى مەن
خەمى زولفت كە ئالا بوو لە گەردن
ئەجەل بى دەدرى خۆمت بۆ بەيان كەم
ھەتا پىت وا نەبى پىم سەختە مردن
دەم مەجنونى زولفى بوو پەرىشان
سەرم مەفتوونى بالايەك سەنەوبەر
نە ئەو زولفە تەنافى كرد لە ئەستۆم
نە سايەي سەروى بالاي خستە سەر سەر
لە وەختى مردنا گەر تۆم لە لا پىت
بەلئ ئەو وەختە مردن خۆشە نەك زىن
بە دل سۆزى دەبەن تەرمم لەسەر شان
كە چاوى جوانىكى وەك تۆ بۆم بكا شىن
دەلئ (سەيىد) كە وەسبەت بى بخوئىن
بە دەنگى (ماملئ) م ياسىن و تەلقىن
لە پۇزى مەحشەرا با پى بزىن
فەقەت ئەو دەنگە بوو، خۆشپىيەك كە دەمدىن

ھۇنراوھى سەيد عبدالقادر سەيدات "سەيىد" ئەم بابەتە لە لايان رېزدار "فاروق فرھاد" ھوھ نامادە كراوھ

لە سەر دوندى نائەشكىنە

سەلاج كۆنە پوشى ۱

دەنگىكى خوش ئەگاتە بېستى گويگانم
فېنگى دەكا ھەناوم
ئەبەخشى تىن بە روخسارم
دل پەر لە كۆل، ھاوار دەكەم،
ئەو سۆزى دەنگى كىيە؟
پەپوولەيەك
لە ژىر ھەستى ئەو چرىكە شىرىنەدا
ھەنسك ھەنسك
دېتە ولام:
چۆن نازانى..!
بەزمى خوشى قەنارى بە
سۆزى دەنگى "ماملئ" يە.
ئەلئىم باشە،
تۆ دەزانى "ماملئ" كىيە؟
دىسان ولام:
چۆن نازانم، ئەو پىناويكە
لە شەخسىيەتدا، لە دەنگىدا
لە ھونەر و مۇسقىدا،
بۇ ھەتايە
بىي ھاوتايە.

به بونه ی سانیادی کوچی نه مر ماملی

شاهو قارهمانی

ماملی

ئهی بوولبولی سینه نه خشینى باغى رهنگینی ناوازی کورده واری

ئهی که چریکه ت وه ک خۆت نه مره

هه موو سالیك ٣ ی ریه ندان،

مه لی رووحم هه ئده فری به ره و گلکوی کش و مات

ئهو سالیس وه کوو ئهو چهند ساله ی رابرد،

هاتمه پابووست...

هه ر که نيزیک بوومه وه

ناره ناریک گوی لاواندمه وه

“خۆزگه م به و مه ره ی شیر دئ له گوانی، کابان دهیدۆشی به و په نجه ی جوانی...”

هاتمه پیستر...

سۆزی “هه ی لایه لایه ، رۆله لای لایه که ت ” ده وره ی دام و له بیسکه ی نه رم و نۆلی زریانی سه ر خاکه که تی هاویشتم”

رۆله رووناکی گلینه ی چاوم

به ندی جه رگ و دل، هیزی هه ناوم

ریحانه ی بۆن خۆش، سووره گووله که م

ئاو پریشکینه ی کوولئ دله که م

چۆله مه ی ئه ستۆم ، ره گی جه یاتم

هه نگوبن و قهند و نووقل و نه باتم

خه وی خیریت بی، ده بنوو دره نگه

تا كەلبابەي بەيان بى دەنگە
ئەمجار كە دىتى فرمىسكە كانم دۆپ دۆپ ھاتنە خوارى، وھا درىژەي پىدا: ”
ژىربەوہ رۆلەي ژىر و جوانم
لە داخى لانك دەگرى، دەزانم
دەئىيى بۆ ھەپسەم، بۆ دەستە بەستەم
بەو بەند و ھەپسە، من ھەستە ھەستەم
لە نىو كورد نەبى، دەسرازە نىہ
ئەو بەند و قوفل و قەرازە چىيە ؟
كورم! من بىرم لە تو زىاترە
دەسرازە و لانك بتى چاترە
ھەي لايە لايە رۆلە لاي لايە
گوى گرە پىت بلىم لەبەر چى واىہ
راستە تو نەوہى شىرى ژيانى
نەتەوہى پاكى گەلى كوردانى
بەلام چوونكە كورد، ئە مرۆ بىكەسە،
بەشيان لە دوونىا كۆت و مەھبەسە
بۆيە دەت پىچم تا خووى پى بگرى
نەك تا من ماوم لە بەنددا بمرى
بۆ چارەرەشيت، نەماوہ تىنم
ھەر پىم خۆش نىيە مەرگت بىنم
ھەي لايە لايە رۆلە لاي لايە
ھە زار تىبىنى دووارژزم لايە
كە سەرم ھەئىنا، ھە ژار و ھىمن و مەلا غەفووريش گرمە و لرفە و پرسە و نالە نالىان دەھات و سەرەخۆشيان لىكتەر
دەگرد . . . ماملى!
مەرگ زۆر بى دەسەلاتە
لە ھاندى بەرزايى ھەتاھەتايىتدا
فرىشتەي مەرگ
قەت قەت نەيتوانى
دەنگت بستىنى و ناوت برزىنى...

هه زاران جار سلاوی شیخ له رۆژیکدا له رووحت بی

شیخه (بوکان)

ئومید و ناره زووم وا بوو بمینی گهرچی هه ماوه
نه ویده دهنگی پر سۆزی، گر و سۆزی به من داوه
نهوای ئاههنگی هه به ندیک، چ میلۆدیکه دایناوه
که دهنگوت وا به هاره گوول، مهلی دهنگ، خوئی هه شار داوه
چ رووداویکی ناخۆش بوو، به جیت هیشت گشت متیعانت
له بۆ که عبهی دلت هه دین و پر بوو دهشتی عیرفانت
هه موو هیوای ژیانم هه زیافت بوو له روخسارت
که چی نه مدیت سهر وسیمات، سهرومالم به قوربان
دههسته بۆم بللی تاوی که تۆتویه دل و دیدهم
به دل هاتووم که سهر دانینم، سهر و مال هه رچی بوو بیدهم
که دهنگوت، دلگهرم بووم وهک شووعاعی خهتی خورشیدهم
که رۆیشتی له نیومان تۆ، منیش تاساو و په میدهم
چ په خشان و چ شیعیکه که خۆراکی وجودت بی
نییه وهسفت به هیچ شهئییک که شایانی شعورت بی
دروودی هه مرۆفیکی که دلپاکه له گۆرت بی
هه زاران جار سلاوی شیخ له رۆژیکدا له رووحت بی

شیرکو بیگهس ۱

(ئهو دهنکه ئه فسوناوییهی له بههشت و دۆزه خیی کورد، خۆیهوه هاتوووه)

له دهراڵ و ماههکانی دهقهری موکریانى ئه وین دا

له بناره به گیا و گوڵ و بژوینهکانی هونهری ئهم ولاتهسه به تهم و خه مگینه دا

ههر کوتره شینکهی ئاوازه و

له شقهی باڵ دهدهن و

ههر پۆله کهوی ناو کهرووی بهفره و

ههڵ دهفری،

موکریان لانکهی بهردینی

بهیت و داستان و مهقامه پهنگ ئالهکانی ناو

ئهم زمانه شیرینهی کورده

پهنگه پهگ و بنیچهی

ئهم چریکه و دهنگ و بهیتانه

بچنهوه سه سۆزی نزا و ئالهکانی

سهما به دهوری

ئاگری نیل نیل کردووی

ئاگردانی موغی زهردهشت و

گاناکانی نوپزی خوشهویستی

بۆ مهزداى رووناکی و

بۆ بهکه مچه گزینگی بهیانانی سهر ئهو لوتکه

موکریان و گۆرانی
موکریان و ئاواز
موکریان و دهنگی خۆش
وهک پیکه وه له دایک بووبن وایه
قوله قولی سهرچاوه کانی گهرووی ئەم هونه رهش
هر له ناو رنو و به فری
ئهویوه هه ل قولیون و
دواتر به لوزوه
رژاونه نه گیانی کوردستانه وه
هونه رمه ندی گه وره (حه می ماملی)
جوگه دهنگی ئه و به فراوه و
قوره هاژه یه کی له گۆی زه ماوه ندا زرينگاوه ی
ناقگه کانی میژووی ئیمه یه
ئه و دهمه ی گۆی له و سووتانی رووحه ی ده گرین
ئه و دهمه ی ئەم سۆز و زایه له و گزه بای عشق و باهۆزی ده ربه نده ده بیسین
هه ست ئەکه یین
گۆمان ناوه به لیدانی دلی نیشتمانه وه
گۆمان ناوه به دار و به ردی وولاته وه
گۆمان ناوه به ده روونی کانی و زامی قوولمانه وه
له م دهنگه دا گوولگه گهنم و
دلۆپه شه ونم و
بیبری جیژوان و
تاو ل و هۆبه ی کۆچه ران و
هه لقرچانی دلدارانی وولاتی گوول و خۆله میش ده بیسینه وه
ئه م دهنگه خۆشه
له به هه شت و دۆزه خی ئاوپته بووی کورد
خۆیه وه هاتووه
هر له بهر ئه وه شه
وهک کاریزه ئاوی ژیر زه وینی و بن و بیخی
رووه که کیویله کان
له ناخ و قوولایی دیروکی ئیمه دا زیندووه

دەنگ و ھونەرى (ماملې)
بەردەوام ئەو بېشكەيە رادەژىنېت
كە رۆحى بى ئۆقرەى دىلدارانى تىدايە
من بۆ خۆم
يەككىم لەو كەسانەى
زۆر جار دەبمە گەلایەكى دەم ئەو با و
دەمبات و دەمبات
من زۆر جار لە ناو ئەم دەنگە خۆشەدا توامەتەو و
بووم بە ھەلم و
دېسانەو بە ھەناسە ساردەگانى (ماملې)
بومەتەو بەو دۆپە بارانانى
كە شىئىرى تازەيان لە دەفتەرما
رازاندۆتەو
كە شىئىرى تازەيان لە دەفتەرما
رازاندۆتەو

شىركۆ بېكەس ۲ " ژووان "

كچە شوانى
ئەچوو بۆ جىگەى ژووانى
لە رېگە، چلە نىرگىزى
ووتى: جوانى
نكا ناكەى لە مەمانى
دەستم بگرى و بمبات بۆ
لاى كووپرە شوانى
مەمكى قووتى توورت و سېى
سەرى لە باغى كراسى ... كرىشەو
بردە دەرى
ووتى: وەرە
بەلام با گووند پىيى نەزانى
پۇژى دوايى - نىرگە جار -

خۆشەويستى كچە شوانى
کرد بە چەپک و
لەگەل دەنگى "ماملئ" دا
ناردى بۆ شار

مامۇستا شيركۆ بېگەس

بەستەى يېدەنگى

شەرىف ۱

ئەى بولبولى موكرىانى
دلت پره له گورانى
نه زمانى شيرنت ههيه
نه گويت له دەنگى ئيمهيه
نه شارەزاي دەنگ و باسى
نه ئيدى كەسى دەناسى
به چاوانى چاوه پروانى
بۆ پهنجەرەكان دە پروانى
مەلى داری هەسارى خۆت
به سۆزەوه دەخوينن بۆت
به دلتيكى پر له خوينهوه
گورانى تۆ دەلینهوه
بولبولەكان دەچريکين
له باتى ماملى دەخوين
بهلام نايه له دەست وان
بەستەى گەرم و گورانى جوان

پەلەوهرى داری هەسار
نازانى حەيران و قەتار

بۈبۈلەكانى كوردستان
بالئىدەى گەرمىن و كوستان
ھاتوون بۇ گۆرانى تازە
لەو مائە بى ناز و سازە
دەفپرى لە دەورى ھەسارى
بەر پەنجەرە و سەر دىوارى
ئىستاگە بەستەى يىدەنگى
ئاهەنگى ساردى دلتەنگى
گۆرانى تازەى ماملېپە
كاروانە و ھەر خەمى پىپە
نالەى سازى ئەو ئاوازە
خورپەى دلىكى بى نازە
لە دلەو دەچرىكىننى
بە چاۋەكانى دەخوئى
ئەى بولبولى موكرىانى
دلت پرە لە گۆرانى
ئەمجارەش دەنگت ھەلبىنە
رازى دلت بدركىنە
چى بوو جەرگى ھەلگزاندى
چى بوو زمانى شكاندى
كىپە خەمى نىشيمانى
بوو بە زنجىرى زمانى
چەندەت گوللى پەپەر دىوہ
دلى ناسكت لەرزىوہ
كام پەژارە وای لىكردى
ئاخر چى بەو دەردەى بردى
بۇچى دەنگت ھەلناھىنى
رازى ئەو داخە ناخوئى
ئەى بولبولى موكرىانى
دلت پرە لە گۆرانى
پىت خۆشە دەنگت ھەلبىننى
بەستەكانى خۆت بخوئىنى

ئەي بولبولى بەستەي جوانى
دەنگت بەسراوھ ناتوانى
كام گۆرانى زۆر خەمىنە
دلتەزىن و ماتەمىنە
ھەواي بە سۆزى ئاھەنگى
ناگاتە بەستەي بىدەنگى

بۇ ماملى

شەرىف ۲

دەبوو شادى ھەموو كوردى، لە نىو ئاھەنگى تۆ دابى
كە چى ئىستا خەمىكى تۆ، بە خەلگى چارەسەر نابى
ئەگەر چى دەردى خامۆشى، لە پىرى بى و فەرامۆشى
ئەگەر چى واى لە نىو پەنجەي بەسامى دەرد و ناخۆشى
فەرامۆشى نەكەي ئامان، دلى خەلگى وەفادارت
ھەتا دل لىدەدا بابى، چرىكەي دەنگى جار جارت
ھەلۆي دەنگت كە ھەلدەفرى، بە جى مابوو ھەموو سازى
لەبەر چى وا بەجى ماوى لە ھەر ئاھەنگ و ئاوازى
لە شەوگارى مەھابادا، لەمىژە دەنگى تۆ نابە
كەچ و كۆلانى ھىستا كوو چرىكەي تۆي لە گوى دايە
بە يادى سەردەوى جاران وەرە ئەو دەنگە ھەلپىنە
دلى كۆلانەكەنى شارى تامەزرۆ بلەر زىنە
شەوى ھەلپىنەو دەنگى چرىكەي خالۆ رىبوارت
دەبا بگرىتەو دەيسان ھەزاران پەنجەرەي شارت
دەبوو شادى ھەموو كوردى، لە نىو ئاھەنگى تۆ دابى
كە چى ئىستا خەمىكى تۆ، بە خەلگى چارەسەر نابى

مامۇستا شەرىف حوسىن پەناھى

بو ماملئ

عبدالوا وهيسى

شوان شمشالئ وه لاناوه
بيرى نازى لئ شيواو
بولبول به يانان نا خوينئ
لقى گوئى ناله رزئى
شوان له شايى هه ئناپه پئ
بيرى ناچنه بانهمه پئ
له خپرو دوئى ده زميران
كچ و كور ناگرن گه پى ديلان
چونكى نئ ماملئ نه ماوه
هونهر مالى لئ شيواو
ئهى نازه كئ بلئ قه تارئ
كه غهم له دئى خه لك بتارئ
نازه كئ بلئ لايه لايه
كه ماملئ ئبتر قهت نايه

هامبورگ - ئالمان

دهنگی به سۆزی ماملی

عه بدوئا وهیسی،

کاتی وه رزی بانه مه په، چۆن ده بی شممال نه بی؟
ئه وه هواره چۆله واره، که بی ری مه یلی نه بی

مامی شوان، له سه ر لوتکه ی ره وه ز دانیش تو وه
کوونی شممالی گیرا وه، که دهنگی ماملی نه بی

کی هه یه تازه به جوانی باسی نازی شه و بکا؟
که سی شک نابهم له وه هواره بیجگه له ماملی نه بی

هه مو که سی وا خه ریکه کۆچی ماملی له بیر کن؟
سه ر "مه خاکۆ" و "سپی سه نگ" و دووندی "قه ندیلی" نه بی

زی پری به نرخه دوو ددانی "زینه بی" له میزو باوی نه ما؟
بیجگه له دهنگی به سۆزی مامۆستا ماملی نه بی!!!

عه بدوئا وهیسی، ئالمان، شاری شتوت گارت ۷ - ۱۰ - ۲۰۱۲

په نجهی "وریا"

هه تا که نگی خه می تو له و هه واره
ده لئی په شمالی هه لدرای قه راخ شاره
له دواي کۆچکردنی تو هونهر مرد
نه ماوه ده نگی که بوت بلی قه تاره
بولبولی سه رچلی گول چۆن بخوینی
لیوی هه واداران ماملی هیند خه مباره
له مه لبهندی هونهری یادی تو دا
ته نیا "وریا" شوینی په نجهی دیاره

۱۷ - ۱۲ - ۲۰۱۴

“بۆ ماملی”

عهبدوئلا تاهیر عومەر

دهنگی کئی بئی سهر به خو بیټ و رهسهن ئاههنگ بلی؟
کوردواری بئی و زولال بئی، وهک چریکهی “ماملی”
دهنگی توپه ههنگری پهنگی زهوی و خاکی منه
بست به بست دهشت و نزاری په دهکا چهشنی شنه
ماملی گیان دهنگی تو بوو سهدهزار شوخی ههژاند
زۆر به سهرمهستی تهلیسمی ماته می بۆیان شکاند
سۆز و ئاخ و ههناسهی نیو دهروون سهرههژدهدا
ماملی! گهر ههژدهدهی ئاههنگی ئاواز و سهدا
بهستهکانت بوونه وێردی پیر و لاو و جوانهکان
بوونه ئاههنگی کریکار و نهوای دهم شوانهکان
بوونه تیشووی رۆحی ریبوارانی ریبازی ئهوین
بوونه نهشئی کۆری دلدارانی پیک شادبوون له ژین
بهرزه نهستیرهت له ناسمانی هونهر ئهی ماملی
ناو و ناوبانگت له بهرزایی له بهرزایی بهرهو خوار ناگلی

عهبدوئلا تاهیر سوئتانه دی ۱۹۸۱

محمد زيويى

تۆ نامرى ماملې
دەنگ و سۆز چرىگەكەت
شاد و خەمگىن نەغمەكەت
بەرۆژ ھاورىيى سەفەرمەن
بەشەو ۋەك خەو لەبەرمەن
لە باخمدا گوئى تۆ
بولبولى سەر چلى تۆ
تا ھەبىم لام نامرى
نەمرى ماملې نامرى

ههستی زامدار

مهلازهزا

له میژه بییری وهک جارن به تامه زرو و به گوول نییه
چۆله که ی ئیسک سووک سهرمهست، به بۆی عهتری سوونبول نییه
له ههواری شهنگه بیریان، بۆی میخهک و سمل نییه
شینی ئیستای بولبولی مهست، بۆ ماملی یه، بۆ گوول نییه
گوچی سووری زور زامدار بوو، هیشتا هه زامداره ههستم
موفته خهرم سهرم دانیم، له پیناو ویست و مه بهستم
گهر کۆمه لئ شیخ و مهلا فهنوای کووشتم سادر کهن
بی پهرهوا ده لیم پاش نه لالا، زیرهک و ماملی پهرهستم
ئه بیامی پیریم تالتر له، رۆژانی لاههتی و بهرخی

کلهم له کهس نییه چونکوو، گهر دوون وای بۆم گهران چهرخی
به دل نهقدیسی ده کهم من، ناله شکینئ و بوداغ سولتان
بهرزترین مهکان ناگاته، بهرزی ئه و دوو شوینه نرخی

مهلا رهزا

ناسر هیسامی

ئیره ئیستا
گو له گه زیزه یه ک، ته نیا
به دهم شنه ی شه ماله وه راده زیت و
له خه ونیدا
ده ست له ملی کانی ده کا.
سه رده مانیک
ئیره گوند بوو.
له م ته ختاییه به رینه دا، گو فنه ندیکی گه وره گیرا.
سروه ی سه ما گه شت بووه به ر په نجه ره ی هه موو مالان.
گه رمای نیگای دلدارانه ی کچ و کوپ و
په نگی سه وزو سووری به رگ و
شه پوله ئاوریشمی ده نگی ماملی
له ناسمانی ئه م گونده دا تیک ده هالان.
زان به دلیم!
کوپه گه نجه کانم هیندیکیان هه ر...
هه ر به پیوه شکانه وه.
کیژه کانم، وه ک گیای تینوو، وشک بوون و
وه ک شوپه بیی وه رزی پایز پرووتانه وه.
ئاواییه کesh...
پوژیک هاتن ویرانیان کرد.
دوای هه موویان

ئەمجار ماملى بە خەفەت مرد.

لېرە ئېستا

گولە گەزىزەيەك، تەنيا

بە دەم شەنى شەمالەوہ رادەزىت و

لە خەونىدا دەست لە مىلى كانى دەكا.

نەناسراو ؟

ھونەرى ئەم شىعرانە ناسراو نىيە، خۇشحال دەيىن ھەر كەس زانىارى زياترى ھەيە، ئاگادارمان كاتەوہ

ئەو ورىنگەي بولبولىش شەيدا دەكا يادى بەخىر

بەو چرىكەي تۆزى خەم بەربادەدا يادى بەخىر

چۆن نەخۇشە ئەو پزىشكەي دەنگى دەرمانى مەنە

شۆرەسوارى دەشتى ئاھەنگ و نەوا يادى بەخىر

بۇ ھونەر مەند، زىنى خۇش دەس ناكەوى، ھىمەن دەلى

شىعەرى ھىمەن، دەنگى ماملى بۇنەما، يادى بەخىر

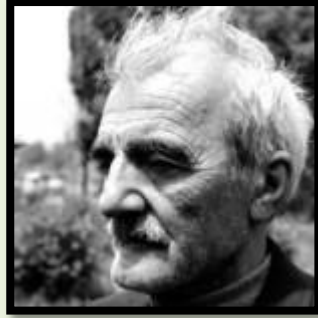
بولبولى باغى ھونەر بىشكىنە ئەم بى دەنگى

ئەو دەمەي لالە بە دەنگت رادەزا يادى بەخىر

چۆن بىزىم بى تۆ گولم ئەورۆ لە گۆلزارا نەبى

دەنگى گۆرانى و قەتارى خۇش ھەوا يادى بەخىر

هیمن یادم بکه ن

لهو دهمه یدا پیاله ددرین له پیاله
لهو دهمه یدا لیوتان به باده ئاله
لهو دهمه یدا کۆری شادی ده بهستن
لهو دهمه یدا سهرخوش و موستی مهستن
لهو دهمه یدا که ده گرن باز و دهروان
لهو دهمه یدا دهست ده گپرن له بهروان
لهو دهمه یدا دهس له بهژنان وهر دینن
لهو دهمه یدا بهرکۆزه ده ترازینن
لهو دهمه یدا گه پری ره شبه لهک گهرمه
لهو دهمه یدا دهکشون کام په نجه نهرمه
لهو دهمه یدا دۆ ده که ونه خۆرانا ن

لهو دهمه یدا که دهکوشن گوئمه ی رانا ن
لهو دهمه یدا تامه زرو ن له جیژوانان
لهو دهمه یدا بهخووه دهکوشن جوانان
لهو دهمه یدا گر ده گری مهیل و تاسه
لهو دهمه یدا تییک هه ئنگون هه ناسه
لهو دهمه یدا که ده مژن شه کره لیوان
لهو دهمه یدا نه بن له مپهر و نیوان
لهو دهمه یدا پۆلی بیریان راده برن
لهو دهمه یدا کیژ چاوتان لی داده گرن
لهو دهمه یدا گوئ هه ئده خه ن بو تارئ

له و ده مه یدا (ماملی) ده لۆ قه تارۆ
یاد م بگهن ، یادی منی دور ولات
یادی منی ری بواری ری گه ی خه بات
یادی منی بی به ش له خو شی و شادی
یادی منی سه و داسه ری ئازادی

مامۆستا هیمن موکریانی

“شینسی هونه ر”

هه مزه ناگوشی

توخوا شوانه به نه سپاییه

هه ستیکی بی گوتایی

نالنه بدمینه له شمشال

تیکه ل که هه نیسک و خه یال

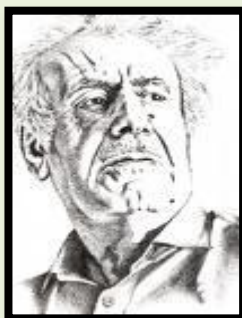
به نه رمی په نجه ببزیوه

بدوینه نه م که ژ و کیوه

له پیده شت بوو یا له که لی

بیژه، نامری ماملی

جا چ بکه یین؟

مامۆستا هه ژار موکریانی

له هه وار ماملی مریم بیئی
هیئد به ئارامی که شیر، نه رژینی
جوانه چارۆکه به دابی بلباس
له په ری میشی ته نک تر بی کراس
پهنگی خۆش بیته په نای دهنگی خۆش
شیئ و شوورن ده می خۆش، بیر و هۆش
بهسته یه کی من ئاوازی ئه و
رازی دئخوازی من و سازی ئه و
وه رگرین باده له ده ست مه یگی پری
خۆش و مه ستانه بلین چهند دپری

مامۆستا هه ژار موکریانی

ناوازه کانت ناغای ماملی

کوردۆ سه ره بنی

ناوازه کانت ناغای ماملی
میوانن لیمان، له در له مالی
هه موو ماله کان، ناوه دان ده کا
بۆیه ئەم خه لکه، دۆعات بۆ ده کا
ده ئین ماملی، سه فهرت خیر بی
جیگا و مه کانت، به هه شتی به رین بی
گۆرائیه کانت، گشت به سه ره هانه
لای هه موو خه لک، وه کوو خه لانه
نه وای سیه راویت، گشتی زی پینه
بۆ رۆح بلاوین، هه وینی ژینه
هه ر چوار پارچه کان، تۆیان خوش ده وئ
که گویت لی ده گرن، دلیان ده سه ره وئ
هه ر هه موو خه لک، نزات بۆ ده که ن
تا له قیامهت، پیشوازیت بکه ن

کوردۆ سه ره بنی ۲۰۱۵ ی ۱۲ ی ۲۰۱۵ پیشکەش به برای خوشه و یست وریا ماملی -

ھەئبەستوان:

عارف ھەئەبجەيى

سالاوت لى بىت ئەى شۆرەسوارى ھونەر
ئەى دەنگ و سەدات وەك شەھد و شەگەر.

بەجىت ھىشتم لە ناکا، لەدەشتىكى چۆل و بىابان
بەرەستى ھەر تۆ بوى، ئاقە بولبولى خاكي كوردستان.

ھەر تۆ بە ئاوازي جوانت، كۆرپەى كوردانت ئەلاوان
بە كۆچى دوايى تۆ گىانە، فرمىسك ئەرژى لە دو چاوان.

ئىمەى دىسۆزى گۆرانى و شىغرى زۆر جوان و بەقامت
پەيمان ئەدەين بپارىزىن گشت ئاوازه جوانەكانت.

ھونەردۆستانى بەرپىزت گشت بەجارى خەفەتبارن
لەكۆچى دوايى تۆى نەمر سەرچەم ھەموو لىوبەبارن.

سەرەخۆشى ئەكەن لەيەكتەر لە بزربون و نەمانت
بەلام لەدەندا ھەر ماوى سمويند بىت بەھەردو چاوانت.

مامۇستا محەممەدى ماملى

دڭخۆشكەرن وتەكانى ناو گشت گۆرانىيەكانت
كە فەرموتە ھەموكاتى بەيانىان و ئىوارانت.

ھەردەم داواكارىن لەخوای گەورە و مەزن و بىمەكانت
كە بەھەشتى بەرىنىيى خۆى بکاتە جىيى پشودانت.

ھەزاران سلاو لەخۆت و لە ھاوړى كۆچكردوۋەكانت
شاعيران و ئەدىبان و ھونەرمەندانى كوردانت.

سليمانى ۲۱ فېبرۋارى ۱۹۹۹

خه لاتی هونه ری ماملی بوته جامی کیمیا و بهرد ده توینیتته وه.

نووسینی: بیهرووز کورد نه همه دی

ماملی کیمیا، بویه خه لاته که شی بهرد دهکا به زێر. به لام نه گهر نهو خه لاته کیمیا و که میابه به نه لماس بدری، زێر و یاقووت و دور و مرواری لی ده که ویتته وه.

جا کیمیا و نه لماس و زێر و دور و یاقووت و مرواری لیک بهائین و ببن به یهک، وهک سکه یهکی درهوشاوه لی دی که لایهکی خالقی و لایه کیشی ماملی یه.

ئیستا وهرن نهو سکه شکوداره هه لدهن و بیگرته وه، ده بینن هه ر لایهکی سهیر ده کهن ته نیا تریفه ی مانگ و تینی هه تاو و شه پۆلی هه ناو و هزری نهوین و سروشتی ژین و له زه ی دل و لیژمه ی باران و نووری به فر و گهرمای گر و نه سیمی پاییز و زهنگی کاروان و له نجه ی جانانه و تامی ماچ و سۆزی دایک و سازی زهنگین و له نجه ی یار و چراخانه ی جیژوان و بلویری شوان و نازادیی په پووله و شه ده ی لار و خورپه ی تاسه و سرته ی با و سروه ی شه ما ل و فیتکی سیبه ر و نارامیی ناسک و بزهی ساوا و پشکووتنی ددار و... په لکه زێرینه ی هه تاوی جهوت ناسمانان ده بینن.

مه زههر و ماملی خالق و همه ن

به رۆژ و به شهو، سهردهم و زهमे ن

ماملی و مه زههر رچه پسین

هه ر دووک به دهنگیان رهنگینی دین

یهک به ناسکی و شه پۆلی ناواز

یه کیش به دهنگی پر له سیحر و راز
دوو دهنگی نهرم و نهویندارانه
که پرووگهی ههموو نهویندارانه
حه مه حه ماسهی چریکه ی نهوین
مه زههر مه زهه بی ئاهه نگی نی ژین
له سه هر یه کیان چیرۆکی کهمه
له دیرۆکدانه مه زههر و حه مه
دیرۆکی پاکی دهنگی ئاشقان
چیرۆکی بهر زتر له حهوت ئاسمان
ستران بیژانی ههتای کوردستان
دوو کهوی شازی گهر میان و کوستان
دوو نه رخهوانی بهرزه بالای دهنگ
نه قله بازانی به قیمهت و سهنگ
نهویندارترین کوترانی هونهر
له سهر تا پی یان نه نیا میوه و بهر
به دهنگی وانه فرمی سک زو لاله
بو نه خشان دنیان زمانم لاله.....
خه لاتی ماملی خه ملیوتر و ته مه نی مه زههر دریز تر بی....

بیهرووژ کورد نه حه ده دی ۲۰ ی ۱

مامه له کردنی بهر پرسیارانہ له تهک هونهری "ماملی" دا

نووسینی: نه جم محهمه د

له سالیادی مهرگی هونهرمه ندی گه وره و نه مر "محهمه دی ماملی" دا به پیوستم زانی له ریگهی نویسی نه م بابه ته وه په یامیک ناراستهی هه موو نه و هونهرمه نده گورانیبیژ و موزیکارانه بکه م که گورانیه کانی ماملی ده لیته وه و کار له سه ر گورانیه کانی ماملی ده که ن، چ وهک دهنگ، چ وهک موزیکا پیان بلیم:

تکایه گورانی و میلودی و هونهره که ی ماملی مه شیونین. بهر پرسیارانہ مامه نه بکه ن له گه ل هونهره بهرز و جوانه که ی ماملی دا. شایانی گوته زوریک له هونهرمه نده گورانیبیژ و موزیکرانه کان وهک دیارده یهک روویان کردوته و تنه وه و کارکردن له گورانیه کانی هونهرمه نده دیرین و کوچکردوووه کان که هونهرمه نده ماملی ش یه کیکه له و هونهرمه نده که زورترین هونهرمه ندی گورانیبیژ و موزیکی کار له سه ر بهر هه مه کانیا ده که ن و زورترین لاسایکه ره وه ی هه یه.

من ووتنه وه ی گورانیه کانی ماملی و کارکردن له گورانیه کانی ماملی دا به کاریکی نورمال د زمانم هاوکات به زیندوو مانه وه و زیندوراگرتتی ناودهنگی نه و هونهرمه نده د زمانم به مهرجیک گورانیه کانی نه شیونیریت و به جوانی کاری تیادا بکیریت وزور جار له په روشی و خوشه ویستی یه وه گورانیه کانی ماملی دهوتریته وه تائیره نورماله به لام نه وه نورمال نیه که به نارزه وو مه زاج دهسکاری گورانی و میلودی هه کانی بکیریت و بشیونیریت و به ناوی گوران و تازه گه ری و سه یکی تایبه تی خومه وه یاری سه یروسه مه ره به ناواز و گورانیه کان بکیریت یان خراب و سه قهت گورانیه کان بووترینه وه یان ناستی به رزی ناوازو گورانیه کان دابه زینیریت بوناستیکی لاوازو نزم چ وهک دهنگ چ وهک موزیکا.

گهر بهو شیوهیه کار له بهرهمهکانی ماملی و هونهرمهنده نهمرهکانی تردا بکریت نهکردنی باشتره له کردنی . تۆ نهگهر نهتوانی تهوزیفیکی نیستاتیکی و نهکادیمی بکهی له گۆرانیهکانی ماملی دا وا باشتره واز لهوکاره بهینیت و دهستی بۆ نهبهیت و بهدوای دهنگ و سهبکی خۆتا بگهریت وبدوژیتهوه باشتره لهوهی شاکاره هونهریهکانی هونهرمهنده دیرین و گهورهکان بشیونیت.

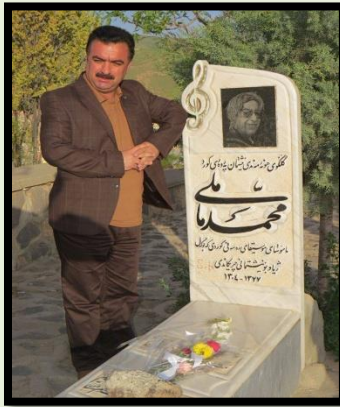
هونهرهکی ماملی ناستیکی بهرز و جوانی ههیه و ماملی گهلی شهونوخونی و ماندووویون و نهزیهت و زهحمهت و نازاری لهگهڵ گۆرانیهکانیدا چیشتوو و داهینانی تیداکردوون و بهرهمهکانی تیکهڵ بهرۆح و سایکۆلۆژیای تاکي کۆمهنگای کوردی بووه وهک گوولی لاوواو له یادگارکانمان نالاوه و چهندهها خاترهی تال و شیرین و بیرهوهریمان لهگهڵیاندا ههیه.

تکایه رۆح و سایکۆلۆژیا و یادگارکانیشمان لهگهڵ گۆرانیهکانی ماملی دا مهشیوین واز لهوکاره دزیوه بینن چونکه ئهم کاره دهچیته خانهی شیواندنی شاکاره هونهریهکانی ماملی. باشترین کاریک بکریت بۆ خزمهتکردن به ماملی و هونهرهکی نهوهیه کهسوود لهدهنگی ماملی وهربگیریت و دهنگهکی ههنگرین و لهگهڵ موزیکای نوێ و ئۆرکسرای هاوناههنگ بکریت و دواتر کلیپ بۆ بهرهمهکانی بکریت.

به م شیوازه دهتوانین خزمهتیکي گهوره به ماملی و هونهرهکی بکهین نهک بهشیواندن وخراپ وتتهوهی بهرهمهکانی ماملی. بهداخهوه گویم لههههندی هونهرمهههه بووه بهشیوهیهکی زور سارد و سر و خراپ و لاوازگۆرانیهکانی ماملی دهئینهوه. تۆ نهگهر بتوانیت بهشیوازیکه باش و جوان گۆرانیهکانی ماملی بلیتهوه و ههقی خۆیان بدهیت و بهشیوهیهک لهخزمهت هونهرهکی ماملی دابیت کاریکی باشه و تۆ نازادیت.

من پیم وایه دهنگ و هونهری ماملی موکی خهکی کوردستان وکۆمهنگای کوردیه و بوتهه کلوتورو بهشیک لهژانیان بویه مامهلهکردن لهگهڵ دهنگی ماملی دا کاریکی ههروا ناسان نیه و کاریکی گهوره و پر بهرپرسیاریهتیه و نازاد نین لهشیواندنی هونهری ماملی دا چونکه هونهری ماملی موکی ههموو مانه و پاراستنیشی له شیواندن ئهرکی ههموومانه.

نیمرو ۱۸ سال تیپه ر ده بیته به سه ر کوچی دوایی هونه ر مهندی مه زن محهمه دی ماملی

محهمه دی ماملی (له دایکبوون ۱۹۲۵ - کوچی دوایی ۱۹۹۹) هونه ر مهندی گورانی بییژ، مه قامیژ کورد، خه لکی مه هاباده. ماملی له سالی ۱۹۲۵ز به رامبه ر به ۱۳۰۴هه تاوی له یه کیک له گه رکه کانی شاری مه هاباد به ناوی (خری) له دایکبووه. ماملی ناوی محهمه دی کوری سه عید کوری عه لییه. خویندنی سه رته تایی له قوتابخانه ی په هله وی و سه عاده ت له مه هاباد ته واو کردووه. نازناوی ماملی له بایرییه وه بوی ماوه ته وه، وهک خوی باسی دهکات که باوکی نه خوینده وار بووه و کاتیک سه رژییری گشتی هاتووه بو نووسینی لی پرسیوه ناوی خوت و باوکت چیه نه ویش ووتیه تی سه عید مام عه لی، نه وانیش نووسیوانه سه عید ماملی چونکه زمانی فارسی پیتی (ع) له قسه کردندا به کار ناهینن نیتر خه لک له وه به ولاره هه ر ده لین ماملی. محهمه دی ماملی پیاوکی له سه رخو و هیمن و لیبوره بووه و زور به وه فا بووه به رامبه ر خزم و دوست و ناسیاوه کانی. ماملی سی ژنی هیناوه. دوا هاوسه ری که تا نیستا له ژیاندا ماوه ناوی نامینه خانه. هه روه ها جهوت کور و دوو کچی هه یه. نه مهش ناوی هه ندیکیا نه (عه ریز که به خانه ناسراوه، خه سه ره، چالاک، وریا، نه جات، شه ونم، خوبی) ماملی خوی ده لیت که نه وهنده ناشنای گورانییه کانی ره فیق چالاک بووم به خوشی نه وه وه کوریکم ناونا چالاک. ماملی چوار برای هه یه ناویان (حه سن، حوسه یین، موته لیب و جه عه ره) وه خوشکیکی هه یه ناوی تووبایه.

بنه ماله ی ماملی هه موویان له سه رته تاوه تا نیستا ده نگیکی پر جوش و خروش و زولایان هه بووه. هه ر نه م بو مانه وه شه بوته هوی نه وه ی هانی نه م هونه ر مهنده بدات هه ر له مندایییه وه هونه ر بکاته هاوری خوی و بیته به یه کیک له شه ر سواری هونه ری کوردی. یه که م گورانی که ده رگای هونه ری پی کرده وه گورانی (رویی به جیی هیشتم) ه. هه روه ها سه عید ماملی باوکیشی هه ر ده نگی خوش بووه. ره حمانی براشی واته مامی محهمه دی ماملی نه وهنده ده نگی خوش بووه دانیش توانی قه لادزی نه وه ی هاوسی بوون و له دووریش ده هاتن شه ویان له لای رۆژ کردووه ته وه. محهمه دی ماملی له سه رده می رژی می پاشایه تیدا چند جاریک به ند و ده ست به سه ر کراوه و دوور خراوه ته وه.

ماملی له سالی ۱۹۶۳ هاتوووته قه لادزی و چهند ناههنگیکی گپراوه و پاشان چوووه بۆ شاری سلیمانی و سهرحنار و لهویش چهند ناههنگیکی گپراوه. ماملی زۆر ناشنای خه لیلی سهددیتی و رهفییق چالاک بووه وه گۆرانیهکانی تایهر توفیق و عهلی مهردان و سهید عهلی نهسغهر کوردستانی و محهممه د عارف و تهحسین تههای زۆر به دل بوون. له هه ئبهستیشدا هه ئبهستهکانی (وهفایی و سلیمانی شارهله و ماری ناغا و گۆران و هه ژار و هیمن) ی لا پهسهنده و له زۆر گۆرانیدا بهکاری هیناون. ماملی خاوهنی زیاتر له ۷۰۰ گۆرانیه.

یادی “ماملی” و چه ند بیر هوه ری یه ک

نه جم محهمه د

دیاره من نهوسا و نیستاشی له گه ل بیت یه کی ک بووم له شهیدایان و ههواداران دهنگی هونه رهنندی گه وره (ماملی) له شاری هه له بجه دا له هه فتاکان و هه شتاکاندا خه لکی هه له بجه زور چه زیان به دهنگی ماملی بوو گۆرانیه کانی ماملی له زۆریه ی شوینه کاندا لینه درا له گازی نو و قاوه خانه کاندا، له سینهما و له دوکانی شیرینییه کاندا، له سهیران و دانیشه کاندا به جۆریک دهنگی ماملی بووبوه به شیک له ژبانی رۆژانه ی خه لکی. منیش وهک لایکی تازه بیگه یشتوو و زور شهیدای دهنگی ماملی بووم و له زور دانیشه و ناههنگدا گۆرانی ماملیم دهگوت کاتی که خوینکار بووم و له شاری سلیمانی دهخویند له بهشی ناوخوی، شهویکیان ناههنگی گه وره مان سازکرد. سالی ۱۹۸۴ له گه ل گروپیکی موزیک گۆرانی (لاله به دهستان) م خویند. ناماده بووان زور به دلیان بووو. سالی ۱۹۸۷ له هه له بجه (تیپی موزیکای شه م) ناههنگیمان ساز کرد بو ماوهی ههفته یه ک. له و ناههنگه دا چه ند گۆرانیه کی ماملی گوترا. من له و ناههنگه دا به سن گۆرانی به شداریم کرد، به لام گۆرانیه کان گۆرانی ماملی نه بوون. نه وهی شایانی گوتنه بیلیم نه وه بوو که، له و ناههنگه دا چه ندین دیاریم پیشکش کرا. دیاریه کان هه مووی لام به نرخ بوون، به لام نه وهی که زور به لاهه وه گرنگ دهینواند، خانمیک بوو که زانیبووی من شهیدای دهنگی ماملیم، کتیپیکی گۆرانیه کانی “ماملی” ی پیشکش کردم که نووسینی کاک “سامیلی ماملی” بوو. نه وکات تازه نه و کتیبه ده رچوو بوو. گه ر هه له م نه کرد بیت، کتیپی (تویشه به ره ی ماملی) بوو.

دوا به دوا ی کیمیا بارانی هه له بجه نیمه ی هه له بجه یی ناواری ولاتی ئیران بووین. پاشی شاره وشا کردنیکی زور له کوردستانی رۆژه لات و خوارووی ئیران، نه مچار له شاری (کامیاران) ی نازیز و له نۆردوگایه کدا گیرساینه وه. رۆژیک له ناو نۆردوگادا له ژیر خیمه که ماندا دانیشه تبووم بیرم له وه کرده وه که بچم سهردانیکی “ماملی” بکه م. بو نه و مه به سته مۆته ت و به لگه ی دوو رۆژم له دهفته ری (ئیداره ی) نۆردوگا وه رگرت و که وتمه ری به ره و شاری (مه هاباد). دیاره شاری مه هاباد

له شاری کامیارانه وه زۆر دووره. سه رهتا چومه شاری (سنة) له سنه وه بۆ شاری (سه قز) شه ویک له (نوردوگای سه قزیشدا) مامه وه له مائی هاوړی یه کی هه له بجه یه که (کاک جه لال) بوو. بابه ته که م بو ئه ویش باس کرد ئه ویش پئی خوش بوو له گه ئمدا بیته. بو به یانیه که ی له گه ئ هاوړی که م دا چوینه شاری (سه قز) له وئ ناویشانی مائی هونهرمه ندی گه و ره (مامۆستا ره شید فهیزی نه ژاد) م وه رگرت زۆر تامه زۆر بووم که به دیداری به ریزیان شاد بم به ئی به ناویشانه که له گه ئ هاوړیکه م مائی مامۆستا ره شید فهیزی نه ژاد م دۆزیه وه به داخه وه مامۆستا له وئ نه بوو به سه فه ریکی هونهری شاری سه قزی جئ هیشت بوو بو به شاری کردنی له (قیستی شانیکی هونهری که تاییه ت بوو به کاره ساتی هه له بجه) .. دواتر له شاری سه قزه وه به رپئ که وتین بو شاری (بوکان) ی نازیز ویستمان له سه ر (نالئه شکیته) سه ردانیکی گۆره که ی (زیره ک) بکه ین.. که بازگه به کی ئه وه نزیک بوو به داخه وه ریگه یان بیته داین.

دواتر به رپئ که وتین به ره و شاری مه هابادی خوشه ویست .. که گه یشتینه شاری مه هاباد .. چوینه (مهیدانی چوارچرا) له وئ ناویشانی مائی مامۆستا ماملیمان وه رگرت گوتمان له (خیابانی مه وه لوی .. کوچی ماملی) یه ئیمه زۆر تامه زۆر بووین و به ناویشانه که مائی مامۆستا ماملیمان دۆزیه وه .. ته قه مان له ده رگادا چهند جاریک به داخه وه له وئ نه بوون .. دوا ی پرسیارو سوړاخ کردنیکی زۆر له ده رو دراوسی بو مان ده رکه وت که پاش که میکی تر ماملی ده گه ریته وه دیاره چووبیه یه کی که له سه یرانگاکانی نزیک شار که به داخه وه ناوه که یه له یاد نه ماوه .. له گه ئ هاوړی که م مامۆستا ماملیمان به ئینی که و داومانه تا به دیداری مامۆستا ماملی شاد نه بین نارۆینه وه ئیمه نه وه هه موه ریگه و زه حمه ته مان کیشایته .. که میکی له پیش مائی ماملی وه دوکانی (قه ناد) شیرینی یه ک هه بوو که دوو کوری لای ئی بوو له وئ دانیشتین و به دهم شیرینی خواردنه وه .. که وتینه گه توگۆ .. دوا ی نزیکی کاتر میزیک چاوه نواری ماملی له و دوکانه دا خاوه ن دوو کانه که گوئی نه وه (ناغای ماملی) هاته وه .. ئیمه زۆر خوشحال و شادمان بووین که خه ونه که مان هاته دی و به دیداری ماملی شاد ده بین .. یه که سه ر له دوو کانه که وه ده ره اتین و به ره و بیر ماملی رۆشتین دیار بو ماملی هه وائی پئ گه یشتبوو که میوانی هاتوه و خه ئکی (هه له بجه ن) .. که ئیمه به ره و رووی ماملی ده رۆشتین براده ریکی تریش که خه ئکی (قه لادزی) بو ئه ویش له به رده م مائی ماملیدا چاوه پوانی ماملی بوو وه ک ئیمه .. هه رکه ماملی ئیمه ی دی به روویه کی خوشو و وگه ش و پر بزوه به ره و رومان هات و پیشوازیه کی گه رمی کردین و نه ملاو لای یه که تریمان به گه رمی ماچ کردو دواتر فه رمووی ئی کردین بو مائه وه و چوینه مائه وه .. ماملی سه ره تا باسی خوی کرد گوئی (من له ژیر چاودیریدام من نه گه ر له مه هابادی دوور که ومه وه ده بیته حکومت ناگادار بکه م گه ر بی ئیزنی وان مه هاباد جئ هیلم گرقتم بو دروست ده که ن) و چهند سه عاتیکی له خزمه ت ماملی دا بووین وگه ئی گه توگۆ مان کرد له باره ی (هونه رو شیعو گووانی و سیاسه ت و کاره ساتی هه له بجه وه) به دهم قسه کردنیشه وه (گیلاسیکی خوشمان) ده خوارد که ماملی بوی دانا بووین .. دیاره ماملی کاره ساتی هه له بجه زۆر کاریگه ری له سه ردانا بوو زۆر هاوخه می و هاوسوزی بو ئیمه ده ربیری وئیدانه ی نه و تاوانه ی کردووزۆر په خنه و گله یی و تووره یی هه بوو له (حکومه تی روسیا) له وباره یه وه ووتی :- (شوره ی زۆر بی هه ئویسته به رابه ر به کاره ساتی هه له بجه .. و بی ده نگه له ناست نه م

کاره ساته داو نیستاش هه رپشتگیری له رژی می سه دام ده کات).. من (هه رگیز نهم هه لوسته ی ماملیم له یاد ناجی) به داخه وه نه مانتوانی (گۆرائی) بلین چوون بنه مائه ی ماملی (پرسه یه کیان) هه بوو به داخه وه کامیرامان پین نه بوو تا چهند وینه یه ک بگرین بۆ یادگاری من تانیستاش (نه وه داخیکه له دلما) که نه مانتوانی وینه یه کی نه و رۆژه جوانه بگرین که هه رگیز دووباره ناییته وه...

دیاره من کامیرام پین بوو به داخه وه له یه کی که له بازگه کاندایین وه رگرتم ودواتر نه یاندامه وه که زور وینه ی تیا دا بوو. زه هه موویم له کیس چوو.. به داخه وه نه وه ده مه ش ته که نه لۆژیا هینده پیشکه وتونه بوو که وینه گرتتی خیرا هه بیت

.. تا وینه بگرین .. له به رنه وه ی ئیمه مؤنه ته که مان ته واو ده بوو نه مانده توانی بمینینه وه له شاری مه هاباد و ده بوو له کاتی خۆیدا بگه شتینایه ته وه نۆردوگای (کامیاران) بۆیه نه مانتوانی هه له ستودیۆدا له گه ل ماملی وینه بگرین وه هه م نه مانتوانی نه وشه وه شای ماملی بمینینه وه نه و زور خوکی کردین و ته کلیفی لی کردین بمینینه وه . دیاره ئیمه زور هه زمان ده کرد به لام نه مانتوانی زور به داخه وه دواتر مالاوایمان کردو ماملیش له گه لماندا هات تا نزیک بازار دواتر نملاو لای ماملیمان تیر ماچ کردو مالاوایمان لی کرد و پیاسه ی چهند جیگه یه کی شارمان کرد .

دواتر به ریکه وتینه وه بۆ شاری بۆکان له ویشه وه بۆ سه قزله وی مالاوایم له هاوری که م کردو له وی وه به ره و شاری سنه که وتمه وه ری له ویشه وه گه رامه وه شاری کامیاران, ماملی هونه رمه ندیکی زور نینسن دۆست و ساده و کۆمه لایه تی بوو.. دیاره من زۆریک له وینه ده که نه کانی ماملیم کۆده کرده وه و زور وینه ییم لای بوو به داخه وه دوا ی کاره ساتی هه ته بجه و دوا ی چهن دین جاری تر ناواری و شهری ناو خۆیی نه و وینه هه مووی له ناو چوو چهند دانه یه کی نه بیت که به پینوستی ده زانم لی ره دا دایه زینم وه ره وه ها من تانیستا چهن دین بابه تم له سه ر ماملی نووسه و له رۆژنامه کاندایا لوم کردۆته وه له وانه

۱- ماملی پانۆرامای عه شقمان

۲- ماملی و شیعر

۳- ماملی و هیمنی شاعیر

۴- ماملی و هه ژاری مۆزیکا

۵- ماملی و مامه له کردنیکی ته ندروستانه له ته ک هونه ری میله تانی دی 6- چهند وینه یادیک له ماملی) به رزو به ریزه یادی هونه رمه ندی گه وه محمادی ماملی...

ماملی، دهنگیک وهک نمهی باران

نووسینی: باست هه مه نه ریب

نازیز کۆچت له ناکاوه
هیشتا قسهی زۆرمان ماوه
شه و درهنگه و بهم زستانه
ناسمان توورپه و خرۆشاوه
دهستی له خۆشی بهرداوه
سه فەر مه که، جیم مه هیله
پیکه کهت، باریک، پر داوه:
(بارانه و به فیره دایداوه
ئاوی رۆدخانه هه ستاوه
بۆ کوئی نه چی بهم لافاوه؟!)
هینده شیرینی، هینده به نازی
دنیات گرتوو به گالته و بازی
ئیمه هیشتا که سه رگه رمی ماچین
تۆ که وتوو به نهرمه گازی
ناشتیت ناوازه و ده گمه نه
که چی هه ردهم بۆ شه پ سازی
ئه و ده مه ی پیک هاتینه وه:
(به ماچ و دوو ماچ لیت نابم پازی
له سه ر سینه کهت ده یکه م ده سبازی)
من کوشته ی نیگا که ی ئه وم
ئه بمه غولامی چاوانی

نامه زروم له باوه شی کم
لیو خه مه سهر لیوی جوانی
له ژوانی دهستی له ستو کم
سهرم بنیمه سهر رانی
ئه و بیټ خوم بجمه پیشوازی
که چی حه یفی:
(گورتی هات رابورد، کوپریم، نه مزانی
غهمی ئه ویشم که وته سهرشانی)
ئیمه هه موو، دهروونمان مه شخه لی ژانه
پیکه نینمان ناچاریه، تیکه لی قولی گریانه
خهمی گشتمان، خهمی به رزی نیشمانه
ئم ولانه ههر به ئاشتییه وه جوانه
عشق هه وین، نازادی خوراکی گیانه
لیناگه رین دوژمانان، چیژ بینین له م ژبانه
ناخر نامی راستی ژبان، پیک گه شتی نازیزانه:
(خوشه بجمه کن یارم، ناکریت له بهر زهمانه
توشی به لایه م مه که، با نه بجه تیر و تانه)
که گوئی له دهنگی تو ئه گرم
ناسوده یی نهرم نهرم
به سهر جهسته مدا ئه باری
شادی ئه لی تا فکه ی زه لمه
به ناو ناخما دیته خواری
ماملی نهرم،
چریکه ی شیرینی گه رووت
خه یالیم ههروه کو قه تار
ده باته کونه هه واری
(له و ده مه یدا گوئی هه لده خه ن بو تار
له و ده مه یدا ماملی ده لی قه تار).
..... ۱

ئم دهقه له سهر ریتمی گورانییه کانی ماملی نهرم نووسراوه. دهقی ناو که وانه کانش له گورانییه کانی وه رگیراون، جگه له

دیری کوتایی، که شیعری هیمنی مهزنه.
گورانی شاری دن، شیعری سهید کامیلی نیمامی یه

ھەوارى (قەتارەمان) خالى

نووسىنى: ھۆگر كاوانى

وھك بولبول ھەموو فەسلى ساڭ دەپچرىكان بۆ وھسلى يار
بەلایەلایە و ئاوازی جوان دەى لاواند، كىژ و كورى ديار
زەمانە شاگولكى دايىنى، فەلەك زۆر بېوھفا بوو لىستاندىن.
پاشى چرىكە و دەنگى تۆ، دل بەكى خۆشكەين.
سوتاوم، گویمدا دەنگى تۆ كەمىك ئاسودە بووم
تۆش كۆچتىرد، بەكۆچى تۆ ئاورم گرتەوہ.
ئەوسال چەند سالە غەممان رەفېقە
مەستورى ئامان مەستورى گيان
نەبىرى دەچىتە بەرىرى، نە گوول عەترى دەرىزى
نەشوان بلویر دەژەنى، نەبولبول دەخوینى
ئەودەنگەى چرای مەجلىسى كوردان بوو كوا؟
يادى بەخىر
لەو دەمەى دا گوئ ھەلدەخەن بۆ تارى
لەو دەمەى دا (ماملى) دەلى قەتارى

يادم بکەن، مامۇستا ھېمن

مامۇستاي گەورە زۆردەمىكە ژىكانى (تار) گوئ وھكو جاران ئاودىرناكەن، لەبەر ئەوھى ماملى نالىت(قەتارى)، بولبولە
خۆشخوانەكەى كوردان بەجەستە بەجىھىشتوین و ميوانى تۆيە، بەلام ھۆنراوھكانى تۆ و چرىكەكانى ئەو بۆ ھەتاھەتايە،
لەياد و بېرەوھرى مانن و يادتان دەكەين.

بلویری شوان

کاتیگ دوو شاکار ناویتهی یه کتر دهبن دونیایهک له جوانی و پاکی دهخولقینن، نهویش دوو شاکار له دوو مروقی بهرز و گهورهی کوردهواری، دوو مامۆستای پر له داهینان له بسوارهکانی خویان، دوو داهینهری شاری مههاباد، دوو کوری گهورهی ناوچهی موکریان، مامۆستایهک لیوان لیو له بیرى جوان، رینیشاندهری کیژ و کوران مامۆستایهک که له وشه دنیایهک له جوانی بهرهم هیناوه، له گه ل بولبولیکی خوش خوان، داهینهری ناوازی زۆر جوان.

مامۆستا هیمن و مامۆستا ماملی. گیانیاں شاد.

بلویری شوان

نیوه شهوه، دنیا خامۆش
دینه گویم ئاههنگیکی خوش
ئاههنگیکی گیان پهره وه ره
شادی هینه، خهفته به ره
ئاههنگیکی دلنهوازه
تاره؟ یۆلۆنه؟ یا سازه؟
نا ... نا ... ئاههنگی بلویره
جا وه ره گوئی بو رادیره
ههزار خۆزگه به خۆت شوانه
که به و مانگه شهوه جوانه
دانیشتووی له سه ر ئاوه ل دیر
په نجه ده بزوی له بلویر
ده گه ل ته بیعت هاوده می
شادی، به که یفی، بی خه می
ئاغاش به نۆکه ر ناگری
وه ک من له داخا نامری
وه ره شوانه هه موو شه وی
نیوه ی شه وی، کاتی خه وی
له و کیو و نواله زه نویره
تی تی توورینه له و بلویره
له سه ر ترۆپکی نه و کیوه

په نجه له بلوئږ بیزووه
با کیوه که ده نگ داته وه
شاعیریش خه و بیاته وه

هیمن

کۆمه لهی هونه ری میلی کوردستان، بۆنه ی یادی "ماملی" ی به پیره برد.

ناماده کردنی: جهزا کهریم (جهزای ساز)

به ناماده بوونی ژماره یه کی زور له روشنبیران و هونه رمه ندان و هه واداران می ماموستا ماملی، به ناماده بوونی به ریز "بابه کر دره یی" به ریه به ری گشتی روشنبیری و هونه ر و نوینه ری سه ندیکای هونه رمه ندان، مه راسیمی سالیادی ماموستا ماملی نه مر به ریه چوو.

کاتر میتر ی پاشنیوه ره یو له قه وه خانه ی کولتووری فه رمانبه ران به هاوکاری کۆمه لهی هونه ری میلی کوردستان نه و یاده یان شکۆدار کرد.

سه رته تا له ریگه ی داتاشووه وه کار و چالاک و ریو په سه مه کانی سالانی رابردوو هه ر له دانانی پرسه بو ماملی نه مر له سلیمانی و دواتر چله ی ماملی و سالیاده کانی پیشوو و فلیمیکی دیکۆمینتاری نمایش کراوه. دواتر به ریزان بابه کر دره یی و ماموستا عه بدوئی حه مه باقی وتاریان له سه ر گه وره یی هونه ری ماملی پیشکesh کرد.

دواتر گه نجیکه مان ناساند به ناماده بووان که له شارۆچکه ی "بازیان" نیشته جینه و له خۆشه ویستی "ماملی" ناونه ووه (ماملی).

پاشان هه ریبه ک له هونه رمه ندان سه ایلی ماملی (قه ره داخی)، سالی چایچی، نه رمین ره زا، یونس بوراقی، وه ستا جه بار و سه ید عومه ر چه ندین گۆرانی ماملی یان پیشکesh کرد وه کوو شوینکه وتووایی ریه بازی هونه ری ماملی.

کۆمه لهی هونه ری میلی کوردستان

ماملی زیاد له هونه ری یک

نووسینی: خالد محهمه دزاده

ماملی ههر دهنگ و ئیستاتیکی هونه ری نیه، هیندهی ئاوینهی میژووی دوینی ئیمهیه به زمانی هونه ری له راستیدا نهسته مه له ماملی تی بگهین تا وهفایی و هیمن و ههژار نه خوی نینه وه. نهسته مه لهم دهنگه سیراوییه تی بگهین تا میژووی موکریان نه خوینینه وه

تهنیا به تیگه یشتن له رۆحه کۆچردوو دهکهی وهفایی و ناڵهی جودایی هیمن و بو کوردستانه کهی ههژارو و "نهو گوتهی که مه شهوری گشت عالم بو" ه له گه وره یی ماملی و قوتابخانهی ماملی تی دهگهین.

له راستیدا ناگری گوئ له ماملی بگرین بی نه وهی سهید کامیلی ئیمامی و حافظ مه هابادیمان خویندبیته وه ماملی تهنیا قافییه ره دیف ناکات بو نه وهی به ندهکانی یهک بگرنه وه، به لکوو نهو هونه ریانه میژووی سیاسی ولاته که مان بو دهگهیریته وه. نهگه ره هیمن و ههژار به شیعر کۆمارمان بو دهگهیرنه وه / ماملی به دهنگه کهی کۆمارمان بو دهنه خشینتی

هه ربۆیه تیگه یشتن له ماملی پینوستی به رۆشنیرییه کی گه وره و پاشخانیکی فراوان له خویندنه وه هه یه.

ده ئین نه مپو ساپروژی (مردن) ی ماملی یه.

نووسینی: ماموستا بینروز کورد نه حمه دی

له ئه ده بیاتی فارسیدا به حق گوتراوه:

مرده آنست که نامش به نکویی نبرند.

واته مردوو ئه و که سه یه ناوی به چاکه نابردی.

له کامه مائی کورده واری دا که ته نیا لاچاویکیان له هونه ری و گوی بو موسیقا رابگرن، نه گهر دهنگی ماملی یان بیست به شیوهی جوور به جوور باسی ناکهن و رحمه تی خوشه ویستی بو ناینرن و ته نانه ت کهس و کاریشی بهر نه و رحمه ته ناخن؟

ههر پیریکی ئه م کوردستانه وه نه وزی به بیر و بیره وره بییه کی تافی لاوه تی و جیژوانی دلداری خوی دابی، بی شک سرته و لرفه یه کی دهنگی ماملی ی هاتوته وه بیر.

ههر گه نجیکی ئه م نیشمانه به کیژ و کوره وه که خوی بو جیژوان ساز دهکا، له ههر ههنگاو یکدا زه مزه مه دی ئاهه نگیکی ماملی یه له سه ر زاریه تی بو ئه وه ی که گه یشته جی، نه و زه مزه مه یه وه ک دیارییه ک پیشکده ش به یار بکا.

راسته، ماملی به بیچم و له قالبی فیزیکی دا تازه بهر دهستان ناکه وی که به بزه جوان و دل هه ژینه که ی و سیما میهره بانه که ی، هه ئداته سه ر چرینی قه تاره و لهرزانه و باسی بیری یان بکا.

یادیک له ناوا بوونی نه ستیره یه کی ناسمانی هونه ری کوردی

مامۆستا محهمه دی ماملی

به لّام که دهنگی له سهدان هه زار مائی کورده واری دا و له سهدان رادیۆ و تلفیزيۆن و سایتی کوردی دا بلّاو دهکرتته وه، هه مان نه شه و گه شه به دلّ و گیان ده دا که له مه جلیسی خۆیدا بلّاوی دهکرتته وه.

راسته، ماملی ده لّین کۆچی دوایی کردوه. به لّام ئیستاش و هه تا هه تایه هه ر شیخ و مه لا و دیندار و بی دینی کوردیک که توژیک به هزی هه ست و ئیجساسی ئیسانیی ته یار کرابی، دیته زیاره تی جه زه به ی دهنگی و له نه نییی ترین قوژنه کانی گیانی جوانیی په رستانه ی دا چیژ و تامی دهنگی به زهنگی ماملی وهک بانگی بو بولی به یانان ده چیته هه ناوی و گیان و پۆحی دهگه شینیته وه.

راسته، ماملی ماوه یه که سه فه ری کردوه و تازه له کۆری ناشقان و به زمی یاران و کۆی دۆستاندا به دیی ناکری، به لّام به دنیایی ئه وه هه موو تاسه و هه ناسه یه که له دووی دهنگی سیجراویی ئه وه، به شه و پوژ و مانگ و ساڻ له گه رما و له سه رما، له شار و له شاخ، له لایه ن پیر و لاوه وه به یان دهکری، وا دهکا که ماملی بگه ریتته وه و دیسان به زمی هه ناوی مۆسیقا برازینیته وه. ئه ویش ئه وه دم ده بی که خه نک له دهنگ و مۆسیقای نا په سه نی دهسکرد و بی فه ر ماندوو ده بن و به ره و کانیی زولائی دهنگانی وهک ماملی دهگه ریتته وه و هه ناوی گیانیان تژیی له تام و مه زه ی چریکه سا ف و له باره که ی دهکته نه وه.

راسته، ماملی ئیتر نییه که وریای کوری هه موو پوژیک بچیتته دهس ماچکردنی و ریشی بو بتاشی و ماچی گه رمی باوکانه ی ئه وه له سه ر گۆنای گرگرتووی خۆی هه ست پی بکا. به لّام یادکردنی به خیری ماملی له لایه ن ئه م هه موو خه نکه وه، هه ر هه موو پوژ و هه فته و مانگ و سا ئیک، بی واده و به واده، به بوئه و بی بوئه، به هه ر بیانوویهک و له سه ر هه ر

ئاواتیک، بو خوی وه کوو نه وه یه که هه موو روژیک ماملی له ناوی خو شه ویستی خه نکدا بشوی، عه تری لی دهی، ردینی بو بتاشی، جله کانی له بهر که ی، عهینه که که ی برا زینیته وه، پیلای بو جووت که ی و پاشان له ته به ق و که شه فی زیو و زیو دا له سه ر سه ری راگری و به کووچه و کو لانی شاردای بی به ی هه ئوا هه ئوای پی بکه ی و له ژیر چه پله ریزانی خه نکدا بیهینیته وه، نه و جا لیت حالی ده بی و تیده که ی که ماملی نه مردوه... نا، نه مردوه. ماملی بو مردن نابی. مردنی لی جوان نیه. نه و جوان بوو. بزه و بی که نینی جوان بوو ئاکار و کرده وه ی جوان بوو. گفت و لفتی زه ریف و له به ردلان بوو.

نه و نه هاتبوو که بچی. نه و نه چوه. نه و ماوه. هه ر ده شین. نیه ده روین، نه و ده مین. نه و به ده ستی خوی نیه، مۆر و میهری خزی پینه. له ناوی زینده گانی خواردۆته وه و هه لبرێردراوه که جار به جار بزه یه ک و گه رمیه ک و

لاوانده وه یه ک و هومیدیک بخاته دلی ریشی نه م روژگاره پر له ئافه ت و وه شوومه یه...

له سائروژی سه فه ری نه و کوتره ته قله بازه دا نه شی بیژین نه و یاری سه فه ر که رده که رو یی، یادی به خیر... ماملی کوتری سه خت و به وه فای گه ل و نیشتمانی کورده و روژیک هه ر ده گه ریته وه. رهنگه له بیچی ماسیگریک دا که دهنگی په ریی ده ریاییه کانی داوه ده وره ی بدن و به ده م زه مزه مه ی قه تاره ی نه و، پۆل پۆل ماسییه کانی که له عه زه ت دهنگ و نه وای ماملی که وتوونه ته وشکایی، بخه نه وه ناو ده ریا و پرگاریان بکه ن....

بیهرووژ کورده حمه دی

۲۲ ی ای ۲۰۱۷

قەتار

ھۆنراوھى: مامۇستا نەمىن گەردىگلانى

“بۇ ھەناسە بەسۆزەگانى محەممەد ماملى”

قەتار

ھەنيسكىكى دىكەشى دا

. زەمان .

جەرگى بە كوچكەوہ نرا

. قەتار .

موچرکىك بە دئيدا ھات

. وەرز .

لە نىو دووگەل و بۇ کوپووزى

بسكى ئالۆزى وشەدا شوارە بوو

. شىعر .

كە بارگەى ھەناسەكانت!

بەرەو ھەوارى بىدەنگى مائئاوايى

پىچايەوہ،

گویت لە قىزەى سەربراوى شىعر نەبوو

ئەوكى نۆتى دەلەرزاند و

بالاى رەشپۆشى گۆرانى

لە نىو چرە تۆزى شىن و سەردوولكەدا

چه مایه وه؟!
ئه و کاته ی نیژگری سیسی دواین سه رنجت
به جی هیشت،
به ته ویلی شوپه بییه که ی چوار چراوه
ناخۆ بالی چهن قه تاری په پوو له ییت
هه ئوهرین و
رژانه نیو قورگی سپی ره شه باوه؟!
ئه و چریکه ناگرینه ی
له نیو گوچکه ی شه وه زهنگا
چه قهره ی دا و
له گه ل سربوه ی نهستیره دهسته ملان بوو،
به شوین خه وونی هه ئوهریوی مانگه شه ودا
ده خولینه وه،
یان لایه لایه بو رۆحی بی نارامی «هیمن» ده کا؟
له ژیر میچی ئه م شه وه قورماوییه دا
ئه وه شانیه ی برووسکه یه
قزی هه ور داده هینی،
یاخۆ زایه له ی قه تاره
شنه ی بالی به ده ماری ناسمانی زاماردا دینی؟
که دلته نگه ی چه پکه پرشنگه ی خه یالیم بوژۆ ده کا و
پشووی گهرمی به رخی بزهم لی ده توری،
رۆحم به تالی برووسکه ی چریکه ته وه ده به ستم
به ناسوگی سامالی ته زووی شیرینا تیده په رم
ده م ده نیمه کانیای زولالی خور و
جوگه ی سه وزی گه شانوه و ئوقره گرتن
به ره و ناخم هه ئده به ستم.
من چیرۆکی ناشق بوون و پشکووتنی چریکه تم
له سه ر لاپه ره ی روومه تی گۆرانیه ک خویندۆته وه:
«شه ویک شیرین
له کوپی ره شه له کی نهستیره کاندا
دوو ده سرۆکه سه مای ده کرد
سه ما، سه ما

بیدهنگ، بیدهنگ

شیرین، سه ما

ناسمان و نه ستیره، سه ما

سه ما، سه ما

بیدهنگ، بیدهنگ

ماندوو، ماندوو

شهونم له کوئمه یان نکا.

رێژنه شهونم

گۆره بزر بووه که ی وه فایی خووساند.

دلۆپه یه ک له روومه تیدا و راجه نی

کاتی سه ری ماندووی غه ری بی هه ئپری،

چاوی کهوت به ره شه له کی نه ستیران

شیرینی دی له سه ر چۆپی

خه ریکی ده سه ره بادانه

ماندوو، ماندوو هه ئده په ری و

شهونمی سه ر کوئمه کانی بوونه خوناو که ی بارانه.

سه وزه شیعیکی هه ناسه ی

هه ئفراند و

له سه ر بسکی ته ری شیرین گیر سایه وه،

چرپه یه کی به گوئیدا کرد

په ری کوئمه ی

وه ک میلاقه گه شایه وه.»

شیرین به که زیه ی برووسکه ی هه ئیکیشای!

له پیاله ی زیوینی مانگدا

شهونمی روومه تی خۆی و

شه رابی هیشووی نه ستیره ی دایه ده ست!

له و کاته وه

بوویه سه ریو ه ی نه ستیره و

تیشکی خۆر و تریفه ی مانگ!

بوویه گزنگی به یان و

چاوی زه ریا و پۆچی باران!
بوویه هه ناسهی گولاله و

ورده شه پۆلی کانیاو و
شهی شابسکی دارستان!
بوویه جریوهی باخان و
هازه ی چۆم و قاسپهی کوستان!
بوویه ته زووی شیرینی ده ماری زهوی،
له بهر ئاوینهی هه تاوی شیعرا گرت
بالات به بالای کوردستان!

ماملی، نه فسانه ی فۆلکلۆری کوردی

نووسینی: سامر هند عهیدی

به بۆنه ی سألوه گه ری کۆچی مامۆستا ماملی

گشت نه ته وه کانی دنیا له که ونه وه تا ئیستا له خائیکی گرینگ دا هاوبه شن؛ نه فسانه کانی فۆلکلۆر که چیرۆکی قاره مانه کانی گهل و نیشتمان له خو ده گریته وه که بهم زمانه دانراوه یان خود له قوناغیکی میژووی نه م نه ته وه له زمانه کانی تر وه رگی پدرا وه ته وه و بوته ته هی نه م نه ته وه یه.

گۆرانکاری له ئاست نه فسانه کانی نه ته وه بو نه وه ی شتیکی لی زۆر بی یان چیرۆکه کانی به چه شنیکی تر بگی پد ریته وه، به هاسانی روو نادا به لکوو پیویستی به که سایه تی تایبه ت هه یه که له ناو نه ته وه دا ته مه نیان به سه ر به رن و له و کاته ی که ده ژین بینه ناویننه ی ناواته کانی گهل.

هونه رمه ندی مه زن مامۆستا محهمه دی ماملی یه کی که له م کاسه یاتیانه بوو که له درێژیی ته مه نی پر به ره می خوی قه ت له گێرانه وه ی ناواته کانی گهل له چوارچێوه ی هونه ری خۆیدا نه وه ستا.

هونه رمه ندیک بوو که به ده نگه ره سه نی خوی ناویننه ییکی له پیش هه موو کوردیک دانا تا له ناو هه ئبه سه ته کانی نازادی خوازی و نه ته وه دۆستی که سانی که وه کوو پی ره میرد و قانع و هیمن و هه ژار و گه و ره که سایه تیه کانی تر، خه ونه کانی خۆیان بیینن و له راستیدا بوو به داریک که هه موو کوردیک له ژیر سیبه ری ههستی به چه سانه وه ده کرد.

مامۆستا محهمه دی ماملی

ماملی نه م خالانه ی هاوبه شی که نه ته وه کانی تریش له گه ل کوردیان هه بوو له ناواز و مۆزیکای نه وان هه ست پی ده کرد و به شیوه یه کی بی وینه له ناو مۆزیکای کوردی دهیتوانده وه، به چه شنیک کهس ههستی نه ده کرد نه وان له سه ره تاوه به کوردی نه گوتراون.

ماملی له ناو خه لک دا ژیا و له هیج قوناغیک دا لییان هه ئه برا، هه رچی خویندی چیرۆکی خوشه ویستی گه ل بوو، بویه ش له ماوه ی ژیا نی دا بوو به خوشه ویستی هه موو کوردیک و نه مرۆش که بۆخوی له ناو خه لک دا نه ماوه بۆته نه فسانه یه کی نه مر که له کولتووری کورده واری دا ده مینی.

بۆ نه و که سانه ی ماملی یان ناسیوه، ژیا نی نه و نمونه یه کی له چۆنیه تی ده و له مه ند بوونی کولتووری نه ته وه یه که که دیتنی به ده گمه ن له میژوو دا هه لده که وی، به لام له نه فسانه دا ده ژی تا هه تا هه تایه بیستریته وه.

په وانی به رزی شاد بی.

سامرهنه د.

رێبه ندان ۲۷۱۶

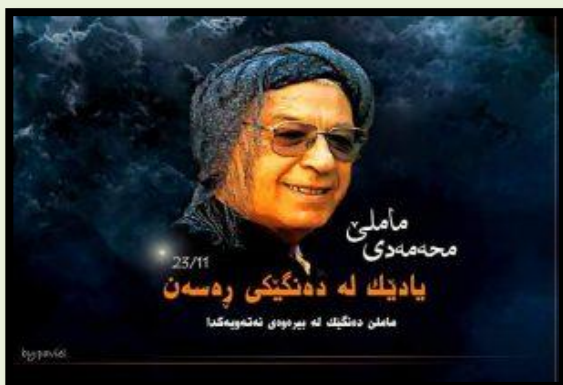
تیپی موسیقای قه لادزی له سهر ناوی "یادیک له نه مریک" بونه یه کی بۆ یادی ماملی ساز کرد.

ناماده کردنی: حمید قه لادزی

نهمرو له سانیادی مائاواپی ماموستا و هونه رهنه ندی کوردواری ماملی نهمر، تیپی موسیقای قه لادزی، به ناماده بوونی جه ماوه ریکی بهرچاو له هۆگرانی ماملی و دایه ئامینه ی هاوسهر و یادگاری ماملی و چیای کوری ماملی و مه لاره سوئی پیشنه مان، یادیکی رهنگینیان بۆ رۆحی ماملی پیشکش کرد.

سهره تا کورته یه ک له سهر کاریگه ری و خوشه ویستی ماملی و قه لادزی به کان و پشده ری به کان به گشتی له لایه ن هه ژار حمه ده مینه وه خوینرایه وه. دواتر له لایه ن عه زیزی ماملی گۆرانی به کانی وه ره حه یران و ده شتی لاجانی پیشکش کرا. پاشان هیرش کورده، مه قامیکی سینگا و گۆرانی "سهرت هه ئینه ی چری. هه روه ها" سهرکه وت حمه ده مین" به گۆرانی به کانی یادی به خیر و شه مان وه ره کوانووی یاده که ی رازنده وه. دواتر "هه وال محهمه د" زولف و روخسار و ئامینه ی کرده سهرمه شقی یاده که هه روه ها "خالید مه حمود" به چریکه ناو داره که ی گۆرانی ره عنا و گووته که می پیشکش کرد. له پال نه و ده نگ و ناوازه دا شیعی م. عه بدولا تاهیر که له لایه ن حمید قه لادزی شاعیره وه پشکشی یاده که کرا.

یادیک له ناوا بوونی نه ستیره یه کی ناسمانی هونه ری کوردی

مامۆستا محهمه دی ماملی

نه و شیعره له ۱۹۸۲ بو ماملی نووسراوه. له کۆتایی دا له لایهن مه لاره سوی پیشنماز وته یه ک پیشکەش کرا و به ناوی خانه واده ی ماملی، سپاسی هه موو لایه کی کرد.

حکومه تی هه ری می کوردستان کۆریکی ریزلیتانی بو "ماملئ" به ریوه برد.

نامه ده کردنی هه وال: نازاد بایز

حکومه تی هه ری می کوردستان

وه زاره تی رۆشنییری و لاوان

به ریوبه رایه تی گشتی رۆشنییری و هونه ری سلیمانی

له دریزه ی کار و چالاکیه کانی دا کاتژمیر ۳ دوانیوه رۆی ۲۵ - ۱ - ۱۰۱۷ له هۆئی "ته لاری هونه ر" له شاری سلیمانی، له نیو ئاپۆرای هونه ره مندانی و نووسه رانی سلیمانی و ناوچه جیا جیاکانی کوردستان دا و به ئاماده کردنی نازاد بایز، یادی ۱۸هه مین سائروژی هونه ره مندی گه و ره "محهمه دی ماملئ"، شکۆمه ندانه کرایه وه.

سه ره تای مه راسیمه که وتاری وه زاره تی رۆشنییری و لاوانی حکومه تی هه ری می کوردستان و به ریوبه رایه تی گشتی رۆشنییری و هونه ری سلیمانی له لایهن "بابه کر دره یی" یه وه خویندرایه وه که باسی له رۆئی "ماملئ" له هونه ری نیستای کوردیدا ده کرد، دواتر وتاری "مه ئبه مندی هونه ری ماملئ" و مالباتی ماملئ له لایهن "برایم نه حمه د" وه خویندرایه وه که تیشکی خسته سه ر کارایی مه ئبه مندی هونه ری ماملئ و ده سنیشان کردنی مامۆستا "مه زه هری خاله قی" بو نه مسائی خه لاتی سالانه ی ماملئ، هه ر له دریزه ی نه و مه راسیمه دا وتاری مه لا ره سولی پیشنماز خویندرایه وه وه ک هاوړی هونه ره مندی کۆچکردوو. به ریزبان باسی چه ند بیره وه ریبه کی خۆی و هونه ره مندی کۆچکردوو کرد.

له هه مانکاتدا له ریگه ی په یامیکه وه هونه ره مند "ناسری ره زازی" سلاو و په یامی خۆی پیشکەش به ئاماده بوانی ناو هۆله که کردو دنگرانی خۆی ده رپری بو نه وه ی به هۆکاری سه فه ری ولاتی سویدییه وه نه یه توانیوه نه و مه راسیمه دا به شدار بیته. هه ر له

په یامه که شیدا وا هاتبو که گۆرانیه کانی ماملی رۆئیکی گرنی هه یه و هه بوه بو دوه له مه ندرکدنی فهره ننگ و لایه نی زمانه وانی کوردی. وتیشی:

هاوده متانم، هاو بیرتانم، من هه میشه گیان فیدای هونه ری ماملی و کوردستانم.

به شیکی دیکه ی مه راسیمه که به شدار بوونی گۆرانیه یزان ئیحسان زیره ک، چیا ی ماملی و عزیز محمود ابراهیم ناسراو به (عزیزی ماملی)، ههروه ها هونه رمه ندانی ژهنیار نزاری رۆئو به تار، حامید عوسمان به که مانچه، رنبوار ره سول به ده ف و جه نگین جه مال به زه رب بوون که چند به ره هه میکی هونه ریان پیشکesh به رۆحی به رزه فری ماملی کرد. دوا برگه ی مه راسیمه که پیدانی خه لاتیکی ریزلینان بو که وه زاره تی رۆشنییری به رنویه رایه تی گشتی رۆشنییری و هونه ری سلیمانی ناماده ی کردبوو که له لایه ن گه وره هونه رمه ند مه زه ری خاله قبییه وه پیشکeshی مالباتی ماملی کرا و چیا ی ماملی کوری هونه رمه ندی کۆچکردوو به نوینه رایه تی نه م مالباته نه م خه لاته ی وه رگرت.

له کۆتایدا خاله قی به زمانه شیرینه که ی به قورگیکی قه تیسماو به گریاته وه چند وته یه کی پیشکesh به ناماده بان کرد و تیایدا باسی نه وه ی کرد که گۆرانیه کانی ماملی له لوتکه ی بیره وه ری هه مو تاکیکی کورد دایه و وتیشی: به شه ره فیکگی گه وره ی ده زانم که نه مسال ده سنیشان کراوم بو وه رگرتنی خه لاتی سالانه ی ماملی، نه مه ده بیته ده سکه وتیکی میژوی و ته واه هونه ری له میژوی ژبانی تایبه تی و هونه ری مندا.

بو مه ئبه ندی هونه ری ماملی

براتان نازاد بایز

۲۵ - ۱ - ۲۰۱۷

هونه ری ماملی سنوور نانس.

نووسینی: شاهۆ به ستار

گه ورهیی و به رزی هونه ری ماموستا ماملی و که له هونه رمه ندانی وه ک وی، کاتیک به رچاوتر ده بی و خو نیشان ده دا که بروانینه هونه ری مرۆقی نه و سهرده مه و به تاییه تی، موسیقا.

کیشه گه وره کی هونه رمه ندی نه ورۆ خولقاندنی به ره مه میکه که نازایانه به تیپه ربوونی کات، رهنگ و رووی خو ی پباریزیت و تام و به رامی خو ی له ده ست نه دا و ده رپری ههستی گه نج و پیر، شاز و ناشاز و ژن و پیاو بی. دیاره که مرۆقی نه و سهرده مه له چاو ۵۰،۴۰ سال پیش زوری گورانکاری به سهرده اته، به لام هونه ری ماملی نه و سنوورانه نانس. شتی که ده بی نمانژی پی بکری، گورانی زهوقی خه لکه. ویده چی زهوقی موسیقایی مرۆقی رابردوو له مرۆقی سهرده می نیستا زور به هیتر بووی و نه وان چاتر توانیبیتان دهنگی خوش و ناخوش لیک که نه وه و هه ر نه وه بیسته هه وینی ناوده رکردنی درووستی هونه رمه ندیک.

به لام زهوقی خه لکی نیستا چوناوچون لاواز بووه؟! به گشتی میشکی زورینه ی خه لک له ژیر کاریگه ری و باندوری قورسی میدیاکان و ئینترنیت و سوشیال میدیا وه ک به شیک له ئینترنیت دایه. میدیاکان که نه رکی ناماده کردنی خوراکی فکری و زینی بو خه لکیان هه یه به هۆکار گه لکی جوراچور له به رزه وه ندی خویان و هه ندی که س، به ره مه می لاواز بلاو ده که نه وه که پاش ماوه یه کی ئیکسپایه ر ده بن و له بیر ده چنه وه.

لایک و کۆمینت و فالووی درۆ، هه مان خینی درۆ له سوشیال میدیا دا، بوته پینانه ی باشی و خراپی به ره مه میکان هونه رمه ندیک. به پیچه وانه، له سهرده می ماملی و هه سه ن زیره که کان دا، که س له پریکی نه ده بوو به کوریک، به لکو ته نیا به هه ری زاتی بوو که ده بوو به هوی ناوده رکردنی هونه رمه ندیک.

رادپۆ گه لی کوردستان میوانداریتی له مه ئبه ندی هونه ری ماملی کرد

تۆری میدیایی “گه لی کوردستان” بنکه له سلیمانی، یه ک له م ده رگا میدیاییانه یه که به رده وام سه رنجی تایبه تی به خشیوه ته بواری هونه ر و پرسه جیاوازه کانه نه م ره ه نه دی خستۆته به ر باس و راقه . بو نه م مه به سته ش به رده وام به شوین چالاکییه هونه رییه کان دا ده روات و هه ر جار مایک پیشکەشی هونه ر مه ندیک یا چالاکیکی نه م بواره ده کات تا هزی خۆیان بیننه زمان و له چالاکییه کانیا ن بدوین.

نه م جارهبان له ریکه وتی ۱۳ - ۲ - ۲۰۱۷ به رنامه ی (له رۆژه لاته وه) که زیاتر ده پروانیه ته پرسه جیاوازه کانی رۆژه لاتی کوردستان، بوو به خانه خوئی “مه ئبه ندی هونه ری ماملی”. له م به رنامه یه ک کاتژمیریه دا به تیر و ته سه لی کار و چالاکییه کان هه روه ها، هه نگاوه کانی داها تووی نه م مه ئبه ندیه یان تاووتوی کرد. پیشکەشکاری به رنامه که رۆژنامه نووسی به توانا و خاوه ن نه زموون، ریزدار “خالید محمدراده” میوانداری هه ریه ک له به ریزان “ئیبراهیم نه حمه د” وه ک نوینه ری مه ئبه ندی هونه ری ماملی و کاک چیا ماملی کوری هونه ر مه ند محم ماملی بوو.

لیزه دا سه رنجی نیوه میوانی مالپه ره که مان بو ناوه روکی نه م به رنامه یه راده کیشین و سپاس و پیزانیی خۆمان

پیشکەشی سه رجه م کارمه ندان و ستافی تۆری میدیای گه لی کوردستان ده که یین که نه م کاته یان به ئیمه له مه ئبه ندی هونه ری ماملی به خشی.

“مائی ماملی” له قه لادزی کرایه وه

پاشنیوه پوژی رۆژی ههینی ۱۷ - ۲ - ۲۰۱۷ به به شدارای جه ماوه ریکی بهرچاو له خه لکی هونه رپهروه ری قه لادزی و دهو رپه ری ناوه ندیکی کولتوو ری/هونه ری کرایه وه. ده مه راسیمیک دا که بهم بۆنه یه وه ساز کرابوو چهند هونه ره مه ندیک به گووتنه وهی گۆرانی ههروه ها به شیعر و په خشان بۆنه یه که یان رازنده وه. سه ره تا ماموستا سامان مه رزه که یهک له بهر پوه به رانی ئەم مائه یه به باسکردن له سه ر نامانج و هۆکاره کانی کردنه وهی ئەم مائه بۆ به شدار بووان دوا. پاشان ماموستا ریبین جه مائل که سه ره پرشتی گرووپی موسیقای ده کرد هم بۆخوی و هم هونه ره مندانه هیرش کورده و هه وائل محمد چهند گۆرانیه کی ماملی یان پیتشکه ش به نه ویندارانی ماملی کرد. ههروه ها پیتشکه شکاری به رنامه که به ریز ناگا مه حمود و شاعیری به ناویانگی شاره که ماموستا جه مید قه لادزی به خوندنه وهی چهند شیعریکه هه ستبزوین تین و تاوکی نه وتو یان به خشی به کۆره که.

له راگه یه ندراو یک دا که گه یوته مائه پهری فه رمی ماملی، له لایان بهر نیوه رانی ئەم مائه وه (ریزداران ماموستا سامان مه رزه و ماموستا خدر محمد) ناوا هاتووه:

“مائی ماملی” مائیک بۆ ناسوده یی و جه وانه وهی دهرونی هه موان.

رۆژانیک له میژووی گه لی کور دا مائیکه پووناک له مه هاباد به قه ده ر رۆشنایی خۆر هه میشه والا بوو به روی هه ر تاکیکه

کوردی له ساته خۆش و ناخۆشه کاندای، ههر قوژبنیکی نه مائه پریه تی له یادگاری بو هه موو رۆشنییران و هونه رمه ندان و نه دیب و هونه ر دوستان و شوڤشگییرانی کورد له ههر چوار پارچه ی کوردستان،

ههر وهک چۆن ماملی هه موو ژبانی خۆی بو خزمه تی گه له که ی و به ره و پیشچونی هونه ری کوردی ته رخان کرد، بو نه وه ی خزمه تی گه وه ی ماملی له بیر نه کرئ و تا رۆشنایی مائی ماملی دوا ی خۆشی وهک مه شخه ئیک هه میشه به روناکی بمینیته وه مائیگمان له قه لادزی بو کرده وه تا لیره و له “مائی ماملی” دا به هه مان نه و گر و تینه ی رابردوو درێژه بده یین به هه موو نه و نامانجانیه ی که ماملی بۆیان تیده کۆشا و نه و مائه بکه یین به ناوه ندیک بو گه شه ی هۆشیاری و به رچاوخستن و په رهدان به هه موو توانا هونه ری و نه ده بی و رۆشنییرییه کانی شاری قه لادزی و هه موو نه وانیه ی له ههر شوینیکه وه بیانه ویت بین و له مائه که ی ماملیدا خزمه تیک به کورد و نامانجه کانی ماملی بو کورد بکه ن،

مائی ماملی پیک دیت له:

* ستۆدیوییه کی کراوه بو هه مووان به گشتی و نه و گه نجانیه ی ده چنه ناو پرۆسه ی هاوسه رگیری به تاییه تی تا یه که م وینه ی به یه که وه بون له گه ل وینه که ی ماملی و نه ناو که شیکی ته واو کورده واریدا بگرن و بو هه میشه له یادگاریه کانیاندا هه ئی بگرن

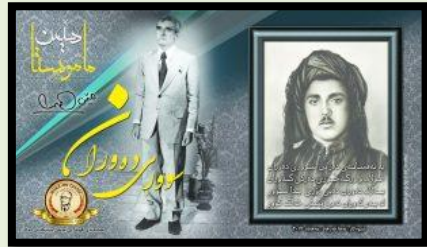
* ژوریک تاییه ت به ئاههنگی له دایکبوون به ناماده کراوی و رازاندنه وه ی به و شیوه ییه ی که خوازیار ده یه ویت.
* ژوریک تاییه ت به کردنه وه ی خولی راهینان و فیرکار له سه رجه م بواره کاندای، نمایشکردنی فلمی سینه مایی له م ژورهدا هه فته نه دوو رۆژ.

* هۆلیکی کراوه بو دانیشتن و جه وانه وه ی میوانه نه زیزه کان و نه نجامدانی کۆر و سیمینار و کۆبونه وه ی هونه رمه ند و نه ده ب دوستان.

* کوونجیک تاییه ت به هه لگرتنی وینه ی نه و که سانه ی له گه ل ماملیدا وینه یان گرتوه.

* بوونی ژوریک تاییه ت به ناماده کردنی خواردنه وه ی سارد و گهرمه کان بو خزمه تکردنی میوانانی مائی ماملی.
له ژیره وه ده توانن بینهری وینه هه وانه کانی پیوه ندیدار به م رووداوه بن.

مه ئه بندی هونه ری ماملی به ره مه میکی ده گمه نی مامۆستا "هیمن" بلاو ده کاته وه

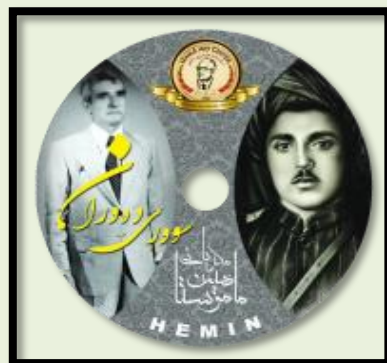
"سووری دهوران"

ناوی یهک له هونراوه تاقانه کانی مامۆستا "هیمن" ته که له راستی دا شانۆنامه یه کی شاکاره که له وێژهی کوردی دا ده گمه نه. گهر نیشتمانی کوردان نه مرۆکه ناوا که ییل و کاول نه با، "سووری دهوران" شانبه شانی شانۆنامه کانی "شیکسپیر" نه ژمارده ی بو ده کرا.

ههروهک له نامیلیکه یهک دا که کاک فاروق فه ره اد سه باره ت به م به ره مه نووسیویانه، جیاوازی زور هه یه له نیوان نه م شیعه ری که مامۆستا هیمن به دهنگی خوی ده یخوینیته وه و نه و شیعه ری که له نا ئه ی جو دایی دا چاپ کرا وه.

نه م فایله ٤٥ خووله که و هاوکات کۆمه له وشه و به ییتیک له "سووری دهوران" ی تیدایه که پیشتر بلاو نه کرا وه ته وه و یه که م جاره که ده ییبیین.

له م نا ئبۆمه دا که له لایان "مه ئه بندی هونه ری ماملی" وه بلاو ده کریته وه، نه م شانۆشیعری به ته واوی و به دهنگی خۆشه ویستی مامۆستا "هیمن موکریانی" خویانه وه پیشکه شتان ده کریت.

جینی خۆیه تی بگوتریت که دوو وینه له مامۆستا هیمن موکریانی لهو ئالبۆمه دا بلآو ده کریته وه که نه وانیش بو یه که مجاره ده که ویتته بهر چاوی عاشقانی ئەم هۆزانه مه زنه ی کورد.

نامانج له ناماده کردنی ئەم ئالبۆمه چی کردنی به رهه میکی فه رمی و جوان بووه له مامۆستا "هیمن" تا وهک به رهه مه کانی پیشووتریان له بیده ره تانی و ره نگه زه ردی دا بلآو نه کریته وه، له هه مانکاتیش دا سوود ببه خشیته نه ده ب و زمانی کوردی و چه شنی یادگار بیهک له "هیمن" ی کوردان، رازا وه که ری ماله کانمان بیت.

خاوه نی سه ره کی ئەم به رهه مه، "مه ئبه ندی هونه ری ماملی" سی به مه تمانه پیکراوترین و گونجاوترین شوین زانیوه تا له ریگه ی ئەم مه ئبه ندوه ئەم به رهه مه بگاته وه ئامیزی میله ته ی کورد. ئیمه ش هه ل ده قۆزینه وه و سپاسی ئەم هه ئوئسته کوردانه یه یان ده که یین. هه روها به ئین له گه ل هه موو دئسو زانی زمان و کولتوو ری کوردی دووپات ده که ینه وه که له خزه ت به کورد دۆش دانامی تین و نه وه ی له ده ستمان بیت ده یکه یین.

هاوکات "مه ئبه ندی هونه ری ماملی" و خاوه نی سه ره کی ئەم فایله ده نگیه که مامۆستا هیمن به تایبه تی بو ئەم به پرزه ی تۆمار کردوه، به کۆی ده نگ پریریان داوه گه ر کیریانی خاوه ن هه ئوئست و دئسو ز، له کرینی ئەم به رهه مه دا یاری ده در بن، داها تی ده سته بهر کراوی ئەم ئالبۆمه، پیشکه ش به یهک یا چه ند نو سه ری ناوخۆی ولات ده کریت که ده ره تانی داراییان نبیه بو چاپی به رهه مه کانیان. (به گویره ی داها تی "سی.دی" که هه ئسه نگان دن ده کریت).

پنویست بگوتریت که رووی قسه مان زیاتر له (کیریانی خاوه ن هه ئوئست و دئسو ز)، چون دهرانی ئەم که سانه ن له کۆپی کردن خۆده پاریزن و ناماده ن ئەم به رهه مه بکرن تا خزه تیک به نه ده ب و ویره ی کورده واری بگه یینن.

عاشقانی هیمن و دئسو زانی نه ده ب و زمانی کوردی، بو کرینی پیشوه خت ده توانن پیوه ندی به م ژماره ته له فۆنانه وه بکه ن:

۱- رۆژه لاتی کوردستان، مه هاباد:

× ستیریۆ نه سرین، ته له فۆن: 04442245652

۲- باشووری کوردستان فه لادزی:

× مانی ماملی، ته له فۆن: 07501080375

۳- نه وروپا، سوئید:

× ته له فۆن: 0046735764292

یادیک له ناوا بوونی نه ستیره یه کی ناسمانی هونه ری کوردی

مامۆستا محهممه دی ماملی

نه و که سانه ی که له سوئید نه م به ره مه ده کړن، نامیلکه یه ک که له لایان به ریز “فاروق فه ره اد” هوه سه بارت به م به ره مه نو سراوه هاو پیچی ده بیته.

بریار وایه له ۲۱ - ۵ - ۲۰۱۷ ی زایینی واته ۳۱ - ۲ - ۱۳۹۶ ی هه تاوی بلاو بکریتته وه.

به سپاسه وه

مه ئبه ندی هونه ری ماملی

۲۳ - ۴ - ۲۰۱۷

پاشی تیپه پوونی ۲۵ سالن، نالۆمیکی گۆرانی له ماملی، به ناوی "رێژنه" بلاو ده کریته وه.

بۆ وا درهنگ؟

سالی ۱۹۹۱ی زایینی دواي کاره ساتی دتته زینی کۆچ و رهوی گه له کهمان له باشووری کوردستان، کۆمه ئیک هونه ره نه ندی لیهاتووی ئەم دهقهره په ریوهی شاری مه هاباد بوون و له ویندهر گیرسانه وه.

ئەم هونه ره نه ندانه پاش ماوه یه کی کوورت وه ها که وتنه به ردلان و وه ها تیکه لاوی رهوشتی گه رم و گووپی خه ئکی ئەم شاره بوون که جیا کردنه وه یان له خه ئک و پیکهاته ی ئەم شاره چه توون دهاته به رچاوه، به جوړیک، که ده تگوت هه ر ئەم شاره له دایک بوون.

رێژدار که ریم ته لایی، خاوه نی "ئیس تی ریۆ ته لایی" که جیپه نه جیهان له پاراستن و ئارشیوکردنی به ره هه مه هونه ریبه کانی کورد و کوردستان دا دیار و به رچاوه، پێش نیاری کاریکی نوێ و جیاواز له کاره کانی پێشووتر به هاوکاری ئەم پۆله هونه ره نه نده ی باشوور و هه ندیک له هونه ره نه ندانی شاری مه هاباد به ماملی کرد. ماملیش زۆر به دلخۆشی و رێزه وه ئەم داوایه ی له کاک که ریم قه بوول کرد و قۆلیان هه ئمائی بۆ کاریکی نوێ.

پاشان بۆ ماوه ی چند رۆژیک راهێنان و کارکردن له سه ر گۆرانییه کانی له مائی کاک که ریم و له ئیس تی ریۆ تایبه تیبه که یاندا، توانرا که دوو ئالبۆم له گۆرانییه کانی ماملی به دهنگی ئەم هونه ره نه نده تومار بکرین که ئالبۆمی یه که میان به ناوی "زه مانه" له نه ورۆزی سالی ۱۹۹۲ دا بلاو کرایه وه.

کاک که ریم ته لایی وای بریار دا بوو که ئالبۆمی دووه م، واته ئەم ئالبۆمه ی که ئیستا له خزمهت ئیوه ی به ریز دایه، بۆ

نه ورۆزی سالی ۱۹۹۴ بلاو بکاته وه به لام، کۆمه لیک هۆکاری کاریگهر و ناخۆش که بو ژبانی تایبه تی کاک که ریم هاته پیش، بلاو کردنه وهی ئەم نالۆبۆمه ی وه داوه که وه.

به داخه وه که نیستا نه خۆشی به رۆکی به م نیشتمانی په ره ور و دئسۆزه ی گهل گرتوه و باری ناله باری ژبان وای کردوه که کاک که ریم له توانای دا نییه ئەم نالۆبۆمه وه ک گشت کاره به نرخه کانی پیشووتریان پیشکەشی گه لی خۆی بکات، بۆیه “مه لبه ندی هونه ری ماملی” ی راسپاردوه تا له ریگای ئەم مه لبه نده وه که نه رکی پاراستن، کۆکردنه وه و بلاو کردنه وهی به ره مه کانی ماملی گرتۆته نه ستۆ، ئەم نالۆبۆمه پیشکەش به خاوه نی سه ره کیی خۆی، واته پیشکەشی به گه لی کوردی بکاته وه.

ئیمه وه ک “مه لبه ندی هونه ری ماملی” ئەم هه لۆبۆسته ی کاک که ریم به هه لۆبۆسته ی کوردانه و نیشتمانی وه رانه پیناسه ده که یین و ئەو په ری سپاس و ئەمه کناسیی خۆمان ئاراسته یان ده که یین. بۆیه بریارمان داوه که نه رکی بلاو کردنه وهی ئەم نالۆبۆمه بگرینه نه ستۆی خۆمان و ئەم ریگه یه ش دا گهر داها تیکی ماددیش ده سه به ر بکریت، ده یخه نه خزمه تی دئسۆزان و تیکۆشه رانی بواری موزیک و هونه ره وه.

لیره دا روو ده که یینه کریارانی خاوه ن هه لۆبۆست و دئسۆز، چوون ده زانیین ئەم که سانه ن له کۆپی کردن خۆده پارێژن و ناماده ن ئەم به ره مه بکرن تا خزمه تیک به نه ده ب و وێژه ی کورده واری بگه یینن.

جیی خۆیه تی که سپاسییی هه راو بکه یین له پێزداران کاک که مالم و کاک فاروق فه رهاد، هه روه ها کاک داود زه هابی که کوردانه و دئسۆزانه بو ناماده کردنی ئەم نالۆبۆمه تیکۆشان و ماندوو بوون.

وینته ی کهسانی وهک کاک که ریم بو کورد هه ره له گه شه دا بیته و له سخای و ته مه ندرینه ژبیان بو به ناوات ده خوارین.

به وپه ری ریز و سپاسه وه

مه ئبه ندی هونه ری ماملی

ریژنه

ده ئافراندنی هه ره به ره میکی هونه ری دا مافی ئافرینه ره تا ناوی به ره می خوی بنیت. مافی ئه وه تا داکۆکی له به ره مه کانی خوی بکات به لام، به هوی دۆخی تایه تی ئه م ئالبۆمه که خاوه نی سه ره کییه که ی (محهمه ممد ماملی) له ژیاندا نه ماوه، ئه م پرسه گه ئیک له سه ره شانمان قورسایی ده کرد که گه لو ناوی ئه م ئالبۆمه بنیین چی؟ پاشی راویژکی زۆر گه ییشتیینه ئه م نه جمه که ناوی بنیین “ریژنه” که ناوی یه ک له گۆرانییه به ناوبانگه کانی ماملی یه و ناواخنی ئه م ئالبۆمه شه که هه ئبه سه ته که ی یه ک له شاکاره کانی مامۆستای گه وره و ناسکه سه ست “هیمن موکریانی” یه. به م شیوه یه له ریگه ی ئه م ئالبۆمه وه یادیک ده که یینه وه له پاشای شیعی کوردی مامۆستا هیمن و ئه م په یامه دوویات ده که یینه وه که نه مردوون و هان له دئماندا.

یادیان به خیر و په وانیان شاد.

مه ئبه ندی هونه ری ماملی

فستیفالی پیشکه شکردنی خه لاتی "ماملی" به مامۆستا "مه زهر خالقی" له ستۆکهۆلم بهر پۆه چوو.

خه لاتی ماملی سالانه پیشکدهش به هونه رهنه ند یا هونه رهنه ندانیک ده کرت که له گه شه ی هونه ری/کولتوریمان دا رۆنی بهرچاویان هه بووه یا هه یه. نه مسال هه شته مین خه لاتی هونه ری ماملی له رۆژی یه کسه ممو ریکه وتی ۲۱ - ۵ - ۲۰۱۷ له کۆی فستیفالیکی هونه ری/کولتوری دا پیشکدهش به هونه رهنه ندی ره سه ن و شویندانه ری کورد مامۆستا "مه زهر خالقی" کرا.

فستیفاله که له کاتژمیری ۹:۳۰ به یانی به پیشانگایه کی ده و نه مه ندکراو که گشتی به ره ه می نه نستیتیۆتی که له پووری کورد بسون ده ستی به کاره کانی خۆی کرد. نه و به ره ه مانه که له سیبه ری زه مه نکیشانی مامۆستا خالقی و هاوکارانی له نه نستیتیۆته ناماده کرابوون به وینه، فیلم، په رتووک، ئالبۆمی ده نگ و ئاسه واره هونه ریبه کانی هونه رهنه ندان که به ئالبۆمی "یادگاریبه کان" ناودیره، له م پیشانگایه دا نمایش کران.

هه ر له م پیشانگایه دا بۆ یه که م جار دوو به ره ه می هونه ری له مامۆستا "هینم موکریانی" و "محهمه د ماملی" پاشی سالانیکی دوور و دریز له دوای کۆچیدوایی نه وان دا بلاو کرانه وه که له لایان "مه ئبه ندی هونه ری ماملی" وه ناماده کرابوون.

سه ره پای نه وه که رۆژی یه کسه ممو له سوئید، رۆژی پشووی فه رمیه به لام بینرا که میوانیکی زۆری کورد و سوئیدی پیشوازیان له م فستیفال و پیشانگایه کرد.

برگه ی دووه می فستیفاله که سیمیناریکی هونه ری/کولتوری بوو. له ده ستپیک دا کاک "بیهروز کورده جمه دی" نه دیب و شاعیری کورد به هاوکاری "ته وار" خانمی کچیان به دوو زمانی سوئیدی و کوردی بۆ به شداربووان دوان و پاشان به سروودی

یادیک له ناوا بوونی نه ستیره یه کی ناسمانی هونه ری کوردی

مامۆستا محهمه دی ماملی

ئه ی ره قیب و به ساتیک بیدهنگی بو گیانی پاکی شه هیدانی ری نازادی کوردستان درێژه به بهرنامه که درا. ئینجا کاک بیهروز به خویندنه وهی په خشانیکی گهرم و به تاو، که ریز و خوشه ویستی ههردوو هونه رهنه ندی کورد، ماملی و خالقی ههوینی بوو، جۆشی خسته کۆره که و به مچۆره به خیرهاتنی میوانانی کرد.

خه لاتى هونه ریبى ماملی بوته جامى كیمیا و بهرد ده تونینیه وه....

ماملی كیمیا به، بویه خه لاته كه شى بهرد دهكا به زیر. به لام، نه گهر نهو خه لاته كیمیا و كه میابه له نه ئماس بدری، یاقووت و مهرجان و دور و مرواری لیده كه ویتیه وه....

كیمیا و نه ئماس و یاقووت و مهرجان و دور و مرواری لیک بهائین و بینه یهكا، وهكوو سكه یهكى درهوشاوهی لی دی كه لایهكى خالقی و لایهكى ماملی یه....

جا ئیستا كه خه لاتى هونه ریبى ماملی به خالقی دهدری، وهك نه وهیه كه سكه ی شكۆدار هه ئدهی و بیگریته وه، هه ر لایهكى سهیر دهكه ی ته نیا....

تریفه ی مانگ و تینی هه تاو و
هزری نهوین و شه پۆلی هه ناو و

سروشتی ژین و له رزه ی دل و
لیزمه ی باران و نووری به فر و

گه رمای گر و نه سیمی پایز و
زهنگۆلی کاروان و بزهی جانانه و
لر فهی ماچ و سۆزی دایک و
سازی زهنگین و لهنجهی یار و
شهدهی لار و دلته پراوکهی جیژوان و
بلویری شوان و نازادیی په پووله و
خورپه ی تاسه و سرتهی با و
سروهی شه مال و فینکی سبهر و
نارامیی مامز و گغهی ساوا و
پشکووتنی دلدار و
په لکه زپینهی هه تاوی ههوت ناسمانان ...
ده بیینی ..

له م سیمیناره دا به پیزان مامۆستا "مه زهر خالق" و دوکتور "هاشم نه حمه دزاده"، ههروهها به به پیره بردنی هونه رهنندی
ئاکادیمیست و په نجه نه خشیی کورد، کاک "پیدرام شه هالی" تاوتویه کی کارناسانه و لیزانانه ی پرسه جیاوازه کانی نه م
بوارانه یان کرد. لهو سیمیناره دا فیلمیکی دیکۆمینتاری که له لایان نه نستیتیوتی که له پووری کورده وه ناماده کرابوو وهک
وینه یه کی بهرچاو له کارتیکه ری دهوری موزیک له مانه وهی نه ته وهی و ئیتیکی دا پینشانی میوانان درا.

له ساته کانی کۆتایی سیمیناره که دا له لایان مامۆستایانه وه وه لایمی پرسیاره کانی به شداران درایه وه.

برگهی سبهم یا برگهی کۆتایی بهرنامه که، مه راسیمی ریزلیتان و پیشکه شکردنی خه لاتی هونه ری، مه لبه ندی هونه ری
ماملی بوو بو مامۆستا مه زهر خالق.

له ده ستییکی بهرنامه که دا کاک بیهروز کورد نه حمه دی هونراوه یه کی خویان که له په سنی ماملی و خالق دا
بوو پیشکه شی میوانانی کرد. ئینجا فیلمیک سبهارت به میژووی مه لبه ندی ماملی و خه لاتی ماملی نمایش کرا. به دوا
نمایش دا سه روکی "مه لبه ندی هونه ری ماملی" به ریز عه ریز ماملی (خانه) له دوا ی به خیره ئینانی میوانان، له نامانج و
مه به ستی مه لبه ندی له کاره کانی دا و ههروهها بوار و تواناییه کانی نه م بنکه یه بو ناماده بوان دوا. پاشان ناویریکی کوررتی
له میژووی خه بات و تیکۆشانی مامۆستا خالق دایه وه و تیشکی خسته سه ر نه م خاله که مامۆستا خالق گه وره ترین و
جوانترین خه لاتی جیهان گه ر پیشکه شیان بکریت هه ر که مه چوون خزمه ته کانی به پیزیان به هونه ر، موزیک و کولتورمان
نه وه نده به رزن که هه ر خه لاتی که له بهرانبه ریان دا که م دینی.

له به شینکی تری مه راسیمه که دا بریکاری "وهزاره تی رۆشنییر و لاوانی حکومه تی هه ریمی کوردستان" دوکتور "سالار عوسمان" به پیشکه شکردنی وته یه که خه لاتی ریزلینانی ئەم وهزاره ته ی پیشکه شی مامۆستا مه زه هری خاله قی کرد و وینه ی مافووریکی ئالای کوردستانی پیشکه ش به سه رۆکی مه ئه بنه دی هونه ری ماملی ریزدار خانه ی ماملی کرد.

هونه رمه ندی سوئیدی ریزدار Ingemar Olsson به گۆرانیه کی خۆی جۆشیکه تایبه تی خسته ناو کۆره که و به وته یه کی کورت پیرۆزیایی ئەو مه راسیمه ی کرد.

پاشان ئەدیب و شاعیری کورد مامۆستا ناسر حیسامی به وتاریک باسی له رۆلی گرنگی هونه رمه ندانانی ده نگخۆش کرد له گه شه پیدانی کولتوووریمان و به لیکدانه وه یه کی جوان گرفت و کیشه کانی هونه رمه ندانانی پیشوو و ئیستای کوردستانی هه ئسه نگاند و له کۆتاییش دا پیرۆزیایی خۆی ئاراسته ی مامۆستا مه زه هر کرد.

هونه رمه ندی مه ند و خۆشه ویستی کورد مامۆستا نه جمه دین غولامی یش به چه ند وته یه که کۆره که ی رازانده وه و سه ره رای هه ندیک ره خنه و پیشنیار ، ئەم چه شنه بۆنانه ی بهرز نرخاند و پیرۆزیایی خۆی پیشکه شی مامۆستا خالقی کرد.

ئهمجار هونه رمه ندی په نجه ره نگین کاک پیدرام شه هلاپی به ههستی جوانی خۆی و به په نجه ی سیحراوی رۆح و په وانی به شداربوانی ئەم مه راسیمه ی هینایه جۆش. له وته یه کی کورتیش دا ویرای پیرۆزیایی کردن له مامۆستا خالقی خۆشعالی خۆی بۆ وه ها مه راسیمیک ده ربیری.

له پاشان ریزدار "کوردۆ باکسی" چالاکوانی کورد و ئەندامی بنه مائه ی کورد په ره ری "باکسی" له باکوری کوردستان، به چه ند وته یه کی جوان و به ناوه رۆک، پینویستی یه که کرتن و هاوکاری ناو مانی کوردی کرد بۆ به شداربوان و ئەم مه راسیمه ی

به نمونه هینایه وه که به نهرک و ماندوو بوونی که سانیگ پینک هاتوه که له دایکبووی هه رچوار پارچه ی کوردستانن.

له برکه یه کی تری نهم مه راسیمه دا مامۆستا مه زه هری خالقی تابلویه کی رازاوه ی کرده دیاری بو مه ئبه ندی هونه ری ماملی تا وهک بیره وه ری، وهک هیما ی یه کگرتن و وهک نمونه یه کی ره مزیی له مه ئبه ندی هونه ری ماملی هه لبواسریت.

نهمجار مه ئبه ندی هونه ری ماملی سن خه لاتی سه مبولیکی ناماده کردبوو که پیشکەشی مامۆستا خالقی بکریت. پیشه کی له لایان سه روکی مه ئبه ندی هونه ری ماملی، کاک خانه ماملی مه دالیای تایبه تی ماملی پیشکەشی مامۆستا خالقی کرا. به دوا ی نه و دا هونه رمه ندی سوئییدی Ingemar Olsson چه پکه گوئیکی ریز و خوشه ویستی نهم مه ئبه ندی پیشکەشی مامۆستا خالقی کرد و دواتریش دوکتور عومه ر شیخ مووس له وحه ی ریزلینانی نهم مه ئبه ندی کرده دیاری بو مامۆستای هونه ر و جوانیی، مامۆستا خالقی.

پاشی وه رگرتنی نهم خه لاتانه مامۆستا خالقی له چه ند دیری کورت دا ناوا هاته گو:

به دهستی خانی هاتم به لام، به دهستی پر ده چه وه.

گه لیک سپاس. به راستی نازانم که چون سپاس و مائناوایی بکه م. به لام من فیلیان لیکردم. به پای من نه و دهسته گوئه کافی بوو به لام هه رچی که هه یه، خوشبه ختانه مائی من نه و هه دیبانه ی که له ته ره ف مه ئبه ندی ماملی وه پیم دراوه و له خودی مه رحومی ماملی سه رچاوه ده گرتیت، مائی من روشن نه کاته وه و زیاتر له جاران من ده به ستیتته وه به کوئه که ی کون و داری له بن نه هاتوو ی کولتور و فره هنگی گه له که مان.

یادیک له ناوا بوونی نه ستیره یه کی ناسمانی هونه ری کوردی

ماموستا محهمه دی ماملی

له ساته کانی کۆتایی بهرنامه که دا ریز و سپاسی تایبه تی مه لبه ندی هونه ری ماملی و ماموستا خالقی له کۆمیتهی بهرپوه بهری ئەم مه راسیمه و چهند تیکۆشه ریکی تر کرا که به جهول و تیکۆشانی ئەوان توانرا بهرنامه یه کی به پییز و شایان بهرپوه بجیت.

لیردها سه رنجتان بو بینینی وینه و فیلمی ئەو مه راسیمه راده کیشین.

لهم لینگانه ی ژیره وه ته نیا به شی یه که م و دووه می فیستیقاله که (پیشانگا و سیمینارمه که) ناماده کراوه. به زووترین کات ههول ددهین که ئەسلی مه راسیمه که ش لییره دابنیین.

رپا پرسیه ک له سهر چوئیه تی به ریوه چوونی فیستیقالی هه شته مین خه لاتی ماملی له ستوکھوئلم.

رپرسی

ناماده کردنی رۆژنامه نووس و چالاکسی سیاسی:

ناسۆ موکریانی

له سهر به ریوه چوونی فستیقالی

"خه لاتی مه لبه ندی هونه ری ماملی" له شاری ستوکھوئلم.

به ریژان!

پیشه کی ریز و دستخوشی خۆمان بو نهرک و دئسۆزی به ریوه به رانی فستیوالی [خه لاتی مه لبه ندی هونه ری ماملی] که داهینانیککی به نرخ و شانازییه کی کولتووری نه ته وه بیمانه، راده گه یه نین و هیوای به رده وامی و سهرکه و تیان بو ده خوازین.

ری و ره می خه لاتی هه شته مین سالی تیکۆشانی نهم مه لبه نده هونه رییه، له رۆژی یه کشه ممه، ریکه وتی ۲۱ - ۵ - ۲۰۱۷ له شاری ستوکھوئلم پایته ختی ولاتی سوئید، به ریوه چوو.

به شیک له هاوولاتیان به هاتن له شوینی دوور و نزیکه وه، نه ویندارانه ناماده بوون و ریژان له کولتوور و موزیک و هونه ری، هونه رمه ندانی ره سن و خوشه ویستی گه له که مان، ماموستایان ماملی و خاله قی، گرت. ههر وه کی پیشتر ماموستا مه زه هری خاله قی دیاری کرابوو، له و نا هه تگه شایسته یه دا خه لات کرا.

به م بۆنه وه، پیروزیایی ناراسته ی به ریژ ماموستا مه زه هری خاله قی و سهرجه م هاوولاتیانمان له کوردستان و هه نده ران

دهکەین.

مه به ستم له ناماده کردنی ئەم راپرسییه، وهگرتنی بیر و رای ناماده بووانی هیژا بوو، له سهر به رێوه چوونی فستیواڵه که. بهو هیوایه که خزمه تیکی کهمی ئەو بنیاته کلتوورییه تاقانه یه بکات، بۆ باشتر به رێوه بردنی ئاههنگه کانی، له سائه کانی داهاتوودا.

نێبینی:

ناوی [مه ئبه ند] له بواری جوغرافیا / جوگرافیاوه شوین- ه، جینگا- یه. /

ناوی ئینگلیزییه کهی، " سه نته ر " ه، که کوردییه کهی " ناوه ند " ه و گونجاوتره. / ههر بویه پیشنیار دهکریت که ناوی:

[مه ئبه ندی هونه ری ماملی]، بکریت به [ناوه ندی هونه ری ماملی].

به سپاسه وه بۆ ئەو به ریزانه ش که له راپرسییه کهدا به شدار بوون، ولامی خۆیان بهم جوړه داوه ته وه:

۱- بیروکهی دامه زاندنی (مه ئبه ندی هونه ری ماملی)، تان پیچونه؟

وه لام:

کاریکی یه جگار به نرخه، که ههتا ئیستا باو نه بووه، به ناوی هونه رمه ندیک که سی به رهی په روه رده کردووه .

گوینیان لیبووه و پییان خوش بووه. /

ناوه ند، له جیاتی مه ئبه ند گونجاوتره. /

بیروکه یه کی زور باشه. / ههر وهکی ولاتان و خه ئکانی دیکه، قه دری هونه رمه ندان و گه وره کانی کولتووری خویمان بزانیان و بو داها تووش بو هونه رمه ندان و خه ئکی زور باشه. / خه باتیکی قه ره نگی سارییه، که به چاوی حورمه ته وه سه یری هونه ر و کولتوور بکه ین، که پیشتر نه مانزانیوه و نه مانتوانیوه قه دری شته کانی خویمان بگرین. /

بنیاتیکه بو نه وهی داها توو. / بو میژووی کورد، به تایبه ت له ناوچه ی موکریان بو کوردستان ده مینیتته وه. / کاری باشه. / له لای ئیمه زور گرفت هه یه. هه م ناوی ده مینیتت و هه م خه لاته که ش هانده ره بو هونه رمه ندانی دیکه. /

زور باشه، به تایبه ت بو نه وه هونه رمه نده به یرزانه ی که له ژبان دان و یرزبان لیده گیریت. باشتر ده ناسرین و زانیاری زیاتریان لیده ست ده که ویت. /

زور باشه که له ریگای ئه م مه ئبه نده ، ریز و حورمه ت له که سایه تی ماملی ی نه مر ده گیردیت. / زور شیوا و گونجاوه که خه لاتی هونه رمه ندیکی رابردوو، ده دریت به هونه رمه ندیکی دیکه. / ههر وه کوو خه لاته کانی:

پۆلار ، له لایه ن بنه مانه ی ئابا ، ستیگ ئاندرسو، له سوئید. /

خەلاتى نۆيىل ، ئە نۆرۆيژ و ئە سۆيىد، كە پاشا، ئە ستۆكھۆلم سەرپەرەستى دەكات. /
يان خەلاتەكانى ئۆسكار، كان، ھەرۋەھا ئەوانى دىكەش ئە ولاتانى دىكە . /

ناوى ماملى، ى زياتر بەرجەستە كردوۋە. / ھەم قەدرى ھونەرماندانى دىكەمان دەگىرى، ھەم ناوى ھونەرى ماملى، بەرز و
بەريز پادەگىرى. /

۲- راگەيانندن و رىكلامى فستيوالەكە چۆن بوو؟

وہلام:

راگەيانندن باش نەبوو / باش بلأو نەبۆتەوہ / بە گۆيرەى پىيوست نەبوو. / زياتر ئە ناو بەشىكى كەمى دۆستان و ئاشنايان
دابوۋە. /

بەشىك ئە خەئكى، و ايان زانيوہ كە ھەر بانگيشتنى تايبەتى بووہ . /

زۆر بەربلأو نەبوو. / خەئكى زۆر نەيان زانيبوو. / زۆر كەس تەنانەت ئە ولاتانى دىكەش دەيانويست يىن، بەلام

نەيان بيستبوو. /

راگەيانندنەكە زۆر روون نەبوو. / وردەكارى بەشەكانى ديار بان باشتەر دەبوو. /

لاواز بوو. / ھەر چەند ئەندامانى كۆمىتەكە زۆر بوون، بەلام رىكلامى باش نەكرا بوو. /

زۆربەى ھونەرماندان و ژەنيارەكان كە ئە سۆيىدن، ئە ئاھەنگەكەدا ديار نەبوون. / ئەو تەلەقزىۋانەى ئاگادار بوون، ئە
راگەيانندنەكەم تەرخەم بوون. /

ئافىشەكە، ئە لايەن كۆمىتەى ئامادەكار، دروستكراوہ. / خەباتى گشتى فەيسبووكى بۆكراوہ. / ھەرۋەزىك بووہ بۆ
بەريۋەبەردن، بە تەلەيفوون ئە نيوان نۆرۆيژ و سۆيىد و فەرانسە قسەكراوہ. /

کاک وریا، ته نیا بووه، له گه ل رادیۆ ناشتی و کوردسات، وتووێژی کردوه.

ئافیشی ریکلام جوان بوو.

۳- بهرنامه ریژی و بهرپوه بردنی فستیواله که چۆن بوو؟

وهلام:

دهبوو ریژی بهرنامه که نووسرابا.

بهریوه بهران سهرکه وتوو بوون.

وهکوو هه موو بهرنامه یه کی کوردی که م و کۆری هه بوو.

سه رهتا کۆمپیوتیره که، بو پیشاندانی فیلم گرفتی هه بوو، که دواتر چاکیان کرد.

زۆر جوان بوو. / ریک و پیک بوو. /

بیهروز سیمنا ره که ی بهرپوه بردبا، بهلام که سیکه که نچتر بایه باشتر دهبوو.

توانایی کاک بیهروز کورد نه حمه دی، وهک بهرپوه بهر، به په خشان و قسه ی خوش ناماده بوانی له گه ل بهرنامه که،

پاده کیشا.

زۆر جوان بوو. / به بوونی هونه رمه ند و شاعیرانی ناماده، دهکرا له وانیش که ئک وه ریگیردی. / ده بوو زیاتر کولتووری کوردیان نیشان دابا. / ناوی ژنانی ناواریان هینابا، وینه کانیان دانابان. / بۆ پرسیار، کاتی زیاتریان دانابا، خه ئکی زیاتر پرسیاریان هه بوو نه کرا. /

له بواری تیکنیکی هیندیگ گرفت هه بوو، به لام ماوهی فستیوا له کهش دوور و درێژ بوو. له ۹،۳۰ هه تا ۴ ئیواره، سی به شه که، هیندیگ له ناماده بوانی ماندو کردبوو. /

سه عاتی ده ستییکردنی زوو بوو. /

رێکو پێک بوو. / باش بوو، به لام دهکرا باشتر بێ. / به رێوه بردنی به رنامه که زۆر باش بوو، کاک بیهروز زۆر به توانا بوو. /

له به رێوه بردندا، موزیک جیگای به تال بوو، میکروفۆنی تایبهت بۆ نامیزی مۆسقا نه بوو. / ده بوو پیشتر تیکنیک کۆنتروڵ کرابا. /

له سیمنا ره که دا، کاتی پرسیاره کان زیاتر بایه. / له چوونه سهرو هاتنه خواردا، ناهه ماههنگی هه بوو. /

گه وره ترین هه ئه، ناخرین به ره هه می ماملی، یه که ناماده کرابوو بۆ فرۆشتن و بلاو کردنه وه داندرا بوو، باسی لینه کرابوو. /

سی دیی، مامۆستا هینم، به دهنگی خۆی که گه وره ترین شاعیره، پاش چل سال ناماده کرابوو، بۆ فرۆشتن به داخه وه باسی لینه کراوه که داندرا بوو. /

۹ مانگ زه حمهت بۆ ناماده کردنی ئه و دوو به ره هه مه کیشراوه، له فستیوائی ماملی دا، باسی لینه کرا، که چی هه ر ئه و مه ئبه ندهش کاری بۆ کردبوو! /

زۆر که سی دئسۆز و شه ریف، کاریان بۆ ئه و دوو به ره هه مه کردوه. له سابلاغی را بۆ باشور وهینان بۆ ئالمان و شاره کانی دیکه ش پاشان بۆ ستۆکهۆلم، که چی سپاسی که س نه کرا. /

فستیوا له که سه رکه وتوو بوو، به زانیاری هه مه رهنگ و جوړا و جوړه وه. /

۴- راتان له سه ر پيشوازی و ناماده بوونی خه ئگ چیه؟

وه لام:

له چاو به رنامه ی پيشتری لایه نه سياسییه كان باشتر بوو.

دهبوو خه ئگ زیاتر هاتبان و به شداریان کردبا. / سه رته تا كه م بوو، پاشان قه ره بانغ بوو. / ناماده بوان، رازی و خوشحال بوون.

سانۆنه كه، جیگای ۳۳۰ كه سی هیه، پر نه بوو. / زۆر باش بوو، ناماده بوان به دل و به گیان جزوریان هه بوو.

كه متر له راده ی چاوه پروانكراو بوو. / وهختیان نه بووه، کاریان هه بووه.

به گشتی به گویره ی ژیان و گرفتاری خه ئگی ئیره، باش بوو.

هه رچه ند خه ئگی زۆر نه یان زانیبوو، ریکلامه كه شیان نه دیبوو باش بوو.

ناماده بوان، به تامه زرویی هاتبوون، هه موویان پیمان خوش بوو، به ریز و حورمه ته وه پيشوازیان له ناههنگه کرد.

نزیكه ی ۱۲۰ كه س به شدار بوون، پيشوازیان زۆر باش بوو.

نزیكه ی ۲۰۰/۲۵۰ كه س هاتبوون، كاره سات بوو.

كه سانی ناگادار و عه لاقه مه ند به هونه ری ماملی و خاله قی بوون، له كو تاییشدا، به خوشییه وه خه ئگی ره زایه تیان هه بوو،

كاك مه زه ره ریش، رازی بوو.

له و ۲۵۰ كه سه ی هاتبوون، راده ی ۳۰ دانه سی دی و ۸ كتیب فروشراوه.

له و خانمه ی كه فروشیری به ره مه كانی نه نیستیتو بوو، نزیكه ی ۲-۳ هه زار كرۆنی فروشت، نه ویش زیاتر عه كس/

وینه كانیان ده كری.

۵- كه م وكۆری ديكه ی ناههنگه كه چی بوون؟

وه لام:

کاتی بهرنامه که، زۆر بوو. / گێرو گرتی کۆمپوتیره که، هیندیک ریزی بهرنامه که ی گۆری. / هیچ بهرنامه یه ک بی که موکۆری نییه، به لام نه و ئاههنگه له چوارچیه ی خۆیدا، ۹۰٪ سه رکه وتوو بوو. / کامپوتیره که هی سا ئۆنه که بوو که فۆرماتی فیلمه که ی نه ده خوینده وه، دواتر هی دیکه یان هینا فیلمه که پیشاندرا. /

مامۆستایان ماملی و خاله قی، به هونه ری گۆرانییه کانیان ناسراون، ده کرا نیوئاخنی بهرنامه که به گۆرانییه کانیان پرکراوه، به تایبه تی له کاتی پشوودان و پیشانگای کتیبدا، یان کاتی تیکچوونی بهرنامه، ههروه ها له سه ر وینه کانی کلتوری کورده واری، زۆر خوشتر و رازاوهر ده بوو. /

کاتی وینه ی ئاههنگی نه ورۆز و سروشتی کوردستانیان پیشان ددها، ده بوو ناوی وینه گره کانیان له سه ر نووسرا بان یان ئماژه به ناوی نه نیستیتۆی کوردی کرابا و مافی وینه گران پارێزرا بان. /
سیاسی به شداران به تایبه تی له هونه رمه ندان و شاعیرانی ناماده بوو کرابا. /
فاروقی فه رهاد، یارمه تی فرۆشتنی کتیب و سێ دبی کرد، سیاسیان نه کرد. /
به خه لکیان رانه ده گه یاند و هانیان نه ده دان که به ره می خۆیان بکرن. /
گله یی ژنان، سه باره ت به و که سه نه ی که بانگ کرانه سه ر شانۆ، له کۆتاییدا سیاسیان کردن. /
گله یی کاک مه زه هه له ناماده بان، پرسیار نه کردنیان سه باره ت به شه کان بوو. /
به شی هونه ری و موزیکی زیاتر پیویست بوو. /

۶- پیشنیارتان بو سالی داها توو چیه؟

وه لام:

بهرنامه ی به خشی نی خه لات، هه ئۆیستیکی ژیرانه و نه رکیکی پیروزی مرۆفانه و نه ته وه ییه. / کاریکی گشتیه و پیویستی به هاو بییری هه مه لایه نه ی پسپۆرانه ی بی لایه ن و بی غه ره ز و بی کیشه ی ده ویت. /

به رده وامی چالاکی نه و نه رکه گرینگه، له بواری مادیه وه بو بئه مائه ی ماملی، فشار و قورسای زۆره. به ئیمکاناتی شه خسی و بئه مائه ی زه حمه ته و بی که م و کۆری ناییت. /

بۆیه پیویسته که له گه ل حکومه تی کوردستان هه ماههنگی بکریت و پینداویستییه کان به پشتیوانی ده و له تی دا بین بکرین. /

په یوه ندى به كه سانی شاره زئا و پسيپۆرى موزيك و بواره كانی هونه ری بکه ن، ريگه به كه نجانی به توانا بدن. /

بۆ به ريوه بردنی به رنامه له دهره وه، چه ند وه رگيپر ديارى بکريت. نه ویش پيشتر به هه ماههنگى بۆ وه رگيپرانى دهقه كان، مه سه له ن باسى سيمنار به شاره زايى. /

ئامرازى تيكنيكي پيويست ، پيشتر ديارى و تاقى بکريته وه. /

شايسته يه به بوونی ژنانى زانا و پسيپۆر، كه توانای هاوكارى و قسه كردنيان له سه ر ناوه روگى بابته تى به رنامه كان هه بيت، به شدار بکرين. /

سالى داهاتوو نه گهر هونه رمه ندى شايسته ي ژن هه بيت، خه لات بکريت. /

ريزى به رنامه كان به گويره ي پيويست و ره چاوى كه م و كوړى و رخنه و پيشنياره كانى گونجاوى رابردوو، به وردى ديارى بکرين و نه ركه كان دابه ش بکرين. /

پيشوهخت به هوى ميدياكانه وه، به چه ند جار ريكلام و ئاگادارى ريگ و پيكي بۆ بکريت. /

پرسیارى راپرسى به رنامه كانيش، بۆ باشتر بوونی به رده وام ، پيشتر به نووسراوه ناماده بکرين و بدرين به ناماده بان و داواى پرکردنه وه و گه راننه وه يان بکه ن. /

له کاتى به ريوه چوونى به رنامه شدا، پيويست به چه ند چاودير دهکات كه کونترۆليان هه بيت، ريزى به شه كان نه زمى

هه بیته، و هیج له قه لهم نه که ویت، یان به گویره ی هه لکه وت و ناچاری، نالتر ناتوی له بار و خیرایان هه بیته. /

هه موو سائیک بو دهنگ دانوه و ناساندنی، له ناوه ه و له دهره وهش به ریوه بچیت. /

به بئ جیاوازی و زیاتر دیموکراتتر خه لات پیشکەش به هونه رمه ندانی هه موو پارچه کان بکریته. /

نه گهر قه رار بیته به خشینی خه لات له داهاتوو دا، له باشور، یان شوینی دیکه ی ولات به ریوه بچیت، دیاره به گویره ی جیگا و ئیمکان و دیاری کردنه کان، نال و گویری به سهر به رنامه کانی رابردوو دا دیت. /

بو وینه نه گهر وهکی ئیره به رنامه که چند به ش بیته، ده کریته که به شی به خشینی خه لات مه به ستی سهره کی رۆژی دیاری کراو بیته. /

خه لکی ده توانن له رۆژانی دیکه دا سهردانی پیشانگا یان شوینی چالاکي دیکه بکه ن. /

وا باشه که سهرجه م فستیواله کان له دهره وه، به تایبهت له ستۆکهۆلم به ریوه بچن. نهو سال نه زمونیکی باش بوو، له داهاتوو دا زور باشتر ده بیته و ناوبانگی پتر ده بیته. /

به رای که سایه تی کورد که له ناوخو به شداري له فستیواله کانی پیشوو کردوو، که م و کویری زور بووه. /

له کوردستان هه موو شتییک له لایه ن نه ندامانی بنه مانه ی ماملی کراوه. هه وئه که ش نه وه یه که نه گهر داوا له حکومه تی کوردستان بکریته، پشتیوانی مادی و مه عنه وی بو به ریوه بردنی فستیواله کان له ستۆکهۆلم ته رخان بکریته. /

به پیچه وانه ش به هاو بیری و هاوکاری گشتی، به دانانی فۆند، و حه قی نه ندامه تی هاوولاتیان له دهره وه، دهرچووی پینداویستییه کانی فستیواله کان دا بین بکریته. /

۷- نه گهر را و بوچوونی زیاترتان هه بیته؟

وه لام:

هه وئیدریت بۆ به رێوه بردن له لاوانی پسیپۆریش که ئک وه رێگرن./

هه وئیدان بۆ ناساندنی کولتور و سه ره به خۆیی خۆمان ، که دوژمانان، نه توانن له وه زیاتر به رگه ریمان لیبکه ن./

ده بوو چه ند قات بۆ نه و فستیوا له سپاسی خه ئکی یارمه تیدهر بکه ن./

بۆ داها توو سه رنج به دن که ده بئ سپاسی خه ئک بکه ن./

هیوا ی به رده وای و نه رکی فه ره نه نگه سازیه، به هه موو هونه ره نه ندان رابگه ن./

حکومه تی کوردستان پشتیوانی بنه مانه ی ماملی بیت و یارمه تیان بدات که له پانتاییه کی گه وره ترو له هه ر چوار پارچه ی

کوردستان هونه ره نه ندان یارمه تی بکری ن./

بۆ چی رادیو زایه له ، هه یج یارمه تیکی راکه یان دنی نه کرد و هه وان ئی ریشی نه ها تبوو. /

بۆ چی فیدراسیونی کۆمه له کوردستانیه کان ، هه یج پشتیوانی و به شدارییان نه بوو. /

بۆ چی ناوه ندی رۆشه نبیری رووناکی، هه یج پشتیوانی و به شدارییان نه بوو. /

زۆر باش ده بیت نه گه ر تله ویزییۆنیک کوردی سه ره جه می فیلمی فستیوا له که پێشان بدات./

ها تنی به ریز دوکتور سالار عوسمان، جیگری وه زیری ره وه شه نبیری له لایه ن حکومه تی کوردستان بۆ به شداری له م فستیوا له و

هیتانی دوو دیاری به نرخ ” فه رشی ده ستچن به نه خشی ئالای کوردستان بۆ مه ئبه ندی هونه ری ماملی و قاییکی هه ئکه ندر او

بۆ به ریز مامۆستا خاله قی، بوو به هۆی خوشحالی و به تاییه ت قسه به نرخ و ئومید به خشه کانی به شایسته یی ده گه ئ

ره زامه ندی و شانازی ئاماده بان به ره روو بوو.

يادىڭ لە ناوا بوونى ئەستېرەيەكى ئاسمانى ھونەرى كوردى

مامۇستا محەممەدى ماملى

لە كۆناییدا ھىوای سلامەتى ، شادى و سەربەرزىتان بۆ دەخووزم

لە گەل رېز و خوشەويستىم

براتان ئاسۆ موكرىانى

۲۰۱۷ - ۶ - ۱۰

پیداچوونه وه یه ک له سه ر فیستیقایلی مه لبه ندی هونه ری ماملی له ستوکهوئلم

نووسینی: نه دیب و شاعیر، هونه رمه ند و پیشکەشکار
بیهرووژ کوردنه همه دی

رۆژی یه ک شه ممه ۲۱ی مانگی مای ۲۰۱۷، فیستیقایلی کولتووری هونه ری له خانووی ئا بی ئیف له ستوکهوئلی پیتته ختی ولاتی سوئد به رینه چوو.

زیاتر له ۲۵۰ کەس، به زۆری کورد و ژماره یه ک سوئیدی به شداری فیستیقایله که بوون که له کاتر مییری ۱۰ی به یانی هه تا ۶ ئیواره درێژهی هه بوو.

ئهم فیستیقایله که له لایهن (مه لبه ندی هونه ری ماملی) وه ریک خرا، بوو به کۆریکی هونه ری پر له دهنگ و رهنگ و، بزه و شادی خسته سه ر ئیو و دئی به شداران.

کاکله و مه به ستی پیکه یانی فیستیقال، ریز گرتن له هونه رمه ندی گه وره و خاوهن که سایه تی، ماموستا مه زه ری خانقی بوو که له سه ر بریاری (مه لبه ندی هونه ری ماملی)، خه لاتی ۲۰۱۷ی ئهم مه لبه نده له و ری و ره سمه سه رنج راکیش و پر له خو شه ویستییه دا پیشکەشی ماموستا مه زه ر کرا.

له سائی ۲۰۰۹دا که (مه لبه ندی هونه ری ماملی) به ده ست پیشخه ری کوره کانی موحه مه د ماملی، کاک خانه و کاک وریا له

ولاتی نۆرفیژ دامه زرا، نهم مه لبه نده بو وه دهبینانی ناواته کانی ماملی تیکۆشاوه که هه ره گرینگیان پیکه اتتی بنکه یه کی ریزگرتن له هونه رمه ندانی بواری موزیکی کوردی و ههروه ها یارمه تیی دان و ریکۆشکردن بو گه شه کردنی هونه رمه ندانی گه نج و تازه کاری خاوه ن هه ست و به هره بوه، به نه رکی ریکه ستنی کۆر و ئاهه نگی ریزگرتن هه ستی و به ده رفه ت و ئیمکانی هه رچه ند که م و سنووردار، باشترین و گونجاوترین شیوه بو ریزلینان له هونه رمه ندی کورد پینک بینتی.

نهم میراته به نرخه و نهم هه نگاوه گرینگ و به کاوه هه ر له ۲۰۱۰ به م لاهه به کۆشش و نه رکی هه ر دوو برای به ریز و به دئسۆزی ژماره یه ک خه ئکی تریش هاتوه ته نه نجم و تا ۲۰۱۶، شه ش هونه رمه ندی بواری گۆرانیی و تیببکی مؤسیقای خاوه ن به ره می به پیز و پیتا، خه لاتی (مه لبه ندی هونه ری ماملی) یان پێشکەش کراوه.

پیم خۆشه لیره ئاماژه ی پین بکه م که جیی خۆی ده بوو نه گه ر حکوومه تی هه ری می کوردستان پشتی نهم بنکه به نرخه ی گرتبایه و له هه موو بواری کدا یارمه تیی کردبایه. مه لبه ند زۆریه ی کار و باری خۆی له باشووری کوردستان راده په رینتی و بوونی بنکه یه کی وا که مه به ستی سه ره کیی ته نیا و ته نیا گه شه پیدانی هونه ری موزیکی کوردییه، که ئیله ام و خروشی دئسۆزانه ی له ده نگ و هه ستی نه براه و نه کوژاوه ی ماملی سه رچاوه ده گری، ده بی و ده شی جیگای ریز و مایه ی شانازی بی بو حکوومه تی کوردستان. ده شی که ده سه لاتی کوردستان، بنکه یه کی وا به هی خۆی بزانی و بو هه رچی ته یار کردن و گه شه پیدانی، مشووری تابه تیی ده کار بکا. هیوای نه وه ده خوازم...

بگه رینه وه سه ر فیستیقای ستۆکهۆلم.

هه ر له چه ند مانگ له مه وه ره وه گروویبکی دئسۆز و شاره زرا، به دل و گیان و به تاسه و خۆشه ویستییه وه چوونه به ره و پیری نه وه مه به سته و شانیان دا به ر نه و نه رکه.

هەر دووک کوره کانی ماملی، خانه و وریا، شیرین عهلی، پۆلا نانه وازاده، دیاری غه فووری، ئالان فتووحی و منیش بیهروز کورده حمه دی ئەندامانی کۆمیتە ی ئاماده کاری فێستیشال بووین که به ریک و پیکیی و به رده وام، کۆبوونه و دی ته له فوونی هه فانه له سی ولاتی فه رانسه، نۆرفیژ و سویده وه و دانیشتنی رووبه رومان بوه و گشت بواری و گوشه و که ناره کانی نه و فێستیشالمان تاو توی کردوه و له و ریکایه دا یارمه تیشمان له چه ند دئسۆز و هاوړینی هه م ژن و هه م پیاو وه رگرتوه، که بۆ نه رکی پراکتیکی فێستیشالیکی وا پێویسته.

دهور و نه خشی هه ر کامه له و هاوړینیانه جیی سه رنج و ئافه ریمه. هه ر یه که یان به شیوه ی خو ی و به زانیی و هه ست به به رپرسیایه تیه کی سه یر، بیریان کردۆته وه و کاریان را په راندوه.

کۆبوونه وه کانه مان تژی بوون له قسه ی خو ش و شیعر و قاقا و گیان و بزهی خو شه ویستی و ره خنه و بییر و پا، گۆرین و چاکسازی، په ژیان بوونه وه و بادانه وه و هاتنه وه و ده یان نوکته ی خو ش و جاری واش که متر خو ش... به لام ته نیا شتی که هه ر له بییرماندا ده که را و ون نه ده بوو، ناو و هیوای ماملی و ناز و ریزی خالق بوو. هه ر چیمان گوت و کردمان و هینامان و بردمان، هه مووی سه رچاوه ی له ناو و یادی ماملی و له دئوقانیی به رامبه ر به خالق وه رده گرت.

خانه له پارێسه وه ده یگوت هه ر چی ده که ن و بییر دده دن من له که ئتانه به و مه رجه بییته هۆی ره زای ماموستا خالق.

پۆلا به پشتکار و زۆر دئسۆزانه که بزهی سه ر زاریشی وه که نه خشیکی هه میشه یی ده دره وشایه وه، بییر و پای ده ر ده خست و هاتو چووی ده کرد و کار و باری راده په راندن.

ئالان به نامۆگاریی و پێشنیاری گونجا و له بار، کار ئاسانیی بۆ ده کردین و گریپوچکه ی گا که وه ره و رینگری له سه ر رینگامان لاده دا.

شیرین نهک هه چرکه یهک هه دای نه ددها، به لکوو جاری واش ناگری له هه نگاوی تا راده یهک ماندووی پیاوانه ی ئیمه به ردها و وه خوی ده خستین.

نهو به نه زمونه به نرخه کانی کارکردنی له گه ل مامۆستا مه زههر، بووبوو به کوئه که یهکی سه قامگیر کرانی کاره کانمان. دیاری به له سه ره خویی و به مه سوو لیبیه ته وه هه رچیمان داوا ده کرد وه کوو جادوو له دهستی راده دان و ده یخسته کۆشمانه وه. له ته واوی نهو کۆبوونه وه و مشت و مر و هات و چۆ و هه ل سوکه وته دا شتیگ که بو من فره سه رنج راکیش بوو، جه جیمینی وریای ماملی بوو که به کرده وه ببوو به به رپه ئی هه موومان. جه جیمین مان ئی ده بری به لام شلوئ نه ده بوو. داوا ی فلان و فیسارمان لیده کرد، ده یکرد و دهنگی نه ده کرد. جاری وابوو هه ستم پیده کرد که پپی وایه و ده بی و ده شی وه کوو کوری ماملی زۆر له وه زیاتر و پتر له باشتر هه ستی و دانیشی، دل راگر بی و پشووی له سه ر خوی بی و له هه مان کاتیشدا له دوو دنیای جیاوازدا خوی ببینیته وه و شتیگ نه ئی و کاریگ نه کا که نه کا هه م

ئیمه ی هاوکاری و هه میش خه لکی دیکه دلیمان ئی بی شی. که دیاره نه یکرد و نه یگوت و بارستایی و هه لکردنی بی سنوور بوو.

منیش له لاهه هه م دنه م ده دا زیاتری له سه ر بروا، هه میش جار به جار له بیرم نه ده چوو که په سنی بیژم و هانی بده م پتر بکا و زۆرتر بفری. دیاره وریا وهک دو م کلاشی بو خوی کرده و له کوری ماملیش هه ر نه وه چاوه روان ده کری.

نازانم چۆن باسی ئەم خۆشه‌ویستانه ی هاوکاری رۆژانی هاریکاری بکەم که دڵم ناو بخواته‌وه و نارامیم بگات. ته‌نیا ده‌توانم ئەوه بلیم که به بوون و هه‌بوونیان شانازی ده‌کەم و له‌وه‌وه‌دا زۆر شتیان ئی فیر بووم. هه‌موویان به پانه‌وه کاریان کرد و نیشانیان دا که لایه‌نگر و گیرۆده‌ی هونه‌رن و هه‌رگیز نیشانه‌ی به‌یایی و مانویه‌تییم پینانه‌وه نه‌دیت. باشتترین ناواته‌کانی خۆشی و سه‌رکه‌وتنیان بۆ ده‌خوازم...

ریکلام بۆ فێستیڤال له زۆر جیگا و بواره‌وه کرا و له ریگای فه‌یسبووک و مه‌یل و مه‌ساز و ته‌له‌فون و هه‌روه‌ها چه‌ند رادیۆ و تیلفیزیۆنه‌وه بلاو کرایه‌وه، به‌لام ئەوه نه‌بوو که ده‌بوو کرابایه. راده‌ی ریکلام و ناگادارییمان که‌مو کووری تیدا بوه.

سێ رۆژ پێش فێستیڤالی ریز گرتن له خالقی، له لایه‌ن (تیلفیزیۆنی نازادی) یه‌وه له پرۆگرامی (رۆنیا) به‌رنامه‌یه‌ک ریک خرا که له‌ودا خاتوو شیرین و من به‌شدار بووین و به‌ ماوه‌ی کاتژمێریک باسی فێستیڤال و (مه‌ل‌به‌ندی هونه‌ری ماملی) و (ئه‌نستیتوتی که‌له‌پووری کورد) مان کرد. به‌رپه‌وه‌به‌ری پرۆگرامی رۆنیا برای خۆشه‌ویستی هونه‌رمه‌ندم کاک نه‌جمه‌ی غۆلامی بوو که لێره‌شدا پر به‌ دڵ سپاسی هه‌م ئەو و هه‌میش تیلفیزیۆنی نازادی و کاربه‌ده‌ستانی رۆنیا ده‌که‌ین.

رۆژی فێستیڤال، هه‌ول‌دان و پاکردن و ناره‌قه‌ رشتنی شیرین دیمه‌نیکی هانده‌ری هه‌بوو. ده‌بوو ده‌سپیکي فێستیڤال که پيشانگا و دانان و رانانی به‌ره‌مه‌ به‌ نرخه‌کانی (ئه‌نستیتوتی که‌له‌پووری کورد) به‌ وینه و تابلۆ و فیلم و ده‌یان شتی تر بوو، بگاته ئەو په‌ری وشه‌ی ریکو پیکي. که دیاره هه‌ر واشی لیهات و به‌ یارمه‌تی هاورپیان، پيشانگا که‌وته به‌ر چاو و به‌ رازاوه‌یی بوو به‌ یه‌که‌م نه‌زه‌رگه‌ی میوانان که به‌ره‌ به‌ره‌ ده‌که‌یشتنه‌ جی.

سێمیناری فێستیڤاله‌که‌مان که به‌ به‌شداریی مامۆستا مه‌زه‌هر و هه‌روه‌ها مامۆستا هاشم ئەحه‌مه‌دزاده ده‌ستی پیکرد، له لایه‌ن گه‌نجی هونه‌رمه‌نده‌وه پیندرام شه‌هالایی پيشکەش کرا که به‌ خۆیندنه‌وه‌ی کورته ژینامه‌ی هه‌ر دوو به‌ریزیان که‌وته گه‌ر.

دوکتۆر ئەحه‌مه‌دزاده به‌ لیکدانه‌وه‌یه‌کی زانستیانه له سه‌ر شوێن و کارتیکه‌ری موسیقای کوردی له مانه‌وه‌ی نه‌ته‌وه‌یی کورددا به‌ زمانیکی ره‌وان و له بار و به‌ ناوه‌رۆک، کاکله‌ی مه‌به‌ستی به‌ ده‌سته‌وه‌ دا.

پاشان مامۆستا مه‌زه‌هر، ئەو هونه‌رمه‌نده زانا و خۆینده‌واره و ئەو ده‌نگه ئەفسووناوییه، به‌ وتاری له‌باری خۆی نیشانی دا که خالقی بۆچی دڵ و هه‌ستی خه‌لکی به‌ تالان بردوه.

یادیک له ناوا بوونی نه ستیره یه کی ناسمانی هونه ری کوردی

مامۆستا محهمه دی ماملی

فیلمی (مه ئیبه ندی هونه ری ماملی) وهک میژوو یه کی هونه ری له ماوه ی چهند خوله کدا ده ریایهک هه ست و ناسمانیک مه به ستی به دهسته وه دا.

ههروه ها فیلمی سه به رته به میژوو و دهسکه وته به بایه خه کانی (نه نستیتووتی که له پووری کورد) یش که هه م دامه زینه ر و هه م رابه ری مامۆستا مه زه ری خالق یه، به ته واوه تیی نیشانی دا که خوییا و بیر و ئاواته کانی له میژینه ی خالق ی چون کۆ بوته وه و هه ر به رزگار بوونی به شیکی خاکی نیشتمانی کورد، نه و ئاواتانه که کۆکردنه وه

و دامه زانندی بنکه یه کی کولتووری بو پاراستن و پیشخستنی که له پووری نیشتمانییه، چون خۆی گرتوه و بوته ته سه رچاوه بو به کاره ی نانی زانایان و لیکۆنه رانی بواری کولتووری موزیک و هونه ری کورده واری.

هونه رنوانندی پیندرام شه هلا یی به فیالۆن سه رنج راکیش و چاوه پروانه کراو بوو.

هه ر وهک هونه رنوانندی شاعیر و موزیکزانی سویدی ئینگمار ئولسۆن به گیتار و گۆرانیی که بوو به هۆی هه سانه وه ی دل و زاخاوی میشک.

پرسیاری به جی و جاری واش به ره خنه له لایهن میوانانه وه ئاراسته کران که مامۆستایان خالق ی و نه حمه دزاده وه لایمان دانه وه.

ههروه ها فیلمی تایبه تیی موزیک و کولتووری نیزه دییه کان بلاو کرایه وه که یه کیک له کاره هه ره به نرخه کانی (نه نستیتووتی که له پووری کورد) ه که بو دروستکردنی، هیز و نه رک و تیکۆشانیکی له راده به دهر به کار هینراوه.

یه کیک له خاله جی سه رنجه کانی فینستیشال، به شدارییکردن و قسه کانی دوکتۆر سالار عوسمان جیگری وه زاره تی رۆشنییری حکوومه تی هه ری می کوردستان بوو که به باوه ری من به وته ی هه کیمانه و به ناوه رۆک، زۆر به ری و جی دوا و جیگه و

پینگه ی ماملی و خالق له جیهانی موسیقای کوردیدا به جوانی نواند. هیوادارم نمونه ی به ریزی له حکومه تی هه ریم دا زۆر بی.

باسی دیارییه به نرخه کانی شی هم بۆ (مه ئه بندی هونه ری ماملی) و هم بۆ مامۆستا مه زهر با له و لاوه بوهستی.

چهند به ریزی دیکه ش، شاعیر و نه دیب کاک ناسر حسامی، گۆران بییژی به هه ست کاک نه جمه ی غولامی و رۆژنامه وان هه قالی کوردۆ باکسی قسه ی به نرخیان کرد و ره خنه شیان گرت و کۆریان ده و نه مه مند کرد.

وته کانی سه رۆکی (مه ئه بندی هونه ری ماملی)، کاک خانه ی ماملی خانیکی تری گه شاهوی فیستیقانی ریزینان له خالق بوو.

خانه به نیکدانه وه ی جوان و به وشه و واژه ی مه تین و پرناره رۆک، په یامی خوشه ویستی ماملی و خالق کرده یه ک و هه وای له باری نه و نه و نا هه نگه ی ره وانتر کرد. کاک خانه هه روه ها وه لامی چهند ره خنه ی ناراسته کراویشی دایه وه.

هه ر چهند که (مه ئه بندی هونه ری ماملی) جارێ هه ر هه موو نه رک و کاره کانی له چوارچیوه ی بنه مائه ی ماملی ده رنه چوه،

یادیک له ناوا بوونی نه ستیره یه کی ناسمانی هونه ری کوردی

مامۆستا محهمه دی ماملی

به لام به حهق وهک ریکخراویکی ریکو پینک و هه لسوور و سه ربه خو و بیلابه ن هاتوته بهر چاو و خانه ی ماملی به ری و جی بهر پرسیایه تیی وهستو گرتوه و به کردهوش دهزانم که به شیک یه کجار زوری کار و نه رکی مه لبه ند له سه ر شانی پان و دئی گه و ره و گیرفانی که ریم و ههستی هه راوی وریا ده گه ری.

بو ریکخستنی کارهکانی هه ر بنکه یه ک، یه کیک له بنه ماکانی مانه وه و به ردهوام بوونی، پشتیوانیی ئابوورییه که ده بی بلیم به داخه وه له پیوه ندیی له گه ل (مه لبه ندی هونه ری ماملی)، نه و نه رکه گرانه، گرانیی خوی خسته وته سه ر گیرفانی نه و دوو برا له باره و به تاییه تیی برای گه نجه تریان چالاک ماملی.

نه وان نه یانویستوه و نایانه وی سه ربه خویی مه لبه ند و ناوی ناوداری ماملی بخریته ژیر پرسیاره وه. یارمه تیی ئابووری کهس قبوول ناکه ن و نه وه ی من بیزانم هیشتا حکومه تی کوردستان ناوری خیری له مه لبه ند نه داوه ته وه.

ده زانین که به نیشاره یه ک، ده یان هه زار له لایه نگرانی ده نگی ماملی ناماده ن هه رچی پیویست بی یارمه تیی بکه ن، به لام وه لامی خانه و وریا هه ر نه وه بوه که پیشتر گوتوو یانه.

له گه رمه ی ناماده کردنی فیستیفالدا بو نمونه نوینه رایه تیی حکومه تی هه ری می کوردستان له ولاتی سوئد به ره سمیی داوای کرد که رینگا بدری دراوی به کریگرتنی هوئی نا بی ئیف که پاره یه کی که می ش نه بوو، وهک یارمه تیییه ک له لایه ن نه وان هه بدری، که نه ویش له لایه ن کاک خانه وه ویرای سپاس قبوول نه کرا.

له بیرم نه چی که نوینه ری حکومه تی هه ریم له سوئد له فیستیفال دا به شدار بوو و باقه گوئیکی جوان و ره نگینی شی پیشکه ش کرد.

گه لو... به شی سیه م و کو تایی فیستیفال، ری و ره سمی پیشکه ش کردنی خه لاتی (مه لبه ندی هونه ری ماملی) به مامۆستا مه زه ر بوو.

خه لاته که به سئ پارچه دابه ش کرابوو. یه که میان مه داتیای تایبه تیی بوو که له لایهن سه روگی مه لبه ند کاک خانهی ماملی و له نیو چه پله ری زانی به شداراندا پیشکەشی ماموستا مه زهر کرا.

پارچهی دووهم چه پکه گوئیکی به دانسته بوو که به دهستی شاعیر و هونه رهنه ندی سویدی ئینگمار ئولسون پیشکەشی خالقی کرا.

سپهه م و دوا پارچهی خه لاتی ماملی، له وحه ی ری زلینانی نه و ناوه نده بوو که له لایهن به ری ز دوکتور عومهر شیخ موس، سیاسه تزان و ماموستای زانکوی ستوکهورنمه وه پیشکەش به ماموستا مه زهر کرا.

سه رنج راکیش بوو که به پیی نه ریتی مه لبه ند، بیجگه له کاک خانه، نه وانهی که به شه کانی تری خه لاتیان پیشکەش کرد نه یانده زانی که نه رکیکی وایان له به رده مدایه. ته نانه ت دوکتور شیخ موس به سرته پیی گوتم بوچی پیشتر ئاماژه یه کم پی نه داوه!

پشتی پیشکەشکرانی خه لاتی ۲۰۱۷ی (مه لبه ندی هونه ری ماملی)، ماموستا مه زهری خالقی له وته یه کی کورت به لام پوخت دا بو نمونه فه رموی به دهستی به تال هاتم و به دهستی پر دهگه ری نه وه.

به شانازی به وه باسی خه لاته که ی کرد و به دلوقانی به وه یادی ماملی ی کرده وه و له گه ل سپاس له (مه لبه ندی هونه ری ماملی)، شادمانیی خوی له بوون له فیستیقای ستوکهورنم دا ده ربیری و هیوای سه رکه وتتی بو مه لبه ند خواست. کاک مه زهر هه روه ها تابلویه کی جوان و سه مبولیکی پیشکەش به مه لبه ند کرد.

دیاره له وی ده بوو وه بیری ماموستا مه زهر بینینه وه که نه وه هه رگیز دهستی به تال نه بوه و نه گه ر مووزیکی کوردی له فه وتان پارێزراوه و له زور بواره وه و به تایبه تیی له بواری پیشکەوتن و گه شه کردندا سه رکه وتویه، به شیکی به رچاوی دهگه ری ته وه بو دهیان سال ستران چرین و خویندنی خالقی و خولقاندن و ئافراندنی دهیان شاکاری بی وینه و هه تا هه تایی که هه م شیعر و هه م ئاهه نگ و هه میش دهنگه سیحراوی به که ی نه و بوون به خه و و خه یال و له دل و گیاندا دهگه ری ن.

ریک که وتن و به ری نه چوونی فیستیقای ری زئی ۲۱ی مای ۲۰۱۷ بی که م و کووری نه بوو و نه وه ره خنه و بیر و را و پیشنیارانه که دواتر له ماوه ی نه م دوو س هه فته یه دا بو کۆمیتهی ئاماده کار هاتوون، ده بنه مه شه ل و ری پیشانده ری کار و باری دا هاتوو.

له بهره بهری فیتستیقاندا، ده رکه وتنی دوو بهره می کۆن و ناوازه بوو له ماموستایان ماملی (پاشی ۲۵ سال) و ماموستا هیمن (پاشی ۴۱ سال) به شیوهی سیدی که ناماده کرابوو تا لهو رۆژه دا بلاو بکریتهوه. تیچووی دروستکردن و ژياندنهوهی ئهوه بهره مه له لایهن مه تبهندی هونه ری ماملی وه دابین کرابوو. شتیکی که نیستاش جیگای داخه ئهوه بوو که له گهرمه و زرمه ی راپه راندنی فیتستیقان دا، له بیرمان چوو باسی بکهین و ریزی ئهوه که سانه بگرین که کاره که یان که یاندبوه ئه نجام، که یه کیکیان کاک فاروق فه رهاد، کاک که ریم ته لایی، کاک که ریم هه داد و خه جیج خانمی هاوسه ری کاک که ریم هه داد بوو. کاری ناوبراوان جیگای ریز و مایه ی فه درزانینه.

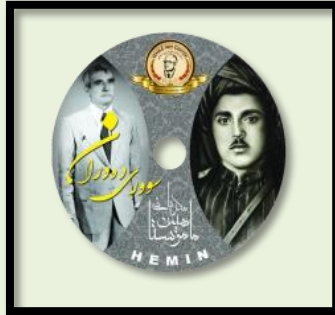
دیاره ریکلام بو ئه و سی دی یه نازداره هه ر له رینگای فه یسبوو که وه سه دان هه زار که سی گرتوته وه.

به لام داخ و ره خنه یه کی گرینگتر که هه م من و هه میش کۆمیته ی ناماده کاری فیتستیقان ده گریته وه ئه وه یه که به دریزی کاترمیره کانی ئه و رۆژه، تاقه جاریکیش دهنگی به زهنگ و سۆزی ماملی و خالقی بلاو نه کرایه وه. ئه وه هه ر چه ند هوی خوی هه بوو به لام نیستا ئیتر پیوست به باسکردن ناکا. شتیکی بوو له ده ست ده رچوو که هیوادارم هه رگیز دووپات نه بیته وه.

له وی گوتمان و لیره ش دوو باره ی ده که مه وه که له لاوه گه لی که س یارمه تییان کرد بو ئه وه ی فیتستیقان به سه رکه وتنه وه پیشکه ش بکری، که دیاره هه ر واشی لیه ات.

به شی تیکنیکی دهنگ و رهنگ سه ره رای چه ند کیشه یه کی نه خوازاو به سه ره رستی کاک نازاد بانه یی ده وری تاییه ت و گرینگی خوی گیرا. هه ر وه ها هاوکارانی کاک نازاد، خاتوو له یلا موحه مه دی و کاک جه مان فه تحیان به کاری ریکو پیکی فیلم هه نگرتن، شوینیکی بی نه ملا و نه ولایان له تو مار کردنی سات به ساتی رووداوه کانی فیتستیقان دانا و یادگاریکی به

نرخیان به دیاری پیداین.

چهند رادیو و تیلفیزیون هاتن و وتو ویزیان له گهڙ ماموستا مهزههر و کاک خانه ، ههر وهها له گهڙ چهند کس له میوانان کرد.

روژنامهوان کاک ناسو موکریانی نه رکی راپورت نووسین له سهر چوئیه تی کاری فیتیشالی به نه ستو گرت.

کاک خوله ره حیم وه کوو پینخوشبوون ژماره یه کی به رچاو شه به تی پیشکەش به میوانانی فیتیشال کرد.

پازاندنه وهی شانۆ و جوانکردنی به گول، ههر وهها پیشکەشکردنی چه پکه گول به میوانانی بانگ کراو بو سهر شانۆ، خاتوونه کان وهفا و سه فای ماملی گرتبوویانه سهر نه ستوی خویمان و بهم چه شنه سۆزی میوانداری و خانه خوئی یان به جی گه یاند.

نابی له بیرم چی بینوسم که ههر زوو بریارمان دابوو بو به ریوه بردنی پرۆگرامی فیتیشال ههم ژن و ههم پیاویک نهو نه رکه بگین. کوشش و گه ران و هه و لاندانمان بو په یداکردنی خانمییکی شایانی نهو کاره دادی نه دا و سهری نه گرت. ناچار سی چوار روژ پیش کاتی فیتیشال، داوام له کیژی نازدارم ته وار گیان کرد که لهو باره وه یارمه تییمان بدا. به شانازی و باوهشی ناواله وه به ئینی دا و شان به شانی من، به زمانی سویدی دهقی خاله کانی به رنامه ی پیشکەش کرد و باریکی قورسی له سهر شانمان لا برد.

سپاسییکی زور و زه به ند بو نهو ره خنه و پیشنیارانه که دوايه ناراسته مان کرا، که بی شک ده بنه مه شخه لی ریگای چاکسازی له کاره کانی داهاتودا.

سپاسیگی بۆ سنووریش بۆ نه و گشته دستخۆشی و ناهه ریم و قه درزانیانه که له لایهن سه دان که سه وه هه تا ئیستاش به وتن و مهیل و ته له فون و له ریگای فهیسه بوو که وه بۆ کۆمیتتهی به ریوه بهر و (مه ئبه ندی هونه ریی ماملی) هاتوه.

خۆم زۆر به به خته وه ر زانی کاتیک سه روکی مه ئبه ند، هاوړی و برای خۆشه ویستم خانه ی ماملی له سه ر شانو په سنی کار و نه رکی منی دا. هه ر وهک له ویش باس کرد، نه رکی سه ر شانم بوو که وهک گیرۆده ی دهنگی خالقی و شهیدای سۆزی ماملی، هه رچیم له دهست هاتین بیکه م.

کاک خانه دوایه ش به نامه ی سه ر سه ر میهر و دلۆقانی سپاسی کردووم که منیش به هه مان شیوه وه لامی کوری هیژای ماملیم داوه ته وه، که دوایه ش دهقی هه ر دووک نامه کان لیهر له سه ر سایتی ماملی به یادگار داده ئیم.

دهزانم که مامۆستای مه زن و برای گه وه ری جارن و ئیستام کاک مه زه ر، به شادیی و په زایه ته وه گه رایه وه ولات. مه به ستیش هه ر نه وه بوو که مامۆستا به ته واوی هه ست پی بکا که فیه ستیقانی ستۆکهۆلم ته نیا بۆ ریژلینان له نه و و هه نگاه به نه ر خه کانی ژبانی هونه ریی و فه ره نه گیی نه ته وه یی نه و ریگ خرا.

هاوکات ته واوی ساته کانی روژی فیه ستیقان له ده سپیکه وه هه تا نه نجام هه ستم ده کرد که گیانی پاکی (ماملی) ش له گو شه گو شه ی نه و نا هه نگه دا ده فری و بزه تاقانه که ی هه ر له سه ر لیوانه و به گو ئماندا ده سرتینن که... ناهه رهم... چاکوو رایه راندا... ده ستوو خۆش... هه ستوو خۆش.....

یادیک له ناوا بوونی نه ستیره یه کی ناسمانی هونه ری کوردی

مامۆستا محهمه دی ماملی

جا چ پاداشیک له وه به نرختر هه یه که ئیمه وه زمان نه گرتوه...؟!؟

به سپاسه وه... بیهروز کورده حمه دی

سویند ۱۰ یوونی ۲۰۱۷

بلاوينى دۆلەن

ھۇنراۋەي: خاتقان قادىرى

بەدەنگى "ماملى" ماوم و دەمىنم
بەيادى دەنگى ئەو من گول دەچىنم
دەنگى مەرھەمە بۇ پۇجى خەمبار
بلاوينى دۆلەن و شەنى خۇشى بەھار

چرىكەت بەرەو ئاسمان فېرپوھ
كۆگاي خەمانمت، گشت سېرپوھ
لەسەر پروخسارى زەردى ھەزاران
بوويتە نەغمەكەي ئاھەنگى باران
بەللى، ئەم چەرخە سېلەي پۇژگارە
خەم و دەردى بەزانە و ناديارە
چلۆن نەگىرەم لە بۇ ھۇزانى زىرەم
لەبەر "ماملى" بەراستى من زویرەم
دۆلەن قەلغانە بۇ ژانت تەزىوم
ئەمن قەندىلەم و ئىستاش چەقىوم

یادی ده که یین

یوسف فازللی

له پهراویزی پشتیوانی کردنی کومه له ی شاخه وانی مه هاباد له نابلومی "ریتنه" ی محهمه دی ماملی و سهردانی نه م بهرینه
بو نیستریو نه سرین، (ناوهندی قدرمهی بلاوکردنه وهی نه م نابلومه له مه هاباد)، کاک یوسف فازللی به م هونراوویه نه م
سهردانه ی بهرز نرخاندووه و ههستی خوینی ناوا هیناووته زمان.

یادی ده که یین

که شاخه وان به شاخان دا هه لده گه پری
هه لئو شه قلی ناسمان ده شکی نی
خوره تاو به ره و بانتره هه لده زه نی
دهنگی خوره ی ناوه لدران
له لاپالان ده هارپنی
له م سهره وه
دار خو ی ده رنی
زه وی هینده تر پوده چی
خاک له بهر یه که ده کشیته وه
له م سهره وه
که شاخه وان داده گزیته خوار
دار دهستی ماچ ده کات
زه وی بوی ده بیته به فشرش

خاک ده بیته راخهر
شاخه وان له باوه شی دا
چه پک چه پک گوئی پییه
بزه و هیزی، خوشه ویستی له گه لدایه
که شاخه وان له بهر ده رگای تۆمار گه یه ک
یادیک ده کا له بهر یزیک
له سه ر قافلای
خۆر و هه لۆ و ئاوه لدا یان
بۆنی عه تر
له شی بی گیان ده پرووژینی
نازه نینیک زۆر به ناز چاوان هه لدا یی.

په یکه ریکی بالابه رز له م به ریزه
له "ماملی"
دینه بهر چاو.
یادی ده که یین، وه کو هیمن
وه کو هه ژار
وه کو شاعیر
وه ک گۆرانی
وه کو ئیستای شاخه وانان
یادی ده که یین
هه تا هه تا.

یوسف فازلی

۳۰ - ۵ - ۱۳۹۶

“ئىجبارى” له كوردستان و گۆرانىيه كى نه مر “محهمه دی ماملی”

نووسینی میژووناس: نه نوهری سولتانی

“په بیی پهزا شا جووت کوپت بمرئ
قهت بووه ئىجبارى له كوردی ده گری!”

هۆكاری نووسینی ئەم یادداشتە، گۆی گرتن بوو له گۆرانىیه كى نه مر محهمه دی ماملی، كه براده رێكى خۆشه و یست به دیاری بۆی ناردبووم. گۆرانىیه كه له سه ره هوای “ئای شل”ى فۆلكلۆرىك دانراوه كه پێشتر چه سه ن زیره ك و هه ندى گۆرانى بێژى دى كه گوتوویانه ته وه. سه ره بندى “ئه رى شل...” هه موو جارێك دواى چوار فهدر شیعری سه به رته به ئىجبارى گرتنه كه، دووپات ده بیته وه.

بردنى لاوان بۆ سه رباژى، دیارده یه كى نوێ بوو كه له سه رده مى ره زاشای په هله وى (۱۸۷۷ - ۱۹۴۴) دا بوو به یاسا و په چاو كرا.

ناوچه ی ژيانى كورد كه وتۆته سه ر سنوورى ئىران و دراوسێ ده سه لاتداره كانى به رى پۆژئاواى و لاته كه. له و ناوچه یه دا شه ر و ناكۆكى میژوویه كى نزیك به پینج هه زار ساڵه ی هه یه. هه موو نه و حكومه ت و ده وڵه تانه ی وا له به رى پۆژئاواى ئىران دامه زاون، له شه ر و پینكدادان له گه ل ده سه لاتداریه تی ئىراندا سه رته تا خاكى كوردیان پێشیل كرده وه ئینجا گه یشتوونه ته ناوخۆى ئىران و سه ر به ش و قه ومییه ته كانى دى كه ی دانىشتووى نه و فلاته؛ به پێچه وانه ش كاتى ئىرانىیه كان هه ئیانكوتساوته سه ر دراوسێ پۆژئاواىیه كانیان، سوپایان به خاكى كورددا تێپه ر بووه و له م تێپه ربوونه دا هه م خه لكه كه یان به سۆغره گرتووه و به زۆر بر دوویانن بۆ شه رى نه خوازراو، هه م نابوو رى شار و گونده كانى سه ر رینگه یان

یادیک له ناوا بوونی نهستیره یهکی ناسمانی هونهری کوردی

مامۆستا محهمهدی ماملی

له ناو بردوووه. نهو حوکمه به گشتی هه موو نهو دهسه لاتداریه تیببانه دهگرتیه وه که له ناوچه کهدا پینک هاتوون، ههر له سومهروه تا ئاشوور و یۆنان و رۆم و عه رهب و عوسمانی و لهم دواییانه شدا عیراق.

نهو هیرشبه رانهی وا له لای رۆژه لاته وه هاتبنه شوینی ئیستای به کوردستان ناسراو، زۆر نین و دهکری له دوو مه قووله دا کورت بکرتیه وه: یه کهم ئاریاییه کان و دووه هم، به هه ندیک جیاوازی قه ومییه وه، تورک و مغول. پاشماوهی هیرشه کان هه مووی ههر له لای رۆژئاواوه بووه.

هیژی شه رفانی کورد له ماوهی هه موو نهو شه ر وگه رانه دا، بریتی بوون له هیژی سوپایی پینک هاتوو له خه لکی ئاسایی واته سوپای رانه هینراوی فینۆدالی و عه شیریهی، که به بی خواستی کۆمه لانی خه لک و به زۆره ملیی حاکمان و شاهان به شداریی نهو شه رانه یان کردوووه بی نهوهی به رژه وه ندی یان خواست و ئیراده ی نهوانی تیدا به رچاو گیراییت.

سه ره هه ودا یه کهم سوپای رینک و پینک و راهینراوی کورد لهو له شکرده دا ده دۆزیته وه که خوسره و خانی گه وره کوری نه همه دخانی موهاجیری نه رده لان پینکی هینا نه ویش له نیوان سالانی ۱۱۶۸ ی کۆچی (۱۷۵۴ز) و ۱۲۰۴ ی کۆچی (۱۷۸۹/۹۰ ز) دا، که به پچرانیکی سن سانه وه، حکومه تی نه رده لانی ده کرد. خوسره و خان یه کهم حاکمی نه رده لان

وینه ی دوو سه رباز (ئیبجباری) له چاخ ی په زاشا دا

و ته نانه ت یه ک له یه کهم حاکمانی هه موو ئیران بوو که سوپای نویی رینک و پینکی کرده جینگری چه کداری ره مه کیی فینۆدالی (سیر الاکراد، ل ۵۳ و تحفه ناصری، ل ۱۶۷). نهو په وته دوای خوسره و خان ته ریک که وته وه و شوینه وارینکی وای له میژوووه نووسراوه کاندای بو نادۆزیته وه.

به لām له ئیرانی سالانی ۱۲۰۰ تا ۱۳۰۵ (۱۹۲۱ تا ۲۶) دا هه وئیکی زۆر له پیناو هینانه گۆری یاسایهک بو مه جبوور کردنی لاوان به کاری سوپایی درا و مه جلیسی شۆرای ئیران له کۆتاییهکانی سالی ۱۳۰۴ ی هه تاوی (۱۹۲۶) دا بو یه کهم جار قانونی خزمهتی ئیجباری بو کورانی هاوالاتی ئیران، دواي ته مه نی ۱۸ سالان په سند کرد و له نه نجامدا ئیجباری چوون بوو به کاریکی ئیجباری!

حکومهتی ره زاشای په هلهوی (نیوان ۱۳۰۴ تا ۱۳۲۰ هه تاوی / ۱۹۲۵ تا ۱۹۴۱ز) بهو کاره و ههروهها به هه ندیک هه وئیی دیکه ی له پیناو هاوچه شن کردنی جل و بهرگ و کللاو و گۆرینی رۆژمیری مانگی بو هه تاوی و مه نی حیجاب، که نه وانیش چاک یان خراب، به زۆره ملی و به پیچه وانیهی خواستی کۆمه لانی خه نک به ریوه بران، که وته ناحه زی نواندن و دژ به رایه تی خه لکه وه و کهم و زۆر، بو یه کهم جار کۆمه لانی گه لیش دژ به "اولی الامر" یکی تاجدار وه ستان که پیشتر، بو ماوه ی سه دان سه ده و سال ئیتاعت کردنیان به واجیب زانیبوو! نه و رووبه روو وه ستانه، به تایبهت له کوردستان و له ناو مه لای سونه و هه ندیک شیخ و مه شایه خ (نهک هه موویان)، ههروهها له ناو "بهرگدروو" ی شارهکاندا زیاتر ههستی پی دهکرا که فه رمانی مه نی له بهر کردنی جل و بهرگی کوردی بزوی رۆژانه یانی خستبووه مه ترسییه وه.

نه و دژایه تییه درێژه ی کیشا و خه نک ته نانهت له سه رده می کوره که شیدا (۱۳۲۰ تا ۱۳۵۷ هه تاوی / ۱۹۴۱ تا ۱۹۷۹ز) له گه ل سیاسه ته که یان ناشت نه بوونه وه و بهر به رهکانیان کرد. سه ره له دانی کۆمه له ی ژیکاف و حزبی دیموکراتی کوردستان، دامه زرانی کۆماری کوردستان، راپه رینی سالی ۱۳۲۱ و ۳۲ ی خه نک له چه ند ناوچه ی کوردستان، خه باتی چه کدارانه ی سالانی ۱۳۴۷ و ۴۸ ده ره نجامی نه و بهر به رهکانییه بوون که سه ره نه نجام گه شتته راپه رینی جه ماوه ری سالی ۱۳۵۷ و رووخانی رژی می شاهه نشاهی به ته واوه تی.

شיעری گۆرانییه که ی ماملی، بابه تیکی فۆلکلۆری و هه تقولاوی خواست و ئیراده ی کۆمه لانی خه نک لای کهم له به شیکی رۆژه لاتی کوردستانه. شיעره که پیشانده ری ههستی خه بات و بهر به رهکانی کردنی خه نک له بهرانبه ر سیاسه تهکانی ده وئته و به تایبهت له بهندی یه که میدا ناچاری و ناعیلاجی خه نک بهرانبه ر سیاسه تی که به ناعادلانه ی ده ناسن و له بهندی چواره مدا تووره یی و ههروهها سه رسوورمانی خه نک ده باریت. با سه رته شیعرهکان بخوینینه وه:

“گورم گه و ره کرد به قه ندی شاری

ره زاشا بردی بو لای ئیجباری

مانگی ههوت قران، رۆژی چوار شایی

چ بدهم به قهند و چ بدهم به چایی!
به رگی ئیجباری به بهرم تهنگه
له کن 'یاوه ر'ی زمانم لهنگه!
ره بی ره زاشا جووت کورت بمرئ
قته بووه ئیجباری له کوردی دهگرئ!"

ئه وه شی سه ره بدهندی گۆرانییه که:

ئه رئ شل وهی شل، شل و شیواوی
یان ماندووی ریگای دهنا هه تاو لییداوی

شیکردنه وه یه کی وشهکانی شیعه که:

قهند: شه کری به کلۆکراو

قهندی شاری: پیشتتر له کوردستان و شوینهکانی تر له ناو ئیران زۆر کهس له ناومانی خۆی قهندی دروست دهکرد واته شه کریان له ناودا دهکولاند و دهیانکرده قالبهوه و کاتی دهمهیی و پهق هه ئدهگهرا له تیان دهکرد و له گه ل چایی دهیانخوارد. من له سهردهمی مندایی خۆمدا له مانی خۆمان له بوکان بینیومه دایکم قهندی دروست کردوو و له بهر تاوی داناوه تا خۆی بگریت و بهمییت.

بهلام نهو قهندهی وا له شارهکان زیاتر دهخورا و له شارهوه دهبرایه گوند، به شیکیان شکلی که له قهند (مخروط) ی هه بوو و زیاتریش پهسند دهکرا له بهر نهوهی درهنگتر له دههدا دهتوايهوه و زۆرتری بهرگه دهگرت. نهوهی که پینی دهگوترا قهندی شاری، یان له کارخانه (بو نمونه، له کارخانهی قهندی میانداوا) دروست دهکرا که له سالی ۱۳۱۲ واته سهردهمی رهزاشادا بنیات نرابوو، یان له کارگهی بچووک. قهندی کارگهکان که له یی نه بوون و شکلی 'ههشت گوشه' یان هه بو، به قهباره له که له قهند بچووکتتر بوون و قهندی کلۆیان پیدهگوترا، نرخیشیان که متر بوو له نرخ قهندی که له مندال به قهندی شاری گهوره کردن واته خهرج و مهسرهفی زۆر بو کردن.

په زاشا: یه کهم شای زنجیره ی په هله و بیه کان که دوا ی نه حمه دشا (دوایین شای قاجار) له ئیرانی نیوان دوو شه ری گه وره ی جیهانیدا پادشایی کرد و لهر سه رده می نه ودا 'خزمه تی سه ربازی' کرایه ئیجباری. بپروانه سه رده و تر.

مانگی جهوت قران... مواجی مانگانه ی سه ربازی به ئیجباری گیراو له ئیران زور کهم بوو. نه و جهوت قرانه ته نانه ت که متر له یه ک تاقه تمه نیش بوو. وایزانه تا سالانی دوا ی ۱۳۲۲ش نه و پاره یه ی وا دهدرایه سه رباز ههر وا کهم بوو.

قران: ریال، ده یه کی تمه نیک.

شایی: بیست یه کی قرانیکه. قران بیست شایی بوو له قران که متریش هه بوو که پینان ده گوت ده شایی و له هه ندیک به شی کوردستان بو نمونه له موکریان "په نابات" یان پیده گوت. "په ناباد" له وشه یه کی پووسی ده چیت و نه و ناوه له ئیرانیشدا هه بووه، بو نمونه له شیعیکی فولکلوری فارسیدا که باسی یه که مین هیلی ریگاناسنی نیوان تاران و شه هرپی (شاه عبدالعظیم) ده کات که یه ک له ونستگه کانی له گوندی "ده ولت ناباد" ی نیوان نه و دوو شاره بوو، ناوا گوتراوه: "ترن آمد دولت آباد / قران دادم جای پنا باد" (له کتیبی "از صبا تا نیما" م وهرگرتووه). بیشتر شایی ش هه بوو که بیست یه کی قران بوو به لام بو نمونه، له سه رده می مندایی مندا چیتر له بازاردا نه مابوو.

نه و شیعه به گشتی باری نابووری و ژبانی ناخوشی سه ربازمان بو ده گپرتته وه و دیاره دنی کهس وکاری سه ربازه که ی سووتاندوو که مندانه نازداره که یان له سه ربازی چی به سه ر دینن و چون له نه داری و هه ژاریدا ده ژی.

به رگی ئیجباری... جل و به رگی ئیجباری به به ژنی که سه که نه بپردا و زوربه ی کات گه وره تر یان بچوو کتر ده رده چوو. گه وره بوونه که ی خراب نه بوو به لام نه گه ر به به ری که سه که ته نگ بوایه، کیشه ی دران و هه لوه شان وه ی لی په ییدا ده بوو و سه رباز مه جبوور بوو خو ی به ده رزی و ده زوو بیدرویتته وه. نه وهش بو کوره لاوی ده ست و پی سپیلکه کاریکی ناخوش بوو. کوری تمه ن ۱۸ و ۱۹ سالان له و کومه نگایه دا عاده تی به خزمه ته کانی دایک و خوشک گرتبوو و زوربه ی کات، یه کهم جار بوو له مائی خو ی هاتبووه ده ری بی نه وه ی هیچ شتیک له کاری ناوما ل بزانیته.

مندال له ولاتانی رۆژناوا گه نیک باشتر راده هینرین و به هوی نه بوون (یان کهم بوونی) جیاوازی له نیوان کور و کچه وه، له مال و قوتابخانه قیری نه وه ده کترین هه ندیک کاروباریان خو یان به ری نه وه به رن. به لام مندالی ئیرینه ی لای ئیمه وه ک باوکه که یان، که لک له خزمه تی نه ندامانی میننه ی ناو مال وهرده گریته ههر له ناماده کردنی خواردنه وه تا جل و به رگ شتن و ته نانه ت جیگه و بان راخستن و هه لگرتنه وه ی و گه سک لیدان و قاپ و قاچاخ شو ردن ده خاته نه ستوی دایک و خوشکه که ی.

نهو جیوازیی په روه رده یه نیستاش کاتی لاوانی کورد به په نابهری دینه ئورویا، به باشی دهرده که ویت. له کاتیکدا مندالانی ئورویایی نهو ته مه نی تین نه جرییه، به کج و کوره وه، لای کهم ده زانن چون هه ندیک خواردن ناماده بکه ن و جل و بهرگی خویان له جله شوری کاره باییدا بشون، لاوانی کهم ته مه نی کورد به تایبه ت له باشووری کوردستانه وه کاتی ده گه نه ئیره، ده ئین جگه له هینکه ورۆن هیچ خواردینک ناتوانین ناماده بکه یین و ئیش کردن به جله شوری کاره باییش نازانین، جل و بهرگیشمان هه میسه دایکمان بۆی شور دووین و گه سکی کاره باییشمان نه بووه بزانیین چون ئیشی پیده کریت!

یاوه: میچهر، سه رگورد، پله یه کی سوپایی له ئیرانی سه رده می ره زاشا به داوه.

به گویره ی په سندی "فرهنگستان ایران" له سالی ۱۳۰۰، دهره جه ی 'یاوه ری' بوو به به شیک له دهره جاتی نه رته ش. به لام له سالی ۱۳۱۴ دا هه مان فره ه نگستان ناسناوه کانی سوپای سه رله نوئ گوړی و هه موویانی کرده 'فارسی'، که یه کیشیان یاوه ر بوو و کرایه 'سه رگورد'.

جووت کوری ره زاشا: ره زاشا سه رجه م له چوار هاوسه ری خۆی ۷ کوړ و چوار کچی بوون. سی مندالی یه که میان کج و شه ش مندالی دواتر کوړ بوون ئینجا کچیک و کوړیکی دیکه شی بووه. دوو کوړی یه که می ره زاشا بریتی بوون له محهمه د ره زاشا و عه لی ره زاشا. محهمه د ره زاشا دواتر بوو به جیگری باوکی و شای ئیران، عه لی ره زاشا دووه م کوړی ره زاشا و برای دایک و باوکی محهمه د ره زاشا بوو له تاج الملوکی ئایره ملوو هاوسه ری دووه می باوکی. [۱]

هه ندیک جیسابات سه باره ت به میژووی گوترانی شیعه کان:

کاتی که له شیعه که دا گوتراوه "ره بیی ره زاشا جووت کورت بمرئ..."، به نه گه ری زور سه رده میک بووه که ره زاشا ته نیا نهو دوو کوړی بووه و بهو جیسابه، ریکه وتی له دایک بوونی کوړی دووه م گرنگایه تی په ییدا ده کات. به گویره ی سایتی ویکی پیندای فارسی، عه لیره زاشا ی کوړی ره زاشا، دووه م کوړ و پینجه م مندالی بووه و له ۱۳۰۱/۱/۱۲ ی هه تاوی (مانگی ۳ ی ۱۹۲۲) له دایک بووه.

ئیسنا ده بی بزانیین مندالی دوا ی نهو کی بووه و که ی له دایک بووه. مندالی دوا ی عه لی ره زاشا بریتی بووه له غولام ره زاشا، که ۱۳ مانگ و ۱۲ رۆژ دوا ی له دایک بوونی نهو هاتۆته جیهان.

که وابوو، نهو شیعره له نیوان ریکهوتی له دایکبوونی کوری دووهه م و سیهه می رهزاشادا گوتراوه و نهویش ده بیته نیوان ۱۲ - ۱ - ۱۳۰۱ و ۲۴ - ۲ - ۱۳۰۲ ی ههتاوی (به هاری سالی ۱۹۲۱ و ۲۳ ی زایینی).

دیاره نه گهریکی دیکهش نهوه ده بیته که ویژهری شیعره که بو ریک خستنی کیش گوتییتی 'جووت کور' و لهو سهرده مه دا رهزاشا زیاتر له دوو کوری بو بیته، نهوهش نه گونجاو نییه و نه گهر بچینه سه ر نهو باوه ره، نهدهم ده بیته بلین شیعره که دوا ی ۱۲ - ۱ - ۱۳۰۱ (۱۹۲۲ ز) ی له دایکبوونی کوری دووهه م و ۱۳ - ۴ - ۱۳۱۱ (۱۹۳۲) گوتراوه که رۆژی له دایکبوونی حه مید رهزا وهک دوا یین کوری رهزاشایه. به لام چ سالیکی لهو بهینه دا؟ نهوه نازانریته و له شیعره کهش ده رناکه و بیته.

سه بارهت به شوینی گوترانی شیعره کان پینوسته یهک خال بگوتریته. نهو شیعرانه یه کدهست و یهک چهشن نین و نابی وهک قهتعه، یان غه زه لیکنی ستانداردی کلاسیک چاویان لی بکریته. نهوانه چوار فهد شیعی لیکی جیاوازن سه بارهت به یهک بابته دیاریکراو که نه مر محهمه دی ماملی لیره و لهوئی کوی کردوونه تهوه و به شوین یه کدا هیئاوونی، وهک زوربه ی هه ره زۆری گۆرانیه کوردیه کانی دیکهش هه ر وان. بو نمونه، فهدی دووهه م هیچ په یوه ندلیکی راسته وخوی به رهزاشاوه نییه جگه لهوه ی سه ربازی بیدعه تیکی نوی سه رده می نهو بووه. من نهو شیعره له سه رده می مندالیی خومه وه سه دان جار بیستوه به لام نه وانیترم گوی لی نه بوون. به م پیه شوینی گوترانی شیان و اهه یه جیاوازی بیت به لام به گشتی و به جیسابی شیوه زمان و زاواوه، ده بی هی ناوچه ی موکریانی نیوان شنۆ له باکوور هه تا بوکان له باشوور بیته، گهرچی و اهه یه بکریته جوغرافیا که ی تا راده یه کیش به رینتر بکریته وه و بگاته هه وشار و سه قز و بانه ش. به جیسابی زاواوه، لام وانیه بتوانین لهوه باشوورتر برۆین.

نهوه ی خواره وه نه درسی ئینترنیته یه بو گۆرانیه که ی نه مر محهمه دی ماملی له سه ر یوتیوب:

<https://www.youtube.com/watch?v=-EWBh2H4jUg>

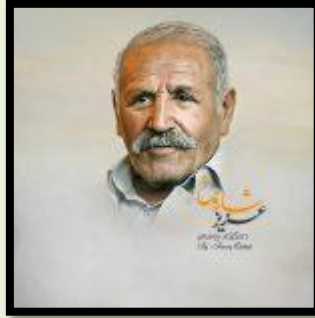
یادی ماملی و ویژه رانی نه ناسراوی نهو شیعره فۆلکلوریانه به خیر بیته!

کۆتایی هاوینی ۲۰۱۷

(۱) عه لیره زا له سالی ۱۳۳۳ (۱۹۵۴) له فرۆکه کهوته خواره وه و مرد. هه ندیک کهس گومانیان له شیوه ی مردنه که ی کرد و لایان وابوو به فیتی برا گه وه ی خوی (محهمه د ره زاشا) کووژرابیت که ترسی نه وه ی هه بوو ولاته پوژئاواییه کان بیکه نه جیگری نه و. به لام نه وه واهه یه راستیش نه ییت.

نهم بابه ته له سایتی “هه ئویست” وه رگیراه

سەردانی نوینەری مەئبەند له ماموستا عزیز شاروخ

به داخه وه ماوه یه ک له مه و پيش دۆخی ته ندر ووستی ماموستا "عزیز شاروخ" ناجیگیر بیوو و چەند رۆژیک له نه خوشخانه ی مه هاباد و پاشانیش له ته وریز چاره سه ری پزیشکیان بو کرا.

نه خوشی ماموستا شاروخ، بوو به هۆی دلگرا نی کۆمه لانی خه لک و ده نگدا نه وه ی زۆری له سۆسیال میدیاکان دا به دوا ی خۆی دا هینا.

جه ماوه ری هونه رپه ره ری کوردستان له و ماوه یه دا که ماموستا له نه خوشخانه بوو به رده وام له نه حوالیان ده پرسى و دهسته ودۆعا بو ی پاوه ستابوون تا سلا مه تییان بگه ریته وه سه ر دۆخی ناسایی خۆی.

ئه مرۆ ریکه وتی ۱۹ ی خه رمانان نوینەری مه ئبەندی هونه ری ماملی، هاوری له گه ل پۆلیک له هۆگرا نی هونه ر، سه ردانی هونه رمه ندی مه زنی کورد، ماموستا عزیز شاروخ یان کرد و له دۆخی ته ندر ووستی به ریزیان پرسى.

به خوشییه وه نزا ی گه لی کورد ها ته دی و ماموستا ئه مرۆ به سلا مه تییه کی باش پیشوازی له میوانانی خۆی کرد و به بزهی سه ر نیویان ئه م په یامه دلخۆشکهری پیندا ین که نه خوشییه که ی به ره و چاکبوونه وه یه.

هونه رمه ند عزیزى شاروخ خه لکی مه هاباده و له دایکبووی سالی ۱۹۲۸ ی زایینییه. ده رچووی په یمانگای ماموستایانه و وه ک ماموستا له خویندنگاکانی مه هاباد وانه ی گوتۆته وه. به هۆی چالاکی سیاسییه وه چەند جاریک ره وانه ی به ندیخانه کراوه.

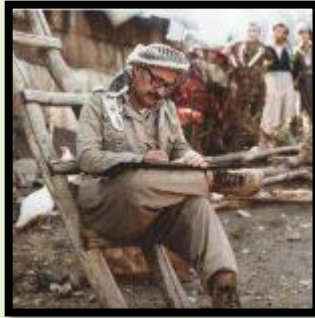
یادیک له ناوا بوونی نه ستیره یه کی ناسمانی هونه ری کوردی

مامۆستا محهمه دی ماملی

له پاش شۆرشى گهلانى ئیتران به تاوانى چالاک بوون له گهه وىست و داخوازهکانى گهلى کورد، له کار دهريان کرد و کهوته دۆخیکى نالهبارى ژيانهوه بهلام، خوراگرى و نهفسبهرزى مامۆستا و بنه مائهى سهربهزىيان، بوو به جوانترین وهلام بو سه به بکارانى.

هيوای ته مه ندریژيمان ههیه بو مامۆستا عهزیز شاروخ و ئاواته خوازین بهردهوام بن له خزمهت به هونه ریی کوردی.

پرسه نامه ی مه ئه بند به بۆنه ی کۆچی دوا یی “مام جه لال تاله بانى”

به ریزان

مه کته بی سیاسى یه کیه تی نیشتمانی کوردستان و بنه مائه ی به ریز مام جه لال تاله بانى:

به خه م و په ژاره یه کی یه کجار زۆر خه به ری کۆچی دوا یی مام جه لال تاله بانى، سه رۆک کۆمارى پيشووی عیراق، سه رۆکی یه کیه تی نیشتمانی کوردستان، تیکۆشه ری هه لکه وتوو و له میژینه ی نه ته وه ی کورد، له میدیاکانى جیهان بلاو بۆوه و داخ و ده ردیکى گه وه که وته سه ر دل و میشک و هه ست و گیانى هه موو کوردیکى نیشتمانپه روه ر.

جینگای خانی به ریز مام جه لال که م و کورپی و زیانى گه وه ده خاته سه ر بزوتنه وه ی کورد و له هه مانکاتیش دا شوینه واری خزمه ت و له خۆبیردوو ییه کانی ده بیته بنه مای په ند و ده رس وه رگرتن بۆ نه وه کانی ئیستا و داها تووی کورد.

به و بۆنه وه له لایان بنه مائه ی ماملی و مه ئه بندى هونه ریی ماملی وه و یرای ده ربیرینی زۆرتیرین هاوسۆزی و هاوژانی له گه ل ئیوه ی به ریز، سیبووری و سه رکه وتنتان له ریگای پیروزی تیکۆشانی به ریز مام جه لال بۆ به ناوات ده خوازم.

عه زیز ماملی

پاریس

۲۰۱۷ - ۱۰ - ۳

“هیمن” به هه رکات زیندوو هه کی کوردستان

شازاده تیگستی کوردی ماموستا هیمن موکریانی پاش ژبانیکی پر له به رههم و خزمهت به زمانهوانی و نه ده بی کوردهواری له ئیوارهیه کی بارانی به هاری سالی ۱۹۸۶ ی زاینی مائاواپی له زید و نه ته وهی کورد کرد. نه وهی که جیگه ی سه روه ری و شانازی نه و بیرمه نده کوردهیه، جیا له هه موو خزمه تیکی که له ئاستی توانایی خۆیدا له به رانه بر نه ته وه که ی نواندن، له زمه نیکدا که هیج دهره تیک بو دهر برین و په ره پیدانی چه مکی نه ته وهی له رۆژه لاتی کوردستاندا نه بوو، خوی به خاوه نی هه موو کاره ساته دته زینه کانی کوردستان ده زانی و میژووی دته زینی گه له که ی له ریگه ی شیعه وه تو مار ده کرد.

به هوی نه وه که جوانناس و جوانووسی موکریان ریژیکی بیسنووری بو فیگره و شوینی خویندن هه بوو، هه ر بویه چه زی کردبوو که پاش کوچی دوایی له گوندی خانه قایه بنیژریت که سه رده مانیک تییدا فیتری زانستی نه و سه رده م ببوو، له گورستانیک که شیخی زانی ناسراو به شیخی بورهان تییدا سه سا بووه.

سه ره رای نه وه که خزم و که سی نزیکی ماموستا هیمن له سه ر نه وه کوک بوون که دانه ری جوانییه کانی نه ده بی کوردی له و شوینه به خاکی نیشتمان بسپیرن، به لام ماموستا محمدماملی له روانگه یه کی نه ته وهی و هه ست به به رپر سیاره تی له ئاست پیداوستی ریژلیتان له نه دیب و شاعیری نه ته وهی فه رمووی که هیمن پیوسته له شوینیکی بنیژریت که هه رکات رووی له چوارچرا و گلکوی پیشه وای مه زنی کوردستان بی. هیمن شاعیریکی نه ته وهییه و پیوسته له شوینیکی به خاک بسپیردیت که هه ر که س به سانایی بتوانی بیدوژیتته وه و سه ردانی بکا. هه موو نزیکان و خزمان له وه ناگادارن که بایه خ و خۆشه ویستی شیخی بورهان لای ماموستای ده نگخۆشی کوردستان گه لیک زور بوو، به لام له روانگه ی ماملی کوردستانیه وه نه ده کرا که هیمن له مه هاباد دابیری و پاش نه و هه موو بیره وه رییه ی که خوی له م شوینه دا له ناو دلی خه لکدا به جیی

هیشتبوو، هه روا وه پشت گوی بدرین و له شونینگی دوور له پیتته خته ژیکه له که ی کۆماری کوردستان بنیژرتت.

ئهو بیروکه یه نه ته نیا له لایان خزمان و خوشه ویستانی ماموستا هیمنه وه پیشوازی لی کرا، به لکوو دهستیپکی دامه زرانسی پیگه یه کی هه تاهه تایی بوو بو سهرجه م ئهو نووسهر و هونه رمه ندانه ی که بواری ناشتییان له شاره که ی پیشه وای نازیزی کوردستان هه بووه. پیگه یه ک که نه مروکه که سانی زیده نازیزی نیشتمانی وه ک ماموستای ماموستایان کاکه هه ژاری موکریانی و خاله مین، ماموستا مه لا غه فوور و... هتد لی به خاکی نیشتمان سپیژدراوه، خاکیک که هه موویان له چرکه چرکه ژیاناندا خزمه تیان پی کرد و رازاندیانه وه.

به شیکی بهرچاوی چوینییه تی مائناوایی کردن له ماموستا هیمن موکریانی و به خاک سپاردنی ئهو، له لایهن ماموستای نازیز، هیژا حاجی "قادر قادری" یه وه ناسراو به هیوا به شیعر هونراوه ته وه. له ژیره وه دهقی ئهو شیعره جوان و پر له سۆزی ماموستا هیوا دهگه ل چهند وینه یه کی میژوویی پیشککش به میوانانی ئهم پیگه یه ده که یین. ئهم شیعره له دیوانی شیعره کانی ماموستا هیوادا که له په رتووکیکدا به ناوی هه ژارنامه به چاپ که ییشت بلاو بوته وه. ناوی ئهو شیعره ی که پیوه ندی به میژووی ناشتنی ماموستا هیمنه وه هیه، له یادی هیمن، شینی هیوا یه که وینه ی ئهو لاپه ره ی په رتووکه ش دانراوه خزمه تتان.

مه لبه ندی هونه ری ماملی له ۲۷ه مین ساوه گه ری کۆچی دوایی ماموستا هیمنی خوشه ویستدا، له سه ر وه فا و ئه قینی به رانه بر ئهو گه وره زانایه پیداکری ده کاته وه. رۆحی شاد بی.

ئهی خامه برۆ بنوسه بو من
هه لبه ستی به یادی گوپی "هیمن"
ئهو گوپه له لیژی نیژراوه
ناقه و که به ناق سپیژدراوه
لیژی به شی کوردی به شی براوه
گوپیشی له لیژی پی براوه
ئهو تهرمه بوو هونه ری که لی کورد
بو گه ل ده زیا و له نیو که لی مرد
هه ستیکی هه بوو که بو نمونه
بو ههر که سی ئه وه عیان و پروونه
بیری وی وه کوو خه یانه باریک
ئیقباالی وه کوو شه وه ی بو تاریک

کاتیگ ده چوو بهر له قایه
ویستیان که بیبهن بو "خانه قا" یه
"ماملی" بوو ده گه ل گه لی ووتی پیم

یا لیږه ده نیژری یا ده کوژریم
خوا خیری بداتی بهم ره جایه
لاچی له سه ری هه رچی به لایه
"ماملی" وه ره بوی بلی به گه رمی
شینیکی بکه له ده وری تهرمی
بخوینه له وئی به ئاه و نالین
دل پر کوول و سوژ و چاو به ئه سرین
تیپه لکه به کوول بلی به تهرزی
عه رزیش له به رابه رت بله رزی
هه رچی له دلا به دل بوئزه
نامی خه می دل به گل بچیژه
له و لیژه کوولی دلت بریژه
کو لای ته مت له وئی بنیژه
دنیا یه له ئاه و ناله پرکه
بالنده له ناسمان وه خرکه
بو پرووحی وی فاتحه ش بنیژه
چون فاتحه بوی بخوینه خیره

تۆماریکسی دهنگیسی ماملی پاشی ۴۴ سالن هاوړی له گه ل هونه رهنه ند "نیبراهیم سایبر"

نووسینی: نازاد بایز

نهم تۆماره دهنگیسه کی پیشکشته شتان دهگریت، یادگاریه که نه زمه نیکی تاییه ت که هه نگری میژوویه کی تاییه تیشه. به پیی نهو زانیاریانه کی له فایله که دا به دی دهگرین، نهم یادگاریه له کوتایی سالی ۱۹۷۴ زایینی له مانی هونه رهنه ند "محهمه دی ماملی" تۆمار کراوه.

میژووی کورد له م سانه دا بیرهنه رهوه کی نسکویه کی سیاسی گه وره به بو نه ته وه که مان به گشتی و بو باشووری کوردستان به تاییه تی، هاوچه شنی نهم نسکویه کی که نه مرۆژانه له گۆره پانی سیاسی باشوور دا دهینریت و کوردی خه مبار و که ساس کردوه.

نا نهم رۆژه ره شانه دا که کورد هیوا بر او و که له لا، له سه ره ویرانه کانی پا پۆری ناواتی له میژینه یان، خویان به شه پۆلی چاره نووس نه سپارد بوو، بو پیشوویه کی کاتی له رۆخی شاره کانی رۆژه لات، له ناویشیان دا باژیری "مه هاباد" لایان ده دا. جار جار بو چهنده ساتیک و هه ندیک جاریش بو رۆژیک و دووان، ده بوون به میوانی مانه ساکار و کوردانه که کی ماملی.

نهو فایله دهنگیسه دا که له لای "مه نهنه دی هونه ری ماملی" پاریزراوه، وا درده که ویت له مانی ماملی دا میوانیکی زور نامادهن که گشتیان پیشمه رگه کی شورش بوون و خه لکی باشووری کوردستانن. نهوه کی سه رنجراکیشه نه وه به که، وا ویتده چیت میوانه کان یه کتر نه ناسن یان به هه لکه وت لهو مانه به دیداری یه کتر شاد بوون.

لهو تۆماره دا چهنده هونه رهنه ندیک به گۆرانی، قسه کردن و هۆنراوه خویندنه وه به شدار بوون و ماملیش به چهنده

گۆرانیه ک که به دووقۆلی له گه ل هونه رمه نده کان ده یلیته وه وه ک خده ی کوردانه ی خۆی، میوانداری له میوانه کانی ده کات.

ئهو هونه رمه ند و که سایه تیانه ی که له و فایله دا ناویان هه یه، ئهم به ریزانه ن:

۱- ئیبراهیم سایبر (۱)

۲- ئیبراهیم سه عید ناسراو به (بله ی سه عه که ر)

۳- شپرزاد ...

۴- ماموستا غه رب پشده ری

میوانگری و میوانداری ماملی له مه هاباد و ده قه ری موکریان و یردی سه ر زمانانه. ئه وکه سانه ی ئی میوان بوون، به دئیکی خۆش و رازی مانه که یان جیده هیشتا.

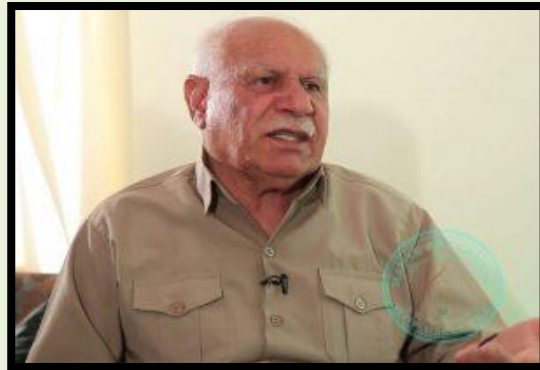
میوانخۆشه ویستی ماملی چ له ئاکاری ئهو به ریزه و چ له کاره هونه ربیه کانی دا رهنگی داوه ته وه. بۆیه له به ره مه هه هونه ربیه کانی دا گۆرانی هه یه که گازنده له وه ده کات که بۆچ له م رۆزگاره دا، ریز و قه دری میوان که م بۆته وه؟ (۲)

له م گرته یه دا درده که ویت که ماملی چهند به گه رموگۆری به خیره اتنی میوانه کانی خۆی ده کات که سه رجه م له باشووری کوردستانه وه هاتوون و پيشمه رگه ی شۆرش بوون.

له سه ر داوای "مه ئبه ندی هونه ربی ماملی" به داوا چوونم بۆ دۆزینه وه ی ئهو که سایه تی و هونه رمه ندانه ی ناویان هاتووه کرد و بریارمدا به و مه رجه ی له ژياندا مابن کورته چاوپیکه وتنیکیان له گه ل پیکینم تا بیره وه ربیه کانیان له م رۆژه دا بۆ ئیمه باس بکه ن.

بۆ ئهم مه به سته سه ره تا پینوه ندیم به هونه رمه ندی ره سن، ماموستا ئیبراهیم سایبر کرد که له دایکبوو و نیشه جیی شاری کۆیه یه و به خۆشیه وه له ته ندروو ستیه کی باش دا ژیان تیپه ر ده کات.

کاتیگ بۆم باسی ئهو گرته ده نگیه کرد، وه ها خۆشحالیه کی پيشان دا که له گووتن نایه. له گه ل به ریزیان که وتمه باس و خواسی ئهو رۆژه.

دهقی وتووێژه که بهم جوهره یه:

ویپرای سلاو و ریژ مامۆستا ئیبراهیم. تکایه بۆمان باس بکه که ناخۆ هیچکات ماملت بینوه؟ گهر بینوته که ی و له کوی بووه؟

من له کۆتاییهکانی سالی ۱۹۷۴ی زاینی هاوری له گهه ئیسماعیلی برام له مه هاباد بووین. ئیسماعیل بریک ناساز بوو. بۆ سهردانی دوکتور چوو بووینه نهویندر. شۆینه که مان له نیزیک مائی ماملی بوو. نهو برایه م زور هزی لیبوو ماملی بینیت. پینشیاری کرد ئیستا که وا شۆینه که مان نیزیک مائی ماملیه بۆ سهردانیک نه کهین و بیینین؟

منیش که هزم ده کرد بیینم، نهو پینشیارم زور به دل بوو و به پرسیارکردن مانه که مان دۆزییه وه و له ده رگای مانه که ی ماملیمان دا. که ده رگامان له سه ر کرایه وه، بینیمان که ماملی بۆخۆی ده رگای به روومان دا کرده وه. ماملی زوو زانی که خه لگی نهو دیوین (مه به ست باشوری کوردستانه) و به و په ری پوو خۆشی و گهرم و گوری به خیر بهینان و فه رموی کردین بۆ ژوو ره وه. له بهر هه یوانه که ی که شۆینی دانیشتنی هه بوو، هه ندیک دانیشتن. له پر چه ند که سیکی تریش هاتن بۆ سهردانی ماملی، نهویش ناچار ما که به مانگوازیته وه بۆ قاتی سه ری، ناخر مائی ماملی دوو نهۆم بوو. که دانیشتن، نهو میوانانه داویان له ماملی کرد تا گۆرانیه کیان بۆ بلیت.

بوره قسه تان پێ ده برم کاک ئیبراهیم. ناخۆ نهو میوانانه ت ده ناسی؟

نه خیر نه مده ناسین به لام نه وانیش پشمه رگه بوون و له باشوور هاتبوون تا ماملی بینن.

زۆر باشه. ماملی گۆرانی بۆ وتن؟

به ئی ماملی دئی نه شکانندن و گۆرانیه کی حه سه ن زیره کی بۆ گوتین و ئیمه ش به کۆر بۆمان ده گنیرایه وه. خۆت ده زانی که منیش ده نگم له دهنگی حه سه ن زیره ک نیزیکه. که له ناو کۆره که دا ده مگوت، ماملی گۆرانیه که ی راگرت و وتی که دهنگیکم دیته بهر گوی که زۆر له خوالیخوشبو حه سه ن زیره ک نیزیکه. نه وه کامه تانن؟ ئیسماعیلی برام وتی نه وه برایمی برامه و له “ئیزاعه ی” عیراق گۆرانی هه یه. ماملی که بینی ناوا ده نگم له زیره ک نیزیکه وتی: دهنگت خوالیخوشبوو زیره کم ده ئیتته وه یاد. تو دهنگت که وتته وه سه ر دهنگی نه و.

به ئی دیاره که ماملیش هه ز به دهنگتان دهکات، چوون له کاتی گۆرانی گوتنه که ی بهرینزان دا ماملی دهنگی زیره کی نه مری دیتته وه یاد و هه ئده که ریتته وه و ده ئی: (وهی ره حمه ت له گۆرت حه سه ن).

بیوره که قسه م پێ برین تکایه فهرموون درێژه به قسه کانتان بدهن.

“تسجیل” یک [۲] له وی بوو و ماملیش کاسیتیکی تیهاویشت و گوتی ده ی جا نه و جار ده بی گۆرانیمان بۆ بلیی و منیش له گه ئت ده ئیمه وه. له بیرم نه ماوه به لام گه ر هه ئه نه بهم یا نیو کاتریمیر یا چل خوله ک بوو، گۆرانیمان گوت. جار جاریش ماملی له گه ئی ده گوتته وه.

چ قسه و باسیک له نیوانتان دا تیپه ری؟ باسی هه یج شتیکی تایه تان نه کرد؟

نه وه ی له یادم ماییت ماموستا ماملی چهند بیره وه ریبه کی له حه سه ن زیره کی نه مر باس کرد و فهرمووی: (که نیوانمان له گه ئ حه سه ن زۆر خۆش بوو. حه سه ن هاته لام گوتی ده مه وی بچه کرماشان و خۆم عه مه لیات “نه شته رگه ری” بکه م، به لام ده ستم کورته. منیش پیمگوت که تو خه مت نه بی من که سیک له کرماشان ده ناسم که ده توانی یارمه تیت بدات. ناوی نه م که سه م دایه و رۆیی. به لام پاش ماوه یه ک هاته وه مه هاباد بی نه وه ی که خۆی عه مه لیات کردییت).

نیوه چهند له ماملی مانه وه؟

به گۆرانی گوتن و دانیشتنه که مانه وه هه مووی ۲ کاتریمیریکی نه خایاند.

سهیره خو ماملی بو مائناوه دانی و میوانداری ناویاگی هه بووه، نه دی چونه به وهنده لیتان خوش بووه.

له راستی دا زور له بهندی سمایی برام دا بووم. چون نه و پیشمه رگه بوو و کاتی کهم هه بوو، ههروهها ناسازیش بوو، ده بوايه به کار و باری پزشکیه که یه راگه بیاین. دهنا خودا هه لئاگرئ زوری خولق کردین.

به پپی نه و یه کجاره ی که ماملیتان بینوه، که سایه نی ماملی، چ له بواری هونه ری و چ له باری کۆمه لایه تی دا چون هه لده سه نگین؟

به راستی مرقیگی زور ریکوییک بوو. زورم پی سهیر بوو که هونه ره نه ندیکی ناوا گه و ره ناوا خاکه را بییت. هه موو هه ل سوکه وت و هه موو قسه کانی له و په ری ریز و ئیجتیرام دا بوو. یانی من زور موعجیبی ناکار و کرداری نه م شه خسه بووم. به راستی ته ئیسیریکی زوری ئیکردم.

به و چه شنه و توویژه کهم له گه ل به ریز ئیبراهیم سابیر کۆتایی بیهات. تو بلی چه ند له و کۆبوونه وه میژوو بیانه پیکه اتبن و ئیستا توژی فه رامۆشی و تیپه رینی کاتیان له سه ر نیشتبئ؟ بیگومان ماملی به ده نگی زولال و ههستی خاوین و ره وشتی به رزی میوانداری زور کۆری له م چه شنه بووه. به وهیوايه نه و یاده وه ریانه تو مار بکرین و بو دواروژی نه ته وه که مان که ئکیان ئی وه ربگیرئ.

نازاد بایز

سلیمانی ۱ - ۱۱ - ۲۰۱۷

پنویسته ئیوه هوگرانی هیژای دهنگی ماملی و میوانانی ماڤه په که مان ناگادار بکهینه وه که له حهولای ساغکردنه وهی باقی
نهم تۆماره دهنگییه داین که له گهڻ هونه رهنندان و که سایه تیبیه کانی تر تۆمار کراوه. هه رکات کۆتاییان پیهات پینشکه شی
ئیه نازیزیان دهکهن.

هه ر بژین

“مه ئبه ندی هونه ری ماملی”

(۱) له ژیره وه چهنده به ره میک و چاوپیکه وتنیکی هونه رهنه ند ئیبراهیم سایبر دهینن:

۱- چاوپیکه وتن

۲- کلیپی ساقی

۳- کلیپی “نای سه لام” سالی ۱۹۷۸

(۲) مه به ست گۆرانی (بوچ نییه قه دری میوان له لاتان...) ه.

(۳) (تسجیل) وشه یه کی عه ره بییه که له باشووری کوردستان به که ره سه ی تۆمار و بلاوکردنه وهی کاسیتی دهنگی دهگوتیریت.
چاوگی نهم وشه یه له عه ره بییه وه په ریوه ته ناو زمانی کوردی. نه و که ره سه یه له رۆژه لاتسی کوردستان به “زه بیت”
دهناسریت که نه ویش وشه یه کی عه ره بییه و به فارسی کراوه و بو نهم که ره سه یه به کار دهینریت.

روونکردنه وه یه ک سه بارهت به مه راسیمی پیشکه شکردنی "خه لاتنی ماملی ۲۰۱۸"

یه ک له چالاکییه کانی "مه ئبه ندی هونه ری ماملی"، پیشکه ش کردنی خه لاتیکی هونه ریبه به ناوی "ماملی" که سالانه پیشکه شی دهکات به هونه رمه ند یا هونه رمه ندانیک که رۆلی بهرچاویان گیرابیت له گه شه پیدان و خزمهت به هونه ری کوردی. ئەم خه لاته ته نیا گیردراوی به شیک یا ناوچه یه کی دیاریکراوی کوردستان نییه به لکوو، پانتایی هه موو جوغرافیای کوردستان له خو ده گریت.

به ده ریژی بوونی نه و مه ئبه نده، هه شت خه لات پیشکه ش به هونه رمه ندان کراوه، که به پیتی توانا و ئیمکاناتی به رده ستی مه ئبه ند و به هاوکاری کۆمه لیک مرۆقی نیشتمان په روه ر و هوگری هونه ر، به شیوه یه کی هه روه زی و تا راده یه ک خو به خشانه، مه راسیم و بۆنه ی تایبهت به پیشکه شکردنی ئەم خه لاته، نۆرگانیزه کراوه و به ریوه چووه.

نه و مه راسیمانه له لایه ک، بۆنه ی ریزلینان و نرخدانان بۆ هونه رمه ندانی ده روه ستی گه ل بووه و له لایه کی تریشه وه، هه نگری په یامی سه ره به خو یی له کارکردن و هاوکاری کردن بۆ خزمهتی نیشتمان و یه کگرتن بۆ به ره نگار بوونه وه ی سیاسهتی تواننده وه ی فه ره نه نگیی و هونه ری کوردی بووه.

به م چه شنه که بۆته داب، سالانه له سه روبه ندی سالیادی محهمه دی ماملی، له سیی ربه ندان دا، مه ئبه ندیی هونه ری ماملی ناوی هونه رمه ندی سال ناشرکرا دهکات و هه ول ددهات تا ناماده کارییه کانی به ریوه چوونی مه راسیمیکی شایان بهر خسینی.

گه لی کورد ناگادارن که نه مسال گه لیک رووداوی ناخۆشی وه ک نسکۆی سیاسی، له ده ستدانی نیوه ی خاکی کوردستان و

دهستتهنگی گهل له باشوور، بومه له رزه ی کرماشان، نیلام و هه له بجه، هیرش بو سه ر عه فرین و شه هیدکردنی خه لکی بیتاوانی نهم شاره به دهست کوردکوژان و داگیرکه رانی کوردستان، هه موومانی دننیگه ران کردوو.

له دۆخیکی وه ها دا چ هیز و وزه یه ک نامینیتته وه که له بییری به رنامه رۆتینه کانی مه لبه ند دا ببین و له و خه مه گه ورا نه دا له میله ته که مان دوور بکه وینه وه بویه، سه ره پای نه وه که هه موو ناماده کاریه کان بو هه لبرژاردن و به رپوه بردنی مه راسیمی خه لاتی ماملی له قوئاغی کوئیایی دابوون به لام، به م هویانه ی که له بان باس کران، به دننیگه رانیی و په رۆشه وه دهروانی نه دۆخی کورد و بو پشتیوانی گه لمان له هه ر چوارپارچه ی کوردستان و به تاییه ت ناوچه ی عه فرین، بو سالی ۲۰۱۸، نهم مه راسیمه به رپوه نابهن.

نیمه له “مه لبه ندی هونه ری ماملی”، هاوسۆزی و هاوخه می خو مان له گه ل گه لمان به گشتی و خه لکی قاره مانی رۆژئاوا و عه فرین به تاییه تی ده رده برین. هاوکات هیرشیی هوقانه ی نه رته شی ترکی کوردکوژ، به هاوکاری هاوده سته ناونه ته وه ییه کانییان بو سه ر خاکی کوردان به توندترین شیوه شه ره زار ده که یین و به مه جو ره پشتیوانی خو مان بو خه باتی گه لی کورد و مافه په واکانیان ده رده برین.

مه لبه ندی هونه ری ماملی

۲ - ۱ - ۲۰۱۸

کۆریادیك بو ماملی له قه لادی

به پیی نهم هه وانه ی که گه ییشتوته مانیپهری فهرمی ماملی، بریار وایه له لایان بنکه ی فهرهنگی و هونه ری (ماملی) له شاری قه لادی، ههروه ها به هاوکاری کۆمه لیک هونه رمه ند و بووناک بیه، کۆریادیك له ریکه وتی ۲۳ - ۲ - ۲۰۱۸، ده مز می ۳ پاشنیوه رۆ له هۆلی (فهقن نه حمه دی داره شمانه) به ریوه بچیت.

نهم بۆنه یه دا به هاوکاری (گروپی میوزیکی نامری) به گۆرانی و میوزیک ده رازیته وه و تینیدا هونه رمه ندی نایدنستار عه بدولا محهمه د و هونه رمه ند حوسین حه سه ن به چینی گۆرانی، بۆنه که ده رازیته وه.

وهک له راگه یه ندراره که ی ماملی دا هاتوه، هاتن بۆ هه مووانه و ده رگا بۆ هه موولایه ک والایه.

بۇ سائىيادى كۆچى (ماملى)

فەردىن مەھمۇدى

ئەودەمە گۆي بيسە دل بۇ بيسىتى ئاھەنگەكەت
ئەو دەمە شەيدايە گۆل بۇ دەنگى لايە لايەكەت

ئەو دەمە يادى بە خيىر ئەي شاگۆلى باغى ھونەر
دەنگى بەرزت بو بە مەرھەم بۇ گەلە زام دارەكەت

وا لە سىلەي قەبرەكانى شارەكەم ھاوارە دى
بويە مېوانى رەفيقانت لە ژيىرى خاكەكەت

ھەر لە تاوى دەنگى تۆ و شىئىرى وەفائى و ھيمنى
وەك ھەزار تەركى دەكەم تامدنىم جى ژوانەكەت

دەنگى تۆ بژوئىنى دلئە مۇسىقات ھۆي ژيانەوہ
من لە دوای مەرگت بە يادى تۆ دەژىم و دەنگەكەت

به سه رکردنه وهی گلکوی ماملی له نۆزده هه مین سانیادی دا.

نهمرۆ سیی ربه ندانه، رۆژی هه ئفرینی رۆحی ماملی و رۆژی تاسه ی هۆگرانی نهم هونه رمه نده یه. نهم رۆژه دا هه ن که سانیک که برک و ژانیک نیشتمانپه روه رانه ده یانگرت تا به چه شنیک یادی ماملی خویان بکه نه وه. نهم ماملییه ی خوی به ملک نه ته وهی خوی ده زانی و تا مردنیش ساتیک له خوشی و ناخوشییه کانیا ن دور نه که وه ته وه. به خسته وه رانه بۆ به شیک له هۆگرانی ماملی ده لوی تا له نیزیکه وه سه ردانی مه زاری نهم هۆنهره بکه ن و به دانانی چه پکه گوئیکی خوشه ویستی، وه فایان بۆ ماملی دوویات بکه نه وه. هه شن که سانیک دووره ده ست و دووره ولات که به گیرانی بۆنه و مه راسیمی جورا و جور یادی ماملی خویان زیندوو راده گرن و هه شن له کونجی ژوره که یان دا ته نیا و ره به ن به چه ره شیعیکی ته ر، یا به (یادی به خیر) یک، سه نفونی خوشه ویستی بۆ ماملی ده هۆننه وه.

نهمرۆ ۳ ربه ندانی ۲۰۱۸ - ۱۳۹۶ کاتژمیر ۳ پاشنیوه رۆ، پۆلیک له هۆگران، هاوشارییان و خزمانی ماملی سه ردانی گلکوی هونه رمه ند "محهمه د ماملی" بیان کرد و یاد و بیره وه ری نهم ده نگخوشه یان به رز راگرت.

به گویره ی نهم راپۆرتیه ی که یوه ته ده ستمان، نهم گردبوونه وه یه دا به گیرانه وه ی بیره وه ری خوش و هه ئوه راندنی چه ند دۆپه فرمیسیکی به سۆز و چرینی چه ند هه وایه که له قه تار وگۆرانیه کانی ماملی، نهم په یامه یان دوویات کرده وه که یادی ماملی له دلان دا هه ر ماوه.

بۆکان نه مسائیش ماملی له بیر نه کرد.

له شاری بۆکانی لانکی کوردایه تی و بیشکه ی نه ده ب و کانگای هونه ر، نه مسائیش چه شنی سالان، یادی ماملی کرایه وه. له بۆکان گرنگ نییه ژبان تا چ ناستیک دژواره و کۆسپی به رده می ژین چه ند زۆرن، گرنگ نییه گورگه دره کان چلۆن سه رداو و بنداویان لیگرتوون، گرنگ نییه به کام درووشم، به کام هۆتاقی شیرین، ژه هراویمان ده کهن و زمان و رینووسمان ده بووغزینن و دهیتویننه وه. نه وه ی گرنگه نه وه یه که بۆکان، له چه پهری پیشه وه و له مه ته ریزی کۆردایه تی دا له سیله دایه و بۆ پاراستنی زمان و فه ره هه نگمان چه ماسه ده ئافرینن. نه وان به پهروه رده کردنی ده یان کوردیزان و شاره زا و دئسوژی زمانی کوردی، سروودی (نه ی ره قیب، ماوه قهومی کورد زمان) مان بۆ ده ئینه وه.

یاد کردنه وه ی نه دیب، هونه رمه ند، زانستیکاران و دا هینه رانی کورد، یه ک له چه که کاریگه ره که یانه که له به کاره یانی نه و چه که دا، لینگه یان نییه.

شاراوه نییه که گرفت و به ربه سته کان بۆ کردنه وه ی یادیکی ناوا که به پلان و بیشتەر دارپژراو بیت، چه نده زۆرن و چه نده دژواره به لام، برک و ژانیکی نیشتمانی په روه رانه و ههستی و لاتخۆشه ویستی، وا له مروقی دهروه ست ده کات تا هه ر گرتیک نه دیو بگرت و به زیو بکات بۆیه، یادی ماملی یان له که شیک کوردانه و دۆخیکی خۆمانه دا به ریه برد. به پیی نه و زانیاریانی که به دهستی مائپه ره که مان که وتووه، رۆژی چوارشه م ریکه وتی ٤ ربه ندانی ١٣٩٦ ی هه تاوی ٢٤ - ١ - ٢٠١٨ زاینی، کۆری ناسایی (کۆمه نه ی/نه نجومه نی نه ده بی بۆکان) ته رخان کرا بۆ یادکردنه وه ی ماملی.

خویندنه وه ی شیعر، په خشان، تیروانینی په خنه گرانه ی هونه ری/نه ده بی و باسکردنی زانستی یانه له سه ر لایه نه نه رینی و نه رتیبیه کانی ژبانی هونه ری ماملی، ناوه رۆکی کۆره که ی پیکده هینا. له راپۆرته که دا ناوا هاتوه:

مامۆستا محهمه دی ماملی

سه رته تا کاک یاسینی قوره بیتی، باسیک له سه ر ژبانی مامۆستا ماملی کرد وهک (پیشکەشکار)
خاتوو سهیدزاده خاقان باس له مامۆستا ماملی و ژبانی هونه رمه ندی خوالیخۆشبوو
و شیعریکی پیشکەش به مامۆستا ماملی کرد.
نومید شادنه زوهن (نارۆ)، باسی مامۆستا ماملی و پیشکەش کردنی شیعر.
خاتوو منیره فهیزه (سابات) باس له ژبانی مامۆستا ماملی و پیشکەش کردنی شیعر.
خاتوو نامینه چاک، باس له ژبانی مامۆستا ماملی و پیشکەش کردنی شیعر وحهیران.
کاک کاوه شهرفی، باس له مامۆستا ماملی و پیشکەش کردنی شیعر.
کاک سه لاهی خزر نیژاد، پیشکەش کردنی شیعر.
کاک ناسر رهسوئی، باس له مامۆستا ماملی و قسه له سه ر موسیقای کوردی.
خاتوو زیبا که پامه تخاه، پیشکەش کردنی شیعر.
کاک خالید عهسکهری، باس له ژبانی مامۆستا ماملی.
کاک حه سه ن وه له دی، پیشکەش کردنی شیعر

راپۇرتى بەرپۆھچوونى كۆرپادى "ماملى" لە قەلادزى.

لە رۇژى چوارشەممۆ رېكەوتى ۲۳ - ۰۲ - ۲۰۱۸، لە ھۆلى (قەقى ئەحمەدى دارەشمانە) ى شارى قەلادزى، دەمژمىر ۳ ياشنىوەرۆ كۆرپادىكى شايان لە لايان چەند ھونەرمەند و كەسايەتییەكى سەربخۆ و نىشتەمانپەرورەوہ بۆ ماملى بەرپۆھ چوو.

لەم بۆنەيە دا كە گروپى موزىكى "نامرى" خۆبەخشانە بەشى ھونەرييەكەيان بەرپۆھ دەبرد، ھاوكات دوو ھونەرمەندى لاو و دەنگخۆش رېزداران، عەبدوللا محەممەد و حوسېن حەسەن بە خويندەنەوى گۆرانبييەكانى ماملى يادى ئەو ھونەرمەندەيان بەرز راگرت و بېرەوہرى ئەم گۆرانبييەكانى بۆ ئامادەبووان زىندوو كردهوہ.

گېرپانى كۆر و كۆبوونەوہ، لەم دۆخە ناسك و خەمبارەى ئەمرو كە گشت كوردستانى تەنيوہتەوہ، كارىكى ھاسان بييە بەلام، زۆر بوونى رادەى بەشداربووان لەم يادە دا، ئەو راستبييەى دەسە ئماند كە كورد ھېچكات بەھا نەتەوہبييەكانيان لەبېر ناكەن و ئەو پەيامەشيان بە گوپى ئەم ناحەزانە ى كە بەردەوام ئاوات دەخوازن فرميسكى خەم لە چاوى كورد ويشك نەبيستەوہ چرپاند كە:

لەوہتا بېرمان دېت، شايى و شىنمان بەيەكەوہ بووہ و بە فرميسكەوہ سەرچۆپى دەگرين و بە بزەوہ دەگرين.
وتار و خويندەنەوى شىعر بەشيكى تر بوو لە ناوەرۆكى ئەم مەراسيمە كە نيزيكەى دوو كاتژمىرى خاياند.

خه لاتى هونه رى ماملی ۲۰۱۲

سالی ۲۰۱۱ زیبینی پاش هه ئسه ئنگاندن و شروقه ی کار و خه باتی هونه رمه ندانی کورد، به پیی نه و فاکته رانه ی که لیژنه ی به ربژی ری مه ئبه ندی هونه ری ماملی به هیندی دانابوون بریار درا که خه لاتى هونه رى ماملی له و سانه دا پیشکەش به هونه رمه ند "عباس کمندی" بکریت. هونه رمه ند "عباس کمندی" سالانیکی ژور ژیان و هزری خوی له خزه مه ت به نووسین و بووژاندنه وه ی فه ره نگ و نه ده بی کوردیدا ته رخان کرد. چاوخشان دنیکی سه ره تایى به سه ر بژارده یه ک له کاره کانی نه و ده ربی مان دوو بوونیکی ژوریانه و نه قین و سوژی نه و به رانه ر نه ته وه و نیشتمانه که ی پیناسه ده کات.

مه ئبه ندی هونه ری ماملی خوی به شاناز ده زانیت که توانی له ده رفه تیکی گونجاودا ناوړیکی سووک له دنداریکی هه ستناسکی نیشتمانیپه وه ر بداته وه و ویرای ریزلینان له گشت چالاکییه کانی هونه رمه ند "عباس کمندی"، خه لاتى نه و سالی ماملی پیشکەش به به ربژیان بکات.

له ژیره وه ویرای پیروزیایی له م هونه رمه نده ژیره ی کورسان و سلاو له زه ریای هونه ر و جوانی نه رده لاتى کورده واریی، کورته یه ک له ژیاننامه و چالاکییه کانی نه م ده نگخوشه جوانیبه ژهی کورسان پیشکەش به نیوه میوانانی نه م پیگه یه ده کریت.

هیوای ته مه ندریژی و سه رکه وتنی زیاتر بو نه م هه ستناسکه خنجیلانه یه ی نیشتمانان

مه ئه بندی هونه ری ماملی

”عه باس كه مه ندى كاتژمير ٤ به يانى رۆژى ١٤ خه رمانانى سالى ١٣٣١ هه تاوى (١٩٥٢) زايىنى له شارى سنه له گه ره كى (جۆراوى خواروو) له دايك بوو. سى مانگانه بوو كه باوكى (عه لى) به هوى كيشه ي بنه مائه يى به ده ست برائى خۆى گيانى له ده ست ده دات.

مه رگى باوك و دئه راوكي گه وه كانى بنه مائه، له پى گه يشتنى ئه م كۆرپه ساوا سى مانگانه يه، بوون به هوى ژيانى كى پر له كيشه و ناخوشى گوزه ران بو ئه و كۆرپه يه، به جۆرىك كه هه ر دم مه ترسى نه مان، له بۆسه ي ئه م زاووكه دا بوو، سپاس بو خوا كه نه به يشت ويستى ناحه زان سه ر بكه وى و عه باس توانى سه ره راي گشت كه م و كورپه ك، دريژه به خو يندن بدات و ديپلۆمى ئه ده بيات به ده ست بيئى، هاوكات به هوى به هره و مه يلى زور بو ئه ده بيات له سالى ١٣٤٩ هه تاوى (١٩٧١) زايىنى له راديو تله ويزيۆنى سنه داده مزىت و به پشت به ستن خو و په ره پيدان به كۆكردنه وه ي زياترى زانستى هونه ر، به دريژايى ٤٠ سال چالاكاي فه ره نكي، كارى ئه زمونى له نوسينى فيلمنامه، شيوه كارى، سازكردنى فيلم، هونه رى بووكسازى، موسيqa، ليكۆئينه وه له بوارى فه ره نكي، نوسينى شيعر بو گۆرانى، نوسيندا بتوانى زور به ره مه ي پر بايه خ تۆماربكات، كه ليره دا ئامازه به ١٠ به ره مه ده كرئت:

- ١- نوسين و به ريۆه بردنى كۆمه ليك شانۆ بو راديو
- ٢- نوسينى ده يان فيلمنامه و زنجيره ي تله ويزيۆنى
- ٣- هۆنىنى زياتر له ١٥٠ شيعر بو گۆرانى
- ٤- ساز كردن و ووتنه وه ي چه ندين ئاههنگ و گۆرانى كوردى
- ٥- ساز كردنى چه ندين زنجيره ي تله ويزيۆنى هاوبه ش له بووك و مرؤف
- ٦- دامه زرينه رى به شى دوبلاژى كوردى له سالى ١٣٥٧ هه تاوى (١٩٧٨) زايىنى
- ٧- ليكۆئينه وه ي گشتى فۆلكلورىك له ٦٠٠٠ لا په ره
- ٨- وه دووا كه وتن و شه رحدانى وشه وونبووه كانى له ميژووى كوردستان
- ٩- شه رحى ئه ده بياتى كوردان له پيش و دواى ئيسلام
- ١٠- هۆنىنى كۆمه له شيعرى كوردى و فارسى

له دوا رۆژيكي نيزيك دا سه ره راي چاپ كردنى ديوانى شيعرى كوردى و فارسى له عه باس كه مه ندى، كتيبى كيش له سه ر

دیری (میژوی بی ته کلیف) و ۳ رۆمان به ناوه کانی (سه نجهر خان) و (ژه هری نه فعی) و (کۆلانه کانی سنه) دینه بهر چاوی خویننه ران.

مخابن له و کات و شویننه دا که بو به ریوه به ردنی بۆنه ی پیشکه شکردنی **Abas-Kamandi-WP** خه لاتی هونه ری ماملی و ریژلینان له مامۆستای هونه ره مند کاک "عباس کمندی" دابین کرابوو، به ریژریان به هوی ناساخ و سه فه ریکی له پیشرا دارپژراو نه یانتوانی خویمان به شداری بۆنه که بن. بۆنه ی ریژلینان له هه ولییری پیته خت به ریوه چوو و خه لات و په یامی مه لبه ند له دواییدا پیشکه ش به به ریژریان کرا. به هوی نه وه که مامۆستا "کمندی" نه یانتوانیبوو خویمان به شداری بۆنه که بن، هه ربۆیه له پاش به ریوه چوونی بۆنه که برووسکه یه کیان بو مه لبه ندی هونه ری ماملی نارد بو نه وه که له بۆنه که دا بخویندریته وه. له ژیره وه ده فی برووسکه ی برووسکه که داندراوه.

ژیان دیت و ده روات و ئیمه ی مرۆفیش به وینه ی دۆپیکی سه رگه ردانی نه و ره وته بی وه ستان به تیپه ر بوونی رۆژان و شه وان، تیپه ر ده بین و هه ر یه که مان به شیوه یه ک خویمان ده نوینین و یه ک له دوا ی یه ک ده تویننه وه و نه م جیهانه به جی ده بلین. به لام پرۆسه ی ژیان هه ر به رده وام ده بیته هه موو دۆپه کانی ناو نه م ژیان هه ش سه رگه ردان نابن.، نه وه ته نیا چه ند دۆپیکی تایبه تن که ده بنه بلقی سه ر ناو و بو چه ند چرکه دینه بهر چاوان و له پاشان وون ده بن. له کۆمه لگای ئیمه ی مرۆفیش دا به هه مان شیوه یه، کۆمه له مرۆفیکی تایبه تی له ژیاندا دینه بهر چاو و کاریگه ری خویمان بو سه ر کۆمه لگا به جی دین، نه وان نه و که سانه ن که به هوی تواناییه کانیان ده بن به راستییه ک که دووباره نابنه وه و جار جاریش له وانیه هه واتایه کی بو په ییدا بکه ن، به لام بی گوومان جهسته ی نه وان ناگاته قه ره ی په یکه ری که سه تایبه ته کان.

مۆسیقای کوردی زه ربایه کی له بن نه هاتوویه که قورسای ده خاته سه ر شانی مرۆفه تایبه ته کانی نه م چه رخه و پیویسته تا کۆتایی مرۆفایه تیش له م گه ر دوونه دا نه وه دوا ی نه وه په ره ی پی بدریت.

رابردوو دوورمان تۆز و خوئی لی نیشته وه، به لام له دوا ی سه ده ی بیسته م که به سه ده ی تیکنۆلۆژیا ناوی براوه ، کۆمه لیک له مرۆفه تایبه تییه نه توانیبیان نه مرن و به رای منی بچوکتان هه ر کامه یان نوینه ری بی نه ولای ده قه ری خویمان تا هه تایه ش وا ده بن. بو وینه:

* به دوا ی سه ید هه لی نه سه ره ری کوردستانی، سه ید باقر مه زه ر خاله فی، نوینه ری شیوازی ریچکه ی سه نه یه.

* عه تانۆولا سه عید مه نسوور: نوینه ری مؤسیقای محالی منده می و گوولباخی

* ره مه زان: نوینه ری مؤسیقای ناوچه کانی سونقووری کولیایی

* عوسمان کیمنه یی: نوینه ری موسیقای دهو له مه ندی هه ورامان
* چه سه ن زیره ک: نوینه ری موسیقای ناوچه کانی بوکان ، سه قز ، بانه
* محهمه دی ماملی: نوینه ری موسیقای ناوچه کانی مه هاباد و موکریان
نهم که سایه تیبانه تا هه تا هه تایه دوویات نابنه وه و سه رچه وه یه کی سه ره کیشن و ده بن بو پیناسه کردنی موسیقای ناوچه ی
خویان.

خوایه خوشبوو محهمه دی ماملی له راستی دا له ناساندنی ناوچه ی موکریان شاره زا و خاوه ن دهنگ بووه که من ته نیا جاریک
شانازیم هه بوو که به خزمه تیان بگه م و له فه رموده کانیان سود وهر بگرم.

له یادم ناچ کاتیکی که ره خنهم له به ریزیان گرت که بو میلۆدی تورکیتان به کوردی وهر گه راندۆته وه و ده یلینه وه؟

به ریزیان زه رده خه نه یه کییان کرد و فه رمویان: گومانی تیدا نییه که به هوی پیکه وه ژیانی میژووی کورد و تورک و نه رمه نی
له و ناوچانه دا که تیبدا ده ژین زۆر خالی هاوبه شییان تیدا به دی ده کریت، به لام بوچی نیوه وا بیر ناکه نه وه که نهم
میلۆدیانه پیشتر کوردی بوون و کراون به تورکی یا نه رمه نی.

که پیبدا هاتمه وه زانیم که چه ق به دهستی به ریزیا نه و بیده نگیم لی کرد. محهمه دی ماملی سه ره رای هونه ری موسیقا، له
هونه ری خوشویستن و میوانداریش دا، کوردیک و موکرییه کی ره سه ن بوو، من له خزمه تیاندا زۆر هه ستم به خوشحالی کرد و
تامم لی بینی.

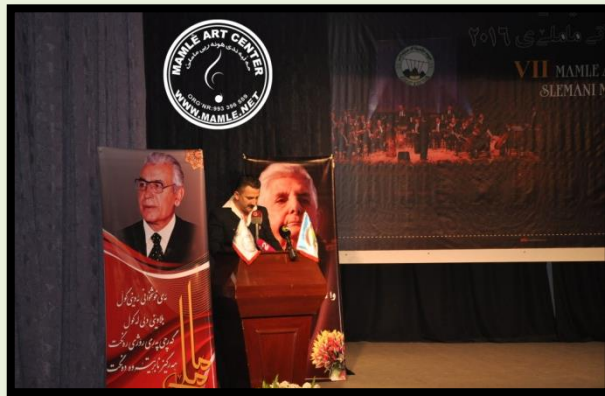
خوایه لیبان خوش بیت

له کۆتاییدا له گشت نه و که سانه ی بوون به هوی سازدانی نهم مه راسیمه و یادی منبان کردۆته وه پر به دل سپاس و
پیزانیتم هه یه.

عه باس که مه ندی

سه رچه وه: مه له ندی هونه ری ماملی

خه لاتى هونه ریی ماملی ۲۰۱۶

سلیمانی: روژی شه ممۆ ریکه وتی ۲۳ ی ۱۲۱ ۲۰۱۶ زایینی، ۱۰ (۱۳) به ناماده بوونی چین و تویتزه جوراوجوره کانی ئەم شاره هه وروهه به به شداریی کۆمه لێک که سایه تیی هونه ری/ سیاسی کورد، پارێزگاری سلیمانی، هاوسه روکی

کۆنگره ی نه ته وه یی کورد، نوینه رانی لایه نه سیاسیه کانی رۆژه لاتى کوردستان و به شیک له ئەندامانی بنه ماله ی ماملی، خه لاتى ۲۰۱۶ ی ماملی به خشاریه تییی مۆسیقای سلیمانی. بۆنه که سه ره تا به سرودی ئە ی ره قیب به دهنگی محهمه دی ماملی ده ستی پیکرد.

پاشان ریزدار “ئیه راهیم ئەحمه د” پێشکه شکاری بۆنه که به خویندنه وه ی بابه تیک تیشکی خسته سه ر کار و تیکۆشانی تییی مۆسیقای سلیمانی و ره خه شی گرت له لایه ن و میدا کانی ناوخیی که ئەوه نده به ها ده دن به زنجیره تله ویزیۆنییه کانی بیگانه که جگه له بیتریزی کردن به کورد، چی تر ناوه روکیان نییه. هه وروهه گرینگی وه ها بیتریک که سالانه خه لاتى مه عنه وی ماملی ۱۰ (۲۵) پێشکه ش به تیکۆشه رانی بواری هونه ر و موزیک ده کریت دوا و گرینگی ئەم چه شنه بۆنانه له که شی نا هه مواری سیاسی و دارایی ئەمرۆکه ی کوردستان دا وه بیتر به شدار بووان هینایه وه.

به دوا ی ئەویش دا هونه رمه ند “هوشیار ئەحمه د” به نوینه رایه تی تییی مۆسیقای سلیمانی وتاریکیان پێشکه شی به شداربووان کرد که تیییدا کورته باسیک له سه ر ئەم تییه و ساپاسوێژی ئەم تییه له مه ئبه ندی هونه ریی ماملی ناواخی بوو.

به دوا ی ووته کانی کاک هوشیار فیلمییکی دیکۆمینتاری که بۆ ئەم مه راسیمه ناماده کرابوو پێشانی ناماده بووان درا که میژووی

٤٩ ساله ی تیبی موسقای سلیمانی باس ده کرد و رۆئی نه ندامانی کۆن و نوئی نه تیبه ی له قوناخه جوراوجوره کانی کوردستان و سلیمانی دا ده خسته به ریاس. دوا به دوا ی نه فیلمه، سن به رهه می تازهی نه تیبه به شیوازی سینه ماویزیۆن پیشان درا که بۆ یه کهم جار نه بۆنه یه دا بلاویان کرده وه.

له درێژهی مه راسیمه که دا ووتاری مه ئبه ندی هونه ری ماملی له لایان “وریا ماملی” خوتندرایه وه که تییدا ویرای پیروزیاییکردن له تیبی موسقای سلیمانی بۆ وه رگرتنی خه لاتی ٢٠١٦ ی ماملی و ههروه ها سه ره خوشیکردن له تیبه و له بنه مائه ی هونه رمه ندی خوشه ویستی کورد، مامۆستا “که ریم کابان” به بۆنه ی کۆچی دوا یی ١٠ (٣٤) نه هونه رمه نده مه زنه که هاوکات نه ندامی نه تیبه ش بوون [١]، تیشکی هاویشته سه ر کار و چالاکییه کانی مه ئبه ندی هونه ری ماملی و به روونی له سه ر سه ره بخۆیی دارایی و فیکری نه مه ئبه نده بۆ به شداربووان دوا.

به دوا ی ووتاره که ی وریا ماملی وه خه لاتی ماملی له لایان ئامینه خانم، هاوسه ر و کاک “عه بدولا ماملی” کوره گه وره ی محهمه د ماملیوه [٢] پیشکەش به سه روکی نه تیبه تیکۆشه ره “زانا مه حمود هه ژار” کرا و له پاشان یه که یه که نه ندامای نه تیبه خه لاتی تابه تی ماملییان پی به خشرا.

ناوی نه هونه رمه ندانه به م جو ره یه:

- ١- نه نوهر قه ره داخی
- ٢- فه ره ی دوون دارتاش
- ٣- محهمه د نه مین حوسین
- ٤- خالیید سه رکار
- ٥- جه مان شادان
- ٦- سه لاح ره نووف
- ٧- عومه ر سه رکار
- ٨- دلیر ئیبراهیم
- ٩- که ریم کابان
- ١٠- عه بدوالقادر جه سه ن
- ١١- هووشیار نه حمه د
- ١٢- محهمه د ره شید دارتاش

- ۱۳- زانا مه محمود هه ژار
- ۱۴- عادل محهمه د که ریم
- ۱۵- سه لاج جه مه عه زیز
- ۱۶- ئومید جه مال
- ۱۷- ئارام عومهر
- ۱۸- دانا نه حمه د فه قی حوسین
- ۱۹- شیرزاد نه کره م
- ۲۰- چالاک سه دیق
- ۲۱- ئوقمان سایبر
- ۲۲- هه ژار عوسمان
- ۲۳- گوران جه مه عه زیز
- ۲۴- عومهر عه بدولا
- ۲۵- په ئووف مه لیک
- ۲۶- فه رمان عه لی
- ۲۷- سیچون سیمانتوس
- ۲۸- جه نگین جه لال
- ۲۹- بریار ئیسماعیل
- ۳۰- عه باس محهمه د
- ۳۱- ئاکو عه زیز
- ۳۲- سیچون سیمانتوس
- ۳۳- زانا عزیز

ههروه ها تیپی موسیقای سلیمانی و ریزدار "ئیبراهیم نه حمه د" (به نوینه رایه تی به ریویه ری تی که له پووری کورد)، له وحی ریزلینانی مه لبه ندی هونه ری ماملینان پی به خشرا.

له برکه یه کی تری مه راسیمه که دا له لایان مه لبه ندی هونه ری ماملی وه حه وت که س له هونه رمه نده کۆچکردوو هکانی تیپی موسیقای سلیمانی وه ک نوینه ری هه موو کۆچکردوانی نه م تیپه خه لاتی تایبه تی نه م بنکه یه یان پیشکش کرا که که سیک له نه ندامانی بنه مائه ی نه م به ریزانه خه لاته که یان وه رگرت.

ناوی ئەم هونه رمه نده کۆچکردوانه به م شیوه یه بوو:

۱- وه لیم یووچه ننا

۲- حوسین عه لی

۳- ئیبراهیم خه یات

۴- قادر کابان

۵- عوسمان عه لی خه یات

۶- جه مال کابان

۷- محهمه د ره زا

له درێژه دا تیپی موسیقای سلیمانی و وه زاره تی رۆشنیبری و لاوان، سه ندیکای هونه رمه ندانای کوردستان و تله ویزیۆنی گه لی کوردستان خه لاتای تایبه تیان پیشکەشی مه ئبه ندی هونه ری ماملی و بنه مائه ی ماملی کرد و به گۆرانی نه ته وه یی “خوایه وه ته ن ناواکه ی” ماملی، کۆتایی به مه راسیمه که هات.

[۱] که کاتی بلاوکردنه وه ی هه وائی خه لاتای ۲۰۱۶ی ماملی، ماموستا که ریم کابان له ژباندا مابوون. به ریزیان که تا دوا هه ناسه یان نه ندایکی چالاکای ئەم تیپه بوون، بریار وا بوو که یه ک له وه هونه رمه دانه بیته که خه لاتیان پیشکەش کرا، مخابن ته مه ن بری نه کرد و نه ییتوانی بۆنه که به بوونی خۆیان رازاوه تر بکات بۆیه ئەم خه لاته هه ر وه ک نه ندایکی چالاکای ئەم تیپه، به نوینه رایه تی ماموستا که ریم کابان، پیشکەش به کورپی ئەم ماموستایه به ریزه، کاک “شوان کابان” کرا.

[۲] بریار وا بوو که هونه رمه ند جه عفه ری ماملی (گه وه ی بنه مائه ی ماملی) له شاری مه هاباده وه وێرای به شیخ له نه ندایمانی بنه مائه ی ماملی به ره و سلیمانی سه فه ر بکات و له م بۆنه یه دا به شدار بیته و خه لاتای ماملی پیشکەش بکات. مخابن رۆژیک پیش سه فه رکردنیان بۆ سلیمانی له رووداوێکی ماشین دا بریندار بوون و به م هۆیه وه نه یانتوانی بین بۆ بۆنه که بۆیه کاک عه بدوئلا ماملی کورپی گه وه ی محهمه دی ماملی به نوینه رایه تی مه ئبه ندی هونه ری ماملی خه لاته کانی پیشکەش به هونه رمه ندان کرد.

سه رچاوه: مه ئبه ندی هونه ری ماملی

۲۳ ی جانویۆری ۲۰۱۶

ژياننامه به شی یه که م

ناوی ماملی به هوی خزمهت و هه ئویست و هاوده ردیبه کی که بنه مائه ی ماملی له میژووی هاوچه رخی نه ته وهی کورددا هه یانبوو، ناویکی ناسراوه. به هوی هه ندیک تایبه تمه ندی حاشاهه ئه گه ر و له بهرچا وگرتنی زه مه نی تایبهت و چه ند فاکته ریکی بهرچاوه، مامۆستا محمد ماملی له ناو نه ته وهی کورددا ناسراوترین ئه ندای ئه و بنه مائه یه. له زۆر گوڤار و پۆژنامه و کۆر و په رتووکاندا نووسه ران و چالاکشانی رامیاری و کولتووری هه وئیان داوه تا ئه و بنه مائه یه به گشتی و مامۆستا محمد ماملی به تایبهتی بناسینن.

یه که م که س که په رتووکی له سه ر ئه و هونه رمه نده نه ته وه ییه [۱] نووسی، ریزدار و مامۆستای هونه ردۆست ”محمد حسن احمد” بوو. ریزدار سمایی ماملیش له دواییدا په رتووکی خوی له سه ر بنه مائه ی هونه رمه ندی ماملی و زۆر تایبه تمه ندی مامۆستا محمد ماملی له ژیرناوی تویشه به ره ی هونه ری ماملی بلاو کرده وه. له دواییدا هیژا هیوا قاره مانی په رتووکیکی له سه ر ئه م مامۆستا کورد په روه ره و به ره هه مه کانی به چاپ گه یاند. له په رتووکی میژووی مه هاباد نووسینی مامۆستای هیژا سید محمد صمدی له چه ندین به شی جوړاوجۆردا زانیاری له مه ر مامۆستا ماملی ده ست ده که وی. ریزدار ”فریدون حکیم زاده” له په رتووکی خۆیدا ئاماژه یه کی به مامۆستا محمد ماملی کرده وه. نووسین و بیره وه ری زۆر به نرخ له سه ر ئه و بنه مائه یه و مامۆستا محمد ماملی تا ئیستا بلاو کراوته وه به لām به هوی نه بوونی ئازادی له نیوخوی ولاتدا و ده سترانه گه ییشتنی زۆر که س به سه رچاوه ی جینی متمان، کاریگه ری خوی داناوه و هه ر بۆیه ده کری له سه ر ئه و بنه مائه یه زۆرتر بنووسریت. بنه مائه یه ک که دیاری پیروزی وه ک مامۆستا محمد ماملی پیشکش به نه ته وه ی کورد کرده وه، ناوبانگ و جوانیبه کانیان ته نیا به هونه ر و ده نگخۆشی نه به ستراته وه، هه ر چه ند که مرۆڤ پیویسته قه له می شازاده یه کی وه ک شه ره فغانی به دیسی هه بی تا بتوانی له سه ر به زایی و گه وره یی ماملی بنووسی.

میرزا سعید کوری میرزا علی (ناسراو به مام علی) یه ک له ئه ندایانی کۆنی بنه مائه ی ماملی له ناوچه ی موکریانی کوردستان بوو. له و سه رده مدا که کوردستان له هه ر چه شنه فیرگه یه کی زانستی، خزمه نگوزاریه کی حکومه تی ناوه ندی و زۆر پینداویستی سه رده م بیهه ر بوو، میرزا سعید ژیا نی بنه مائه ی له ریگه ی دوکانداری و کرین و فروش له ناوچه دا به سه ره ره زی دابین ده کرد. [۲]، [۳] میرزا سعید به پیی ئه و جوړه ی که له کۆنه وه له ناو کورددا باو بووه، به سعیدی مام علی (سعیدی کوری مام علی) ده ناسرا. کاتییک که حکومه تی ناوه ندی کاری تو مارکردنی ناو و ناسناوی له کوردستان ده ست پیکرد، به هوی نا ئاگایی و ناشاره زایی به رپرسی حکومه تی هه له یه ک رووی دا و مام علی به ماملی تیگه ییشتبوو. [۴] ناوی ماملی له و پۆژه وه وه ک ناسناوی ئه و بنه مائه یه ماوه ته وه و موکریانی گوته نی له زاران زۆر خۆشه.

میرزا سعید ماملی که سایه تیبیه کی سهرنجراکیشی هه بووه. له کوردستانیکدا که به هه موو جوړنک ناسایه ش و هینمی له جه ماوه ری کورد خه وشهدار کرابوو، له هه رده رفه تیکی گونجاودا که لکی وردده گرت تا شیعی کوردی بخوینیتته وه و به تایبته تی حه زی زور له شیعه کانی وه فای بیوو. [5]، [6]، [7] له مائیدا گۆرانی بو مندانه کانی ده کوت و جیا له دهرپرینی دهنگی خوش و ره سنی، وانه کانی گۆرانی گوته وه ی به مندانه کانی دها. له سهردانیکدا که سید علی اصغر کوردستانی بو شاری مه هابادی کردبوو، جیا له وه که سید علی اصغری هونه ره مند، خوشی له دهنگی میرزا سعیدی هاتبوو، که سایه تی ناوبراویش زور سهرنجی مامۆستا کوردستانی بو لای خوی راکیشابوو. دهگینه وه که مامۆستا سید علی اصغر کوردستانی میرزا سعید ماملی له باوهش گرتبوو و فهرموویوو:

"مام سعید خودا شاهیده من به دل عاشق به دهنگی توم". [8]

یه که م کوری نهو میرزا حسین ماملی له سالی 1909 ی زایینی هاته سهر دونیا [9] که وهک باوکی بو ژیری و دهنگخوشی ناوی به دهر کردبوو. میرزا سعید ماملی جیا له م نازداری چوار کوری دیکه ی به ناوه کانی محمد، مطلب، حسن و جعفر و کچیکی به ناوی طوبی هه بوو. [10] شیوه ی هه ئس و کهوتی میرزا سعید له ناو بنه مائه و بایه خ به که سایه تی ژن و پرژینان له گه وه و بچووکی کاریگه ریبه کی زهقی له سهر مندانه کانی دانابوو، به شیوه یه که تا میرزا حسین له ژیاندا بوو، مامۆستا محمد ماملی وه نیو گۆره پانی هونه ر نه کهوت، هه ر وهکی که مامۆستا جعفر ماملی تا کاتیک که مامۆستا محمد ماملی له ژیاندا بوو، نهو نه ریته ی پاراست و به شیوه ی فهرمی گۆرانی نه گوت. [11] مامۆستا محمد ماملی خوی له ناو کوری بنه مائه ییدا دانی به وه دانابوو که ئاستی هونه ره مندی و دهنگخوشی میرزا حسین ماملی یه کجار به رز بوو و فهرموویوو که نهو هه رکات وهک مامۆستایه ک سهرنجی میرزا حسین دابوو و وانه ی لی هه لگرتبووه. [12] مه خابن به هوی نه بوونی بوار لهو سهرده مدا، نیستا هیج به ره ه میکی نهو هونه ره منده له بهر ده ستدا نییه.

مامۆستا محمد ماملی که ناودارترین هونه ره مندی دهنگخوشی نهو بنه مائه یه بووه، له سالی 1925 ی زایینی له شاری مه هاباد له گه ره کی خری هاته سهر دونیا. [13]، [14]، [15]، [16]، [17] به پیی نهو زانیاریانه ی که مامۆستا سید محمد صمدی کوی کردوونه ته وه، مامۆستا محمد ماملی یه که م گۆرانی خوی له سالی 1938 ی زایینی به فهرمی خویندبوو [18] و یه که م گۆرانیبه کی که گوتبووی به ناوی "رۆیی به جیی هیشتم" [19] ناسراوه.

محمد ماملی ته نیا مامۆستایه کی هونه ره مند و خوشخوینیکی شاره زا نه بوو. نهو هه ر له سهرده می که نهجیتیبیه وه دهگه ل کاروانی نیشتمانپه روه رانی نه ته وه که ی کهوت. دوایین ژینیکی که له رووی نه قین و خوشه ویستیبه کی له راده به دهره وه خواستی، کچی یه ک له قاره مانانی کورد به ناوی محمد مولودی بوو که زور کهس له سهری دواون. [20] قاره مانیک که چه کی

شهره فی پيشمه رگایه تی کۆماری سه ربه خو و مستقلى كوردستانى [۲۱] له شان كردبوو. كاپيتان محمد مه لودى كه نه ندامى ك.ژ.ك (حكك) بوو، له دواييدا له سه رده مى كۆماردا ئه ركى ئاسايه ش و پاراستنى مه هابادى به دهسته وه بوو. [۲۲] مامۆستا محمد ماملی به هه مان شیوه یه ك له پيشمه رگه كانى ده و نه تی جمهوری كوردستان بوو [۲۳] و تا نه و رۆژى له ژياندا بوو له سه ر رينبازى پيشه وای كوردان، جه نابی حضرتى قاضى محمد (محمد همام قاضى) وه فادار ماوه. گيانبه خت كاك دوكتوور قاسملو له مه ر مامۆستا محمد ماملی فه رموو بووى:

"كاك محمد، هونه رمه نديكى كه و ره ی سياسى كورده، چونكه هه مووكات له گه ل هه ستان و كه وتندا ئاشنايه". [۲۴]

زۆر سياسه تۆان و كه سى ناسراو و خو شه ويستى نه ته وه ی كورد له سه ر مامۆستا محمد ماملی بۆ چوونيان ده رپريوه. كۆى هه موو ديما نه كان و نووسينه كان نه مه پشتراست ده كه نه وه كه ماملی كه سيكى نه ته وه يى بوو و هيچكات خو ی له نه ته وه كه ی و نازاره كانيان دوور نه كرده وه. ره وانشاد مامۆستا كريم حسامى هه موو بۆ چوونه كانى له ده قيكدا كورت كردبووه و فه رموو بووى:

"كه سايه تی و ره فتار و نه خلاق و نيشتمانپه ره و ره ی و هونه رمه ندى و وشه شیرين و جوانه كانى ماملی له یاد و زه ينمدا

زيندوون و له بير ناکرین". [۲۵]

مامۆستا محمد ماملی له هزر و كرده ودا نه ته وه يى بوو. ريزى له هه ر تاكيكى كورد به بى له به رچاوگرتنى راده ی دارايى و زانايى و په چه له كى ده گرت. كوردستانى بوو و نه قيندارانى كو ئنه ده رى رينبازى نه ته وه يى لای نه و زۆر خو شه ويست بوون. هه ركات پائيشتى له بزوتنه وه ی رزگاربخوازی نه ته وه كه ی له هه ر شوينيك ده كرد. يه ك له جوانترين كۆرپه كانى به ناوى گيانبه خت نه جات ماملی [۲۶] ده گه ل كۆمه ليك لاوى بيتاوانى ديكه ی شارى مه هاباد ئيعدام كران. هه ر چه ند كه نه و هيچكات گه ره كى نه بوو له ده ستدانى گيانبه خت نه جاتى كورى بپه ژرينى، به لام ماملی سه ره راي په ژاره يه كى زۆر، له به رانه به ر سيسته مى جه نايه تكارى كۆماری اسلامى ايران [۲۷] نه چه ميوه و هيچ بايه خ و شرعييه تيكى به و حكومه ته دژه مرؤقييه نه دا. نه و هيچكات ناماده نه بوو كه له سه ر تيليويزيونى نه و حكومه ته دوگماتيسته گۆرانييه ك بخوينى و هه ر بۆيه له دنى نه ته وه كه يدا ماوه.

ماملی له هونه ريشيدا كوردايه تی خو ی ده نواند و جارجار كه به ره هه ميكى له نه ته وه يه كى دراوسى وه رده گرت، رۆحييه كى كوردانه ی پى ده به خشى. بۆ وينه گۆرانييه ك كه پيشتر به فارسى گوترا بوو له دواييدا له لايه ن مامۆستا محمد ماملی له سه ر شيعرى مامۆستا هيمنى موكرىانى گوترا بووه. مامۆستای هونه رمه ند كاك عزيز شاروخ له م پيوه ندييه وه فه رموو بووى:

"کاک محمد به له وتیکی وها ماموستایانه و به هیز به تواناییه وه گوتوویه تی که حالته تی گورانی کوردی و میلۆدی کوردی داوته تی". [۲۸]

هونه رهندی په سه نی نه رده لانی، عباس که مهندی که خه لاتی ماملی سالی ۲۰۱۱ی زایینی پی شکه ش کرا، له بروسکه یه کدا که بو مه لیه ندی هونه ری ماملی نارده بوو، نووسیبوو:

"له یادم ناچی کاتیکی که ره خنم له به ریزان گرت که بو میلۆدی ترکیتان به کوردی وهر گه راندۆته وه و ده یینه وه؟ به ریزان زه رده خه نه به کیان کرد و فه رمویان: گومانی تیدا نیه که به هوی پیگه وه ژانی میژووی کورد و تورک و نه رهنی له و ناوچانه دا که تیدا ده ژین زور خالی هاوبه شیان تیدا به دی ده کریت، به لام بوجی نیوه وا بیر ناکه نه وه که نه م میلۆدیانه پیستر کوردی بوون و کراون به ترکی یا نه رهنی. که پیدایا هاته وه زانیم که حق به دهستی به ریزانه و بیده نگیم لی کرد. محهمه دی ماملی سه ره پای هونه ری مؤسیقا، له هونه ری خوشویستن و میوانداریش دا، کوردیک و موکریه کی په سه ن بوو، من له خزمه تیاندا زور ههستم به خوشحالی کرو تامم لی بینی".

ماملی نیشتمانپه روه ر چه ندین جاران له لایهن حکومتی دژه مروقی پاشایه تی محمد رضا سوادکوهی [۲۹] به دیل گیرابوو که زورینه ی سه رچاوه کان ته نیا باسی زیندانی ورمی ده کن، به لام نه و له شاری مه هابادیش زیندانی دیبوو. [۳۰] جاریکیان له به روار ۲۹ی ۱۹۴۷ی زایینی له سه ر نه وه به دیل گیرابوو که شیعی به ناوبانگی لایه لایه ی ماموستا هه ژاری موکریانی به گورانی گوتبوو. [۳۱] یه ک له و بیره وه ریانه ی که له میشکی ماموستا جعفر ماملی ناسریته وه نه وه بوو که ماموستا محمد ماملی پاش پووخانی کوماری سه ره خوی کوردستان به دیل گیرابوو. ماملی نه و جاره یان له سه ر تاوانی شاردنه وه ی نالایه کی کوردستان زیندانی کرابوو که هیچکات نه که وته ده ست ریژی می ایران. [۳۲]

ماموستا محمد ماملی له ناو کومه لگا دا تیکه ل به هه موو خوشی و ناخوشی و گرفته کانی خه لکی خوی بوو. نه و هه رکات ده گه ل خه لک هاودهر د بوو. کاتیک که تیمی توپینی پیی فارس و ترکان ده هاتن تا خویان له به رانبه ر قاره مانانی مه هابادی تاقی که نه وه، ماملی له گوره پاندا ناماده ده بوو و وه ی به شار و یاریزانان ددها. خوی به هیج شیوه یه ک پی زور نه بوو و بزهی سه ر لیوی پیشکesh به هه موو چین و توپژیکی کومه لگا به گه ووه و بچوو که وه ده کرا. کاک هیوا قاره مانانی که له م پیوه ندییه وه زه حمه تی دیمانه یه کی زوری کیشاوه، له زمان دوستانی نزیکتی نه و هونه رهنده نازداره نووسیبوتی:

"تایه تمه ندییه کانی کاک محمد له باری که سایه تی نه و ئینسانه وه روون و ئاشکران.... ئینسانیکی زور گه وره بووه، هه ووه ها زور به روح بووه و سه ره پای نه وانه "عزت نفس" یی هه بوو، به راستی کاک محمد شه رف و پیاوته تی خوی هیچکات و به هیج قیمة تیک نه فرۆشت". [۳۳]

یهک لهو فاکتیره گرنگانهی که له بنه مائهی ماملیدا پیویسته سه رنج و بایه خی پیویستی پی بدری، شوین و کاریگه ری ژن لهو بنه مائه دایه. دایکه حه بیب که هه رکات ماملیکان زۆر به جوانی قسه ی له سه ر ده که ن، یهک له ژنه کانی میرزا سعید ماملی بوو که هیج مندائیکان به یه که وه نه بوو. دایکه حه بیب نه قینیکی وا راسته قینه ی به مندائه کانی میرزا سعید به خشیبوو که هه موویان وهک دایکی خویان سه یریان ده کرد و حوره تیکی تایبه تییان بۆ هه بوو.

نهو که سیک بوو که پاش کۆچی دوایی میرزا سعیدی ده نگخۆش، یاریده ده ری مندائه کان بوو تا گۆرانیه کانی باوکیان به دروستی بلینه وه. ره خنه گر و ساگه ره وه یه کی دلسۆز بوو و توانی مندائه کان را به ینتی تا هونه ر و شیوازی ماملی ته مه ن دریش بمینیته وه. ژن به گشتی له ناو بنه مائه ی ماملیدا جیگه و پیگه ی تایبه ت و به رچاوی هه یه. نازادی و بویری له فاکتیره سه ره کییه کانی کچان و ژنانه ی نهو بنه مائه یه بووه. نهوه ژنانه ی ناو بنه مائه ی ماملی بوون که پشتیوانی بیچاوه پروانی په ره سه ندنی هونه ری ماملیکان بوون. له بواری هه نویستی نه ته وه بیشه وه وینه زۆر بو هیئانه وه له به ر ده ستدا هه یه. بو وینه له سالانی رابردوودا تیلیقیزیونی کۆماری اسلامی ایران زۆری هه ول داوه که یای نامه، هاوسه ری نیشتمانی په ره ری مامۆستا محمد ماملی دیمانه یه کیان ده گه ل بکا، به لام نهو لهو په ری بویری و وه فاداری به ریبازی میرد و باوک و نه ته وه که ی ریگه ی پی نه داون که بچنه خزه تی.

دریژه ی هه یه.

سۆران کر باسیان

نوسلو - خا که لیوه ی ۲۰۱۲

سه رچاوه /ژیده ر

۱- به شیوه ی فه رمی حیزبی دیموکراتی کوردستان مامۆستا محمد ماملی وهک هونه ره مند ی نه ته وه یی کورد پیناسه کردووه. چاوخشان دنیکیش به به ره مه کان، هه نویسته کان و ژبانی مامۆستا محمد ماملی نهوه پشتراست ده که نه وه که نهو که سیک نه ته وه یی بوو، که سیک بوو بو کورد و کوردستان ژبا.

۲- میرزا سعید ماملی دوکانی گۆشتفرۆشی هه بوو. له دواییدا چوو له نیو بازه رگانی تووتنی ناوچه. لهو سه ره ده مدا تووتنی زۆر شاری ده وره وه ره وهک پیرانشار و سه ره ده شی ده چۆوه مه هاباد. جار جار به پیی زه مه ن و وه رزی تایبه تییه وه کاری کرین

و فرۆشی خوری ده کرد به لام زۆرتتر سه رقائی تووتتی ناوچه بوو. ئەم زانیارییهانهم له هاوڕی و برای مامؤستا محمد ماملی، هیژا کاک جعفر ماملی وەرگرتوو.

۳- هیوای قاره مانی، یادی به خیر، چاپه مهنی ره رهوی مه هاباد، ۱۹۹۹ ی زاینی، ژماره ی شابک ۰-۰۹-۶۸۰۶-۹۶۴، لاپه ری ۲۱

۴- دیمانه ی نووسه ر ده گه ل ریزدار مامؤستا کاک جعفر ماملی

۵- سید محمد صمدی، نگاهی به تاریخ مه اباد، انتشارات رهرو مه اباد، چاپ اول، ۱۹۹۴، لاپه ری ۳۸۲

۶- فریدون حکیم زاده، ساوجبلاغ مکر (مه اباد در آیینی اسناد تاریخی)، انتشارات مرکز نشر فرهنگی هیوا-مه اباد، چاپ اول،

۲۰۱۰، شماره شابک ۷-۳۲-۷۹۷۰-۹۴۶-۹۷۸، لاپه ری ۷۰۷

۷- دیمانه ی نووسه ر ده گه ل ریزدار مامؤستا کاک جعفر ماملی

۸- هیوای قاره مانی، یادی به خیر، چاپه مهنی ره رهوی مه هاباد، ۱۹۹۹ ی زاینی، ژماره ی شابک ۰-۰۹-۶۸۰۶-۹۶۴، لاپه ری ۲۲

۹- سید محمد صمدی، نگاهی به تاریخ مه اباد، انتشارات رهرو مه اباد، چاپ اول، ۱۹۹۴، لاپه ری ۳۸۴

۱۰- محمد حسن احمد، بازی بیرون یا ژیان و گۆرانییه کانی محهمه دی ماملی، به رگی یه که م، ۱۹۸۳ بغداد، چاپخانه ی الحوادث، لاپه ری ۸

۱۱- دیمانه ی نووسه ر ده گه ل ریزدار مامؤستا کاک جعفر ماملی

۱۲- دیمانه ی نووسه ر ده گه ل هیژا کاک وریا ماملی

۱۳- محمد حسن احمد، بازی بیرون یا ژیان و گۆرانییه کانی محهمه دی ماملی، به رگی یه که م، ۱۹۸۳ بغداد، چاپخانه ی الحوادث، لاپه ری ۷

۱۴- هیوای قاره مانی، یادی به خیر، چاپه مهنی ره رهوی مه هاباد، ۱۹۹۹ ی زاینی، ژماره ی شابک ۰-۰۹-۶۸۰۶-۹۶۴، لاپه ری ۲۸

۱۵- سید محمد صمدی، نگاهی به تاریخ مه اباد، انتشارات رهرو مه اباد، چاپ اول، ۱۹۹۴، لاپه ری ۳۸۲

۱۶- فریدون حکیم زاده، ساوجبلاغ مکر (مه اباد در آیینی اسناد تاریخی)، انتشارات مرکز نشر فرهنگی هیوا-مه اباد، چاپ اول، ۲۰۱۰، شماره شابک ۷-۳۲-۷۹۷۰-۹۴۶-۹۷۸، لاپه ری ۹۳

۱۷- له چه ند سه رچاوه یه کدا خویند بوومه وه که گوايه مامؤستا محمد ماملی له گه ره کی نه رمه نیان (یه ک له گه ره که کانی شاری مه هاباده) له دایک ببوو. مامؤستا جعفر ماملی له م پیوه ندییه وه فه رموو که نه وان به مندائیش به گه ره کی نه رمه نیانیه نه ده زانی و خو ی و کاک محمد له گه ره کی خر ی له دایک بوون. محمد حسن احمد که هوگرتکی مامؤستا ماملی

بووه له زمانی خۆیهوه هه مان

زانباری بلاو کردۆتهوه. هیژا هیوا قارهمانی و ریزدار سید محمد صمدی به هه مان شیوه له نزیکهوه خودی مامۆستا محمد ماملیمان به دهیانجار بینیبوو که نهوانیش له پهرتووکهکانی خۆیاندا هه ر ناماژهیان به گه رهکی خری کردوو.

۱۸- سید محمد صمدی، نگاهی به تاریخ مهاباد، انتشارات رهرو مهاباد، چاپ اول، ۱۹۹۴، لاپه ره ی ۳۸۲

۱۹- محمد حسن احمد، بازی بیران یا ژیان و گۆرانییهکانی محهمه دی ماملی، بهرگی یه که م، ۱۹۸۳ بغداد، چاپخانهی الحوادث، لاپه ره ی ۸

۲۰- برۆانه ژماره ۵۹ گۆفاری مه هاباد که له سالی ۲۰۰۶ی زایینی ده رچوو، ههروهه برۆانه لاپه ره ی ۳۳۵ی پهرتووکی کورد و کوردستان نووسینی کمال مظهر، رحیم سایبریش رهوانشاد محمد مه ولودی وهک یهک لهو نیشتمانپهروهه کوردانه هه ژبازردوو که پهرتووکی خۆی پی پیشکesh کردوو. برۆانه رهحیم سایبر، حکومتی میلی کوردستان، چاپه مهه نی چوارچرا، چاپه یه که م، سلیمانی ۲۰۱۱

۲۱- بۆ زاینی به شیک له راستیهکانی کۆماری کوردستان برۆانه نامیلکه یهک که نووسه ری نه م دیرانه له ریکهوتی دووی ربه ندانی ۲۰۱۲ی زایینی بلاوی کردۆتهوه.

سۆران کرسیان، کۆماری سه ره خۆ و ”مستقل”ی کوردستان؛ گه رانه وه بۆ راستیهکان

<http://www.kurd.no/komar.pdf>

۲۲- فریدون حکیم زاده، ساوجبلاغ مگری (مه هاباد در آینه ی اسناد تاریخی)، انتشارات مرکز نشر فرهنگی هیوا-مه هاباد، چاپ اول، ۲۰۱۰، شماره شابک ۷-۲۲-۷۹۷۰-۹۴۶-۹۷۸، لاپه رهکانی ۶۲۷ و ۷۰۷

۲۳- دیمانه ی نووسه ر ده گه ل هیژا کاک وریا ماملی و ریزدار مامۆستا کاک جعفر ماملی

۲۴- کاک سمایی ماملی له نووسینهکانی خۆیدا ناماژهی بهو قسه ی گیانبهخت کاک دوکتور کردوو. مه خابن نیستا نه م پهرتووکه م له بهر ده ستدا نییه به لام له یادداشتهکانی خۆمدا دهقی گوته ی نه و زانا کورده م نووسیبوو.

۲۵- نه م زانیارییه شم له رووی یادداشتهکانی خۆم نووسیوه ته وه که کاک سمایی ماملی بلاوی کردبووه. ناوبراو خۆی زانیارییه که ی له ژماره ی ۱۵ رۆژنامه ی په یام وه رگرتبوو که به بوته ی چله ی ماته مینی محمد ماملی له ژیر ناوی شینگیری بلاو ببوو.

۲۶- گیانبهخت کاک نه جات ماملی یه که م کوریک بوو که له ژبانی هاوبه شی یای آمین (نامه) و مامۆستا محمد ماملی له سالی ۱۹۶۶ی زایینی به ره م هات. له سه رده می کدا که کۆماری اسلامی ایران ته واوی زهختی خۆی بۆ سه رکوت و به فره می نه ناساندنی پرسه کورد به کار ده برد، سه رچاوه ی ژبانی زۆر کورد له رۆژه لاتنی کوردستان که وتبوو ژیر مه ترسییه وه. له و کاته دا کاکه نه جات ده گه ل نامه ی قاره مان و بویر دوکانی به رپوه ده برد و حورمه تی ماملی ناواریان ده پاراست که نامه ده بوو به هیچ شیوه یهک روی خۆش به حکومتی ناوه ندی نیشان بدا. ماملی کوردان میوانی له هه موو کوردستانه وه بۆ

ده‌چوو و له‌و سه‌رده‌دا گیانه‌خت کاک نه‌جات و یای نامه هه‌موو هه‌ولێ خۆیان دا تا ناوداری ده‌نگخۆشی کورد له‌ لای میوانه‌کانی هه‌ست به‌ شه‌رم نه‌کا. که‌سیک که‌ باوکی ماملی نه‌ته‌وه‌یی بی و له‌ دایکیکی وا قاره‌مان و قاره‌مانزاده بووی، ناساییه که‌ خاوه‌ن په‌روه‌رده‌یه‌کی نه‌ته‌وه‌ییش ده‌بی. ئه‌و ده‌گه‌ل کۆمه‌لیک په‌پوه‌له‌ی جوانی دیکه‌ ته‌نیا به‌ تاوانی کوردبوونیان له‌ سالی ۱۹۸۲ی زایینی ئیعدام کران. ئه‌وه‌ی که‌ ده‌ورووبه‌ری له‌ سه‌ری ده‌یگیرنه‌وه‌ ته‌نیا باس له‌ ژیری و وشیری و له‌سه‌ره‌خۆیی ئه‌و گیانه‌خته‌یه. ئیعدامکردنی کاک نه‌جات ماملی کاریگه‌ری زۆری له‌ سه‌ر بنه‌مائه‌ی ماملی و هونه‌ر دانا. رۆحی شاد بی و یادی هه‌ر به‌ خیر.

۲۷- سیسته‌می جه‌نایه‌تکار بۆ پیناسه‌کردنی حکومه‌تی کۆماری اسلامی ایران به‌ شیوه‌ی فه‌رمی له‌ لایه‌ن دادگای میکوئوس به‌کار بردراوه. به‌ هۆی ئه‌وه‌ که‌ ئه‌م دادگایه‌ شرعییه‌تی ئیونه‌ته‌وه‌یی هه‌بووه، هه‌ر بۆیه‌ ئیره‌ به‌ پینوست زانراوه‌ که‌ ئه‌م ده‌سته‌واژیه‌ به‌کار ببردیت.

۲۸- هیوای قاره‌مانی، یادی به‌خیر، چاپه‌مه‌نی ره‌هه‌روی مه‌ه‌باد، ۱۹۹۹ی زایینی، ژماره‌ی شابک ۰۹-۰۶-۶۸۰۶-۹۶۴، لاپه‌ره‌ی ۱۷

۲۹- ترکیکی دانیشتووی آذربایجان که‌ لیکۆله‌ری میژوویی بوو، بۆ یه‌که‌مه‌جار ناسناوی "پهلوی" بۆ خۆی هه‌تیاردار و به‌ ناوی محمود پهلوی ژبانی ده‌کرد. ناوبراو له‌ یه‌که‌م ژماره‌ی گوڤاری پروین که‌ له‌ سالی ۱۹۱۵ی زایینی بلاو بووه، بابه‌تییکی به‌ ناوی "محمود پهلوی" له‌ سه‌ر کتیبخانه‌ی اسکندریه‌ بلاو کرده‌وه. سالی ۱۹۲۴ی زایینی له‌ لایه‌ن زۆرداریکی حکومه‌تی به‌ ناوی "فرج الله‌خان به‌رامی" نامه‌یه‌ک به‌ ده‌ستی "محمود پهلوی" گه‌یشت و به‌ راشکاوی فه‌رمان درابوو که‌ چیتر بۆی نییه‌ ناسناوی پهلوی به‌کار ببا. ئه‌و بریاره‌ش له‌ لایه‌ن رضا سوادکوه‌ی پاشای ئه‌وکاتی ایران درابوو که‌ ناسناوی پهلوی بۆخۆی هه‌تیارداربوو و جه‌زی نه‌ده‌کرد که‌س ئه‌و ناوه‌ به‌کار ببا. محمود پهلوی به‌م هۆیه‌وه‌ ناوی خۆی وه‌ک ناسناویش به‌کار برد و به‌ ناوی "محمود محمود" درێژهی به‌ ژبان و نووسین دا. بنه‌مائه‌ی سوادکوه‌ی له‌ شیواندنی میژووی نه‌ته‌وه‌کانی ناو ایراندایا به‌ بنه‌رته‌ی کاریان کرد و هه‌ولێ شارده‌وه‌ی زۆر راستییان دا.

ئیمه‌ له‌ نووسیندا هه‌ول ده‌دین که‌ به‌ پێی راستییه‌کان میژوو بخه‌ینه‌ به‌ر چاوی جه‌ماوه‌ر و هه‌ر بۆیه‌ ناسناوی سوادکوه‌ی بۆ ئه‌و باوک و کوره‌ پاسیست و دیکتاتۆره‌ به‌کار ده‌به‌ین که‌ له‌ په‌چه‌ته‌ک و راستییه‌کانی ژبانیان نزیکتره‌. یه‌ک له‌ په‌رتوکه‌ به‌ نرخه‌کانی "محمود محمود" له‌ ژیر ناوی "تاریخ روابط سیاسی ایران و انگلیس در قرن نوزدهم" له‌ هه‌شت به‌رگاندایه‌ که‌ له‌و په‌رتوکه‌دا له‌ سه‌ر به‌کرگیگه‌راوی ئه‌و باوک و کوره‌ که‌می نه‌درکاندوو. بۆ زانیاری زێده‌تر له‌م پێوه‌ندییه‌وه‌ بۆ وینه‌ بپواننه‌ نووسینه‌کانی دوکتوو فریدون آدمیت و محمود کتیرایی و علی ده‌باشی.

۳۰- دیمانه‌ی نووسه‌ر ده‌گه‌ل ریزدار مامۆستا کاک جعفر ماملی

۳۱- فریدون حکیم زاده، ساوجبلاغ مکری (مه‌باد در آینه‌ی اسناد تاریخی)، انتشارات مرکز نشر فرهنگی هیوا - مه‌باد، چاپ اول، ۲۰۱۰، شماره‌ شابک ۷ - ۳۲ - ۷۹۷۰ - ۹۴۶ - ۹۷۸، لاپه‌ره‌ی ۷۰۴.

یادیک له ناوا بوونی نه ستیره یه کی ناسمانی هونه ری کوردی

مامۆستا محهمه دی ماملی

۳۲- دیمانه ی نووسه ر دهگه ل ریزدار مامۆستا کاک جعفر ماملی

۳۳- هیوای قاره مان، یادی به خیر، چاپمه نی ره رهوی مه هاباد، ۱۹۹۹ ی زایینی، ژماره ی شابک ۰-۰۹-۶۸۰۶-۹۶۴،

لا په ری ۲۰

رنگه وتی؛ ۵ ی جانویری ۲۰۰۵

تییینی: به شی هه ر زۆری بابه تکان له مالمپری مه لبه ندی ماملی وه رگیراون.

کۆکردنه وه و ناماده کردنی: ره همان نه قشی

رپه ندانی ۲۷۱۷ ی کوردی - جانویری ۲۰۱۸ ی زایینی

نۆزه ن کردنه وه: به فرانباری ۲۷۲۴ ی کوردی = جانویری ۲۰۲۵ ی زایینی

KURDISTAN

M
A
M
L
I

مخبرمه واملئ

به ستره يه كي ناسهانی هونه ری کوردی

ردحمان نهفشی